Ponson du Terrail

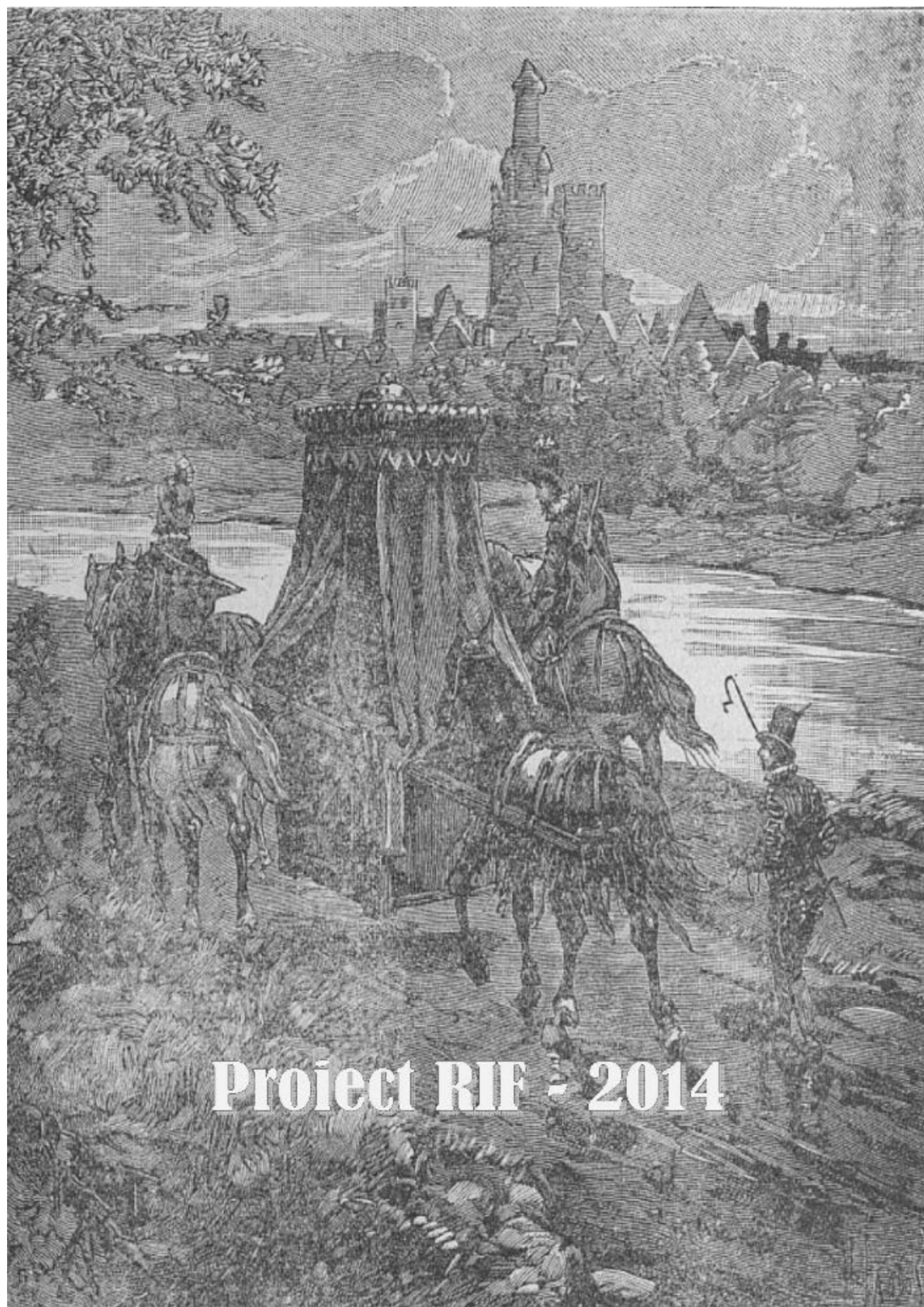
Junetea regelui HENRIC

10

Partea a sasea

A DOUA TINERETE A REGELUI HENRIC

PONSON DU TERRAIL
Juneţea regelui HENRIC

Partea a şasea
A DOUA TINEREŢE
A REGELUI HENRIC
(LA SECONDE JEUNESSE DU ROI HENRI)

Episodul 10
A DOUA TINEREŢE A REGELUI HENRIC

Traducerea, editarea şi corectura:
Echipa România Inedit

Proiect Romania Inedit 2013–2014

Versiune electronică: **[V3.0]**

Traducerea în limba română a fost realizată
după volumul în limba franceză:

PONSON DU TERRAIL
LA JEUNESSE DU ROI HENRI – Tome III

PARIS, 1884
JULES ROUFF ET Cie, ÉDITEURS
14, CLOITRE SAINT-HONORÉ, 14

Capitolul întâi

PERFIDIA DUCELUI DE SAVOIA

(LES FOURBERIES DU DUC DE SAVOIE)

Septembrie 1598

Capitolul I

— Să mergem, bătrânul meu Lamazou! Deşi au trecut douăzeci de ani de când n-am mai fost pe aici, am o memorie bună, şi îţi prezic că într-o oră vom fi la masă şi că setea ta va fi potolită de o sticlă bună de vin de Chaînette.

Astfel vorbea, într-o seară de septembrie a anului de graţie 1598, puţin după apusul soarelui, un gentilom cu scutierul său.

Gentilomul era un om cu puţin peste patruzeci de ani, blond, de talie mijlocie, buzele afişau un surâs fin, iar ochii albaştri aveau o privire blândă.

Scutierul era un om voinic, mai degrabă negru decât brun, şi a cărui fizionomie, precum şi numele, îi trădau originea meridională.

— Ah! vai de mine! domnule conte, spuse el, iată că a trecut mult timp de când nu mi-aţi mai vorbit astfel: dacă v-aş crede, ar trebui ca cina noastră să fie deja pe foc; dar, uitându-mă spre orizont, nu văd umbra niciunei clopotniţe, cu toate că nu este încă noapte.

— Ei, bătrânul meu prieten, răspunse gentilomul, acest bun oraş Auxerre se vede de la şase leghe atunci când vii dinspre regiunea Champagne, dar pentru cei ce sosesc din Nivernais, el se arată doar când ajungi deasupra lui.

— Dumnezeu să vă audă! oftă scutierul Lamazou, am o foame de hughenot.

— Pe cât de adevărat că numele meu este Amaury de Noë şi am fost primul companion al regelui Henric, Dumnezeu să-l păzească! răspunse gentilomul, mă jur că vom ajunge într-o oră la o cută de teren în spatele căreia se află un sat.

— Şi acesta este Auxerre?

— Nătărăule! Auxerre este un oraş, şi dacă vărul meu, mareşalul Biron, guvernatorul ţinutului de Burgundia, te-ar auzi, ţi-ar da o lovitură zdravănă în dos.

— Cum se numeşte acest sat?

— Gît-l'Évéque

— Şi aici vom cina?

— Nu, dar odată ce vom ajunge la Gît-l'Évéque, vom fi foarte aproape de Auxerre şi de hanul *Păunul regal* unde ne aşteaptă un pat bun, o cină bună şi un vin bun.

— Şi apoi, va trebui să pornim din nou la drum! oftă Lamazou

pe un ton lamentabil.

— *Ventre-saint-gris!* cum spunea regele Henric, prietenul şi stăpânul meu, zise Noë, ar fi fost mai bine să plec singur la drum decât să mă însoţească un valet aşa ca tine. Tot timpul îţi este foame, eşti mereu obosit, şi gâtul tău este ca o gaură în nisip. De douăzeci şi şapte de zile de când călărim nu faci altceva decât să oftezi şi să te văicăreşti.

— Ah! asta pentru că eu sunt un om liniştit, credeţi-mă, domnule conte, răspunse Lamazou. Îmi plăcea munca mea de grădinar de la casa dumneavoastră din Nérac, dar m-aţi echipat într-un om de război; regret frumoasa mea greblă şi cazmaua.

Dar contele Amaury de Noë, fostul companion al regelui Henric, cum se intitula chiar el însuşi, nu răspunse la lamentările scutierului său.

Contele căzu într-o reverie profundă.

Tot ce Lamazou spunea cu voce tare, Noë comenta în şoaptă.

„Şi eu am dus, de asemenea, o viaţă liniştită, îşi spunea el, de când m-am retras de lângă regele Henric, a doua zi după ce el a sosit la Paris şi nu a mai avut nevoie de mine.”

„O iubesc pe Myette ca în prima zi, ca pe vremea când era nepoata hangiului Malican şi, deşi are treizeci şi şase de ani şi de curând mi-a dat al patrulea copil, voi rămâne întotdeauna *îndrăgostitul Noë*”.

„La naiba cu acest mare smintit de Biron, vărul meu, care mă cheamă să-mi arate splendorile sale!”

Amaury de Noë şi scutierul Lamazou aveau în continuare de mers şi caii lor urmau un drum îngust frecventat de călăreţi, când dintr-o dată auziră în spatele lor galopul precipitat al unui cal.

— Iată unul! oftă scutierul, care va ajunge înaintea noastră.

Noë se întoarse pe jumătate în şa şi se uită.

Un bărbat chipeş de douăzeci de ani, călare pe un cal de rasă, venea spre ei în galop foarte întins.

Acest tânăr purta un spenţer albastru cu alb şi o pălărie roşie, însemne care reprezentau culorile regelui Franţei.

— Bun! spuse Noë, iată că mă linişteşte puţin priveliştea. De trei zile de când sunt pe teritoriul Burgundiei, culorile prietenului meu regele Franţei sunt pe atât de rare, pe cât cele ale vărului meu, mareşalul, sunt de numeroase.

„Este un mic rege, vărul Biron, îşi spuse Noë; pajii, valeţii, scutierii şi gentilomii îţi răspund, atunci când îi întrebi:

— «În slujba cui sunteţi?»

— «A domnului ministru de Biron!»
— «Şi acest oraş?»
— «Şi acest castel?»
— «Al domnului Biron.»”

— Cert este, spuse Lamazou, care auzise câteva cuvinte scăpate de stăpânul său, cert este că domnul mareşal este un mare senior, dacă judecăm după aparenţe.

Călăreţul veni direct spre ei şi îşi scoase cu politeţe pălăria.

Văzând aceasta, Noë îi întoarse gestul său politicos.

— Scuzaţi-mă, domnule, spuse călăreţul, dacă vă pun o întrebare care ar părea inoportună, dar nu cumva sunteţi contele Amaury de Noë?

— Chiar el însuşi, tinere prieten.

— Aţi luat prânzul într-un sat numit Coulanges-sur-Yonne?

— Şi acest lucru este adevărat.

— Şi aţi recunoscut în hangiu un fost soldat numit Barginet, care a lucrat în serviciul dumneavoastră?

— Toate acestea sunt adevărate, tinere prieten. Dar, spuse Amaury surprins, de ce mă întrebi toate acestea?

— Domnule conte, răspunse tânărul, mă numesc René de Maillefer şi sunt pajul Doamnei Margareta, care nu va mai fi în curând regina Franţei, deoarece a consimţit să divorţeze, pentru dragostea regelui, stăpânul nostru, şi pentru binele regatului.

— Ah! făcu Noë, care tresări la această nouă ştire.

— Doamna Margareta se află în castelul său din Auvergne, unde se ocupă cu scrierea memoriilor şi mi-a ordonat să escortez o doamnă a casei regale, care merge la Paris. Noi am ajuns acum două ore la Coulanges, şi hangiul Barginet, spunându-i doamnei că aţi trecut dimineaţa pe acolo, ea mi-a poruncit să alerg după dumneavoastră spunându-mi că sunteţi un prieten de-al său şi că doreşte din toată inima să vă întâlnească.

— Şi cum se numeşte această doamnă, tinere prieten?

— Nancy.

— Nancy!... exclamă Noë.

Şi pe faţa lui trecu o rază care-i redădu tinereţea de altădată.

— Domnule, continuă pajul, doamna Nancy călătoreşte într-o litieră purtată de catâri; catârii merg la trap, aşa că nu va întârzia mult şi ni se va alătura în curând.

— Ceea ce face, mormăi scutierul Lamazou, care nu se gândea decât la cina sa, să o aşteptăm! Aceste ghinioane sunt făcute numai pentru mine!

Dar Lamazou nu bombăni mult timp, un sunet de clopoţei se

auzi din depărtare şi, în curând, un punct negru, care nu era altceva decât litiera lui Nancy, apăru pe linia albă a drumului.

„Pe această bună Nancy! şopti în sinea sa Amaury de Noë, Providenţa mi-o trimite, şi dacă încă mai are limba la fel ascuţită, ea îmi va povesti într-un sfert de oră, tot ceea ce nu ştiu, cum s-ar spune, tot ce s-a întâmplat la curtea Franţei, de când m-am despărţit de bunul meu prieten, regele Henric.”

Noë îşi simţi inima bătând ca atunci când alerga după aventuri împreună cu tânărul prinţ de Navarra, sosind îmbrăcat cu un spenţer gros de postav şi cizme din piele de vacă, la curtea regelui Carol al IX-lea, cel mai măreţ dintre ultimii regi de Valois.

Capitolul II

O oră şi jumătate mai târziu, contele Amaury de Noë şi Nancy cinau faţă în faţă, la hanul *Păunul regal*, de pe strada Chevaliers-du-Temple, din Auxerre.

Nancy nu mai era tânăra fată jucăuşă şi răutăcioasă pe care pajul Raoul o iubise atât de mult şi care era confidenta iubirilor reginei Margareta. Dar ea era încă o persoană frumoasă, căreia puteai să-i dai cu multă uşurinţă treizeci de ani, deşi avea treizeci şi şase, şi îşi păstrase frumosul său râs plin de fineţe, dinţii săi ca perlele şi talia de viespe.

— Ah! Nancy, spuse Noë suspinând, este suficient să mă uit la tine ca să am convingerea că povestea noastră s-a petrecut ieri şi că noi suntem încă tineri şi fercheşi, aşa cum eram la curtea regelui Carol al IX-lea.

— Sst! făcu Nancy zâmbind, micuţul paj pe care l-am trimis mai devreme după dumneavoastră mă găseşte pe gustul său, dragul meu conte, şi nu trebuie să fie descurajat vorbindu-i-se despre lucruri atât de vechi, pentru că el probabil ascultă pe la uşi ca un paj înţelept ce ar trebui să fie.

— Tot cochetă ai rămas, Nancy.

— Doamne? spuneţi-mi cum ar trebui să procedeze altfel o femeie, dacă ştiţi; fiindcă eu nu ştiu.

Şi apoi zâmbi şiret, ca pe vremuri, când îl introducea pe messire de Coarasse în budoarul doamnei Margareta:

— În fine, tu nu ai părăsit curtea?

— Oh! niciodată.

— Înseamnă că mă poţi pune la curent cu tot ce s-a întâmplat acolo în ultimii cincisprezece ani?

— Seniorul Pierre de Lestoile, care ţine un registru-jurnal cu

tot ceea ce se întâmplă, nu este la fel de informat ca mine. Să vedem, dragul meu conte, continuă Nancy, ce vreţi să ştiţi?

— Ce s-a întâmplat cu stăpânul şi prietenul meu, spuse Noë.

— Ce aţi auzit?

— Dar, Doamne!

— Ah! cert este că, spuse Nancy, cu o urmă de batjocură în zâmbetul ei viclean, sunt doi bărbaţi destul de diferiţi în persoana regelui Henric, stăpânul nostru.

— Într-adevăr?

— Un rege curajos şi un copil, un om în vârstă cu suflet şi minte de copil, un fel de copil-adult.

— O fi adevărat dacă spui tu, Nancy.

— Şi despre acest copil-adult, vreţi să vă vorbesc? întrebă Nancy. Povestirea va fi lungă şi puteţi cere încă o sticlă de vin de Chaînette; veţi avea timp s-o goliţi înainte de a termina pe jumătate de povestit.

— Ei bine! spuse Noë, vorbeşte-mi despre regele curajos, în primul rând, pe care l-am lăsat a doua zi după sosirea mea la Paris şi spune-mi ce s-a mai întâmplat după instalarea acestuia la Luvru.

— Oh! spuse Nancy, regele a făcut multe lucruri, de atunci şi până acum, lucruri mari şi lucruri mici.

— Şi anume?

— În primul rând el a ascultat mesa[1].

Noë oftă.

— Şi s-a certat puţin cu prietenii săi, hughenoţii.

— Apoi? întrebă Noë.

— Apoi a declarat război Spaniei, i-a învins pe spanioli la Fontaine-Française, la Fère, în asediul din Amiens, pe care l-a cucerit după ce l-a luat cu asalt.

— Şi apoi?

— Şi l-a făcut supus pe ducele de Mercoeur şi ţinutul Bretagne, aşa cum a supus Normandia, şi a făcut pace cu vărul său mai mare, ducele de Mayenne.

— Apoi?

— Oamenii din Poitiers s-au răsculat, dar i-a readus la supunere.

— Asta-i bine, spuse Noë, şi altceva?

— Ducele de Savoia a venit să-l vadă. Un maestru al vicleniei este acest duce muntean, care visează o coroană şi care fură din

---

[1] Mesă – liturghie la credincioşii catolici. [n.t.]

când în când câte o bucată de pământ de la vecinii săi. Regele şi ducele au făcut o mică înţelegere în legătură cu marchizatele de Saluces şi de Bresse. Dar ducele nu se sinchiseşte să respecte contractul menţionat, şi regele, în următoarele zile, aflat în fruntea a douăzeci de mii de lăncieri, va merge să-i reîmprospăteze memoria.

— Asta-i tot?

— Da, spuse Nancy, nu-i aşa că nu e rău? Acum vreţi să vă vorbesc despre copil?

— Cum doreşti, oftă Noë.

— Acest copil-adult este mereu îndrăgostit.

— Îl recunosc, zise Noë.

— El a iubit-o foarte mult pe ducesa de Beaufort.

— Ah! da, pe Gabrielle.

— Şi a avut cu ea doi copii, pe Cezar şi pe Alexandru, pe care i-a făcut duci de Vendôme.

— Bine.

— Într-o dimineaţă, copilul acesta adult s-a trezit cu o idee ciudată în minte.

— Ah! Să vedem!

— El şi-a spus în sinea lui:

— „Am o femeie pe care o iubesc, am deja doi copii cu ea. Papa este prietenul meu de când am ascultat mesa şi Margareta este o fiinţă bună, care preferă să locuiască oriunde în altă parte decât la Luvru, cu condiţia ca să aibă în apropierea ei tineri galanţi şi curtenitori. Papa va rupe căsătoria mea cu Margareta şi mă va căsători cu Gabrielle.”

Bătrânul Sully, care bombăne ca un mistreţ în retragere, s-a supărat. Dar copilul acesta adult nu a vrut să-l asculte, şi cum doamna Margareta nu a intenţionat să-şi cedeze locul, cu toate că ea nu mai ţinea câtuşi de puţin la acest loc, el a închis-o în castelul din Amboise, de unde regina a reuşit să scape şi s-a refugiat acasă la domnul de Biron, vărul tău. Apoi, domnul de Biron s-a îndrăgostit. Atunci, Doamna Margareta a fugit la Auvergne şi i-a scris regelui că voia să divorţeze.

— Prin urmare, regele se va căsători cu Gabrielle?

— Nu, între timp Gabrielle a murit.

— Ah! Dumnezeule!

— Dar nu vă faceţi griji, continuă Nancy, inima copilului adult nu a rămas fără ocupaţie. Regele s-a îndrăgostit de o femeie rea, fiica seniorului d’Entragues.

— Şi a Mariei Touchet, amanta răposatului rege Carol!

— Exact. Frumoasa Henriette este o tânără şireată. Ea nu a cedat decât în schimbul a o sută de mii de scuzi şi a unei promisiuni de căsătorie în cazul în care, în acelaşi an, ar fi devenit mama unui copil de sex masculin.

— Deci, cu Henriette vrea regele să se căsătorească?

— Nu aţi ghicit. Henriette a dat naştere unui copil mort şi regele nu se mai gândeşte la ea.

— La naiba! spuse Noë, e nevoie totuşi de un moştenitor la tronul Franţei.

— Nu vă faceţi griji, spuse Nancy: a găsit o altă femeie, o nepoată a Doamnei Catherine, o prinţesă florentină, care se numeşte Marie de Médicis, şi domnul de Sully, care este un mare politician şi om mereu prost dispus, a negociat această nouă afacere.

Noë făcu o grimasă.

— Acum, dragul meu conte, încheie Nancy, ştiţi la fel de multe despre regele curajos şi despre copilul adult, ca şi când nu l-aţi fi părăsit vreodată pentru a trăi pe domeniul dumneavoastră.

Şi, în timp ce Nancy spunea aceste cuvinte, se auzi o bătaie uşoară la uşă.

— Intră, spuse Noë.

Uşa se întredeschise şi frumosul paj, care-i făcea ochi dulci lui Nancy, încă frumoasă, îşi arătă chipul său proaspăt şi mustaţa sa abia mijită.

— Iată, spuse Nancy râzând, v-am spus… micul monstru ascultă la uşi.

— Dar nu-i adevărat, doamnă, răspunse pajul roşindu-se, este un tânăr cavaler care cere să-l salute pe domnul conte Amaury de Noë şi care pretinde că domnul conte a fost prieten cu tatăl său. Numele lui este Guillaume d’Arcy

— D’Arcy! strigă Noë, al cărui chip exprima o emoţie subită.

Şi se repezi spre uşă.

Capitolul III

Pajul se dădu la o parte pentru a-l lăsa să treacă pe tânărul pe care-l anunţase.

Noë se găsi atunci faţă în faţă cu un adolescent pe care îl prinse cu repeziciune de mână şi pe care-l introduse în sala în care venise să cineze.

Nancy, fiind femeie, nu putea să nu fie foarte curioasă. Ea începu să-l examineze pe acest tânăr numit Guillaume d’Arcy.

El putea să aibă şaisprezece ani şi era îmbrăcat în negru. Înalt, subţire, cu părul blond, faţa palidă, ochi albaştri, Guillaume d'Arcy avea o înfăţişare şarmantă, plină de melancolie şi tristeţe.

— Ah! spuse Noë, îmbrăţişându-l, nu trebuia să-mi spui numele, dragul meu, pentru că te-aş fi recunoscut dintr-o mie: eşti imaginea vie a tatălui tău.

La aceste cuvinte, un nor trecu peste fruntea lui Guillaume.

— Domnule conte, spuse el, tatăl meu a murit pronunţând numele dumneavoastră şi spunându-mi: „Când vei ajunge bărbat, mă vei răzbuna, şi Noë te va ajuta".

Aceste cuvinte îl determinară pe Noë să facă un gest de surpriză.

Apoi, cum tânărul o privea pe Nancy şi părea să ezite:

— Dragul meu, spuse Noë, poţi vorbi în faţa doamnei, ea este cea mai bună prietenă a mea şi nu am niciun secret faţă de ea.

Guillaume se înclină.

Pajul René de Maillefer se retrase discret, închizând uşa fără zgomot, dar nu fără a arunca o privire fierbinte lui Nancy, care înflorise la a doua tinereţe în toată splendoarea sa.

Guillaume răspunse:

— Am şaisprezece ani, sora mea are douăzeci şi unu. Au trecut *opt*[2] ani de când tatăl meu a murit.

— Vai! Ştiu asta, spuse Noë.

— Tatăl meu a murit asasinat, domnule conte. De către cine? Nimeni nu ştie, dar eu mă îndoiesc, credeţi-mă; ne-a fost adus pe moarte într-o seară, în micul nostru conac d'Arcy-sur-Cure, şi nu a avut timp să ne spună cine este criminalul său înainte de a muri. El se întorcea de la Avallon, împreună cu scutierul său. În timp ce treceau printr-o micuţă pădure, o lovitură de archebuză s-a auzit şi bietul meu tată, atins în piept, a căzut de pe cal fără să se mai ridice. Apoi l-au ucis cu o lovitură de pumnal.

Guillaume rosti aceste cuvinte cu o voce calmă şi gravă; el nu vărsă nicio lacrimă, dar se putea ghici durerea sa profundă şi resentimentele sale fără margini.

— Şi tu spui, dragul meu, întrebă contele cuprins de emoţie,

---

[2] Traducerea corectă, conform originalului francez (*Il y a six ans que mon père est mort*) este: „Au trecut *şase* ani de când tatăl meu a murit". La Capitolul V, referindu-se la momentul uciderii seniorului d'Arcy, autorul afirmă: „Madeleine, copilul mai mare, avea doisprezece ani, Guillaume avea doar opt". Aşadar, ori au trecut opt ani de la moartea seniorului d'Arcy, ori cei doi copii ar trebui să aibă doar 14 şi, respectiv, 18 ani. A se vedea şi nota 3. [n.t.].

că nimeni nu ştie numele criminalului?

— Nimeni, în afară de mine, domnule conte.

— Înseamnă că îl cunoşti?

— L-am văzut pentru prima dată în urmă cu opt zile; nimeni nu mi-a spus nimic, şi nimic din atitudinea acestui om nu putea să-l trădeze. Ei bine! inima mea a bătut mai repede, ochii mei au devenit roşii, tot trupul a început să-mi tremure şi o voce interioară mi-a strigat: „Acesta este omul care te-a lăsat orfan!”

— Şi tu nu ai altă dovadă?

— Nu, dar sunt sigur de ceea ce spun.

Şi cum Noë clătină din cap:

— Dar nu acesta este motivul pentru care am venit să vă văd, domnule conte, şi dacă vreţi să mă ascultaţi în continuare…

— Vorbeşte, copilul meu, spuse Noë apăsându-i afectuos mâna.

— Domnule conte, continuă Guillaume d’Arcy, am venit la Auxerre, cu speranţa de a mă întâlni cu un vechi prieten de-al tatălui meu, care are o trecere suficient de mare pentru a-mi încredinţa o scrisoare de recomandare pentru mareşalul de Biron.

— Ah! ah! făcu Noë.

— Am descins la acest han şi am vorbit cu unul dintre servitori, care mi-a spus că mergeţi la Dijon. Atunci mi-am adus aminte de ultimele cuvinte ale tatălui meu şi de aceea mă adresez dumneavoastră.

— Şi ce vrei de la vărul meu Biron, frumosul meu senior?

— Domnul mareşal este guvernatorul provinciei.

— Sigur că da! Ştiu asta.

— El are putere asupra tuturor gentilomilor din serviciul său şi poate face dreptate.

— Şi cu sprijinul meu, el va face, la naiba!

— Domnule conte, continuă Guillaume, sora mea este frumoasă şi neprihănită ca o fecioară; am fost bogaţi, pe când tatăl meu era în viaţă, acum suntem săraci, deoarece una din rudele noastre, domnul Laffin, care este secretar al domnului mareşal, ne-a deposedat de averea noastră.

— Mizerabilul!

— Dar el, care nu are un titlu de senior, deşi este atât de bogat, astfel că ar fi fericit să devină soţul surorii mele.

— Dacă fata este atât de frumoasă pe cât eşti tu de gentil, dragul meu, acest lucru nu m-ar surprinde.

— Sora mea se numeşte Madeleine, continuă Guillaume, şi

este blondă ca sfântul al cărui nume îl poartă şi ale cărui păcate Domnul Nostru i le-a iertat. Sora mea are o dragoste adâncă în inimă… Această iubire este un secret, un mister pentru mine ca şi pentru restul lumii. Uneori, începe să plângă şi îmi spune: „Acela pe care-l iubesc nu se va uita la mine vreodată, o sărăntoacă, şi voi muri fără ca el să afle despre dragostea mea”. Acest lucru m-a indignat, vedeţi dumneavoastră, dragul meu conte, pentru că nu cred că poate să existe un gentilom suficient de înţelept care să nu ţină seama de dragostea surorii mele. Dar, nu aceasta este gândul ei, fiindcă mi-a spus că atunci când ni se va face dreptate, atunci când ni se va reda averea noastră, atunci când tatăl meu va fi răzbunat şi eu voi deveni un brav gentilom care să poată merge singur pe drumul său, ea se va retrage într-o mânăstire.

— Oh! ce exemplu! făcu Noë.

— Dar, pentru moment, suntem împiedicaţi, deoarece acelaşi gentilom care ne-a jefuit, messire de Laffin, şi-a pus în minte să se căsătorească cu sora mea şi a făcut în aşa fel încât să nu pot ajunge la domnul mareşal.

— La naiba! spuse Noë, dacă este aşa, vom vedea dacă te va mai împiedica să ajungi la vărul meu.

— De asemenea, domnule conte, singura speranţă pe care o am sunteţi dumneavoastră. L-am provocat pe domnul Laffin pe un teren închis, dar el a râs de mine spunându-mi că ar trebui să aduc o călugăriţă pentru a fi martorul meu. De asemenea, atunci când voi ajunge la domnul mareşal, am de gând să-i arunc mănuşa mea în faţă lui messire de Laffin şi domnul mareşal, care a fost colonel al regimentului de elveţieni la paisprezece ani, va putea să spună dacă sunt un bărbat şi dacă mă pot bate cu acest mizerabil.

Ochii lui Guillaume străluceau plini de un curaj masculin.

— Ei bine! dragul meu, spuse Noë, voi pleca mâine dimineaţă. Vrei să fii scutierul meu şi îţi jur că în trei zile se va face dreptate?

Guillaume îi luă mâna lui Noë şi o duse cu respect la buzele sale.

— Dar unde e sora ta? întrebă Noë.

— În conacul nostru.

— Cum s-ar spune, în drumul nostru?

— Da, domnule conte.

— Nu aş putea s-o văd?

— Ah! ar fi foarte fericită să vă vadă.

— Ei bine! asta vom face, şi doamna, care este prietena mea, ne va însoţi.

— Dar, spuse Nancy, eu sunt grăbită, regele mă aşteaptă la Paris

— Haida-de! Nancy, draga mea, spuse Noë, poţi pierde o zi în plus.

Nancy păru să ezite, dar, fără îndoială, ea avu o sursă de inspiraţie şi o idee ciudată îi trecu prin cap.

— Ei bine! fie, spuse ea. Pentru că şi eu vreau să văd această frumoasă perlă, care se numeşte Madeleine, şi care plânge poate, pentru vreun mitocan indignat de dragostea ei.

Şi Nancy îşi spuse încet:

— Mi-a venit o idee foarte frumoasă, *Ventre-saint-gris!* cum ar spune copilul-adult.

Capitolul IV

A doua zi, un grup mic mergea pe malul drept al râului Yonne, în direcţia Cravant-le-Fort.

Grupul era alcătuit din Amaury de Noë, tânărul gentilom d'Arcy, care călătorea în faţă, Nancy, care călătorea în litiera sa, în timp ce René de Maillefer, frumosul său paj îndrăgostit, se plasase lângă portieră, şi scutierul Lamazou, care încheia maiestuos convoiul şi care se plângea când din cauza căldurii, când de foame şi sete, până când i se spuse că la capătul călătoriei era un conac situat la abia şapte leghe de Auxerre.

René de Maillefer, drăguţul paj care o găsea pe Nancy încă frumoasă şi care se simţea în preajma ei plin de entuziasm, René de Maillefer îşi apropie calul atât de aproape de litieră încât, aplecându-se în şa, putea vedea şi contempla în largul său pe frumoasa Nancy, pe jumătate culcată şi răcorindu-se cu evantaiul ca o doamnă spaniolă, în zgomotul monoton şi cadenţat al clopoţeilor catârilor.

Din când în când René de Maillefer ofta, dorind s-o angajeze în conversaţie şi nu îndrăznea.

Nancy, care continua să fie răutăcioasă şi batjocoritoare, îl privea din spatele evantaiului ei şi îşi spunea:

„Iată un paj curios care-şi muşcă limba pentru a nu-mi vorbi şi arde de nerăbdare să mă întrebe o mulţime de lucruri."

Ziua era splendidă şi luna septembrie îşi etala cu mândrie bogăţiile sale.

Împrejurimile erau încă verzi, aproape de malul râului;

dealurile pline de viţă-de-vie se îngălbeneau la soare. Yonne curgea cu un şopot uşor pe un pat alcătuit din multe pietricele.

Din când în când, René de Maillefer ofta puţin mai tare şi spunea:

— Iată, într-adevăr, nişte ţinuturi frumoase.

Nancy zâmbi şi nu răspunse.

În cele din urmă, frumosul paj îşi luă inima în dinţi şi spuse:

— Deci, doamnă, vom vizita conacul domnului Guillaume d’Arcy?

— Da, dragul meu, răspunse Nancy.

— Vom rămâne mult timp?

— Poate o zi… poate două…

— Ah! spuse pajul…

Şi el oftă din nou.

Nancy îşi muşcă buzele ca să nu râdă de naiva lui stânjeneală.

— Dar, dragul meu, spuse ea după un moment de linişte, această călătorie se pare că nu îţi place…

— Ah! aşa este, doamnă…

El roşi un pic, se uită spre ea, şi şopti cu o voce atât de scăzută încât ea abia reuşi să audă:

— Nu sunt eu în slujba dumneavoastră, doamnă, şi nu am misiunea de a merge oriunde vă place?

De data aceasta, Nancy începu să râdă în mod făţiş.

— Da, dragul meu, spuse ea, toate acestea sunt adevărate, dar îmi dau seama că vrei să-mi pui o întrebare şi nu îndrăzneşti?

René de Maillefer se roşi puţin mai mult şi îşi coborî din nou privirea.

— Haide, spuse Nancy.

— Doamnă, spuse atunci pajul, mi se pare că sunteţi mai puţin presată astăzi decât aţi fost ieri şi în zilele de dinainte de a porni spre Paris, pentru că aţi parcurs drumul în mare grabă şi mi-aţi spus că Majestatea Sa regele vă aşteaptă cu mare nerăbdare.

— Sunteţi un om curios şi un mare inocent, domnule paj, răspunse Nancy, pentru că această întrebare pe care o citesc pe buzele, în ochii, în suspinele şi în atitudinea dumneavoastră mi-a fost adresată de dimineaţă.

— Scuzaţi-mă, spuse René, dar nu am învăţat încă să disimulez.

— Dar vei învăţa, nu-i aşa?

— Doamne! Vreau să devin un paj desăvârşit.

— Ah! spuse Nancy, este nevoie de multe lucruri pentru asta.

— Într-adevăr!

— Mai întâi, trebuie să fii curios…

— Sunt, spuse René cu hotărâre.

— În plus, trebuie să fii îndrăzneţ…

Pajul o privi pe Nancy cu multă tandreţe, vrând să spună: „Nici nu cer ceva mai mult”.

— În fine, încheie Nancy, trebuie să fii la fel de discret pe cât de curios.

— Oh! răspunse René, puteţi să-mi încredinţaţi un secret, doamnă, va rămâne în inimă până ce sufletul meu va pleca în lumea cealaltă.

— Adevărat să fie?

René puse mâna pe inima lui.

— Eşti un paj drăguţ, spuse Nancy surâzând, şi dacă nu aş fi atât de bătrână deja…

René oftă, ceea ce însemna că acea concluzie nu era şi opinia sa.

— De asemenea, totdeauna iniţiativele mele au fost făcute cu un scop, când nu aveam un confident şi, dacă-mi promiţi să fii discret, îţi voi spune de ce mi-am deviat drumul: pentru unicul scop de a merge să o văd pe sora lui Guillaume d’Arcy.

— Voi fi tăcut ca un mormânt, doamnă, răspunse René, mândru de această dovadă de afecţiune pe care i-o dădea Nancy.

— Atunci fii foarte atent, pentru că ceea ce îţi voi spune ţine de politică.

— Ah! făcu René.

Şi el îşi ciuli urechile.

— Dragul meu, continuă Nancy, de cât timp eşti la curte?

— De patru ani, doamnă.

— Atunci ai cunoscut-o pe doamna Gabrielle, pe care regele a iubit-o atât de mult?

— I-am dus mai multe mesaje.

— Şi domnişoara d’Entragues îl iubea, de asemenea, foarte mult?

— Oh! desigur.

— Dacă ai fi fost la curte de cincisprezece ani ca mine, ai fi văzut multe altele.

Nancy putea spune douăzeci de ani, dar nu vru să-l sperie pe frumosul paj.

— L-ai fi văzut pe rege, continuă ea, îndrăgostit nebuneşte de Doamna Margareta, apoi de doamna de Noue, fără să ţin cont de

doamna de Grammont, frumoasa Corizande şi domnişoara de Montmorency.

— Dar-ar ciuma!... exclamă pajul.

— Şi toate damele, frumoase sau urâte, fete sau femei, de la curte sau nu, în inima regelui provocau un vulcan. Aşadar, în cele din urmă, era domnişoara Henriette d'Entragues cea pe care regele o iubea, şi pentru ea a provocat această mare durere Doamnei Margareta, draga mea stăpână, cerându-i să renunţe la titlu, titlul său de regină a Franţei şi dorind să divorţeze de el. Dar, urmăreşte-mi cu atenţie raţionamentul, drăguţule! Cum inima regelui nu va fi goală niciun moment, iată-l pe rege îndrăgostit de această prinţesă roşcovană pe care n-a văzut-o niciodată decât într-o pictură, şi tu ştii că pictorii sunt curteni linguşitori.

— Ei bine? spuse René.

— Ori, iată că se spune că domnişoara d'Arcy este foarte frumoasă şi că are în inima sa o iubire mare pentru cineva care nu va afla niciodată acest lucru. Cred că acel cineva este regele.

— Bine! spuse René.

— Dacă este atât de frumoasă pe cât se spune, îi voi spune vreo două cuvinte regelui...

— Ah!

— Regele va veni să o vadă. Fireşte că el se va îndrăgosti.

— Minunat! şopti pajul.

— El nu se va mai gândi la prinţesa de Médicis, şi cum domnişoara d'Arcy nu se va gândi la căsătorie, buna mea stăpână, Doamna Margareta va continua să fie regina Franţei, pricepi tu, drăguţule?

— De minune!

— Şi nu vei spune nimănui despre ce am vorbit?

— Nici măcar bunului Dumnezeu, când mă voi spovedi.

— Numai că, încheie Nancy pe un ton misterios, trebuie să mă feresc de contele Amaury de Noë.

În timp ce Nancy şi pajul sporovăiau astfel, micul grup trecu pe sub zidurile fortificaţiei Cravant-le-Fort, părăsiră malul râului Yonne pentru cel al râului Cure, traversară oraşul Vermenton şi ajunseră în partea de sus a unei coline, de unde se vedeau în depărtare turnuleţele conacului d'Arcy.

— O partidă bună pe care trebuie să i-o joc domnului de Sully, şopti Nancy, care încerca, după cum am văzut, să-l iniţieze pe frumosul paj René de Maillefer în chestiunile politice.

Capitolul V

Să facem acum un pas înapoi în timp şi să le-o luăm înainte cu câteva ore lui Noë, lui Nancy şi suitei lor, şi să mergem la conacul d'Arcy.

Era o clădire veche, cochetă încă, în ciuda aspectului ei îmbătrânit de castel micuţ cu patru turnuleţe ascuţite, căţărat pe o colină, adăpostit de vânturile din est de către un munte, reflectându-se în apa limpede a râului Cure, un râu guraliv ce şuşotea neîncetat curgând pe un strat de pietriş.

Falnici stejari de peste o sută de ani formau un parc în amfiteatru, care cobora până la un platou acoperit cu pajişti abundente.

Dar, vai! bătrânii arbori şi pajiştile verzi, totalizând poate vreo sută de pogoane, erau acum toată moştenirea celor doi orfani.

Ultimul castelan d'Arcy, un tânăr şi curajos bărbat în războaie şi devotat ca prieten, era mort de câţiva ani.

El avea treizeci şi şapte de ani în ziua în care, întorcându-se din împrejurimi şi mergând fără vreo bănuială, în pasul calului său, pe un drum de-a lungul pădurii, fu lovit de un glonte de muschetă în piept.

Seniorul d'Arcy lăsase un frumos patrimoniu celor doi copii.

O jumătate de duzină de turnuleţe se ridicau supuse ca un oştean disciplinat turnului de veghe al vechiului conac, construit de un anumit senior d'Arcy, primul cu acest nume, la întoarcerea din a doua cruciadă.

Dar la dispariţia ultimului senior d'Arcy copiii săi erau foarte tineri.

Madeleine, copilul mai mare, avea doisprezece ani, Guillaume avea doar opt[3].

Cine îi proteja atunci pe cei doi orfani?

Ei aveau o rudă, un văr primar al mamei lor. Mama copiilor murise după ce-l născuse pe Guillaume.

Această rudă a fost numită tutorele celor doi copii prin decizia parlamentului din Burgundia.

Era un mic gentilom fără noroc, provenit dintr-o familie de

---

[3] În această frază apare încă o contradicţie: diferenţa de vârstă dintre cei doi copii este doar de 4 ani, deşi autorul afirmă de mai multe ori că diferenţa de vârstă este de 5 ani.

Neconcordanţe referitoare la vârstele unor personaje sunt întâlnite adeseori în opera lui Ponson du Terrail [n.t.].

magistraţi care urcase pe neaşteptate în urma intrigilor, a şireteniei şi ambiţiei sale, până aproape de funcţia de secretar de stat, sau mai degrabă prietenul şi confidentul celui mai mare senior din Burgundia, domnul mareşal Biron, un fel de rege, după cum spusese contele de Noë, vărul său.

Acest mic gentilom se numea domnul de Laffin.

Dar, cum mareşalul, deşi-l făcuse prietenul său, neglijase să-l îmbogăţească, Laffin hotărâse să se ocupe singur de îmbogăţirea sa.

În trei ani, îi deposedă de averea lor pe orfanii încredinţaţi lui, fiind considerat un gentilom şi un părinte onest.

Începu cu un teren, continuă cu un castel, apoi cu o pădure, dovedind oricui voia să-l asculte că regretatul messire d'Arcy îi era îndatorat cu sume considerabile, şi că el nu făcea decât să-şi recupereze bunurile.

Laffin avea patruzeci şi cinci de ani şi era necăsătorit.

Într-o dimineaţă, cum Madeleine împlinise optsprezece ani, el a scos-o din mânăstirea în care a închis-o de la moartea tatălui său, şi îi spuse că i se părea frumoasă şi că voia să devină soţia lui.

Madeleine îl respinse cu indignare.

Dar Laffin era un bărbat insistent, dotat cu o răbdare rar întâlnită, şi se jură că Madeleine va fi soţia lui.

În ajunul acelei zile în care l-am văzut pe tânărul Guillaume venind să implore protecţia contelui Amaury de Noë, în timp ce tânărul era la vânătoare în compania bătrânului său servitor, acesta din urmă fiind acelaşi care a fost aproape de tatăl său când a fost asasinat, Madeleine, care se plimba melancolică pe sub stejarii bătrâni din parc, îl văzu apărându-i dintr-o dată în faţă pe domnul de Laffin.

Hainele pline de praf, cizmele pline de noroi erau suficiente indicii pentru a dovedi că făcuse o călătorie lungă, apoi chiar că nu puteai să nu observi, la câţiva paşi distanţă, un scutier care ţinea în mână frâul a doi cai.

Madeleine deveni palidă şi începu să tremure. Dar domnul de Laffin se apropie de ea zâmbind şi îi spuse:

— Dragă nepoată şi pupilă[4], l-am însoţit pe stăpânul meu, domnul mareşal, care a trecut prin această parte a provinciei, şi m-am întors din drumul meu ca să vin şi să te salut.

---

[4] Pupil – persoană minoră aflată sub tutela sau în grija cuiva (altul decât părinţii). [n.t.].

Madeleine simţi cum emoţiile i se intensifică.

Atunci messire de Laffin îşi reînnoi declaraţiile sale de dragoste, folosind rând pe rând, un limbaj implorator şi unul imperativ.

Apoi, cum Madeleine rămase neclintită în refuzul ei, el aruncă masca lui de ipocrizie, se înfurie subit şi strigă:

— Îţi dau opt zile pentru a te decide. După această dată, voi şti să obţin prin violenţă ceea ce am vrut să obţin pe cale paşnică.

Şi încălecă pe cal, lăsând-o pe Madeleine îngrozită de ameninţările sale, dar care ar fi preferat moartea de o mie de ori, în loc de a fi într-o zi soţia spoliatorului familiei sale.

Seara, Guillaume se întoarse de la vânătoare.

Era încă un copil, dar un copil care avea îndrăzneala şi curajul unui bărbat adevărat.

Găsind-o pe Madeleine plângând, el exclamă:

— De data asta, este prea mult!... De o mie de ori prea mult! ... Voi avea sângele lui sau el îl va avea pe-al meu până la ultima picătură.

— Nefericitule! spuse Madeleine, ai uitat că tatăl nostru nu a fost răzbunat şi că trebuie să-l cauţi pe asasinul său?

Guillaume nu răspunse.

Apoi, după o tăcere, sărutându-şi sora:

— Ştergeţi ochii tăi frumoşi, spuse el. Mă voi sui pe cal, voi goni până la Auxerre şi mă voi vedea cu toţi prietenii care au rămas fideli familiei noastre. Se va găsi unul care să-mi poată da o scrisoare de recomandare care să-mi deschidă toate porţile şi să-mi permită să ajung la domnul mareşal.

La acest nume, o roşeaţă bruscă îi coloră faţa tinerei fete.

Ea se grăbi să spună:

— Şi, când îl vei vedea pe mareşal, ce-i vei spune?

— Îi voi cere să facă dreptate.

— Dar acest om este favoritul lui.

— Pentru că mareşalul îl consideră un senior galant. Dar îi voi vorbi atât de tare, îl voi privi atât de direct şi ferm încât domnul mareşal, care este un mare războinic şi un cavaler loial, mă va asculta.

— Du-te! spuse pur şi simplu Madeleine, care îşi simţi inima încărcată de speranţă.

Şi Guillaume plecă.

Ştim ce s-a întâmplat cu el la Auxerre, unde a avut norocul să-l întâlnească pe domnul Noë, vechiul tovarăş de arme al tatălui

său, care i-a promis ajutor şi protecţie.

Şi Madeleine rămase singură în conac, împreună cu bătrânul servitor, care se numea Jacques şi cu domnişoara ei de companie, o tânără de viţă nobilă, săracă, fără zestre şi fără moştenire, verişoară îndepărtată şi pe care cei doi orfani, mai puţin săraci decât ea, au primit-o şi au tratat-o ca pe o soră.

Această domnişoară se numea Cunégonde.

Era urâtă şi respingătoare, şi ascundea în spatele unei măşti de bunătate un suflet arzător pentru fapte rele.

Ea era cea care purta o corespondenţă secretă cu domnul Laffin şi care-i servea planurilor sale tenebroase.

Ori, Guillaume abia porni la drum, că domnişoara Cunégonde se şi retrase în camera ei pentru a scrie următorul bilet:

„Este timpul să acţionăm, iar Senioria Voastră poate pune, fără probleme, planurile sale în acţiune.

Guillaume tocmai a plecat. El are intenţia temerară de a ajunge până la mareşal şi de a-i cere dreptate împotriva dumneavoastră.

Ori, dacă încă intenţionaţi să o răpiţi pe Madeleine şi să o duceţi la mânăstirea franciscanilor din Avallon, unde ea va fi forţată să se căsătorească cu dumneavoastră, nu trebuie să irosiţi niciun minut şi trebuie să acţionaţi în noaptea următoare.

A dumneavoastră, credincioasă,

Cunégonde.”

După ce scrise acest mesaj, perfida companioană a domnişoarei Madeleine merse la marginea parcului şi ascunse biletul în scorbura unui stejar, punând alături de acel bilet şi o micuţă cheie.

Ca să ajungă acolo, domnului Laffin, care cu siguranţă se afla prin preajmă, nu-i trebuia decât să vină de îndată ce se lăsa noaptea şi să ia mesajul.

Şi Madeleine, în acea seară, se culcă încrezătoare în viitor, adresându-i lui Dumnezeu această rugăminte fierbinte:

— Dumnezeule! fă în aşa fel încât fratele meu să recâştige moştenirea noastră şi ca tatăl meu să fie răzbunat! După aceea, îţi voi aparţine pentru totdeauna!…

Capitolul VI

În timp ce Madeleine se ruga astfel, iar în adâncul inimii sale

se gândea probabil la cel care-i ignorase mereu iubirea, domnişoara de Cunégonde era de asemenea trează.

Reptila invidiază soarta păsării care străbate cerul azuriu în zbor şi o urăşte de moarte; viermele de pământ, care se târăşte prin noroi, este gelos pe stele.

Aşa era Cunégonde.

Urâtă şi respingătoare, ea nutrea o ură feroce pentru această frumoasă şi nobilă creatură care se numea Madeleine, şi simţi o bucurie malefică imaginându-şi că aceasta din urmă va ajunge în puterea josnică a domnului Laffin, a cărui perversitate şi a cărui răutate le cunoştea. Astfel că orele treceau şi domnişoara Cunégonde nu dormea.

Ea asculta orăcăitul broaştelor, clipocitul apei şi suflul vântului printre frunze, şi toate acele mii de zgomote nocturne ce se auzeau atât de bine de către cei care fuseseră cuprinşi de insomnie.

În vechiul conac d'Arcy, răsunător ca un clopot, mobilierul mâncat de cari, avea un scârţâit misterios, vântul şuiera pe sub uşi, giruetele trosneau cu un zgomot lugubru.

Domnişoara Cunégonde asculta toate aceste zgomote.

Dar niciunul dintre aceste zgomote nu era cel pe care-l aştepta.

Ea aştepta ca doi bărbaţi înarmaţi să se strecoare, precum fantomele, pe sub copacii bătrâni ai pădurii, să ia acea cheie care însoţea scrisoarea pentru a le permite să descuie o poartă micuţă, aflată la baza unui foişor, să urce o scară şi să ajungă într-un coridor, de-a lungul căruia se afla şi uşa camerei sale.

Apoi, ea le-ar fi ieşit în întâmpinare, le-ar arăta drumul cu un felinar în mână, şi i-ar conduce astfel până la camera în care Madeleine adormise, rugându-se lui Dumnezeu pentru fratele său mai mic, care nu era acolo pentru a o apăra.

Dar orele treceau şi doar broaştele orăcăiau, doar vântul şuiera pe sub uşi, doar râul murmura din depărtare.

Noaptea era întunecată, totuşi.

Era o noapte frumoasă fără lună, cu un cer acoperit foarte puţin de nori, o noapte ca cele preferate de criminali şi hoţi.

Sprijinindu-se de fereastră, domnişoara Cunégonde aştepta cu nerăbdare.

Domnul de Laffin nu schimbase cu ea, suindu-se pe cal, un semn misterios?

Nu venise el, de şase ori deja, să ia scrisorile lăsate în trunchiul arborelui?

De ce întârzia?

Niciodată vreun îndrăgostit ce aştepta în tăcere sub balcon, sub fereastra iubitei lui, nu s-ar fi impacientat atât de mult ca domnişoara Cunégonde în această noapte.

Cu toate acestea, orele fură anunţate una câte una la orologiul mare plasat în casa scării.

După orele nopţii, urmară orele dimineţii.

Apoi o rază de opal alunecă din cer şi primele lumini ale dimineţii apărură la orizont.

Câmpia era încă liniştită şi adormită sub protecţia castelului.

Apoi luna făcu loc zorilor, clopotele începură să bată şi ţăranii începură să coboare la câmpie.

Şi Madeleine adormise poate, şi domnişoara Cunégonde, cu mânie în suflet, continua să vegheze.

Domnul de Laffin nu veni, Madeleine fu salvată încă o dată.

Apoi Cunégonde, hidoasa creatură, coborî în parc şi merse direct la copacul bătrân, pe care ea şi-l făcuse complice. Puse mâna în scorbura în care îşi depozita corespondenţa şi găsi biletul şi cheia.

Pentru o clipă se gândi să ia cele două obiecte, dar o reflecţie o împiedică.

„Noaptea următoare va fi la fel de favorabilă ca cea care tocmai se sfârşeşte. Guillaume nu se va întoarce.”

Şi ea lăsă cheia şi biletul şi se întoarse la conac.

. . . .

Rugăciunea te întăreşte şi te consolează.

Madeleine se trezi în acea zi, plină de încredere în viitor, deoarece nu se gândea la propria persoană, ci la fratele ei, ultimul descendent masculin al nobilei sale case.

Ea avusese vise frumoase în timpul somnului său scurt.

Îl visase pe fratele ei acoperit de sângele criminalului, parcurgând vastele sale domenii furate de spoliator. Îl văzu, probabil, de asemenea şi pe viteazul om de arme prin excelenţă, pe mareşalul Biron, zâmbindu-i, după ce îl vânase în prezenţa sa pe infamul messire de Laffin.

Şi spre sfârşitul acelei zilei, cum nu se temea de reptile, pura şi nobila porumbiţă care zbura în albastrul cerului, îi mărturisi speranţele sale domnişoarei Cunégonde, care părea că o ascultă cu multă complezenţă.

Şi domnişoara Cunégonde, care-l avea pe dracu’ în suflet, zâmbi amabil, în timp ce spunea în gândul său:

„Tu nu vei fi atât de fericită în seara asta.”

Şi se plimbară împreună pe o terasă care altădată fusese o platformă a vechiului castel.

Din acest loc, puteai cuprinde cu privirea zece leghe de teren şi puteai vedea spre apus, în depărtare, cum apele Senei se confundă cu cele ale râului Yonne.

Dintr-o dată, Madeleine întinse o mână.

— Priveşte, verişoară, spuse ea, uită-te acolo jos… lângă zidurile mânăstirii… pe drumul alb, aflat în mijlocul pajiştilor verzi, nu vezi un punct negru?

— Nu văd nimic, am vederea slabă, răspunse domnişoara Cunégonde.

— Mi se pare că văd un om călare.

— Ah!

— Poate că este Guillaume care se întoarce.

„Poate că este messire de Laffin, gândi domnişoara Cunégonde, a cărei bucurie răutăcioasă îi cuprinse inima.”

— Nu este un om călare… sunt doi… sunt trei… este un grup! spuse tânăra din nou.

— Sunt ţăranii care merg la lucru undeva în vecinătate, răspunse domnişoara Cunégonde, cu umor.

— Nu, nu, răspunse Madeleine, sunt nobili: ţăranii au asemenea cai? Iată, iată!

— Ce mai este? bombăni domnişoara Cunégonde.

— O litieră!

— Ei bine! este vreun gentilom din vecinătate care se întoarce la Avallon.

Dar imediat domnişoara Cunégonde fu forţată să-şi schimbe părerea.

Micuţa trupă de călăreţi şi o litieră părăsiră drumul ce traversa oraşul Vermenton, coborâră urmând malul râului Cure şi păreau să se îndrepte spre conac.

Atunci Madeleine scoase un nou strigăt, un strigăt de bucurie.

— Guillaume! Este Guillaume! spuse ea. Ah! cei care îl însoţesc nu pot fi decât prieteni!…

Era, într-adevăr, Guillaume d’Arcy care se întorcea împreună cu contele Amaury de Noë şi Nancy, doamna aflată în preajma reginei Margareta.

Şi Madeleine, intuind că aceştia veneau pentru a face o mare schimbare în destinul său, coborî de pe platformă şi porni în grabă spre parc pentru a-l întâmpina pe fratele său şi a oferi ospitalitate acelor necunoscuţi care-l însoţeau.

Domnişoara Cunégonde o urma.

„Oh! oh! îşi spuse ea, este timpul să-l anunţ pe domnul de Laffin.”

Ea trecu aproape de arborele scorburos şi căută biletul pentru a-l distruge…

Dar dintr-o dată deveni palidă.

Cheia şi biletul nu mai erau şi, fără îndoială, domnul de Laffin pregătea expediţia sa pentru noaptea următoare, fără să bănuiască faptul că Madeleine va avea, de data aceasta, paznici credincioşi, şi că va dormi sub protecţia sabiei viteze a celui mai vechi companion al regelui Henric.

Capitolul VII

Noaptea venise de mult timp.

Cu toate acestea, micuţul castel d’Arcy-sur-Cure nu era adormit ca de obicei, cufundat în umbră şi tăcere, la momentul stingerii.

Era sărbătoare la conac.

O adevărată sărbătoare de familie, deoarece contele Amaury de Noë, prietenul castelanului defunct, venise să le aducă orfanilor speranţa în vremuri mai bune.

— Frumoasa mea copilă, îi spuse Madeleinei, nu am nicio îndoială că domnul de Laffin este în graţiile mareşalului de Biron. Dar Biron este vărul meu; în plus, este prietenul meu şi niciodată nu m-a refuzat. Deci, mâine dimineaţă, veţi urca pe calul dumneavoastră, iar eu pe calul meu, şi o vom apuca în linişte pe drumul spre Dijon. Messire de Laffin v-a spus ieri că mareşalul a traversat provincia; el v-a minţit, sunt convins, pentru că un gentilom cu care m-am văzut la Auxerre în această dimineaţă şi care se întorcea de la Dijon călare, mi-a spus pe cuvântul său de onoare că mareşalul nu a părăsit teritoriul pe care-l guvernează. Prin urmare, vom ajunge probabil înaintea domnului de Laffin şi acest lucru ar fi mai bine pentru noi, pentru că nu va avea timp să-şi întindă capcanele sale şi să-l influenţeze pe mareşal.

Noë vorbise cu o aşa de mare siguranţă încât readuse în inima orfanilor speranţa în viitor şi o făcu pe domnişoara Cunégonde să pălească.

Apoi au cinat cu multă voioşie, şi scutierul Lamazou, regăsindu-şi verva sa meridională, declară că era prima dată în călătoria sa când mânca şi bea pe săturate.

La ora nouă, contele Amaury de Noë se ridică de la masă.

Apoi, ducând mâna Madeleinei la buzele sale:

— Frumoasa mea copilă, îi spuse el, am devenit un adevărat gentilom de provincie şi bunele maniere şi obiceiurile galante de la curte nu mai sunt în obiceiul meu. Mă culc la căderea nopţii şi mă trezesc în zori. Permiteţi-mi, prin urmare, să mă retrag în camera mea. Dar doamna Nancy, pe care o vedeţi, este o frumoasă guralivă; ea poate pălăvrăgi cu plăcere până la miezul nopţii şi, atâta timp cât vreţi, ea vă va pune la curent cu toate noutăţile de la Luvru.

Şi Noë o lăsă pe Nancy în apropierea Madeleinei, fără a bănui ceva despre proiectele spiritualei doamne aflată în serviciul Doamnei Margareta.

Pentru că Nancy avea într-adevăr proiectele sale, dacă vă amintiţi conversaţia ei cu frumosul paj René de Maillefer.

Ea o găsi pe Madeleine chiar mai frumoasă decât ar fi bănuit şi îşi spuse:

„Iată o frumuseţe de fată cu o fineţe regală şi care l-ar putea foarte bine împiedica pe domnul de Sully de a mai negocia deîndată căsătoria regelui Henric cu doamna Marie de Médicis.”

Şi, înainte de a cina, ea îi spuse pajului:

— René, drăguţul meu, iată momentul potrivit pentru a-ţi face debutul în politică.

— Cum aşa, doamnă?

— Domnul de Noë trebuie să fi devenit un om de la ţară, care se culcă odată cu găinile.

— E adevărat!

— Dar tânărul Guillaume nu poate avea aceleaşi obiceiuri.

— Ei bine! spuse René.

— Nici această domnişoară urâtă şi nesuferită căreia i se spune verişoara Cunégonde şi care îmi displace atât de mult încât aş vrea s-o trimit la naiba.

— Şi eu, spuse René cu naivitate.

— Ei se cred obligaţi, ca să-mi facă pe plac şi să rămână alături de mine după ce vom termina de cinat.

— Ah!

— Şi tocmai asta este ceea ce nu vreau. De aceea, îţi voi da o misiune.

— Vă ascult!…

— Când domnul Noë va fi plecat, tu mă vei debarasa de Guillaume şi de domnişoara Cunégonde.

— La naiba!

— Şi îi vei face acesteia din urmă puţină curte, la nevoie.

— Dar, doamnă, spuse pajul, care nu-şi putu opri o grimasă semnificativă, asta nu este, presupun, politică.

— Dimpotrivă!

— Cum aşa?

— Pentru că trebuie să fiu singură cu fata.

— Fie!

— Şi să mă scapi de inoportuni.

— Ei! este adevărat, oftă el.

Şi pajul îşi respectă cuvântul dat. El pălăvrăgi cu Guillaume şi domnişoara Cunégonde, îi spuse o mie de lucruri galante acesteia din urmă, care roşi de plăcere, şi vorbiră apoi despre nişte peşteri minunate care se aflau aproape de castel şi care creau efecte magnifice la lumina făcliilor.

Guillaume se oferi să i le arate lui René de Maillefer după cină şi René acceptă cu condiţia ca domnişoara Cunégonde să-i însoţească.

Domnişoara Cunégonde primi această propunere cu şi mai mare nerăbdare, pentru că ea spera să găsească o modalitate de a-l preveni pe domnul de Laffin, ca nu cumva să-l tenteze aventura în acea noapte.

Deci, la un sfert de oră după ce Noë se retrase, Nancy era singură cu Madeleine.

O jumătate de oră mai târziu, şireata cameristă a reginei îi cuceri încrederea Madeleinei, care îşi deschise cu multă inocenţă inima.

— Deci, spuse Nancy, iubeşti, biata mea copilă?

— Oh! doamnă, răspunse Madeleine, când ai în inimă o iubire ca a mea, inima devine un mormânt.

— Ce cuvânt urât!

— Bărbatul pe care-l iubesc, continuă tânăra fată cu o voce tristă şi resemnată, nu o va şti niciodată.

— De ce?

— Pentru că o prăpastie ne desparte.

— Haida-de! iubirea poate trece marea, de ce nu ar sări cu ambele picioare peste o biată crăpătură? făcu Nancy, zâmbitoare.

Tânăra fată clătină din cap.

Apoi, ca şi cum o viziune din trecut apăru brusc în mintea ei:

— Nu l-am văzut decât o singură dată, spuse ea, dar mi s-a părut atât de măreţ şi de frumos!...

— Ah! făcu Nancy.

— Eram încă în spatele porţilor mânăstirii unde mi-am

petrecut tinereţea. Nu se ştie nimic despre lume, de obicei, în aceste case pioase; şi totuşi, ştiam cu toate acestea, că el trebuia să treacă pe lângă zidurile noastre. Era a doua zi după o bătălie pe care o câştigase, aşa cum le-a câştigat pe toate celelalte, de altfel, deoarece este cel mai viteaz războinic din lume.

— Ah! Serios? făcu Nancy, care tresări.

— Închisă de porţile mânăstirii, l-am văzut preţ de un minut; el încălecase un cal negru, avea o pană albă pe cască şi o eşarfă de aceeaşi culoare peste armura din oţel, care strălucea în soare. Gentilomii îl înconjurau şi populaţia îl aplauda. Asta a durat un minut, poate mai puţin, dar pentru mine a fost ca şi cum m-ar fi orbit o flacără... Şi am simţit, încheie Madeleine, cu o voce sacadată, că sufletul meu îi aparţine în întregime, şi pentru totdeauna.

„Dar, gândi Nancy, este regele Henric cel despre care ea vorbeşte, Doamne iartă-mă! şi politica mea poate fi considerată mult mai simplă decât cea a răposatului prinţ de Machiavelli."

Ori, imediat ce Nancy făcu această reflecţie, Madeleine tresări şi se ridică repede, dând dovadă de o îngrijorare profundă.

— Ce aveţi, Dumnezeule? întrebă Nancy.

— Cred că am auzit... un zgomot ciudat... acolo jos sub noi... Ah! mi-e frică! răspunse Madeleine ai cărei dinţi clănţăneau de groază.

Şi Nancy, nu mai puţin neliniştită, se ridică la rândul său.

Capitolul VIII

Teama Madeleinei era atât de mare, încât Nancy o întrebă:

— Dar ce aţi auzit?

— Paşi, dedesubtul nostru.

— Cum? Ce vreţi să spuneţi?

— Suntem aici într-un foişor...

— Bine!

— Acest foişor are o scară care duce în parc; numai eu am cheia, pe care iat-o...

În acelaşi timp, Madeleine, palidă şi tremurândă, îi arătă lui Nancy o cheie micuţă pe care o purta la gât.

— Şi credeţi că vor urca pe această scară?

— Da... da...

Nancy luă o torţă.

— Ei bine! spuse ea, vom vedea.

Era la fel de curajoasă ca un bărbat, această Nancy, care trăise în timpul celor din familia Valois şi care-şi făcuse ucenicia la curtea lui Carol al IX-lea şi a lui Henric al III-lea.

Ea îşi aminti de noaptea Sfântului Bartolomeu când văzuse altele şi mai rele, în adevăratul sens al cuvântului.

— Urmaţi-mă, spuse ea, şi dacă nu îndrăzniţi să-mi arătaţi drumul, indicaţi-mi-l.

Spunând acestea, ea deschise uşa camerei.

Această uşă dădea într-un coridor.

Odată ajunsă în coridor, Nancy, care mergea în faţă, se opri pentru a asculta.

— Dar nu aud nimic, spuse ea.

Într-adevăr, tăcerea cea mai profundă domnea în castel.

Pajul René, Guillaume şi domnişoara Cunégonde se întorseseră de mult timp din călătoria lor la peşteri şi toată lumea mersese la culcare.

Madeleine îi indică lui Nancy o uşă care se afla în coridor.

— Scara este acolo, spuse ea.

Nancy se apropie de uşă, şi Madeleine, tremurând, se trase brusc înapoi.

Uşa era deschisă.

Cum se întâmplase aşa ceva, câtă vreme numai ea avea cheia?

— Vedeţi, spuse ea încet, strângând cu putere braţul lui Nancy, e cineva pe scară…

Nancy se opri. Apoi, privind-o pe Madeleine:

— Vom vedea, îi răspunse ea încet. Înainte de a merge mai departe, răspundeţi-mi repede de ce vă temeţi? De hoţi?

— Nu… Mi-e frică de domnul Laffin…

Şi dinţii Madeleinei începură să clănţăne violent.

— Dar atunci înseamnă că are spioni în castel?

— Nu ştiu…

— Dintre toţi cei care vă înconjoară, nu bănuiţi pe cineva care să fie de partea lui?

— Pe nimeni.

— Gândiţi-vă bine… această domnişoară Cunégonde, de exemplu?

— Verişoara mea!

— Eh! spuse Nancy, nu m-ar surprinde dacă ea ar fi cea care v-a trădat.

— Oh!

Şi în timp ce vorbea, Nancy examina uşa deschisă şi deodată

văzu o cheie în broască.

— Oh! oh! făcu ea.

Şi trăgând-o puternic spre ea, răsuci cheia în broască.

— Bun! făcu ea apoi, dacă cineva se află pe scară, acel cineva se află acolo prizonier, iar acum avem timp pentru a ne gândi la ceea ce e de făcut.

Madeleine părea să-şi revină din spaimă.

— Gândeşte-te bine, copila mea, spuse Nancy, presupunând că domnul Laffin, furios că i-ai respins dragostea, a decis să te răpească, avem aici trei săbii bune pentru a ne apăra. Aceea a domnului de Noë valorează numai ea cât zece săbii. Nu v-am vorbit despre mine, dar am văzut luptele Ligii catolice şi mă pricep la fel ca un bărbat să utilizez aceste jucării frumoase de aici.

Şi Nancy îşi desfăcu haina pe care şi-o aruncase pe umeri şi Madeleine văzu strălucind mânerele a două pistoale micuţe, fabricate de celebrul armurier din Milano, Guasta-Carne, ceea ce însemna o victorie asigurată pentru cel ce le folosea.

— L-aş trezi imediat pe domnul Noë, spuse ea, dar nu cred că este necesar. Vom vedea. Să ne întoarcem la domnişoara Cunégonde. Am o vagă bănuială că ea este cea care a deschis această uşă.

— Dar… doamnă… cu ce scop?

— Nu ştiu. Doar că, aş vrea să vorbesc cu ea.

— Cu Cunégonde?

— Da. Unde este camera ei?

— Acolo jos, la capătul coridorului.

— Să mergem.

Cheia era pe dinafara uşii.

Nancy bătu, dar nimeni nu-i răspunse.

— Doarme, spuse Madeleine, care cu greu ar fi putut crede în trădarea verişoarei sale.

— Asta e ceea ce ar trebui să aflăm.

Nancy puse mâna pe cheie, descuie uşa, intră şi găsi camera goală.

— Acum, spuse ea, privind-o pe Madeleine, v-aţi convins. Domnişoara Cunégonde este persoana care se află pe scară.

Lui Madeleine nu-i venea să-şi creadă ochilor.

— Haideţi, spuse Nancy, ne vom convinge.

— Ştiţi unde doarme pajul meu?

— În cealaltă aripă a castelului.

— Să mergem să-l căutăm.

Calmul lui Nancy ajunse să o liniştească pe tânăra fată.

Nancy o luă de mână, şi amândouă, mergând în vârful picioarelor de-a lungul coridoarelor, ajunseră la uşa lui René şi ciocăniră.

René nu dormea. René era îndrăgostit şi se gândea la Nancy.

Nancy îi spuse prin uşă:

— Drăguţul meu, îmbracă-te repede, ia-ţi sabia şi vino cu mine.

Un minut mai târziu, René era la ordinele lui Nancy.

— Acum, spuse camerista doamnei Margareta, să ne întoarcem la scara misterioasă.

Şi începură să urce.

René de Maillefer nu ştia deloc despre ce e vorba. Dar puţin îi păsa! La un semn al lui Nancy, ar fi coborât în iad, atâta vreme cât ea era cea care îi arăta drumul.

Nancy deschise atunci uşa de la scară.

Apoi îi spuse pajului:

— Vei rămâne aici cu domnişoara.

— Bine! spuse René.

— Dacă nu te voi chema în ajutorul meu, să nu te clinteşti din loc; dacă te voi striga, vei coborî în grabă.

— Oh! doamnă, făcu Madeleine, aveţi de gând să vă aventuraţi singură pe scară?

— Fără nicio îndoială.

— Doamne!

— Nu-ţi face griji. Am prieteni buni...

Şi Nancy îşi scoase unul din pistoalele sale şi îl armă.

Apoi, cu pistolul într-o mână şi cu torţa în cealaltă, coborî cu mult curaj.

Scara cobora până în partea de jos a turnului, unde se afla o uşă a cărei cheie-duplicat fusese pusă de domnişoara Cunégonde în scobitura unui copac.

Nancy nu se înşelase: era domnişoara Cunégonde cea care se afla pe scară, în spatele uşii a doua, pe care nu putea să o deschidă pentru că nu mai avea cheia.

Domnişoara Cunégonde, ducându-se la peşteri, sperase să-l întâlnească într-una dintre şederile sale lungi, pe domnul Laffin pentru a-l preveni, dar speranţa ei se năruise.

Astfel, întorcându-se în castel, pe când toată lumea dormea, ea îşi spusese:

„Voi coborî din foişor, mă voi aşeza la baza scării şi voi aştepta în spatele uşii. Când domnul de Laffin va veni, îl voi

avertiza despre pericol.”

Chiar dacă ea era atentă la cel mai mic zgomot din exterior, nu o auzise pe Nancy atunci când răsucise cheia în broască.

Când aceasta din urmă coborî, o văzu şezând, cu o lampă lângă ea şi cu ochii fixaţi pe uşă.

Dintr-o dată domnişoara Cunégonde tresări, se întoarse şi ţipă.

Nancy stătea în faţa ei.

Atunci Nancy, ridicând pistolul în grabă spre faţa viclenei verişoare, îi spuse:

— Dragă domnişoară, dacă vrei să nu-ţi crăp capul – şi uită-te la mine, sunt o femeie în stare de aşa ceva – urcă pe scară şi urmează-mă!

Nancy vorbise cu o voce calmă şi rece, cu o hotărâre fermă ce strălucea în ochii ei, astfel că domnişoara Cunégonde, consternată, îşi dădu seama că nu avea altă cale decât să i se supună.

Capitolul IX

Domnişoara Cunégonde se văzu nevoită, prin urmare, să se supună.

Urcă una câte una treptele scării, dar la ultima treaptă se dădu înapoi şi scoase un strigăt de furie.

Ea îl zări pe frumosul paj care o curtase în seara precedentă şi pe Madeleine, care încă tremurând, stătea lângă el.

— Haide! îi spuse Nancy, care o luă brusc de braţ, mergi odată, dragă domnişoară.

Şi o împinse în mijlocul coridorului.

Domnişoara Cunégonde era devastată.

— Draga mea domnişoară, continuă Nancy, ascultă-mă cu atenţie, pentru că nu-mi place să pierd timpul şi să-mi pierd ideile abătându-mă de la subiect. Dacă nu ne vei spune ce făceai lângă această scară, îţi voi zbura creierii.

— Dar, doamnă, răspunse domnişoara Cunégonde, sunt liberă să mă plimb noaptea, dacă nu pot dormi.

— Cum de ai, prin urmare, o cheie de la această scară, verişoară? întrebă Madeleine.

— Am una de multă vreme.

— Ah!

— Şi de ce ai o cheie? întrebă Nancy.

— Păi… pentru că aşa vreau.

Domnişoarei Cunégonde, în ciuda faptului că fusese ameninţată cu moartea, îi revenise glasul ascuţit şi atitudinea dezagreabilă.

— Aveţi grijă, dragă domnişoară, spuse Nancy cu răceală, v-am avertizat, răspundeţi direct la subiect.

— Ei bine! spuse domnişoara Cunégonde, trebuie să ies noaptea.

— Într-adevăr!

— Am pe cineva care vine de afară.

— Ah! Ah!

— Un iubit, poate.

— Oh! făcu Nancy ironic, nu e nevoie decât să se uite cineva la tine, ca să fie convins că acest lucru este imposibil. Un iubit, tu, haida-de!

Domnişoara Cunégonde aruncă în jurul ei priviri înveninate asemenea unei reptile căreia i s-au strivit rinichii şi i s-au scos dinţii.

— Şi, din moment ce nu vreţi să ne spuneţi ce făceaţi lângă acea scară, vă voi spune eu, continuă Nancy; îl aşteptaţi pe domnul de Laffin.

Domnişoara Cunégonde făcu un alt pas înapoi şi atitudinea sa dovedea clar că Nancy lovise la ţintă.

— Ei bine, continuă aceasta din urmă, vino cu mine, dragă domnişoară, şi arată-mi drumul spre camera ta.

Pistoletul pe care Nancy continua să-l ţină la înălţimea frunţii domnişoarei Cunégonde era cel mai bun argument că nu i te puteai împotrivi.

Domnişoara Cunégonde începu să meargă.

Atunci Nancy îi făcu un semn lui René de Maillefer, care o urmă.

Când toţi trei – pentru că Madeleine rămase pe coridor, – intrară în camera bătrânei domnişoare, Nancy îi spuse pajului:

— Drăguţul meu, ţi-o încredinţez pe domnişoara Cunégonde. Închide fereastra şi n-o lăsa să se apropie de ea. Dacă vrea să scape, vei lua o frânghie şi îi vei lega mâinile şi picioarele. Dar, mai presus de toate, supraveghează-o cu atenţie astfel încât să nu se apropie de fereastră.

Şi Nancy ieşi şi încuie uşa după ea.

— Ei bine! micuţo, spuse ea, ţi-am spus că ai în jurul tău oameni care te trădează…

— Oh! nefericita!... exclamă Madeleine, cu lacrimi în ochi. Şi, noi care o iubeam ca pe o soră…

Apoi, după un moment de tăcere şi de ezitare:

— Dar, doamnă, spuse ea, de ce aţi închis-o?

— Ca să nu ne scape.

— Şi de ce nu vreţi să se apropie de fereastră?

— De teamă că ea l-ar putea preveni pe domnul de Laffin, printr-un semnal oarecare.

— Înseamnă că vă doriţi ca el să vină în noaptea aceasta? întrebă tânăra tremurând toată.

— Da.

— Oh! Dumnezeule!...

Nancy începu să zâmbească:

— Nu vă spuneam că sabia domnului de Noë face cât zece?

— Dar...

— Să presupunem că domnul Laffin va veni şi va fi ucis în această noapte, problema va fi într-un mod drăguţ simplificată, haide, linişteşte-te!

Şi Nancy, luând-o de mână pe Madeleine, adăugă:

— Condu-mă până la camera domnului de Noë; este timp suficient pentru a-l trezi.

Madeleine nu o făcu să repete.

Apoi Nancy bătu uşor la uşă.

Deşi Noë trăise mult timp la ţară, el îşi păstrase somnul uşor, specific omului de război, mereu gata să sară după sabia sa şi să urce pe cal.

— Vai! spuse el prin uşă, cine bate?

— Eu, spuse Nancy.

— Ce vrei, draga mea? Este deja timpul să plecăm?

— Nu. E nevoie doar de câteva lovituri de sabie.

— Oh! oh!

Şi Noë ieşi din cameră aproape imediat, după ce se îmbrăcă în grabă, având sabia sub braţ.

— Despre ce este vorba? întrebă el.

În acelaşi timp o văzu pe Madeleine palidă, în apropierea lui Nancy, şi o salută.

— Cred, răspunse Nancy, că plecarea la Dijon nu va fi atât de urgentă pentru mâine dimineaţă.

— De ce?

— Păi, din cauză că domnul de Laffin va veni, probabil, aici în următoarele ore ca să fie ucis.

Şi, în câteva cuvinte, Nancy îl puse la curent pe Noë, cu situaţia în care se aflau.

Îl treziră pe Guillaume d’Arcy şi pe bătrânul scutier, apoi

Nancy se instală în spatele unei ferestre ce dădea spre parc şi toată lumea aşteptă în întuneric şi tăcere.

Noaptea era întunecată, dar nu atât de tare, încât să nu se poată vedea de la o oarecare distanţă apropiată.

Nancy avea ochi buni, cu toate acestea. Şi urechi bune!

Când era tânără, îşi lipea urechea de lambriul Luvrului şi o auzea pe doamna Catherine urcând treptele acelei scări misterioase pe care italianca dăduse dispoziţie să se sape în grosimea peretelui.

Atunci, dintr-o dată, Nancy se întoarse spre Noë, care stătea în picioare în spatele ei:

— Am auzit galopul unor cai, spuse ea.

— Pe drum?

— Nu, pe iarba ce acoperă pajiştea.

— Şi eu am auzit, spuse Noë, după câteva minute.

Apoi auziră strigătul unei păsări de noapte.

— Este o cucuvea, spuse Noë.

— Nu, acesta este un semnal.

— Scos de o voce umană?

— Da.

Într-adevăr, se mai scurseră câteva minute; apoi câteva umbre negre începură să se mişte prin parc.

Apoi aceste umbre se împărţiră în două.

Erau călăreţi care descălecau punând piciorul pe pământ.

Cum aceste lucruri se petreceau la două sute de paşi de la poalele foişorului, ochii lui Nancy nu pierdură niciun detaliu.

Erau cinci călăreţi, urmaţi de cinci cai.

Dar, cum trebuia să aibă grijă de cai, unul dintre călăreţi rămase lângă ei.

Astfel, doar patru oameni se apropiară de acest foişor a cărui cheie domnişoara Cunégonde le-o dăduse.

— Haide! spuse Noë râzând, unul contra unul, n-o să fie prea… Puteai să-i laşi să doarmă pe sărmanii oameni. Era suficient să mi-i laşi în grijă pe aceşti mizerabili.

Şi Noë făcu nişte figuri cu sabia pentru a se asigura că nu ţinea în mână un baston.

Capitolul X

Acum, să facem o amplă cunoştinţă cu un personaj despre care am vorbit de mai multe ori în această poveste, şi anume domnul Laffin, secretarul particular şi prietenul intim al

monseniorului mareşal de Biron.

Domnul de Laffin era exact ceea ce spuseseră rând pe rând Guillaume d'Arcy şi sora lui: un om rău şi fără conştiinţă.

După ce îi deposedase pe orfani de moştenirea lor, el îşi puse în cap să se căsătorească cu Madeleine, ascultând nu numai de pasiunea aspră şi sălbatică inspirată de frumuseţea fetei, dar, de asemenea, şi de un sentiment de precauţie în legătură cu cele ce ar fi putut urma. Guillaume era încă un copil, dar Guillaume urma să devină în curând bărbat; el va fi curajos şi îndrăzneţ, îşi va făuri, probabil, propriul său drum, un drum rapid în meseria armelor. Atunci s-ar putea întâmpla ca el să vină să solicite moştenirea sa de la tutorele infidel.

Domnul de Laffin considera, prin urmare, că trebuie să-şi ia toate măsurile de precauţie, căsătorindu-se cu Madeleine şi legitimând astfel toate daunele sale.

De fapt, el nu se înşela deloc, gândind astfel; messire de Laffin avusese priceperea de a-şi face o supusă necondiţionată din domnişoara Cunégonde, care nu o părăsea pe Madeleine nici zi, nici noapte, şi el însuşi îşi asigurase un refugiu sigur, un adăpost misterios şi ascuns în vecinătate.

Acest lucru era destul de uşor, de altfel, deoarece terenurile orfanilor deveniseră ale sale, el deţinând fermele şi castele în toată zona. Cu toate acestea, nu avea niciunul dintre arendaşii sau dintre administratorii săi, în care messire de Laffin să aibă încredere.

Era cel mai bine ca aceştia să-l servească.

Dincolo de marile păduri, care se întindeau până sub colinele d'Arcy pentru a se împreuna cu pădurile din Morvan, ce se înclinau spre sud-vest, găsim valea râului Yonne.

Acolo, într-un pliu al văii, un mic donjon[5] cocoţat pe o stâncă, ca o pasăre de pradă, domina valea sălbatică şi cu aspect sinistru, servea ca loc de retragere la adăpost pentru un grup de oameni fără căpătâi care fuseseră mult timp, şi erau încă, teroarea regiunii.

Aceşti bandiţi se numeau Beauregard.

Tatăl era chior, cei trei fii aveau privirea crucişă.

Aceasta a făcut ca o satiră populară să le fi schimbat numele şi să îi numească *gentilomii Deocheaţi*.

Săraci, fără alte terenuri decât câteva câmpuri pietroase şi o

---

[5] Turnul principal, cel mai bine fortificat, al unui castel medieval. [n.t.]

viţă de vie care înconjurau adăpostul lor, ei trăiseră din jafuri şi hoţii, prădând la drumul mare negustori şi comercianţi de vite, braconând pe terenurile vecinilor şi făcând multe alte învârteli murdare.

În timpul războaielor religioase, s-au făcut pe rând catolici, apoi protestanţi pentru a redeveni catolici şi pentru a se întoarce în final la predică.

Într-o zi, mareşalul, recent numit Guvernator al Burgundiei, care primise zi de zi numeroase plângeri împotriva acestor gentilomi de calitate josnică, a decis să le investigheze.

Ei jefuiseră o mânăstire, bătuseră călugării, puseseră foc unei biserici, uciseseră un bătrân care refuzase să le dea bani.

Mareşalul trimise să vină domnul Laffin, omul său cel mai de încredere, şi-i porunci acestuia să meargă să-i caute pe aceşti răufăcători, să pună mâna pe ei şi să-i aresteze.

Domnul Laffin plecă.

Ce s-a întâmplat între el şi acei bandiţii? S-a încheiat un pact abject, fără îndoială, deoarece domnul Laffin a revenit la Dijon şi i-a spus domnului mareşal de Biron, că cei din familia Beauregard erau nişte gentilomi calomniaţi, oameni foarte cinstiţi, buni catolici şi foarte loiali slujitori ai Majestăţii Sale Regele.

Astfel s-a ajuns la ziua în care Madeleine d’Arcy s-a găsit brusc faţă în faţă cu însuşi domnul Laffin, care a somat-o să se căsătorească cu el, mai întâi apelând la rugăminţi, apoi la ameninţări, şi în cele din urmă dându-i opt zile de gândire, timp în care păcătosul urma să se retragă în donjonul familiei Beauregard, ştiind bine că acolo avea prieteni de încredere, care l-ar ascunde atâta timp cât el ar avea nevoie, şi care i-ar da o mână de ajutor, dacă acest ajutor îi era necesar.

În timp ce pleca de la Madeleine, el a schimbat o ochire furişă cu domnişoara Cunégonde.

Această privire voia să spună:

— De îndată ce se decide, dă-mi de ştire!

Domnişoara Cunégonde s-a gândit că era mai bine să grăbească evenimentele.

Domnul de Laffin, a urcat pe calul său, s-a avântat în pădure, apoi s-a îndreptat direct spre donjonul Beauregard, unde a fost întâmpinat cu nerăbdare.

Se presupune că el nu a putut bănui că domnişoara Cunégonde avea deja ceva să-i spună şi de aceea nu a trimis pe unul dintre fii *Deochiaţi*, cum erau numiţi, că caute biletul de la

fata bătrână.

Dar în ziua următoare, cugetând bine că domnişoara Cunégonde nu va întârzia să-i transmită ştiri, domnul Laffin însărcină pe una dintre gazde să meargă pentru a vizita scorbura stejarului.

În prima parte a dimineţii, tăietorii de lemne care se aflau la muncă în parc l-au împiedicat pe *Deochiat* să se apropie, ceea ce explică de ce domnişoara Cunégonde a găsit biletul încă în scorbura copacului.

Aşadar, doar mai târziu, în timpul zilei, răufăcătorul s-a putut strecura în parc şi a pus mâna pe scrisoare şi pe micuţa cheie.

Apoi, cu arma pe umăr, el a mers prin pădure, fără a bănui că în ceasul acela, fratele Madeleinei sosea cu prietenii săi, ca să zicem aşa, domnul de Noë, Nancy şi pajul René de Maillefer.

Când mesagerul domnului de Laffin sosi, acesta din urmă era la masă cu bătrânul Beauregard – gazda sa – şi cu ceilalţi doi fii ai săi.

Ei băură cu veselie, căci domnul Laffin avea grijă să lase la fiecare vizită o pungă cu bani destul de rotundă, ceea ce le permitea *Deochiaţilor* să-şi procure provizii.

Imediat după ce află conţinutul biletului domnişoarei Cunégonde, el strigă:

— Domnilor, iată momentul potrivit pentru a vă dovedi afecţiunea şi devotamentul vostru.

— Ce e de făcut? întrebă unul.

— Pe cine trebuie să omorâm? întrebă altul.

— Ce biserică trebuie să incendiem? strigă tatăl, care era chior.

— Nimic din toate astea, spuse Laffin zâmbind.

— Ah!

— E vorba de a încăleca pe cai, în această seară, şi de a veni cu mine.

— Unde anume?

— La castelul d'Arcy. Vreau să o răpiţi pe micuţă.

— Să fie într-un ceas bun! spuse bătrânul Beauregard. Iată o treabă care e pe placul meu.

Şi domnul Laffin şi cei patru bandiţi aşteptară ca noaptea să vină, apoi o porniră la drum, înarmaţi până în dinţi, şi, două ore mai târziu, ei ajunseră în parcul castelului, nebănuind că erau aşteptaţi.

Acolo, avu loc o discuţie simplă între tată şi cei trei fii ai săi. Fiecare voia să ia cu asalt conacul şi niciunul nu voia să stea să

ţină caii.
Dar, până la urmă, se conveni ca acela care rămânea să ţină caii, să aibă plăcerea de a o transporta pe şa pe Madeleine după ce urma să fie răpită, şi cel mai tânăr dintre *Deochiaţi* acceptă această propunere.
Atunci domnul de Laffin îşi scoase din buzunar o mască de catifea neagră şi şi-o puse pe figură, zicând:
— Să nu uităm că sunt secretarul domnului mareşal şi că, nu mai mult ca soţia lui Cezar, nu trebuie să fiu bănuit.
Apoi, cu cheia într-o mână, cu sabia în cealaltă, el se îndreptă urmat de tovarăşii săi spre foişorul care asigura accesul în castel.

Capitolul XI

Messire de Laffin mergea primul, dar bătrânul gentilom, chiorul Beauregard, i se alătură înainte de a ajunge la uşa foişorului.
— O noapte frumoasă pentru o răpire! spuse bătrânul bandit.
Conacul era într-adevăr cuprins de întuneric şi tăcere.
Totuşi, domnul de Laffin, înainte de a folosi cheia, îşi ridică privirea şi căută pe faţadă fereastra domnişoarei Cunégonde.
El nu se aştepta să vadă fereastra luminată, dar gândea că această fereastră va fi deschisă şi că o va vedea pe fata bătrână, sprijinindu-se în afară, gata să-i dea un semn.
Domnul de Laffin se înşela.
Fereastra era închisă.
— Unde dracu este Cunégonde asta? şopti el.
Şi, cum el ezită, bătrânul Beauregard îi spuse:
— De ce aveţi nevoie de Cunégonde? Nu cunoaşteţi chiar dumneavoastră intrările castelului?
— Doamne, sigur că da, spuse Laffin.
Şi puse cheia în broască.
Apoi, întorcându-se spre cei doi fii ai lui Beauregard:
— Scara este îngustă, spuse el, nu putem urca decât unul după altul. Dar dacă vom întâmpina rezistenţă, asta nu se va întâmpla în interiorul castelului, ci mai degrabă afară, aşteptându-ne ca micuţa să scoată nişte ţipete.
— Este dreptul său, chicoti bătrânul Beauregard.
— Şi în acest caz, continuă Laffin, arendaşii şi oamenii care locuiesc la fermă vor sări în ajutorul său.
— Vom şti să-i primim, spuse unul dintre fiii *Deochiaţi*.

— Părerea mea este, prin urmare, continuă Laffin, ca doi dintre voi să rămână aici, pentru a asigura retragerea mea, la nevoie.

Cei doi fii îşi ocupară locurile, cu sabia într-o mână şi cu un pistol în cealaltă, de ambele părţi ale porţii.

Apoi, messire Laffin scăpără amnarul şi aprinse o torţă pe care o adusese cu el.

— Să urcăm, spuse el, o vom găsi cu siguranţă pe Cunégonde acolo sus.

Şi el urcă primele trepte ale scării.

Bătrânul Beauregard îl urma, având, de asemenea, sabia şi pistolul în mână.

Pe scară, messire de Laffin se opri de mai multe ori, chemând în şoaptă:

— Cunégonde! Domnişoară Cunégonde!

Cunégonde nu dădu niciun răspuns.

Atunci el se întoarse spre bătrânul bandit:

— O vom găsi, cu condiţia, spuse el, ca uşa de la scară să fie deschisă.

— Nu aveţi cheia? întrebă bătrânul Beauregard.

— Nu.

— Este destul de ciudat, cu toate astea, spuse bătrânul gentilom, ca, dându-vă întâlnire, ea să nu fie acolo.

— O fi adormit. Să continuăm să urcăm…

Şi messire de Laffin continuă să urce scara.

Uşa era larg deschisă.

Laffin respiră uşurat.

— Fără îndoială, spuse el, Cunégonde se află în apropierea Madeleinei.

Şi trecu pragul acelei uşi şi ajunse în coridorul explorat mai devreme de Nancy şi Madeleine.

V-am spus deja, că scara era prea îngustă pentru ca două persoane să poată urca una lângă alta, astfel că bătrânul Beauregard mergea în spatele lui Laffin.

Ori, în timp ce mergea, urmând ca, la rândul său, să treacă pragul uşii şi să ajungă în coridor pentru a se alătura protectorului său, această uşă se închise brusc în faţa lui.

Beauregard scoase un strigăt găsindu-se dintr-o dată prizonier pe scară.

Messire de Laffin, care făcuse deja trei paşi înainte, crezu că a fost trădat şi se întoarse.

Uşa era încuiată şi Beauregard făcea gălăgie în spatele ei.

În acelaşi timp, o rafală de vânt stinse torţa pe care Laffin o avea în mână, ceea ce putea sugera că fusese vântul cel care închisese uşa.

Dar uşa era încuiată, şi chiar încuiată zdravăn, deoarece zăvorul alunecase în locaşul său.

În aceste condiţii el avea nevoie de o cheie pentru a deschide uşa.

Laffin făcu o mişcare care dovedea că începea să-i fie frică.

Oare căzuse într-o capcană?

Tăcerea domnea în jurul lui şi zgomotul uşii închizându-se, nu trezise pe nimeni.

— Este vântul cel care mi-a jucat această festă, murmură el.

Şi îl chemă pe bătrânul Beauregard prin uşă.

Bătrânul Beauregard strigă:

— Se poate să vă bateţi joc de mine astfel şi să-mi închideţi uşa-n nas?

— E vântul, răspunse Laffin; tăcere, nu face zgomot, îţi voi deschide.

Domnul de Laffin îşi spuse:

„Cunégonde a deschis această uşă, înseamnă că este trează şi mă aşteaptă. O voi găsi în coridorul care dă spre camera Madeleinei.”

Domnul de Laffin cunoştea perfect castelul; el chiar făcuse un studiu special referitor la aspectul său interior, datorită unui plan pe care i-l dăduse domnişoara Cunégonde.

Ştia că la capătul coridorului în care se afla, exista o uşă care nu fusese niciodată încuiată decât cu un zăvor; că, dacă trecea de această uşă, ar fi ajuns la o altă scară, care ducea la apartamentul Madeleinei.

Consideră, aşadar, că nu era necesar să reaprindă torţa, şi, în vârful picioarelor, merse până la capătul coridorului.

Dar acolo încercă în zadar să deschidă uşa.

O mână invizibilă împinse zăvorul din spatele uşii şi domnul de Laffin simţi cum părul i se zbârleşte pe cap.

— Cunégonde! repetă el, domnişoară Cunégonde!

Doar ecoul vocii sale îi răspunse.

Dintr-o dată un zgomot se auzi de afară.

Domnul de Laffin auzi strigăte, apoi un zăngănit de săbii în partea de jos a turnului, apoi câteva împuşcături.

În timp ce el era încuiat în coridor, prietenii săi erau atacaţi sub zidurile castelului.

Atunci avu un acces de furie şi strigă.

— Cunégonde! mizerabilă fată bătrână, m-ai trădat!

Şi deschise o fereastră din coridor, cu vedere la parc, şi se aplecă în afară.

Cei trei fraţi şi tatăl Beauregard, care se alăturase copiilor săi, se luptau vitejeşte cu trei cavaleri necunoscuţi care mânuiau sabia cu fermitate.

Cei din familia Beauregard şi-au folosit, probabil, pistoalele, dar nimeni nu fusese atins, pentru că adversarii lor îi presau din ce în ce mai mult şi niciun cadavru nu era căzut la sol.

Un moment, domnul de Laffin se gândi să sară pe fereastră pentru a le sări în ajutor.

Dar saltul era periculos, dacă nu fatal.

Şi, neştiind ce să facă, el văzu dintr-o dată o lumină la celălalt capăt al coridorului.

În acelaşi timp, un bărbat care ţinea o torţă într-o mână şi o sabie în cealaltă, înaintă spre el spunând:

— Acum între noi doi, domnul meu, şi jos masca, vă rog!

Acest bărbat, aţi ghicit, era Amaury de Noë, vechiul prieten al regelui Henric.

Capitolul XII

Cine putea fi acest apărător necunoscut al Madeleinei?

Aceasta fu întrebarea pe care şi-o puse domnul de Laffin profund tulburat.

El nu-l văzuse niciodată pe Noë, şi accentul uşor al contelui nu-l făcu să priceapă mare lucru.

Un gascon în Burgundia nu mai era considerat ceva extraordinar.

Domnul de Laffin făcu iute toate aceste reflecţii, neavând prea mult timp de gândire pentru că Noë îşi îndreptase imediat sabia spre faţa sa.

Lovitura fu parată.

Domnul de Laffin era, de altfel, un spadasin foarte iscusit. El îşi petrecuse o parte a tinereţii la curtea de Savoia, unde îndeplinise o slujbă măruntă şi unde învăţase scrimă de la un maestru italian care era renumit.

De la primul angajament, Noë începu să zâmbească.

— Sunteţi un spadasin bun, domnule cu mască, spuse el.

— Faceţi loc! strigă Laffin.

— Încă nu; dar, cum nu sunteţi un spadasin oarecare, mă văd obligat să-mi folosesc dibăcia pentru a vă ucide şi acest lucru îmi

va lua ceva timp. Prin urmare, adăugă Noë, avem timp să vorbim.

Domnul de Laffin nu răspunse, dar cum îşi recuperase, având sabia în mână, prezenţa sa de spirit, îi aplică adversarului său una din loviturile italiene, pe care spadasinii din Franţa nu le cunosc. Dar, spre uimirea lui, lovitura fu parată.

— Dragul meu domn, continuă Noë, am numele dumneavoastră pe buze, în ciuda măştii negre pe care o aveţi pe faţă, dar vreau să v-o daţi jos chiar dumneavoastră.

Domnul de Laffin rămase tăcut.

Totuşi el îl atacă din ce în ce mai tare pe adversarul său şi îşi folosi toată şiretlicurile, dând loviturile cele mai perfide.

Dar Noë, care părea a se apăra cu o oarecare moliciune, para lovitură după lovitură, şi continua să vorbească pe un ton glumeţ şi persiflant.

— Numele dumneavoastră, continuă el, la naiba! ştiu cine sunteţi, chiar dacă vreau să vă văd faţa, dragă domnule de Laffin.

Laffin simţi o astfel de furie văzând că adversarul său îl cunoştea, încât se descoperi şi lăsă ca sabia lui Noë să-i atingă pieptul.

Acesta din urmă spuse râzând:

— Bine! puteam să vă ucid şi dacă n-am făcut-o este pentru că n-am terminat discuţia cu dumneavoastră.

Laffin se puse imediat în gardă şi în mod cert el nu avea aceeaşi generozitate ca duşmanul său.

Noë continuă:

— Toate uşile sunt încuiate aici, aşa că nu trebuie să vă mai gândiţi să scăpaţi. Nu vă rămâne decât să mânuiţi sabia cât mai graţios.

— Oh! oh! mârâi Laffin. Ce vreţi de la mine?

— Vreau mai întâi să vă spun de ce aţi venit aici.

— Într-adevăr?

— Aţi venit să o răpiţi pe Madeleine d’Arcy.

— Ce vă pasă?

— Am luat-o sub protecţia mea.

— Ah! ah!

Şi, furios, Laffin îi dădu o lovitură teribilă lui Noë, care nu o pară decât pe jumătate, ceea ce făcu să-i fie atins braţul şi cămaşa sa să se coloreze cu sânge.

Laffin scoase un strigăt de triumf.

— Prea devreme, spuse cu răceală Noë. Este doar o

zgârietură, domnule dragă. Eu nu vreau totuşi să termin cu dumneavoastră. Vreau să vă determin să îmi daţi motiv s-o fac.

Şi Noë, care trecuse acum de la defensivă la ofensivă şi îşi ataca energic adversarul, continuă pe un ton mai serios şi aproape solemn:

— Domnule de Laffin, aşa cum mă numesc contele Amaury de Noë şi aşa cum sunt vărul mareşalului Biron, stăpânul dumneavoastră, vă jur că sunteţi pierdut dacă nu veţi riposta. În primul rând, pot să vă ucid; apoi, presupunând că vă voi graţia, vărul meu Biron vă va pedepsi dacă nu veţi înapoia de bunăvoie tot ce aţi furat de la aceşti copii orfani, al căror tutore aţi fost.

Laffin scoase un răget de fiară sălbatică prinsă într-o capcană.

Dar acest răget fu singurul său răspuns.

— După cum văd, spuse Noë, nu vom reuşi să ne înţelegem cu uşurinţă şi va trebui să vă omor!

Spunând acestea, el începu să-l preseze viguros pe Laffin, care, la rândul său, fu obligat să dea înapoi.

Lupta se desfăşura la lumina torţei pe care Noë o pusese pe pământ.

Laffin începu să dea înapoi, el nu se mai gândi să atace.

Dar acest om avea un minunat sânge rece şi o ingeniozitate italiană.

Văzând că nu poate scăpa de sabia răzbunătoare a lui Noë, continuă să dea înapoi, mergând în direcţia torţei, şi, dintr-o dată, el o rostogoli.

Torţa se stinse.

Atunci cei doi adversari se treziră cufundaţi în întuneric.

— La naiba! strigă Noë, eşti un om inteligent, domnule de Laffin!

Şi, în loc să-l atace cu violenţă, el alergă la fereastră şi strigă:

— La mine, Maillefer, la mine, Guillaume!

În timp ce Noë şi domnul de Laffin se luptau cu săbiile, Guillaume şi pajul doamnei Margareta făcuseră o treabă minunată.

Ei scoseseră din luptă pe doi dintre fiii Beauregard. Al treilea o luase la fugă, şi, astfel, ei nu mai aveau în faţă decât pe bătrânul gentilom care, rănit, plin de sânge, se apăra cu o energie sălbatică.

Şi, cum Noë îi strigă în ajutorul său, o fereastră se deschise, şi o femeie trase două focuri asupra bătrânului Beauregard, care căzu.

Era Nancy, care îi luase locul lui René de Maillefer şi care o

păzea pe Cunégonde.

Atunci cei doi tineri se grăbiră spre scara turnului, ştiind că Guillaume avea o cheie.

Noë nu plecă de la fereastră, şi aşteptă lumina pentru a reîncepe lupta cu domnul de Laffin.

Acesta din urmă se rostogoli până la capătul galeriei.

Noë nu auzi niciun zgomot.

— Imediat, spuse el, vom vedea mai bine, şi atunci va trebui ca domnul de Laffin să fie nevoit să lupte.

Dar brusc Noë scoase un strigăt de furie.

Galeria era goală.

Domnul de Laffin dispăruse.

Capitolul XIII

Să părăsim acum micuţul conac d'Arcy-sur-Cure şi pe Madeleine, frumoasa castelană persecutată, şi pe Guillaume, orfanul deposedat de moştenirea lui, protejat acum de două persoane, de Noë şi de Nancy; să ne întoarcem la Paris şi să intrăm în Luvru.

Era ora opt seara. Regele lucra cu Sully.

Domnul de Sully era slujitorul cel mai fidel al regelui, cel mai bun ministru al lui, prietenul său cel mai înţelept; domnul de Sully avea încă, la rând unele după altele, două sau trei duzini de calităţi minunate, dar domnul de Sully era şi omul cel mai dezagreabil cu care regatul din Navarra înzestrase regatul Franţei.

Întotdeauna într-o stare proastă, avar până la fanatism, el voia ca regele să nu aibă nicio plăcere, să poarte haine rupte în coate şi să lase curtenii să meargă desculţi.

În timp ce austerul ministru era cu regele, discuţiile se răspândeau în anticamera regală, unde se aflau oameni de toate rangurile, gardieni şi paji, persoane care aşteptau o audienţă, oameni care îşi căutau dreptatea, şi, în fine, domnul duce d'Épernon pe care regele îl făcuse mareşal şi care, de obicei, venea să cineze cu Majestatea Sa, de când doamna Gabrielle trecuse în nefiinţă, fapt ce îi produsese regelui o foarte mare durere.

Domnul d'Épernon, cu toate că era mareşal al Franţei, nu era un om încrezut.

Îi plăcea să bârfească pe seama zvonurilor despre intimitatea micilor curteni şi discuta familiar cu un simplu paznic al regelui.

Când intră în anticamera regelui, se aşternu o mare tăcere, dar cu un gest el dădu de înţeles că se putea vorbi ca mai înainte şi pajii se conformară de îndată.

Subiectul conversaţiilor era domnul de Sully.

Toată lumea îşi spunea părerea despre el şi aceste păreri nu aveau nimic măgulitor, aşa că domnul d'Épernon începu să râdă:

— Ştiţi voi, copiii mei, zise el, că urechile ar trebui să audă lucruri frumoase despre săracul Sully.

— Domnule mareşal, spuse un micuţ paj, dacă domnul de Sully nu ar avea decât calităţi, s-ar spune numai lucruri bune despre el.

— Din păcate, nu este aşa, oftă un senior; iată sunt două săptămâni de când pensia mea este în întârziere şi domnul de Sully face pe surdul.

— Este atât de zgârcit, spuse un al treilea.

— Doamna Gabrielle a făcut bine să moară, continuă pajul; ea ar fi ajuns în cele din urmă să meargă pe jos la mesă din lipsă de caleaşcă.

— Dragii mei prieteni, spuse domnul d'Épernon, Sully administrează ultimele state.

— Nu pentru totdeauna.

— Nu, sigur că nu.

— Oh! de exemplu? zise d'Épernon cu ipocrizie, care nu detesta să vadă aruncate câteva pietre în grădina primului-ministru.

— În timp ce noi suntem cu toţii îmbrăcaţi prost, prost echipaţi, spuse micul paj cu îndrăzneală, domnul de Sully cumpără castele, terenuri, ranguri nobiliare.

— Cu economiile sale, făcu d'Épernon.

— Da, *economiile sale regale*, spuse un alt senior, făcând aluzie la memoriile pe care ministrul le dicta în fiecare zi.

— Şi apoi, spuse pajul – care, fiind favorit al regelui, îşi bătea joc de domnul de Sully, – îl va îmbolnăvi de depresie pe Majestatea Sa, datorită terorizării cu politica.

— Regele e trist, spuse altul.

— El nu mai mănâncă, spuse un al treilea.

— Se plictiseşte de moarte.

— Nu mai este îndrăgostit.

Toate aceste replici fuseseră date succesiv.

Acest mic concert de insulte cu referire la Sully îl fermecară pe d'Épernon.

— Ah, copiii mei, spuse el, vă plângeţi de domnul Maximilian

de Béthune, duce de Sully! Ei bine! va fi mult mai rău atunci când veţi avea o regină.

— Oh! făcu un curtean, doamna Margareta este o prinţesă veselă şi spirituală.

— Haida-de! ştiţi bine că regele va divorţa.

— Pentru a se căsători cu nepoata papei, spuse pajul. Noi nu vom mai avea decât cardinali la curte; va fi foarte plăcut, într-adevăr!

— Nu, făcu d'Épernon; dar domnul de Sully, care continuă să meargă la predică, se va converti, poate.

Şi toţi începură să râdă, de la mareşalul Franţei până la ultimul paj.

Dar, în acel moment, uşa cabinetului regelui se deschise şi toată lumea tăcu.

Îl văzură ieşind atunci pe domnul de Sully.

Un mistreţ rănit care iese din vizuina lui nu ar fi putut avea o mină mai înverşunată şi mai descurajatoare decât a lui.

Acesta aruncă o privire dispreţuitoare spre toată acea lume care umplea anticamera şi trecu în alta, cu un pachet de documente sub braţ.

Domnul d'Épernon, pentru a evita să-l salute, se eschivă în spatele unui grup de curteni.

Dar regele, care îl însoţise pe Sully până la pragul biroului său, îl văzu pe mareşal şi îi făcu un semn.

— În sfârşit! şopti pajul, regele va lua cina.

Mareşalul intră.

— Hai, duce, spuse regele, luându-l familiar de braţ, ştii că vom intra în campanie.

— Serios? făcu mareşalul. Ei bine! cu atât mai bine, Sire; cu atât mai bine pentru mine, mai bine pentru Majestatea Voastră, de asemenea, pentru că veţi avea mai multe distracţii în campanie, decât la Luvru.

Regele îşi mângâie barba.

— Este posibil, spuse el.

— Şi împotriva cui vom începe campania de război, Sire?

— Împotriva ducelui de Savoia, care-şi bate joc de mine, spuse regele.

— A început să facă asta cu mult timp în urmă, Sire.

— Ştiu, dar răbdarea mea a ajuns la capăt.

— Foarte bine.

— Vino să cinăm, duce, şi vom vorbi despre toate acestea. Acest Sully m-a făcut să lucrez pe rupte două ore. Mor de foame.

Şi regele îl conduse pe domnul d'Épernon spre o masă micuţă pe care se aflau două tacâmuri şi care fusese aşezată într-un colţ al cabinetului.

Apoi lovi un clopoţel.

Pajul care îl bârfise atât de mult pe domnul de Sully, intră atunci.

— Serveşte-ne, dragul meu, spuse regele.

— Şi dacă regele permite, pune un tacâm în plus.

Aceste cuvinte fură rostite de o voce de femeie, deoarece o draperie se ridicase fără zgomot, în partea îndepărtată a cabinetului şi lăsă să se vadă o uşă întredeschisă, iar pe pragul acestei uşi era Nancy îmbrăcată într-o ţinută de călătorie.

— Nancy! exclamă regele.

— Da, Sire, spuse ea, şi cum am ajuns puţin mai devreme, deoarece am făcut un drum lung în serviciul Majestăţii Voastre, şi, cum mor de foame la fel ca dumneavoastră, Majestatea Voastră mă va scuza, nu-i aşa, dacă voi cina în ţinută de călătorie?

Capitolul XIV

Pentru regele Henric, Nancy era ca o rază a tinereţii sale, care venea să strălucească dintr-odată.

Şi dacă béarnezul n-o mai iubea de mult timp pe Margareta de Navarra, cea mai frumoasă şi spirituală dintre toate, el îşi aminti că a iubit-o şi, când o văzu pe Nancy, i se păru că de pe umerii săi dispărură cincisprezece ani şi că barba sa redevenise mult mai neagră.

Nancy rămăsese, aşa cum am văzut, o şireată şi jumătate, cu un frumos surâs ştrengăresc, iar regele nu-şi pierduse obiceiul de a-i face confidenţe chiar ştiind foarte bine că Nancy rămase fidelă doamnei Margareta şi nu încetase de a-i pleda cauza şi de a-i apăra interesele bietei regine exilate.

Cea mai proastă dispoziţie a regelui nu rezista în faţa râsului lui Nancy.

Aşa că, văzând-o în acea seară, regele spuse, întorcându-se spre d'Épernon:

— Ah! mareşale, vom avea o cină mult mai veselă decât dacă l-am fi avut pe Sully drept comesean.

Apoi o luă pe Nancy de talie şi îi dădu un sărut răsunător.

— Sire, spuse Nancy, care veni să stea alături de el, am călătorit aproape zi şi noapte şi am dormit foarte puţin pe drum.

— Vii de la Auvergne?

— Da, Sire.

— Şi îmi aduci consimţământul lui Margot?

— Aproximativ, Sire.

Regele se încruntă.

— Cum aşa? Se opune încă? întrebă el.

— Nu, Sire. Dar regina mi-a ţinut un discurs despre onoarea şi gloria Majestăţii Voastre, iar eu am fost însărcinată, înainte de toate, să vi-l reproduc cu fidelitate.

— Pfiu! făcu regele, turnându-şi să bea, această bună Margot, nu degeaba face parte din familia sa. Toţi au fost predicatori în această familie a verilor mei de Valois, şi discursurile lor erau ca ale clericilor din Sorbona. Carol al IX-lea vorbea ca maestrul său, Ramus, şi răposatul meu frate Henric al III-lea, mai apoi, când intra într-o biserică era totdeauna tentat să urce în amvon.

Apoi, regele oftă şi adăugă:

— Ei bine! începe. Să ascultăm predica doamnei Margareta.

— Sire, răspunse Nancy, doamna Margareta este o fiică a Franţei, şi gloria Majestăţii Voastre, la fel ca interesele coroanei Franţei, îi sunt foarte scumpe.

— Să trecem peste asta, spuse Henric.

— Ea a rezistat dorinţei Majestăţii Voastre, când regele a vrut să se căsătorească cu doamna ducesă de Beaufort.

— Sărmana Gabrielle! şopti regele.

— „Nu se putea face un rege al Franţei dintr-un bastard legitim”, mi-a spus ea.

— Apoi?

— Domnişoara d’Entragues, continuă Nancy, este de sânge regal, şi cum ea este fiica răposatului rege Carol şi a amantei sale, Marie Touchet, când Majestatea Voastră a dorit să se căsătorească cu ea, doamna Margareta mi-a spus: „Aceasta este nepoata mea dintr-un concubinaj, dar o cunosc, este o femeie rea, care va împinge regatul şi pe rege într-o prăpastie”.

— Nancy! Nancy, o certă regele, vorbeşti de rău pe o femeie care are toată stima mea?

— Pe legea mea, Sire, făcu Nancy fără să cedeze, dacă nu voi putea vorbi sincer, atunci mai bine tac.

— Ei bine! Vorbeşte!…

Şi regele sărută gâtul alb al lui Nancy.

— Deci, continuă Nancy, doamna Margareta a refuzat să-şi dea consimţământul pentru doamna marchiză de Verneuil, ca şi pentru doamna ducesă de Beaufort, pentru Henriette ca şi

pentru Gabrielle, şi ea avea dreptate, după părerea mea.

— Apoi? spuse regele.

— Păi, când a aflat că Majestatea Voastră ar vrea să se căsătorească cu o femeie demnă de tronul Franţei…

— A fost de acord cu divorţul?

— În principiu, Sire.

— Cum adică! în principiu?

— Altfel spus, ea m-a însărcinat să îi comunic Majestăţii Voastre câteva dojeni înţelepte, după care, dacă Majestatea Voastră vrea să procedeze altfel, ea îşi va da acordul.

Nancy minţise politicos vorbind astfel, pentru că avea în punga sa scrisoarea doamnei Margareta, prin care biata regină era de acord cu tot ceea ce voia regele.

Doar că Nancy avea planurile sale.

— Să ascultăm dojenile, spuse regele.

— Sire, răspunse Nancy, doamna Margareta găseşte că prinţesa de Médicis provine dintr-o familie de rang înalt, fiind nepoata răposatei doamne Catherine şi, în acelaşi timp, nepoata Sanctităţii Sale, Papa. Dar Majestatea Voastră s-a gândit că oamenii de religia sa, hughenoţii, care au sprijinit-o pe Majestatea Voastră cu săbiile lor şi care v-au ajutat să cuceriţi tronul, vor fi jigniţi de această căsătorie?

— Ah! spuse regele, este opinia lui Margot?

— Da, Sire!

— Şi acesta este motivul pentru care ai revenit la Paris?

— Doamne!

— Şi aceasta este singura obiecţie a lui Margot?

— Singura.

— Ei bine! spuse regele, poţi să încaleci pe cal sau să urci în litieră.

— Bine!

— Şi să te întorci la Auvergne, să-i spui doamnei Margareta că îi mulţumesc pentru sfaturi, dar lucrurile sunt aranjate cel mai bine, doamna Catherine, sora mea, şi Sully, care amândoi sunt de religie hughenotă şi nu vor să se clintească, m-au pus să închei această alianţă.

— Foarte bine, spuse Nancy; dar, înainte de a pleca, Majestatea Voastră îmi va permite să cinez.

— Oh! cu siguranţă, spuse regele.

— Şi să-i povestesc aventurile din timpul călătoriei mele.

— Ai avut aventuri?

— Da, Sire, de ce nu?

— Ştrengăriţo! exclamă regele, zâmbind.

— Majestatea Voastră se înşală, continuă Nancy, aventurile mele nu au nimic galant.

— Ah!

— În primul rând, am întâlnit un prieten al Majestăţii Voastre, un prieten vechi, probabil cel mai bun.

— Atunci, spuse regele cu simplitate, numai Noë poate fi cel despre care vorbeşti.

— Desigur, Sire.

— Şi unde era Noë?

— La Auxerre.

— Haida-de!

— S-a dus să-l vadă pe vărul său Biron.

La acest nume, regele se încruntă uşor, dar nu spuse nimic.

— Noi am mers împreună o bucată de drum, continuă Nancy, şi am descoperit o tânără fată, faţă de care toate femeile pe care le-a iubit Majestatea Voastră până în această zi, nu sunt decât nişte urâţenii.

— *Ventre-saint-gris!* strigă regele ai cărui ochi se aprinseră, tu râzi de mine, Nancy?

— În niciun caz, Sire.

Şi Nancy îşi spuse:

„Bine! Cred că am reuşit. Cu o fustă ca momeală, poţi conduce pe marele rege până la capătul lumii.”

Capitolul XV

Nancy îl cunoştea pe Henric atât de bine, ca pe propriile-i buzunare.

Ea ştia că momentul în care el lua acea frumoasă mutrişoară de copil, marele om de război era numai ochi şi urechi.

Nancy avea deci posibilitatea să povestească în toate detaliile istoria micului conac d’Arcy-sur-Cure şi vorbi cu entuziasm despre frumoasa Madeleine.

— Dar, întrebă regele, ce s-a întâmplat cu omul care purta mască?

— A sărit pe fereastră, riscând să-şi rupă gâtul. Dar nu a păţit nimic.

— Şi tovarăşii lui?

— Au fost ucişi doi dintre ei. Ceilalţi doi sunt răniţi şi au fugit.

— Dar omul cu mască v-a scăpat şi niciunul dintre voi nu i-a văzut faţa?

— Niciunul.

— Ceea ce va face ca Laffin, în cazul în care a fost el, să nege ca dracul.

— Vai! spuse Nancy. Dar mareşalul va face dreptate.

— Crezi?

— Şi dacă mareşalul refuză, spuse Nancy, regele este aici.

— Ah! da, spuse Henric, mângâindu-şi mereu barba sa uşor ascuţită, presărată cu câteva fire albe, se poate conta întotdeauna pe mine.

— Acest lucru este foarte normal, zise Nancy cu un fin surâs.

— Da, dar ce pot face eu în toată povestea asta?

— Sire, spuse Nancy, dacă Majestatea Voastră binevoieşte să urmărească raţionamentul meu…

— Vorbeşte!

— Mi s-a spus astăzi că înşelătoriile ducelui de Savoia[6] au înfuriat-o pe Majestatea Voastră.

— Şi îl voi pedepsi cu promptitudine, spuse regele.

— Prin urmare, Majestatea Voastră se va alătura corpului de armată pe care-l comandă domnul de Biron?

— Desigur.

— Şi va traversa Burgundia?

— Văd că ai revenit, draga mea bârfitoare. Tu mi-ai pregătit o oprire la castelul d'Arcy.

— Da, Sire. Şi, prin urmare, nu mai sunt îngrijorată pentru orfani. Dacă domnul de Biron se va lăsa rugat pentru a-l forţa pe Laffin să restituie tot ce a luat cu forţa, Majestatea Voastră va şti să se ocupe de acest lucru.

— Cum aranjezi tu lucrurile!... exclamă regele.

— Aceasta nu este doar pentru ca Majestatea Voastră să se îndrăgostească de frumoasa fată la prima vedere, este de asemenea şi în interesul ei, pentru ca să vă ocupaţi de ea, Sire.

— Poftim?

— Ea este tulburată profund de către cel mai mare erou al timpului nostru, încheie Nancy.

La aceste cuvinte, regele tresări uşor.

— Serios? întrebă el.

Nancy, relată apoi că Madeleine îi povestise despre acel viteaz războinic care purta o eşarfă albă peste platoşa sa, pe care sărmana micuţă cu faţa lipită de gratiile porţii mânăstirii sale, l-a

---

[6] Savoia – regiune istorică franceză situată în sud-estul Franţei la graniţa cu Elveţia şi Italia. [n.t.]

întrezărit pentru câteva minute şi căruia ea i-a oferit inima sa pentru totdeauna.

Regele asculta fermecat şi, nici Nancy, nici el, nu se îndoiau nicio clipă că eroul în discuţie nu era nimeni altul decât el însuşi.

— Sărmana micuţă! exclamă el.

— Prin urmare adăugă Nancy, Majestatea Voastră nu poate refuza să meargă să o încurajeze cât mai repede.

— Da, dar domnişoara Henriette? zise regele.

Nancy ridică imperceptibil din umeri.

— Ea este geloasă, marchiza, continuă regele.

— Haida-de! făcu Nancy, Majestatea Voastră a iubit-o pe ducesa de Beaufort şi asta n-a împiedicat-o să o curteze pe domnişoara d’Entragues.

— Acest lucru este adevărat, spuse regele.

— Majestatea Voastră are inima suficient de mare pentru a iubi două femei deodată.

— Şi chiar trei, zise regele Henric care continua să-şi mângâie barba. Eh! bine! vom vorbi despre asta mâine, drăguţa mea, cu atât mai mult cu cât peste opt zile vom porni în campanie.

În timp ce regele spunea aceste cuvinte, acea draperie care fusese dată la o parte pentru a permite trecerea lui Nancy, se ridică din nou şi un personaj pe care nimeni nu-l aştepta intră în cabinet.

El avea cască pe cap, purta platoşă, cizme în formă de pâlnie împodobite cu pinteni răsunători şi mantia lui pe care sabia o ridica într-un colţ, era plină de praf şi de noroi.

— Galaor! strigă regele.

— Da, Sire, răspunse frumosul Galaor, care o salută pe Nancy şi veni să-i sărute mâna regelui; dar Majestatea Voastră ar trebui să dea gărzilor şi pajilor săi ordin să fie mai politicoşi.

— Lucrurile sunt astfel, bunul meu prieten, spuse regele râzând, pentru a nu se intra în Luvru ca-ntr-o moară.

— La naiba! când ai o treabă cu regele, totuşi…

— Tu ai o treabă cu mine?

Galaor făcu un pas înapoi.

— Fir-ar să fie! Sire, spuse el, încep să cred că este o trudă zadarnică să faci o sută douăzeci de leghe călare în serviciul regelui, dacă eşti primit astfel.

Şi Galaor îşi luă un aer important.

Regele nu se supără. El se limită la o privire spre mareşalul d’Épernon.

— Sunt de acord, dragul meu duce, că nu sunt un rege extrem

de măreţ şi foarte impunător. Nancy îmi vorbeşte ca unui soldat şi acest tânăr din Gasconia, care iată se încăpăţânează să creadă că e fiul meu pe care eu l-aş nega…

— Oh! Sire, făcu Galaor pe un ton de reproş.

— Acest gascon intră aici pe nepusă masă… răstoarnă pe toată lumea şi se mai şi plânge, ceea ce este cel mai rău.

Şi cum regele spunea toate acestea, fără a înceta să zâmbească, Galaor se simţi un pic stânjenit.

El rămase în picioare, mândru şi demn ca un hidalgo[7] oarecare, un pic prieten cu Cid Campeador[8].

— Ah! spuse regele, tu ai făcut o sută douăzeci de mile călare?

— Da, Sire, şi aproape fără a mânca sau a bea.

— Duce, spuse regele, vorbind încă cu d'Épernon, veţi vedea că caraghiosul îmi va dovedi că eu ar trebui să-l invit la cină.

— Majestatea Voastră mă va invita, sunt sigur.

— Ah! crezi?

— În timp ce-i voi povesti despre călătoria mea.

— Se povesteşte greu când ai gâtul uscat, spuse Nancy, în special atunci când stai în picioare. Aşază-te, deci, Galaor, regele îţi permite.

În acelaşi timp, Nancy îi oferi gasconului propriul său pahar.

Acesta îl goli dintr-o înghiţitură şi reluă.

— Sire, am venit din Savoia.

— Ah! ah! făcu regele. Pariez că-mi aduci veşti bune de la vărul meu Charles-Emmanuel.

— Nu, Sire. Ducele de Savoia este cel mai aprig inamic al Majestăţii Voastre.

— Dacă despre acest lucru vrei să mă informezi, te-ai înşelat să te grăbeşti atât de mult, spuse regele.

— Am, de asemenea, lucruri mai grave de spus Majestăţii Voastre.

— Oh! despre ce este vorba, atunci?

— Despre o trădare.

La aceste cuvinte, regele făcu o mişcare bruscă.

— Şi cine mă trădează? strigă el.

— Cel mai bun prieten al Majestăţii Voastre, spuse Galaor cu

---

[7] Hidalgo – nobil spaniol. [n.t.]

[8] Rodrigo Díaz de Vivar (circa 1043-1099) – erou naţional al Spaniei, fost nobil castilian şi lider militar în Spania medievală. El a fost numit El Cid, de către mauri şi El Campeador de creştini. [n.t.]

răceală.
De data aceasta, regele încetă să mai zâmbească, iar Nancy şi d'Épernon se priviră cu îngrijorare.

Capitolul XVI

Galaor era acelaşi frumos aventurier, care nu punea la îndoială nimic, nici măcar originea sa, şi care avusese galanteria de a o elibera pe doamna Margareta, prizonieră în castelul Amboise.
Regele se apăra extrem de bine pentru vina de a o fi cunoscut cu mult timp în urmă pe mama gasconului care îi semăna atât de mult şi îşi spăla această vină prin prietenia cu care-l trata pe acest fanfaron.
Dar Galaor nu ceda nici mort.
— Când cineva arată exact ca Majestatea Voastră, spuse el, acela nu poate fi decât fiul său.
Dar în ce mod revenise Galaor din Savoia? Iată ceea ce regele care îi înmânase un mesaj pentru a-l duce domnului de Biron, nu putea să înţeleagă.
Galaor nu era omul care vreodată să-şi piardă avantajul unei poziţii, dacă acest avantaj se ivea.
Regele îl lăsase în picioare în mijlocul cabinetului şi nu-l invitase deloc la cină.
Dar Galaor pronunţase cuvântul trădare şi atenţia regelui se mări.
Prin urmare, Galaor spuse:
— Acum, dacă vreţi să vorbesc, oferiţi-mi o cină.
Şi el nu mai rosti niciun cuvânt.
— Ah! vai, strigă regele, aşa explicaţii ai tu, gascon blestemat?
— Sire, răspunse Galaor, fără să se tulbure, explicaţiile pe care le voi da Majestăţii Voastre sunt lungi şi încurcate, iar pentru asta am nevoie de o lungă perioadă de timp. Doar să-mi permită Majestatea Voastră să cobor în cămară pentru a-mi calma stomacul meu în durere, cu o bucată de carne de vânat. După aceea, mă voi întoarce şi voi vorbi…
Regele făcu un gest de nerăbdare.
Şi privi spre d'Épernon:
— Când ţi-am spus, duce, zise el, că mă va obliga să-l invit la cină…
Şi Henric de Bourbon, rege al Franţei şi Navarrei, lovi cu

bagheta un clopot şi când intră pajul îi zise acestuia:
— Mergi şi adu tacâmuri pentru jupânul Galaor!
— Majestatea Voastră are dreptate, spuse Galaor, nu am o dorinţă mai mare decât o furculiţă în mână.
Şi se aşeză la masă în stânga lui Nancy.
— Vorbeşte acum, gascon afurisit, spuse regele, şi să-mi spui care este acel bun prieten care m-a trădat!
— Scuzaţi-mă, Sire, răspunse Galaor, care avea gura plină, nu am spus chiar asta.
— Cum?
— Am spus că unul dintre cei mai buni prieteni v-ar putea trăda.
— Ce înseamnă asta?
— Iată ce vă voi spune după ce, mai înainte, voi destăinui Majestăţii Voastre călătoria mea la Savoia.
— Ah! asta e drept. Te-ai dus în Savoia?
— Da, Sire.
— Pentru ce?
— Aceasta este o întreagă poveste.
— Să vedem! Te ascult.
Regele nu era răbdător din fire, dar acest cuvânt *trădare* îi suna în urechi atât de rău, că şi-ar fi dorit să amâne, cât de mult posibil, prezentarea concluziei anunţate de Galaor.
Galaor continuă:
— Majestatea voastră m-a trimis în Burgundia, la domnul de Biron, pentru a-l înştiinţa că se va porni campania împotriva ducelui de Savoia în următoarele zile şi că el trebuie să fie gata pregătit.
— Este adevărat, spuse regele.
— Domnul de Biron este un mic rege în provincia sa. Toţi se uită doar în gura lui, este admirat şi i se supun orbeşte, iar în cazul în care el ar vrea să-şi pună o coroană pe cap, nu i se va opune nimeni în Burgundia.
Regele îşi încruntă din nou sprânceana:
— Puah! făcu el, ar putea exista unele mici piedici. Dar totuşi…
— Domnul de Biron m-a primit frumos ca pe un adevărat ambasador. Timp de opt zile m-a tratat la fel ca pe un prinţ legitim.
— Şi apoi?
— Aşteptaţi, Sire, domnul de Biron are un secretar, un confident, un prieten care are toată încrederea lui. Se numeşte

domnul Laffin.

— Bine! spuse regele. Nancy mi-a vorbit despre el mai devreme.

— Domnul de Laffin, continuă Galaor, are la rândul său, un secretar, un prieten, un confident. Este un mic tânăr care seamănă cu o femeie, este obraznic ca un paj, este ipocrit şi face din domnul Laffin tot ce vrea. El se numeşte Rénazé.

Acest nume era complet necunoscut regelui.

— Dacă Majestatea Voastră, continuă Galaor, binevoieşte să urmărească raţionamentul meu.

— Ascult, spuse regele.

— Micul Rénazé face din domnul Laffin tot ce vrea.

— Bun!

— Domnul de Laffin îi impune domnului de Biron cele mai ciudate dorinţe.

— Ei bine?

— Rezultă că domnul de Biron face tot ce vrea Laffin, Laffin ascultă de fiecare capriciu al lui Rénazé şi că acest Rénazé este adevăratul guvernator al Burgundiei.

— Dar unde vrei să ajungi? întrebă regele, care crezu că Galaor era un pic difuz.

— Veţi vedea, Sire. La capătul celor opt zile, când mă pregăteam să pun piciorul în scara şeii pentru a reveni aici, domnul de Biron m-a chemat la el şi mi-a zis:

— „Dragul meu senior, regele este furios pe bună dreptate pe ducele de Savoia care este lipsit de sinceritate, şi mult mai italian decât crezi, el nu vrea să cedeze marchizatul de Bresse în schimbul marchizatului de Saluzzo, ci ar dori să le păstreze pe amândouă. Dar cred că înainte de a declara război ducelui Charles Emmanuel, ar fi bine să încercaţi cu el o ultimă abordare conciliantă. Această abordare, făcută în numele regelui direct, nu va reuşi. Cel puţin asta este opinia lui Laffin.”

Laffin care era prezent la această întrevedere, a dat din cap şi a spus:

— „Regele a afirmat de multe ori, şi în prezenţa unor foarte mari seniori, că îl va pedepsi pe ducele de Savoia şi că acesta va pleca într-o cămaşă şi desculţ din palatul său de la Chambery. Ducele este foarte supărat. Rezultă că nu va dori să asculte un mesager al regelui.”

— „Deci, abordarea este inutilă”, i-am spus domnului Laffin.

— „Dimpotrivă, a spus mareşalul. Eu am rămas în relaţii bune cu ducele. Vă numesc ambasadorul meu pe lângă el, domnule

Galaor.”

— „Foarte bine, monseniore.”

— „Îi veţi duce un mesaj din partea mea şi sunt aproape sigur că el va reuşi să-l convingă.”

Galaor se opri pentru un moment pentru a-şi trage sufletul.

— Şi tu te-ai însărcinat cu acest mesaj? întrebă regele.

— Da, Sire. Am plecat chiar în aceeaşi seară.

— Singur?

— Cu Rénazé, secretarul lui Laffin.

— Ah! ah!

Galaor îşi întinse farfuria.

— Domnule mareşal, îi spuse el lui d’Épernon, daţi-mi un pic din această căpăţână de mistreţ, am stomacul făcut ferfeniţă.

Ducele d’Épernon îl servi pe Galaor, şi acesta îşi reluă povestea.

Nancy deveni gravă şi neliniştită. Ea vedea apărând furtuna la orizont, în timp ce regele încă nu bănuia nimic.

Capitolul XVII

Galaor continuă:

— Acest Rénazé nu mi-a plăcut câtuşi de puţin. De-a lungul călătoriei, care a durat opt zile, m-am întrebat dacă tânărul nu era cumva o fată îmbrăcată ca un băiat, atât de efeminate îi erau obiceiurile. În cele din urmă am intrat pe pământurile ducelui. În fiecare oraş, în fiecare sat, ofiţerii ducelui veneau să ne întâmpine şi ne organizau petreceri şi onoruri. Rénazé se remarcă cel mai bine la curtea de Savoia. Când am ajuns la Chambéry, ducele a trimis pe unul dintre şambelanii săi să ne întâmpine şi să ne invite la cină. Domnul de Rénazé se arătă trufaş, obraznic şi se părea ca şi când pământurile ducelui ar fi fost ale lui.

— „Drace! mi-am spus, domnul Rénazé, de unul singur, s-ar fi achitat mai bine de transmiterea mesajului.”

Ducele este un prinţ foarte amabil, care a devenit o mască de o incomparabilă bonomie. El ne-a jurat că cea mai mare dorinţă a lui era să trăiască în pace cu un vecin atât de puternic ca regele Franţei şi că el i-ar oferi orice satisfacţie. Ducele ne-a ţinut trei zile şi ne-a răsfăţat ca pe nişte prinţi suverani. După acest timp, Rénazé mi-a spus:

— „Ne putem întoarce. Ducele mi-a dat un mesaj pentru mareşal, şi totul se va rezolva, eu sunt sigur că, spre satisfacţia

regelui.”

Acest lucru mi s-a părut dubios. Eu eram cel care adusese scrisoarea de la mareşal, deci eu ar fi trebuit să primesc răspunsul. Dar Rénazé mi-a spus:

— „Eu am venit aici de mai multe ori deja, şi ducele este mult mai familiarizat cu mine decât cu tine.”

M-am prefăcut că sunt mulţumit cu această explicaţie, dar aveam planul meu şi am plecat. Rénazé părea încântat de acest lucru, motiv pentru care am făcut următoarea reflecţie: „Ce anume o poate face pe această *domnişoară* să ştie dacă se va face război cu ducele de Savoia sau nu?”

Rénazé a pus la loc sigur scrisoarea ducelui către mareşal, într-o taşcă de piele, pe care nu o părăsea nici ziua, nici noaptea.

De două sau de trei ori, în timp ce mergeam prin trecătorile pustii sau prin văile sălbatice, am fost tentat să-i înfig pumnalul între umeri şi apoi să-l arunc ca să putrezească pe fundul unei râpe, după ce mai întâi aş fi pus mâna pe scrisoare.

Dar în afară de faptul că mă dezgusta pe mine, ca om, să ucid această arătare firavă, mi-am zis că ocazia de a afla exact care era misiunea cu care era însărcinat, va apărea cu siguranţă.

Am ajuns la Lyon şi am descins la un han de pe malul râului Saône, care se numea la *Calul Negru*.

Încă trei zile, şi am fi ajuns în Dijon. Nu mai era timp de pierdut.

În diferitele hanuri în care poposiserăm, am observat că Rénazé ţinea agăţat la gât, faimoasa taşcă de piele.

S-a culcat cu ea la gât. Nu a apărut, prin urmare, un mijloc de a pune mâna pe el, de a-l ucide; şi o repet pentru Majestatea Voastră, asta îmi repugna.

Din fericire, mi-a venit o idee sau mai degrabă o amintire. Mi-am amintit că la castelul din Amboise, o menajeră pe nume Périne, care era în serviciul domnului de Pont-Ribaud, m-a învăţat să pregătesc oarecare narcotice cu ajutorul cărora ea înfrâna pornirile de dragoste ale ticălosului său stăpân.

Hangiul de la *Calul Negru*, văzând că are de-a face cu oameni de calitate, ne-a cerut două ore pentru a ne pregăti o cină potrivită pentru noi.

Rénazé profită de acest timp pentru a merge să facă o baie şi să se parfumeze.

Eu am alergat la un farmacist de la care am cumpărat substanţele necesare pentru compoziţia preparatului meu narcotic, şi ora cinei venind, am amestecat preparatul cu vinul

pe care Rénazé urma să-l bea.
Noi am luat loc la masă unul în faţa celuilalt, fiecare dintre noi având propria noastră butelie de vin, şi Majestatea Voastră ştie că eu sunt un băutor foarte prezentabil.
— Dacă ştiu?!... făcu regele. Tu deja ai golit beciurile din Luvru. Dar, continuă.
— Aşa cum bănuieşte Majestatea Voastră, continuă Galaor, Rénazé era beat mort la sfârşitul cinei. L-au dus pe patul său şi l-am dezbrăcat chiar eu însumi.
— Şi i-ai luat punga?
— Desigur.
— Da, spuse regele, dar scrisoarea era sigilată?
Galaor surâse.
— Sire, spuse el, o domnişoară gentilă, pe care doamna Nancy o cunoaşte bine şi care se numeşte Idoline, m-a învăţat modalitatea de a depăşi acest obstacol.
— Cum aşa?
— De a deschide un plic sigilat, fără a-i rupe sigiliul.
— Într-adevăr? făcu regele, şi cum faci?
— Aprind o lumânare.
— Foarte bine.
— Iau un cuţit cu lama subţire şi încălzesc această lamă.
— Şi apoi?
— Şi apoi o trec uşor printre ceară şi pergament. Ceara în contact cu lama încălzită, se detaşează fără ca amprenta sigiliului să fie câtuşi de puţin deteriorată, şi după ce am luat la cunoştinţă de conţinutul scrisorii, am închis-o prin acelaşi procedeu. Este foarte simplu, după cum vede Majestatea Voastră.
— Foarte simplu, într-adevăr, spuse regele, dar există nenorociţi care trag la vâsle pe galerele mele, care au făcut mai puţin rău.
— Doamne! făcu Galaor cu naivitate, când e vorba de un serviciu în interesul regelui, nu sunt atât de pretenţios.
— Amin! spuse Nancy.
— Deci, ai citit scrisoarea?...
— Da, Sire.
— Ce conţinea ea?
— Mii de asigurări de prietenie ale ducelui pentru mareşal...
— Bine!
— Dar nimic precis. Ducele se ascundea într-o puzderie de îndoieli şi subterfugii şi încheia spunând: „I-am scris lui Laffin,

consilierul personal al domniei voastre şi el vă va împărtăşi proiectele noastre”.

— Ah! ducele i-a scris, deci, lui Laffin?

— Da, Sire.

— Şi ai citit scrisoarea asta?

— Desigur!

— Scrisoarea era, prin urmare, tot în taşcă?

— Nu. Era în căptuşeala spenţerului lui Rénazé. Abia am avut timp să cos spenţerul.

— Ei bine! ce conţinea această scrisoare? întrebă regele din ce în ce mai impresionat.

— Sire, spuse Galaor cu răceală, acesta este momentul în care Majestatea Voastră trebuie să mă creadă pe cuvânt, deoarece nu am avut timp să o copiez. Dar, jur, pe capul meu care s-ar rostogoli sub secure, dacă mint!

Galaor vorbise cu un accent de sinceritate pe care nu puteai să-l înţelegi greşit.

— Haide, spuse regele, tot ce îmi vei spune, voi considera de la început că este adevărat.

Capitolul XVIII

Regele era grav şi trist.

El întrevăzu vag că prietenul său, mareşalul Biron, avea un rol în întreprinderile viclene ale ducelui de Savoia.

— Sire, continuă Galaor, v-am spus deja, Rénazé se înţelege foarte bine cu ducele Charles-Emmanuel.

— Ce mă interesează?

— Ceea ce vrea Rénazé, este şi dorinţa domnului de Laffin, şi ceea ce doreşte domnul de Laffin, doreşte şi mareşalul aproape întotdeauna.

— Dar ce conţinea scrisoarea?

— Ducele îl numea pe Laffin „prieten drag” şi îi declara că nu va ceda marchizatul de Saluces şi îşi bătea joc de regele Franţei.

— Ah! exclamă acesta.

Şi el avu o scânteiere de furie în privire.

— Dar el consimţea să renunţe la marchizatul de Bresse.

— Ah! ah!

— Marchizatul de Bresse reunit la Burgundia, plus Franche-

Comté[9] şi o parte din Lyonnais[10], ar face un regat destul de frumos, Sire, continuă Galaor.

Regele tresări.

— Unde vrei să ajungi? întrebă el.

— Aşteptaţi, Sire. Deci, ducele de Savoia era dispus să cedeze Bresse.

— El îmi va ceda acest ţinut?

— În niciun caz dumneavoastră, Sire. Ducele vă sfidează, şi dacă Majestatea Voastră se laudă că va merge să-l scoată gol din castelul său de la Chambery, ducele îşi închipuie că va veni să cânte Te Deum în biserica Notre-Dame din Paris, când va găsi de cuviinţă.

Henri de Bourbon ridică din umeri.

— Aşa, şi? zise el.

— Ducele de Savoia vrea să-şi căsătorească fiica, răspunse Galaor. Şi el îi va da marchizatul de Bresse ca zestre.

— Dacă îi voi permite!... spuse regele.

— Mai aveţi puţină răbdare, Sire! Nu este suficient să ai fata şi zestrea, trebuie să existe şi un ginere.

— Şi ducele l-a găsit?

— Da.

— Şi… acest ginere?

— Acesta este mareşalul de Biron, faţă de care Laffin este însărcinat să-i transmită ofertele ducelui.

Domnul d'Épernon scoase un ţipăt.

Chiar şi Nancy devenise palidă.

Numai regele rămase impasibil.

Galaor fu derutat de acest calm. Cu toate acestea, el adăugă:

— Ar fi un regat frumos, într-adevăr, dacă Burgundia, Bresse, Franche-Comté şi Lyonnais s-ar reuni. Acesta ar fi la fel de mare ca şi restul Franţei, şi mareşalul ar trebui să schimbe bastonul său de mareşal cu un sceptru regal şi să ia numele de Carol I, rege al Burgundiei.

Regele nu se încruntă.

---

[9] Franche-Comté este în prezent una dintre cele 26 regiuni ale Franţei şi are capitala la Besançon. La momentul evenimentelor istorisite în carte, această regiune era organizată sub forma unui Comitat Liber al Burgundiei (franceză: *franche comté* de Bourgogne), de unde şi numele Franche-Comté, spre deosebire de restul Burgundiei care era un ducat din Regatul Franţei. [n.t.]

[10] Lyonnais - provincie istorică din Franţa cu capitala la Lyon. [n.t.]

— Greşeşti, prietene Galaor, spuse el, aceasta nu se va întâmpla.

— Dar, Sire, domnul Rénazé doreşte acest lucru.

— Da, bine.

— Domnul de Laffin va urmări acelaşi scop.

— Foarte bine.

— Şi domnul de Biron…

— Biron va refuza cu indignare, spuse regele cu o voce calmă.

Apoi, cum d'Épernon, Nancy şi Galaor tăceau:

— Şi cu siguranţă, continuă regele, îl cunosc pe Biron al meu până în vârful degetelor. Timp de douăzeci de ani am luptat în războaie împreună şi nimeni nu-l cunoaşte mai bine ca mine. Biron este un erou dublat de un actor; el este curajos în luptă ca nimeni altul, şi fanfaron cu o sticlă în mână, cât toţi gasconii reuniţi la un loc; Biron îşi petrece viaţa bârfindu-mă pe mine, pe alţii şi chiar pe el însuşi. Eu l-am răsplătit pe deplin, el pretinde că l-am neglijat şi se laudă că el întreţine armatele mele din fondurile sale. Dacă îmi place o femeie, Biron spune că a iubit-o înaintea mea şi că datorită refuzului lui, mă bucur eu de a fi în graţiile acesteia. În cele din urmă Biron povesteşte, după ce a băut, celor care doresc să-l asculte, că este plăcerea lui să mă detroneze, că va face asta şi se va pune în locul meu. Dar, încheie regele, trebuie să iertăm toate aceste mici defecte la un om ca el, care nu crede un cuvânt de ceea ce spune, şi care ar trece de-a dreptul prin focul iadului pentru a veni să mă elibereze. Biron este prietenul meu credincios; Biron nu mă va trăda vreodată; şi va veni la război şi va arde conacul acestui proprietar perfid care se numeşte duce de Savoia, pentru a-l învăţa minte să aibă un moment de îndoială de loialitatea lui.

Şi după ce vorbi astfel, regele Henric îşi turnă un pahar şi spuse:

— Beau în cinstea vărului şi prietenului meu, a credinciosului şi iubitului meu camarad de arme, Charles de Gontaut-Biron, mareşal al Franţei şi guvernator al celei mai bune provincii ale mele, Burgundia!

— Slavă Domnului! Sire, strigă Nancy ciocnind paharul său de cupa regelui, Majestatea Voastră are dreptate, monarhul care are încredere în cei care îl slujesc nu poate fi trădat.

Zâmbetul reveni pe buzele regelui.

— Ei bine, îi spuse el lui Galaor, ce ţi-a spus mareşalul la întoarcerea ta din Savoia?

— Nu l-am văzut, Sire.

— Cum aşa?

— Pe legea mea! După ce am resigilat cele două scrisori, am pus-o pe prima la locul ei în taşca de piele şi pe cealaltă am recusut-o în căptuşeala spenţerului lui Rénazé, după care m-am dus la culcare şi mi-am spus că noaptea e un sfetnic bun. A doua zi, Rénazé s-a trezit şi mi-a spus că vinul de pe dealurile fluviului Rhône era ameţitor ca dracu şi că avea capul greu ca de plumb. Eu i-am făcut aceeaşi confesiune. Apoi am încălecat pe cai şi am călătorit împreună până la Macon. Dar acolo i-am spus: „Deoarece sunteţi purtătorul scrisorii, nu mai aveţi nevoie de mine. Eu voi trece prin Autun, care este în drumul meu cel mai scurt”. El nu s-a opus deloc acestei separări şi noi ne-am despărţit. Aşa că mi-am îndemnat calul la galop de la sat la sat, şi, schimbându-l în fiecare zi, am ajuns aici, şi iată-mă, Sire, încheie Galaor.

Regele îi întinse mâna.

— Acum, că ai cinat, du-te la culcare, spuse el, şi dormi liniştit, căci mâine vom încăleca.

— Mâine? făcu d'Épernon.

— Da, mareşale, răspunse regele. Mă grăbesc să o termin cu vărul meu, ducele de Savoia.

— Haida-de! făcu Nancy, oricât de grăbită ar fi Majestatea Voastră, puteţi să vă opriţi la castelul d'Arcy?

— Hei, hei! spuse regele, am putea face altfel, din moment ce această micuţă despre care ai vorbit este atât de frumoasă?

— Ce bucurie! spuse Nancy. Îl regăsesc pe regele meu Henric din zilele de demult, care ştia să şi iubească între două bătălii.

— Şi să bea între două iubiri, spuse regele ca un fel de concluzie.

Capitolul XIX

Lăsăm Parisul şi Luvrul şi mergem în Dijon, în vechiul palat al ducilor de Burgundia, devenit reşedinţa mareşalului Biron, guvernator al provinciei pentru Majestatea Sa Regele Franţei.

Noaptea a sosit, dar palatul străluceşte de lumini; curţile, anticamerele, holurile, sunt pline de scutieri, de valeţi şi de gentilomi.

Nişte muzicieni ambulanţi care trecuseră prin Dijon dimineaţă au fost reţinuţi din ordinul mareşalului şi au aranjat o orchestră în una din curţile inferioare ale palatului.

Frumoasele doamne, pajii zeflemitori şi îndrăzneţi, soldaţii

obraznici, curtenii umili şi aroganţi în acelaşi timp, se intersectau, schimbau dulci cuvinte sau vorbe dispreţuitoare, plecau, veneau la palat, ori se grupau respectuos la distanţă în Marea Sală a Întrunirilor de Stat, pe care guvernatorul o făcuse sala sa de recepţie.

Este aceasta aşadar o zi de sărbătoare? Mareşalul primeşte el un musafir ilustru? Sau regele Franţei, stăpânul lui, îi face onoarea de a veni să-l viziteze?

Nimic din toate astea.

Aceasta este o zi ca oricare alta.

Mareşalului îi place strălucirea şi, aşa cum a afirmat Noë, este un mic rege.

Niciodată un prinţ suveran nu a avut atât de mulţi seniori, curteni şi paji; cele mai frumoase femei din provincie au abandonat pe soţii lor pentru a veni să cerşească o privire sau un zâmbet de la stăpân.

Cu toate acestea, stăpânul este morocănos, şi, ca un adevărat rege, este plictisit.

Mareşalul visează şi oftează singur.

Dar stomacul său este fără poftă de mâncare în faţa mesei somptuos aranjată pentru el; şi în timp ce în cupa sa de aur sunt turnate vinuri de calitate, poate că el regretă masa luată la repezeală şi duşca de băutură proastă pe care o înghiţea în şa în dimineaţa unei bătălii.

El este prost dispus; s-a răstit la câţiva gentilomi care au îndrăznit să se apropie de el şi a avut cuvinte necuviincioase faţă de doamna de Montlévis.

Cine este această doamnă de Montlévis?

Ea este o frumoasă femeie, care nu are încă treizeci de ani şi pe care mareşalul o iubeşte în momentele sale, pe care o acoperă cu aur şi bijuterii, dar brutalizând-o uneori, aşa cum se brutalizează un câine de vânătoare favorit, ale cărui mângâieri te deranjează.

Cu toate acestea, curtenii săi nu sunt respinşi, şi urechile absente ale lui Biron disting un murmur vag care nu-l deranjează, el fiind într-o stare de spirit mai bună.

Un gentilom în robă, consilier al parlamentului din Dijon, şi care se întorcea de la Paris, unde regele îi acordase o audienţă, nu se jena să spună că Luvrul era o cocioabă faţă de palatul ducal, că regele trăia ca un om mărunt, fără alai şi fără curteni, că mânca brânză de capră ca un gascon şi juca jocul de cărţi numit *l'hombre* cu primul senior venit.

Şi curtenii lui Biron murmurau că mareşalul, dacă ar fi rege, s-ar achita mult mai bine în această funcţie, şi mareşalul auzi şuşoteli în jurul său ale căror cuvinte îi provocau ameţeli.

De ce este el într-o astfel de stare proastă de spirit?

De ce acest om care pare făcut să-şi pună o coroană pe cap este în această seară atât de indispus şi atât de abătut?

Un paj este singurul care ştie.

Acest paj este un tânăr vesel de vreo cincisprezece ani, care serveşte ca valet la mareşal, doarme în apropierea patului lui, îl urmează peste tot, îi toarnă în pahar şi îi cunoaşte toate gândurile, chiar şi pe cele mai secrete.

Pajul se numeşte Florimond.

Doar pentru el, deoarece el este la masă, mareşalul binevoieşte să-şi mişte buzele.

— Toţi aceşti oameni mă deranjează, spuse în cele din urmă mareşalul, privind spre grupurile de curteni grupate la distanţă şi care asistau cu respect la cină.

Aceste cuvinte erau suficiente pentru Florimond.

El făcu un semn către şambelan şi îi spuse:

— Faceţi să se retragă toată lumea. Monseniorul are migrenă şi zgomotul îl deranjează groaznic.

Cum zboară un roi de albine dintr-un stup care se răstoarnă, tot aşa marea sală de întruniri se goli cât ai clipi.

Mareşalul este acum singur, singur cu pajul său, în prezenţa cinei de care de-abia s-a atins.

Şi Florimond, care este probabil singurul din acest palat care-l priveşte pe mareşal fără să tremure, Florimond cu ale lui vorbe pe şleau, de paj şi de favorit, spuse apoi:

— Monseniore, este într-adevăr trist să văd un puternic senior cum sunteţi dumneavoastră şi care se poate face rege atunci când va voi, să fie indispus ca un simplu dresor de şoimi pe o zi ploioasă.

— Ah! crezi că sunt indispus? zise Biron.

— Da, monseniore. Dovada este că doamna de Montlévis…

— Nu-mi vorbi despre ea…

— De ce? întrebă pajul care nu se sperie la vederea frunţii încruntate a lui Biron.

— Nu-mi place.

— Ah!…

Şi pajul adăugă zâmbind:

— Mă îndoiesc.

Biron căzu într-o tăcere sălbatică şi apoi, brusc aruncându-şi

capul pe spate:

— Florimond?

— Monseniore!…

— De cât timp este plecat Laffin?

— De peste zece zile, monseniore.

— Să mă trăsnească Dumnezeu! îl voi concedia când va reveni.

— Şi pentru ce asta, monseniore?

— Pentru că nu vreau deloc un secretar care mă părăseşte, uneori pentru a merge să-şi adune fânul, alteori pentru a-şi recolta via sau chiar pentru a-şi tăia lemnul din pădure. Laffin al meu este prea bogat şi are grijă mai mult de afacerile sale decât de serviciul meu.

— Nu contează, răspunse Florimond, dacă domnul Laffin intră în acest moment, mânia monseniorului va scădea.

Mareşalul nu răspunse. El căzu din nou pe gânduri.

— Monseniore, mai spuse Florimond după o pauză, dacă aş îndrăzni să vă spun ceea ce cred…

— Poftim? făcu mareşalul.

— Ceea ce cred eu.

— Ce?

— Ceea ce ştiu…

— Şi ce ştii tu aşadar, caraghiosule?

— Că Senioria Voastră nu o mai iubeşte pe doamna de Montlévis.

— La naiba! Ţi-am mai spus-o.

— Dar că Senioria Voastră are o altă dragoste în inimă.

Mareşalul tresări.

— Ce ştii tu, micuţule caraghios? zise el fără furie.

— Doamne! răspunse Florimond, dacă Senioria Voastră ar binevoi să mă asculte.

— Vorbeşte!

— Eu obişnuiesc să dorm la picioarele patului monseniorului.

— Bine! Şi?

— Am un somn uşor.

— Ah! ah!

— Orice zgomot cât de mic mă trezeşte şi noaptea trecută vocea Senioriei Voastre m-a făcut să deschid ochii. M-am trezit, gândindu-mă că aveţi nevoie de mine, monseniore; dar am văzut că dormeaţi.

— Ah!

— Doar că vorbeaţi singur în somn.

— Şi tu ai ascultat?…

— Doamne! monseniore.

— Şi, despre cine am vorbit în somn?

— Pe legea mea, monseniore, spuse Florimond, s-ar putea să vă măresc mânia, dar mi s-a părut că Senioria Voastră vorbea despre o femeie de care era îndrăgostit foarte tare şi aţi pronunţat de mai multe ori cuvântul „mânăstire”, aşa că am tras concluzia că această femeie ar putea fi o călugăriţă.

La aceste ultime cuvinte, faţa mareşalului se coloră la fel ca a unui şcolar prins copiind.

Capitolul XX

Pajul Florimond avu un scurt moment de îngrijorare.

Biron se încruntă după ce roşi, dar nu dădu niciun răspuns.

Mareşalul era unul dintre oamenii cei mai furioşi şi mai violenţi ai epocii sale, şi, deşi pajul vorbea foarte franc de obicei, cu toate acestea el nu era mai puţin hărţuit uneori de oarece „frumoase” maniere.

Dar în acea zi, Florimond se alese numai cu spaima.

Dimpotrivă, după o clipă de tăcere şi de stânjeneală, Biron îşi ridică privirea, se uită la pajul său şi spuse:

— Ah! crezi că sunt îndrăgostit de o călugăriţă?

— Doamne! făcu pajul.

— Nu ştiu dacă era o călugăriţă, spuse Biron, sau o simplă tânără care urmează a deveni călugăriţă, pentru că am văzut-o doar o secundă, ca şi lumina unui fulger, dar jur că am fost uimit.

— Da, într-adevăr? făcu Florimond.

Pajul îşi luă aerul cel mai familiar, zâmbetul lui cel mai ademenitor, şi, desigur, mareşalul nu cerea, fără îndoială, ceva mai mult pentru a face confidenţe.

— Sunt de atunci aproape doi ani, spuse Biron.

— Dar-ar ciuma! monseniore, făcu pajul. Înseamnă că este o dragoste serioasă…

— Nu ştiu dacă e dragoste…

— Oh! atunci când cineva îşi aminteşte o femeie după doi ani…

— Este un fel de a spune, zise Biron, pentru că aproape că am uitat, dar de două zile imaginea ei îmi revine în mod constant. De ce? N-am nicio idee.

— Ştiu eu, credeţi-mă, spuse Florimond, făcând cu ochiul.

— Înseamnă că ai experienţă în aceste chestiuni,

caraghiosule? întrebă mareşal.

— Ah! ah!

— Atunci, explică-mi...

— Este foarte simplu. Senioria Voastră nu o mai iubeşte pe doamna de Montlévis.

— Apoi?

— Şi inima Senioriei Voastre rămânând goală, amintirea călugăriţei i-a revenit.

Biron oftă.

— Monseniore, continuă Florimond, care se simţea deodată căpătând importanţă, există ceva rău în toate astea.

— Ce anume?

— Aceea că, nu am eu dreptul să pot da Senioriei Voastre un sfat bun.

— Şi dacă ai avea?

— Doamne! deşi sunt atât de tânăr, am ceva experienţă în materie de dragoste, pentru că am fost iubit de o frumoasă doamnă care se apropie de patruzeci de ani, care m-a învăţat aşa cum trebuie toate problemele sentimentale.

— Cu alte cuvinte, vrei să ştii povestea micuţei călugăriţe?

— Doamne!

Biron îşi turnă să bea, oftă din nou, şi spuse:

— Ei bine! ascultă-mă.

Pajul îşi puse coatele pe spătarul unui scaun aflat în faţa mareşalului şi aşteptă.

— Ştii, spuse el, că acum doi ani eram încă în război cu ducele de Savoia?

— Acest lucru ar putea începe din nou, observă Florimond.

— Poate. Am trecut de Saône şi am luptat cu trupele ducelui.

— Care s-au retras în dezordine, spuse Florimond.

— Desigur, făcu Biron, care nu era modest. Aşa că am venit cu armata mea victorioasă, trecând prin oraşe şi sate, şi aclamaţi peste tot pe drumul nostru de o populaţie în delir. În Mâcon, entuziasmul a fost la înălţime. Populaţia i-a înconjurat pe gentilomii mei şi se înghesuiau în jurul picioarelor calului meu. Niciodată regele Henric, care se laudă totuşi de a fi cel mai popular prinţ al lumii, n-a avut o astfel de primire. De zeci de ori m-au ridicat din şa pentru a mă purta pe umerii lor. Am ajuns astfel până aproape sub zidurile unei mânăstiri. Maica stareţă era pe pragul sfintei sale mânăstiri pentru a mă felicita şi pentru a-mi oferi flori. Dar maica stareţă era bătrână şi urâtă şi discursul său plictisitor, ceea ce a făcut să încep să mă uit în jurul ei, în

speranţa de a vedea ceva mai reconfortant decât faţa sa. Şi deodată am văzut în spatele grilajelor uneia dintre ferestrele mânăstirii un minunat cap blond, un înger…

— Cea mai frumoasă femeie pe care a văzut-o Senioria Voastră, fără îndoială?

— Desigur, spuse Biron; nu ştiu dacă ea m-a văzut, pentru că a durat cât durează un fulger, dar se pare că Dumnezeu mi-a deschis un colţ din paradisul său arătându-mi unul din îngerii săi!…

— Şi după aceea?...

— De atunci, continuă Biron, visez adeseori acest chip desăvârşit şi există momente când mă apucă dorinţa furioasă de a răscoli mânăstirea pentru a pune mâna pe tânăra călugăriţă şi a mi-o face soţie.

— Ei! da! zise pajul, asta îmi explică, monseniore, de ce doamna de Montlévis a pierdut teren atât de mult în ultimele luni.

— Bine! făcu mareşalul; dar ce ai face tu în locul meu?

— Cam ceea ce Senioriei Voastre îi place să facă.

— Tu ai jefui mânăstirea?

— Nu tocmai.

— Atunci, ce ai face?

— M-aş gândi că sunt guvernatorul Burgundiei.

— Foarte bine.

— Că am, prin urmare, dreptul de a intra peste tot, chiar şi într-o mânăstire.

— Şi apoi?

— Şi i-aş face o vizită maicii stareţe.

— Dar…

— În general, continuă Florimond aceste sărmane fete sunt fiice ale nobilimii, pe care o familie nemiloasă le condamnă la viaţa monahală. Eu mi-aş dori să trec în revistă mânăstirea, apoi după ce aş descoperi-o pe această tânără călugăriţă despre care vorbim, aş dori să vorbesc cu ea în particular.

— Dar regulile mânăstirii?

— Un mareşal al Franţei este mai presus de aceste reguli.

— Şi maica stareţă?…

— I-aş oferi două mii de monede de aur pentru mânăstirea sa şi ea ar renunţa la tânăra călugăriţă fără dificultate.

— Crezi?

— Sunt sigur, spuse Florimond.

Şi în timp ce fruntea lui Biron se lumina, se auzi un zgomot la

uşa camerei şi vocea şambelanul care spunea:
— Eu vă repet, domnul meu, că monseniorul mareşal este la cină şi nu poate acorda audienţă.
— Şi eu îţi spun, mitocane, răspundea o voce cu un puternic accent gascon, că dacă mareşalul cinează, cade cum nu se poate mai bine, pentru că eu am venit tocmai pentru a cina cu el.
— Doamne, Dumnezeule! strigă Biron, recunosc vocea asta.
În acelaşi timp, uşa se deschise, şi un gentilom care-l luase de umeri pe şambelan şi-l aruncase cât colo, intră zgomotos, spunând:
— *Ventre-saint-gris*, dragul meu văr, este mult mai uşor a intra în Luvru decât în palatul vostru ducal.
— Noë! exclamă Biron.
— Bună seara, vere, zise Noë, care-l îmbrăţişă pe mareşal. Ai suficientă mâncare pentru cină? Mi-e foame!
Şi Noë se aşeză la masă, spre marea indignare a curtenilor care rămăseseră la uşă şi se întrebau cine ar putea fi acest gascon obraznic care trecea peste trupurile lor şi se agita astfel fără maniere, ca un om care n-avea decât un cuvânt de spus pentru a fi rege!…

Capitolul XXI

Biron şi Noë erau veri, şi, în plus, erau tovarăşi de arme.
Timp de zece ani ei se luptaseră cot la cot alături de regele Henric, prietenul şi stăpânul lor.
De aceea, faţa mareşalului se lumină complet la vederea gasconului, şi strigă.
— Slavă Domnului! Nu credeam că ziua se va termina aşa de bine pentru mine, Noë, bunul meu prieten.
— Vere, răspunse Noë, căruia îi revenise verva sa gasconă, iată că au trecut două luni de când am primit scrisoarea voastră şi am pornit la drum.
— Hei! îl întrerupse Biron, de ce nu mă mai tutuieşti?
— Doamne! făcu Noë, sunteţi un mareşal al Franţei.
— Pfui!
— Un mic rege…
— Prostule!
— Din orăşelul Sens şi până aici, continuă Noë, nu am auzit vorbindu-se decât despre tine, motiv pentru care oricine ar fi foarte mândru.

— Ah!

— Şi, până la urmă, i s-ar obişnui urechile.

— Mulţumesc, spuse Biron. Nu te-ai schimbat, vere, ai rămas acelaşi om ironic.

— Oh! doar puţin, făcu Noë. Sunt chiar foarte serios, în orele mele bune. Dovada este că mi-am lăsat soţia şi pe cei patru copii, şi casa mea din Nérac, care are mare nevoie de reparaţii, şi am pornit-o la drum însoţit de scutierul meu Lamazou, cu unicul scop de a-ţi răspunde la invitaţie.

Mareşalul întinse mâna spre Noë.

— Eşti un văr bun şi un prieten amabil, spuse el. Dar, cred că te-ai plictisit în casa ta din Nérac!

— Deloc.

— Tu nu mai eşti acel bătăios plin de umor?

— Nu. Mai mult decât atât, stăpânul nu mai are nevoie de mine.

— *Stăpânul!* Cum zici tu! făcu Biron plescăind dispreţuitor din buze.

— Doamne! făcu Noë.

— Henric din Navarra, la urma urmei, continuă Biron, nu era decât camaradul nostru, şi dacă acum el este regele Franţei, acest lucru s-a întâmplat pentru că aşa am vrut noi.

— Haida-de! spuse Noë, a făcut bine şi el, de asemenea, câteva lucruri mărunte pentru asta. Dar ascultă, vere, dacă mă crezi, nu vom vorbi despre el; te cunosc, îţi vei petrece viaţa pentru a-l calomnia pe rege şi a-l sluji cu credinţă, ceea ce este o trăsătură de caracter gasconă.

— Nu eşti şi tu gascon ca şi mine?

— Există gasconi şi gasconi, vere. Cei buni şi cei răi.

— Care sunt cei buni?

— Cei din Nérac şi din Pau.

— Şi cei răi?

— Cei din Bordeaux şi Périgord. Tu eşti din Périgord, nu-i aşa, mareşale?

— Aşa, şi? spuse Biron.

— Mai târziu, dacă vrei, vom vorbi despre tine, despre luxul tău regal, despre gentilomii tăi împodobiţi cu panglici de toate culorile, despre coafura de duminică, despre guvernul tău ale cărui sfaturi sunt de a face un regat şi în care, cu toate acestea, justiţia este atât de prost făcută.

Noë, spunea toate acestea într-un ton pe jumătate batjocoritor, căci el nu pierdea ocazia unei înţepături.

— Ce tot îndrugi acolo, vere? strigă mareşalul iritat.

— Adevărul, bunul meu prieten.

— Justiţia este făcută rău aici la mine?

— Nu e făcută corect în totalitate.

— Oh! de exemplu?

— Şi cum niciodată nu mă hazardez în ceva ce nu pot dovedi, continuă Noë, îţi voi oferi dovezi pentru cuvintele mele

— Vorbeşte.

— Venind aici, m-am oprit la un conac unde se aflau doi orfani săraci, o tânără fată şi un băiat de cincisprezece sau şaisprezece ani.

— Ei bine?

— Tatăl lor a fost camaradul nostru. El se numea baronul d'Arcy.

— Hei! spuse Biron, cred că-mi amintesc de el. Da, un om vioi şi un soldat curajos.

— Exact. El a murit bogat, copiii lui sunt săraci.

— Cum se poate aşa ceva?

— Un tutore le-a furat moştenirea lor.

— Slavă Domnului! spuse mareşalul, există tribunale, un parlament în ţinutul pe care-l guvernez din Burgundia şi, dacă ei s-ar fi adresat lor…

— Au făcut asta, sau mai degrabă au încercat...

— Ei bine?

— Li s-a râs în nas, li s-a spus că o cană de sticlă nu se ciocneşte de un tun, că cei mici şi umili ca ei nu cer nimic de la cei puternici.

Biron avu o criză de mândrie:

— Nu cunosc în Burgundia un om mai puternic decât mine, spuse el.

— Iată unde te înşeli, vere, spuse Noë. Cel despre care îţi vorbesc este mult mai puternic decât tine, şi de aceea justiţia nu le-a făcut orfanilor dreptate.

Biron lovi masa cu pumnul.

— Tu îţi baţi joc de mine, vere? spuse el.

— Nu, desigur, spuse Noë.

— Pretinzi că există un om mai puternic decât mine, în Burgundia?

— Da.

— Vere… vere…

— Dacă nu vrei să crezi, răspunse Noë, care îşi păstrase calmul, porunceşte orfanilor să vină la tine şi redă-le moştenirea

de care au fost furaţi.
— Dar unde sunt aceşti orfani?
— Chiar aici, spuse Noë. Fiind sigur că le vei acorda audienţă, i-am adus şi ei aşteaptă să îi chemi în camera de alături.
— Le voi acorda audienţă, într-adevăr, spuse mareşalul, şi li se va face dreptate, dar înainte de asta…
— Înainte de asta vrei să ştii numele acestui om care trece drept unul mai puternic decât tine pe teritoriul ţinutului pe care-l guvernezi, continuă Noë pe un ton batjocoritor.
— Da, vreau să ştiu, strigă mareşalul, ale cărui buze se încărcară de spumă.
— Şi el este puternic într-adevăr, continuă Noë, pentru că nu există nici judecător, nici gentilom care să îndrăznească să vină la tine pentru a pleda cauza orfanilor.
— Dar, cu toate astea, tu ai venit.
— Oh! eu, spuse Noë, am vorbit mereu foarte deschis cu toată lumea, şi asta nu doar cu tine, vere, pentru că nu-mi pot potoli limba, nu e aşa?
— Dar care este numele acestui om? numele lui? repetă Biron.
— Se numeşte Laffin, spuse cu răceală Noë.
— Laffin! exclamă mareşalul, secretarul meu?
— Da.
— Ah! ah! ah! El e mai puternic decât mine?
— Desigur.
— Ah! ah! ah!
Şi Biron fu cuprins de un râs nervos.
— Dovada este că poate face cu tine ce vrea el, continuă Noë, şi că el este mai presus decât orice tribunal, mai presus decât parlamentul şi că în mod cert, în anumite momente îţi dă rele sfaturi şi vrea să facă din curajosul şi bravul Biron, un trădător al regelui său şi al ţării sale.
Mareşalul devenise îngrozitor de palid.
Noë se ridică de la masă, se grăbi spre uşă, deschise cele două batante şi spuse:
— Guillaume, Madeleine, veniţi, copiii mei! mareşalul este într-una din zilele sale în care împarte dreptatea.
Cei doi orfani, îmbrăcaţi în negru, intrară sprijinindu-se unul pe celălalt.
Dintr-o dată Biron scoase un strigăt şi se dădu înapoi, el care nu se clintise niciodată în faţa duşmanului.
— Călugăriţa!… murmură el, recunoscând-o pe tânăra fată.
— Vai! gândi pajul de Florimond, domnul de Laffin, care a

făcut să tremure toată lumea până acum, ar putea pieri sub bastonul mareşalului, ca unul dintre cei mai umili oameni.

Capitolul XXII

Dacă intrarea lui Noë produsese oarece emoţie printre toată lumea şi curtenii ce se înghesuiau în anticamera mareşalului, această emoţie atinse apogeul, atunci când aceştia văzură că noul venit se comporta ca la el acasă şi că îi prezentă pe cei doi orfani mareşalului.

Pajul Florimond, care era un băiat isteţ, auzindu-l pe stăpânul său pronunţând cuvântul „călugăriţa”, nu se îndoi niciun moment că Madeleine şi tânăra fată de la mânăstire nu era decât una şi aceeaşi persoană.

Şi Florimond, gândindu-se că mareşalul – după ce doar cu o jumătate de oră în urmă îi făcuse destăinuirile lui amoroase – ar putea fi puţin supărat pe el în acest moment, Florimond se eschivă…

El însă dobândise marile obiceiuri ale aşa-numiţilor *valeţi de piatră*, care par să nu vadă şi să nu audă nimic, dar care văd, aud şi ştiu tot ce se petrece şi se vorbeşte în casa în care slujesc; chiar dacă nu participa la o discuţie, ştia cu toate acestea să nu piardă niciun cuvânt.

Trecând printr-o uşă spre care mareşalul era întors cu spatele, Florimond lăsă să cadă draperia care o acoperea, dar nu închise uşa, astfel că el auzi conversaţia dintre Noë, Biron şi cei doi orfani, ceea ce îi confirmă tot mai mult opinia pe care şi-o exprimase deja, aceea că domnul Laffin ar putea pieri sub bastonul mareşalului.

Când Florimond crezu că nu mai are nimic interesant de ascultat, se îndepărtă în vârful picioarelor, ajunse în coridor, intră în anticameră şi se amestecă în mulţime.

Aici, comentariile continuau.

De când devenise guvernator al Burgundiei, mareşalul nu acceptase niciodată la masa lui decât trei seniori de rang înalt. Şi cum ar fi putut presupune vreunul dintre oamenii aflaţi în anticameră, că acel om fără căpătâi, îmbrăcat în postav gros, încălţat cu cizme grosolane şi purtând o haină prăfuită, ar fi putut fi un personaj de rang înalt?

Când îl văzură pe Florimond venind, îl copleşiră cu întrebări.

Florimond îşi luă aerul său puţin îngâmfat şi spuse:

— Dragii mei domni, toţi sunteţi nişte oameni de nimic.

Gentilomul care a intrat şi pe care domnul mareşal l-a îmbrăţişat este pur şi simplu domnul conte Amaury de Noë, vărul său, un gascon mult mai nobil decât voi toţi laolaltă, pentru că este urmaşul venerabilului patriarh, care a plantat pe meleagurile noastre prima viţă-de-vie, şi prieten foarte apropiat şi foarte iubit al Majestăţii Sale, regele Henric, stăpânul nostru. În consecinţă, eu vă îndemn să vă înclinaţi foarte adânc la trecerea sa, şi dacă doriţi să rămâneţi în favorurile mareşalului, cred că ar trebui să-i preveniţi pe cei care speră în continuare la o audienţă.

Florimond se opri, izbucni într-un râs batjocoritor, apoi adăugă:

— Puteţi să vă întoarceţi la casele voastre; domnul mareşal nu primeşte nicio persoană în seara asta. Senioria Sa petrece seara în... familie.

— În familie? exclamă un şambelan.

— Nu v-am spus că domnul Noë este vărul lui?

— Dar această tânără fată şi acest domnişor îmbrăcat în negru?

— Ei vor face parte din familie, dacă nu cumva fac deja. Prin urmare, oameni buni, adaugă pajul cu impertinenţa unui favorit, întoarceţi-vă la casele voastre şi să nu visaţi urât.

Imediat ce Florimond spuse acestea, un cavaler ieşi din mulţime.

— Jupâne Florimond, spuse el, mi se pare că sunteţi cam îndrăzneţ, în seara aceasta. Ah! spuneţi că mareşalul nu va acorda audienţe... Ei bine! pe mine mă va primi, credeţi-mă.

— Hei! exclamă Florimond, iată-l pe domnul Rénazé!

— Chiar el, spuse cu trufie favoritul lui Laffin.

Şi Rénazé vru să facă un pas înainte.

Dar Florimond se aşeză în faţa lui.

— Dragă domnule Rénazé, spuse el, dacă vreţi să intraţi la mareşal, eu sunt gata să vă anunţ, numai că...

— Numai că... ce?

— Dacă veţi fi prost primit, nu vă veţi supăra pe mine, nu-i aşa?

— Cum? cum adică, *prost primit*?

— Doamne!... dacă aţi şti ceea ce ştiu eu!...

Florimond deveni serios şi pe Rénazé îl cuprinse o vagă îngrijorare.

— Şi ce ştii tu, jupâne caraghios? întrebă el, păstrându-şi totuşi un ton arogant.

— Oh! iertare, spuse Florimond calm, dacă o luaţi aşa, treceţi!

intraţi la monseniorul!… şi veţi vedea…

Rénazé simţi că i se dublează starea de îngrijorare.

— Dar, în sfârşit, de ce este monseniorul tulburat? întrebă el încet.

— Am vrut să vă dau un sfat prietenesc… îl luaţi cum doriţi… e plăcerea voastră, domnule Rénazé, spuse Florimond pe un ton batjocoritor.

— Cel puţin, spuse Rénazé, pot să vorbesc cu domnul de Laffin?

— Domnul de Laffin nu este la Dijon.

— Ah!

— Iată au trecut aproape zece zile de când este plecat şi va face mai bine să rămână acolo unde se află acum.

Aceste ultime cuvinte îl făcură pe Rénazé să tresară. El îşi dădu seama că se petrece ceva extraordinar, şi luându-l pe Florimond de braţ, îl trase într-o galerie alăturată, astfel încât să nu fie auziţi de nimeni.

— Să vedem! spuse el, despre ce este vorba?

— Este aceea că domnul de Laffin este în dizgraţie.

Rénazé se îngălbeni.

— El este tutorele unei pupile, nu-i aşa? continuă Florimond.

— Ştii asta? făcu surprins Rénazé.

— Da.

— Ei bine?

— A jupuit-o de avere pe această pupilă şi acum vrea să se căsătorească cu ea…

— Of! Doamne! făcu favoritul, ce contează dacă face asta?

— Pentru mine nu contează. Dar monseniorul mareşal a luat-o pe pupilă sub protecţia sa.

— Şi el ştie toate acestea?

— Mai mult decât atât, ia cina cu ea în acest moment şi a găsit-o pe gustul său… chiar îţi pot spune că monseniorul este îndrăgostit de ea.

— Şi ea ce i-a spus?…

— Că domnul de Laffin a vrut s-o răpească şi că nutreşte pentru ea o patimă odioasă. În tot acest timp, unde este domnul de Laffin? nu ştiu… dar dacă şi-ar fi rupt piciorul sărind noaptea de la fereastra conacului acestei frumoase şi ar fi fost înconjurat de apărătorii ei… asta nu m-ar surprinde. Până atunci, dragul meu domn Rénazé, adăugă Florimond, pe un ton de compasiune protectoare, sunteţi favoritul şi prietenul intim al domnului Laffin, pentru că el face tot ce vă doriţi şi ce-l sfătuiţi pe lângă

monseniorul... şi dacă mă credeţi...

— Dar eu vin de la Savoia.

— Ei bine! întoarceţi-vă acolo!

— Am un mesaj pentru duce.

— Daţi-mi-l!

— Nu, spuse Rénazé, vreau să merg în căutarea domnului de Laffin şi vom vedea împreună cum putem face faţă furtunii.

— Mult noroc! spuse Florimond pe un ton batjocoritor.

— La revedere, prietene.

Şi domnul Rénazé care în tot acest timp încă îl numise jupân pe pajul Florimond, îi întinse mâna cu umilinţă.

— La revedere, dragul meu, spuse Florimond.

Şi văzându-l pe Rénazé plecându-şi capul în pământ, pajul care avea ceva cunoştinţe de latină de la un preot, murmură:

„Sic transit gloria mundi”, ceea ce pentru el însemna: *Astfel, trece favoarea la curte*.

În mintea lui Florimond, domnul de Laffin şi Rénazé erau oameni definitiv pierduţi.

Capitolul XXIII

Maestrul Rénazé, aşa cum îi spusese lui Florimond, se întorsese de la Savoia.

Din momentul în care se despărţise de Galaor, la Mâcon, el nu se mai oprise pe drum. De asemenea, era în obiceiul lui ca după o călătorie să lase calul înşeuat în mâinile unui fecior.

Din moment ce domnul Laffin era atât de bogat, el nu-i refuza nicio plăcere, nu-i refuza nimic din favorurile vieţii.

Cu toate că avea un splendid apartament în palatul ducal, Laffin poseda o casă la ţară în apropiere de Dijon, unde se retrăgea în fiecare seară în care mareşalul nu mai avea nevoie de el, pentru a cina cu prietenii săi homosexuali şi cu femei prietenoase.

Rénazé îşi spuse, traversând porţile palatului:

„Laffin poate fi la *Bel-Air*.”

Acesta era numele casei de la ţară.

Sosind la palat, el aruncase frâul în mâna unui fecior, îi poruncise să-i ţină calul pentru vreun un sfert de oră, şi în cazul în care, după acest timp el nu va reveni, să-l ducă la grajd.

Rénazé ieşi din palat aşa cum intrase, fără să-l vadă pe mareşal, fără să-l vadă pe Laffin, şi convins că este deja în plină dizgraţie.

Dar Galaor explicase foarte bine treptele acestei influenţe misterioase a vorbelor şi dorinţelor lui Rénazé care urcau până la Biron.

Laffin avea o afecţiune oarbă pentru Rénazé şi Rénazé îl făcea să facă tot ce voia.

Laffin, prin consecinţă, căpătase atât de mult încrederea lui Biron, că mareşalul îi urma orbeşte sfaturile secretarului său personal.

Dar Rénazé nu avea în mod direct nicio influenţă asupra mareşalului.

De asemenea, nu credea deloc, după ce ascultase dezvăluirile lui Florimond, în încercarea de a forţa uşa.

Biron ar putea foarte bine să-şi verse asupra lui toată furia pe care o simţea acum împotriva lui Laffin; şi Rénazé se grăbi să sară în şa şi să părăsească palatul, unde, în prezent, nu era bine pentru el.

Îşi îndemnă calul să alerge în galop şi se grăbi spre *Bel-Air*, mâncând pământul.

Aceasta era o locuinţă seniorială, înconjurată de un parc secular şi de grădini italiene pline cu statui.

Laffin, artist în timpul său liber, îngrămădise acolo minuni şi capodopere.

În fiecare seară, acest palat în miniatură, strălucea de lumini, era plin de sunete armonioase de orchestră, răsuna de orgii şi de râs.

Laffin se distra, nici mai mult, nici mai puţin, ca şi când ar fi fost mareşal al Franţei, ca Biron.

Dar în acea seară, *Bel-Air* era tăcut, pierdut în umbră.

Rénazé simţea cum îi bate inima de emoţie.

Apoi îşi zise că e posibil ca Laffin să ştie deja că este în dizgraţie şi se ascunde.

Şi-şi îndemnă calul să treacă podul aruncat peste şanţ.

Curtea era pustie; uşile erau închise.

Rénazé lovi în uşă cu înverşunare. În cele din urmă, o lumină apăru la una dintre ferestre şi o voce întrebă ce doreşte.

Rénazé îşi spuse numele.

— Unde este Laffin? întrebă Rénazé.

— Monseniorul lipseşte, răspunse valetul.

Laffin era numit „monseniorul” de către oamenii săi.

— El nu poate fi absent pentru mine, spuse Rénazé în timp ce descăleca şi îşi punea picioarele pe pământ.

— Dar, domnule, vă jur că monseniorul nu e aici.

— Atunci, este la Dijon?

— Chiar mai departe.

Rénazé se îngrijoră deja, atunci când bătrânul valet spuse în continuare:

— Monseniorul a plecat acum zece zile. Trebuia să revină după patru sau cinci zile. Cu toate acestea, când a plecat, mi-a spuse: „Aş putea prelungi absenţa mea şi în cazul acesta domnul Rénazé s-ar putea întâmpla să ajungă înaintea mea”.

— Ah! spuse Rénazé, ţi-a spuse asta?

— Da, domnule, şi mi-a lăsat un mesaj pentru dumneavoastră.

În timp ce schimbau aceste câteva cuvinte, Rénazé îşi lăsă calul în curte şi îl urmă în casă pe bătrânul valet.

Acesta îşi descheie halatul său de lucru şi scoase din sân un bilet sigilat cu blazonul lui Laffin şi i-l înmână lui Rénazé.

Rénazé îl deschise.

Laffin spunea:

„Dragul meu copil,

La început, nu voiam să mă căsătoresc cu Madeleine d’Arcy, pupila mea, decât pentru a mă pune la adăpost de reclamaţiile fratelui său.

Dar, ca şi fluturii, eu m-am fript cu lumânarea, şi simt pentru ea o pasiune violentă şi sălbatică, pe care îmi este imposibil să o stăpânesc. Mă duc, şi chiar dacă trebuie să o răpesc, chiar dacă trebuie să trec totul prin foc şi sabie, ea îmi va aparţine.

Las aceste cuvinte, pentru cazul în care nu mă voi întoarce atunci când vei ajunge de la Savoia, unde, sper, că ai făcut bune şi utile lucruri.

Al tău devotat,

Laffin.”

Această scrisoare îl aruncă pe Rénazé în uimire.

În mod evident, Laffin era plecat pentru a-şi îndeplini planul.

Era foarte clar în acest moment că proiectul eşuase, deoarece, îi spusese Florimond, că Madeleine era în Dijon şi se bucura de o mare favoare din partea mareşalului.

Ce se întâmplase cu Laffin?

Se putea crede că acesta căzuse într-o ambuscadă oarecare şi că murise în urma loviturilor date de protectorii tinerei fete.

Rénazé, acest băieţandru efeminat, care, după cum spunea Galaor, avea mai degrabă aspectul unei fete, era cu toate acestea înzestrat cu o anumită energie.

Apoi, el nutrea pentru Laffin o prietenie nu mai puţin devotată decât prietenia lui Laffin faţă de el.

— Dă-mi un cal odihnit, îi spuse el bătrânului servitor.

— Unde vreţi să mergeţi? îl întrebă acesta din urmă, care îl văzu cuprins de o vie emoţie.

— În căutarea stăpânului tău, care în mod cert este mort sau pe moarte, răspunse Rénazé, ieşit din fire.

Un sfert de oră mai târziu, era în şa şi gonea pe drumul spre Avallon.

I-au fost necesare două zile pentru a ajunge în acest oraş.

Rénazé schimbă calul de cinci ori în timpul drumului, se hrăni cu pâine şi un pic de mâncare, dormi în şa şi ajunse dimineaţa, la începutul zilei, să vadă Avallonul, vechiul oraş feudal, care domina un peisaj rustic ce părea împrumutat de la un canton al Elveţiei.

Aici, Rénazé era sigur că va afla noutăţi despre Laffin.

Laffin avea un prieten în Avallon, un prieten sigur, şi acest prieten era superiorul unei mânăstiri de călugări.

Rénazé intră în oraş de îndată ce porţile se deschiseră, şi merse, ridică şi lovi ciocanul de pe poarta mânăstirii, cu convingerea că Laffin era rănit sau mort.

Capitolul XXIV

Călugării din acea vreme nu erau oameni scrupuloşi, aşa cum rezultă din scrierile glumeţului preot de la Meudon.

Stareţul mânăstirii, la uşa căreia bătuse Rénazé, era un fost soldat, rând pe rând hughenot şi catolic, care, pentru a scăpa de o condamnarea la moarte pronunţată împotriva sa, a îmbrăcat anteriul.

Acest om pe numea dom Bazin.

Laffin îl protejase din momentul în care într-o anumită zi, având nevoie de cineva care să redacteze câteva acte false de proprietate pentru a acoperi spolierea celor doi orfani într-o aparenţă de legalitate, găsi în dom Bazin o pană de scris serviabilă şi docilă.

Laffin, devenind tot mai puternic, nu numai că nu ajunsese nerecunoscător, ci mai mult, la insistenţele sale, episcopul de Avallon, îl promovase în rang superior pe soldatul devenit călugăr.

Rénazé ştia asta.

De asemenea, ştia că, în încercările sale anterioare de

seducţie în care Madeleine era ţinta, Laffin îşi stabilise în mânăstire cartierul său general.

Rénazé, prin urmare, intră ca un uragan în curtea mânăstirii.

Călugării se aflau în acel moment la rugăciune; dar superiorul golea o sticlă de vin vechi în chilia sa, în compania unui mercenar german, vechiul său frate de arme, care venise în vizită.

— Unde este? repetă Rénazé.

Dom Bazin făcu nişte ochi mari.

— Cum? domnule Rénazé, zise el, dumneavoastră sunteţi cel ce mă întreabă pe mine?

— Fără îndoială, făcu Rénazé, a cărei emoţie ajunsese la culme.

— Dar eu nu ştiu. Iată, sunt opt zile, de când îl aştept şi nu am primit nicio vorbă de la el.

Apoi, dom Bazin îi povesti lui Rénazé că domnul Laffin a cinat şi a dormit în mânăstire venind de la Dijon, iar apoi a plecat cu intenţia de a-i face o vizită pupilei sale domnişoara d'Arcy; că după două zile, domnul Laffin îi trimisese un mesaj în mare grabă prin scutierul său.

Acest mesaj îl informa pe dom Bazin că el intenţionează să o răpească pe Madeleine în noaptea următoare şi să o conducă la mânăstire, unde, de îndată, el, dom Bazin, îi va acorda binecuvântarea căsătoriei.

— Ei bine? zise Rénazé.

— Ei bine! răspunse dom Bazin, sunt opt zile de atunci.

— Şi nu l-aţi văzut pe Laffin?

— Încă îl mai aştept.

Presentimentele lui Rénazé deveniseră din ce în ce mai sumbre.

— Ascultaţi, spuse dom Bazin: dacă domnului de Laffin i s-a întâmplat o nenorocire, sunt oameni care ar trebui s-o ştie. Aceştia sunt gentilomii care se numesc Beauregard.

— Îi cunosc.

— Ştiţi unde se află castelul lor?

— Da.

Rénazé luă ceva de mâncare de la mânăstire, îşi făcu rost de un cal odihnit şi porni din nou la drum.

El călări şi traversă păduri şi văi, lăsă conacul d'Arcy în dreapta, se afundă în vastele păduri care se întind între Yonne şi Cure, şi în cele din urmă ajunse, când soarele părăsea orizontul, să vadă castelul ruinat, cocoţat pe o stâncă stearpă şi pe care

Deocheaţii îl stabiliseră ca loc de retragere şi de ascundere a prăzii.

Conacul îi părea mai întunecat şi mai trist decât de obicei, pentru că Rénazé nu era pentru prima dată când venea acolo.

În partea de jos a stâncii, un păstor păştea o turmă sărăcuţă.

Rénazé strigă:

— Hei! canalie, strigă el, nu ştii dacă seniorii de Beauregard sunt acasă?

Păstorul avea un spirit aspru:

— Ei nu mai sunt decât doi, răspunse el.

— Unde sunt ceilalţi doi?

— Sunt morţi.

Acest răspuns îi confirmă temerile sumbre ale lui Rénazé.

— Şi care sunt cei care au supravieţuit? întrebă el.

— Este tatăl şi fiul cel mai tânăr.

— Prin urmare ceilalţi doi sunt morţi?

Păstorul nu răspunse şi se întoarse cu spatele.

Rénazé, cu inima grea, urcă pe drumul abrupt ce şerpuia de-a lungul stâncii.

Poarta conacului era deschisă şi Rénazé intră.

Nimeni nu alergă să-l întâlnească.

El îşi lăsă calul în curte, intră într-o încăpere, apoi în alta, şi în cele din urmă ajunse într-un fel de coşmelie infectă de unde se auzeau gemete şi blesteme.

Era bătrânul Beauregard care se zvârcolea pe pat de durere.

Alături de el, fiul său cel mai tânăr, singurul supravieţuitor, stătea în picioare, sinistru, tăcut, ameninţător.

— Unde este Laffin? întrebă Rénazé intrând.

La acest nume bătrânul Beauregard se ridică.

— Laffin? zise el, întrebaţi de Laffin?

— Da, spuse Rénazé.

— El m-a făcut să ajung în starea asta... oh! banditul... şi au fost ucişi doi dintre fiii mei în serviciul său, adăugă bătrânul cu un accent de ură.

— Unde este el? repetă Rénazé.

— Nu ştiu nimic. Du-te la dracu!

Pe Rénazé îl cuprinse o furie de nebunie:

— Nemernicilor! spuse el, stăpânul meu, mareşalul Biron, este cel care m-a trimis, şi dacă nu-mi spuneţi unde este Laffin, veţi înceta să mai trăiţi.

Această ameninţare îşi produse efectul.

— Ştiu eu unde este, spuse fiul lui Beauregard.

— Este în viaţă?

— Da, dar nu face deloc bine.

— Ei bine, spuse Rénazé, condu-mă la el, dacă nu vrei să faci cunoştinţă cu călăul.

— Atunci, să vină călăul! exclamă bătrânul Beauregard.

Fiul ridică din umeri.

— Tată, spuse el, a ieşit rău, dar nu este vina domnului de Laffin.

Şi se întoarse spre Rénazé:

— Urmaţi-mă! adăugă el.

Capitolul XXV

Rénazé crezu că domnul de Laffin, rănit ca şi bătrânul Beauregard, era culcat într-o cameră a conacului.

Ultimul supravieţuitor dintre fii *Deochiatului* ieşi din camera în care tatăl său continua să blesteme, ajunse în curte şi îi spuse lui Rénazé:

— Puteţi să încălecaţi.

— Cum! făcu acesta din urmă, cu uimire, Laffin nu este aici?

— Nu.

— Dar unde este?

— Vă voi spune pe drum.

Şi fiul *Deochiatului* luă o muschetă şi o puse pe umăr adăugând:

— Avem un drum lung de făcut.

Rénazé, condus de acest om, coborî aşadar pe cărarea tăiată în stâncă, la baza căreia îl întâlnise pe păstor.

Fiul *Deochiatului* mergea alături de el.

— Aţi aflat măcar ce s-a întâmplat? întrebă acesta, în timp ce Rénazé îşi strunea calul pentru a-l împiedica să meargă prea repede.

— Nu, spuse Rénazé.

— Domnul de Laffin a venit aici într-o seară şi ne-a spus că vrea să o răpească pe micuţă din conacul d’Arcy.

— Bun!

— Noi am mers călare când s-a lăsat noaptea. Am primit o scrisoare de la verişoara Cunégonde care ne-a informat că fratele este plecat şi că micuţa este singură.

— Ei, bine? făcu Rénazé.

— Când am ajuns, erau cinci demoni la conac, patru bărbaţi şi o femeie care au tras în noi cu pistoale. Lupta a fost cumplită.

Fraţii mei au fost ucişi, tatăl meu a primit o lovitură de muschetă în rinichi.

— Dar Laffin?

— Laffin a avut o mască pe faţă. El a sărit printr-o fereastră şi a căzut într-un şanţ, unde şi-a rupt piciorul.

— Ăsta e tot răul pe care îl are?

— Da.

Rénazé respiră uşurat.

— El a rămas treizeci de ore în şanţ, ascuns în iarba înaltă. Numai în timpul nopţii a putut pleca şi s-a târât până la casa unui tăietor de lemne care se află în pădure.

— Şi casa asta unde este?

— E acolo. Îi duc să mănânce în fiecare noapte, şi cum eu sunt un pic chirurg, i-am pus la loc piciorul şi l-am fixat cu atele făcute din coajă de mesteacăn.

— Şi casa asta este departe?

— La o leghe[11] depărtare de aici.

Rénazé era de acum mult mai liniştit. Laffin trăit. Laffin se vindeca şi va putea să se răzbune.

La capătul cărării, în partea de jos a stâncii, fiul lui Beauregard porni cu Rénazé pe un drum prin pădure.

Apoi, odată ajunşi în pădure, îl ghidă să treacă prin codri bătrâni şi prin tufărişuri aproape de nestrăbătut.

După o oră, îi arătă ceva alb printre copaci.

— Asta e, spuse el. Nu mai aveţi nevoie de mine.

Şi plecă.

Rénazé nu încercă să-l oprească, îi plăcea mai mult să fie singur cu Laffin.

Porni direct spre casa pe care fiul lui Beauregard i-o indicase.

Paşii calului pe frunzele uscate din pădure îl făcură pe Laffin să tresară…

Era culcat pe o grămadă de ferigi; se târî până la uşă, înarmat cu pistoalele sale.

Recunoscându-l pe Rénazé ce descăleca din şa, scoase un strigăt de bucurie.

Rénazé se aruncă şi-l îmbrăţişă.

— Stăpâne, spuse tânărul cu emoţie, iată, sunt două zile şi două nopţi de când te caut.

— Ah! spuse Laffin.

---

[11] Leghe – veche măsură pentru distanţă, folosită în apusul Europei, variind ca lungime între 3000 şi 7500 m. [n.t.]

— Şi te-am crezut mort.

— Este o minune că am scăpat atât de uşor, copilul meu.

Domnul de Laffin îi povesti lui Rénazé, în toate detaliile, aventura de la conac.

— Stăpâne, zise atunci Rénazé, ştii cine era acel gentilom cu care ai încrucişat spada?

— El mi-a spus, dar am uitat

— Numele lui este domnul de Noë.

— Ah!

— Şi el este vărul domnului de Biron.

— Ce contează?

— Şi el i-a condus la mareşal pe cei doi orfani.

Laffin îşi încruntă fruntea.

— De unde ştii asta? întrebă el.

— Am venit de la Dijon şi ei cinau împreună.

— Într-adevăr?

Laffin căzu într-o reverie profundă.

Apoi, ridicând capul.

— Am avut masca pe faţă, spuse el, şi nu am pronunţat niciun cuvânt.

— Ei bine?

— Eu îi voi spune domnului de Noë, în cazul în care mă acuză, că minte şi îl voi provoca.

— Da… dar posesiunile?…

— Îi voi dovedi domnului de Biron, că nu mi-am însuşit niciodată bunurile lor şi că dacă le deţin încă, este pentru că Guillaume este un copil şi pentru că eu sunt tutorele lui.

Liniştea lui Laffin trecu puţin câte puţin în spiritul lui Rénazé.

— Vezi tu, reluă primul, atunci când mă numesc Laffin şi sunt stăpânul absolut al acestui sărman care se agită mult şi fără rost şi care se numeşte Biron, îl voi izgoni din Dijon pe gasconul care îndrăzneşte să stea în drumul meu.

— Dar trebuie să ne grăbim, spuse Rénazé.

— În opt zile voi fi în stare să încalec, răspunse Laffin.

— Şi în zece zile vom fi la Dijon?

— Fără îndoială.

Laffin se aşeză pe patul său de ferigă şi spuse:

— Te-ai întors din Savoia?

— Da.

— Ei bine! să vorbim despre politică.

Şi Laffin îşi reluă calmul şi impasibilitatea sa obişnuită.

Capitolul XXVI

Rénazé nu îşi părăsise taşca de piele în timpul acestei călătorii de lungă durată.

El o purta agăţată de centură şi se afla în ea scrisoarea de la ducele de Savoia pentru mareşal.

— Cum? spuse Laffin, tu ai trecut prin Dijon şi nu i-ai dat mesajul domnului de Biron?

— Nu. M-am gândit că e bine, ca mai înainte, să vi-l încredinţez dumneavoastră.

— La urma urmei, poate că ai dreptate. Dar ştii ce conţine această scrisoare?

— Banalităţi, complimente, nimic precis. Dumneavoastră sunteţi cel însărcinat cu negocierile.

— Ah! Ducele mi-a scris?

— Desigur!

Şi Rénazé îşi îndepărtă spenţerul şi începu să descoasă o cusătură cu vârful pumnalului său.

— Dar, spuse Laffin, în timp ce favoritul său se ocupa cu această muncă, ce s-a întâmplat cu Galaor?

— L-am lăsat la Dijon[12].

— A asistat la întâlnirile tale cu ducele de Savoia?

— Charles-Emmanuel l-a tratat ca pe un ambasador, i s-au acordat toate onorurile care mi s-au acordat şi mie.

— În cele din urmă, spuse domnul de Laffin, cum s-a gândit ducele să iasă din afacerea marchizatului de Saluces?

— Iată ce vă voi spune.

Şi Rénazé înmână stăpânului său scrisoarea specială a ducelui de Savoia, care purta această destinaţie:

Prietenului meu de încredere, domnul de Laffin.

— Dar-ar ciuma! spuse Laffin, înseamnă că ducele are nevoie de mine.

Şi rupse sigiliul mesajului şi îl deschise.

Scrisoare conţinea propunerile despre care Galaor îi vorbise deja regelui.

Ducele îi oferea lui Biron mâna fiicei sale, sprijinul său pentru a fi declarat independent şi rege de Burgundia, şi voia să alăture

---

[12] Aici este vorba de o eroare a autorului. În capitolul al XVIII-lea Galaor îi spune regelui că s-a despărţit de Rénazé la Macon. [n.t.]

Bresse acestui regat, ca un cadou de nuntă.

— Iată, asta este pentru mareşal spuse Laffin, întrerupându-şi lectura. Să vedea acum ce a scris pentru mine.

Ducele de Savoia îi oferea domnului de Laffin suma de şase sute de mii de livre, marele cordon al Ordinului de Saint-Lazare, reunit cu cel de Saint-Maurice, în anul 1572 de către predecesorul său, ducele Emanuel Philibert; în plus, protecţia lui pe lângă mareşal, dacă va fi necesar, pentru că noul rege al Burgundiei ar trebui să-l păstreze în calitatea de prim-ministru; toate acestea în schimbul însărcinării domnului Laffin de a-l convinge pe mareşalul Biron să renunţe la a-i mai sprijini interesele regelui Franţei şi să accepte propunerile ducelui de Savoia.

Laffin citi scrisoarea cu atenţie.

Dar faţa lui continua să arate îngrijorare.

— Ei bine! făcu Rénazé, ce credeţi despre asta, stăpâne?

Laffin nu răspunse.

— Şase sute de mii de livre şi ministru al regelui de Burgundia, sună frumos, continuă Rénazé.

— E un vis, spuse Laffin, care ridică dintr-o dată capul.

— Un vis?

— Da, răspunse Laffin insesizabil.

Rénazé protestă.

— Copilul meu, spuse Laffin, îl cunoşti pe Biron la fel de bine ca mine. Este o sabie feroce şi o minte slabă. Este puternic precum însuşi Marte[13] şi are un spirit şovăitor faţă de femei. Într-o zi se decide să-l trădeze pe regele Franţei, apoi se pocăieşte a doua zi şi merge pentru a cere iertare în genunchi.

— Oh! făcu Rénazé.

— Noi putem, pentru a-l servi pe ducele de Savoia, să-i dăm mareşalului sfaturi proaste şi, cum războiul va începe, îl vom face să-şi abandoneze operaţiunile sale militare, dar îl vom târî cu dificultate într-o revoltă sinceră şi deschisă.

— Cine ştie? spuse Rénazé, cu viclenie.

— Atunci, continuă Laffin, să-ţi spun la ce m-am gândit.

— Vorbeşte, stăpâne!

— Biron este un rege la scară mică, un lăudăros şi un gascon. Potrivit lui, el n-are nevoie de nimeni pentru a lua Parisul cu asalt, a intra în Luvru, a-l arunca pe rege pe fereastră şi a se pune în locul său. Când oamenii din Périgord se amestecă cu cei

[13] Marte (în latină Mars) – zeul roman al războiului. [n.t.]

ce sunt gasconi, ei nu mai sunt decât jumătate. Dar dacă asemenea nebunie îl va ispiti într-o zi, Biron nu va lua nici Parisul, nici Luvrul, având cu el întreaga armată şi pe ducele de Savoia alături, care îşi face iluzii imense. Dacă regele Henric se urcă pe cal, Franţa se ridică ca un singur om; nu ar mai fi nici hughenoţi, nici catolici, ci o naţiune strânsă în jurul regelui său legitim, şi prin aceasta el este chiar invincibil. Şi ştii cum se va termina?

— Cum? întrebă Rénazé care nu părea convins.

— Regele va face fărâme armata lui Biron, în cazul în care Biron ar avea una; va merge apoi la Chambéry pentru a incendia castelul ducelui, şi l-ar aduce pe acesta din urmă prizonier la Luvru. Domnul de Biron ar fi decapitat, şi secretarul său, domnul de Laffin, ar fi spânzurat, pentru că nici măcar nu ar avea onoarea de a i se tăia capul.

— Oh! oftă Rénazé.

— Cât despre tine, copilul meu… nici tu nu vei mai fi în viaţă.

Şi Laffin continuă cu un zâmbet:

— Înţelepciunea umană constă în a-ţi înfrâna dorinţele. Acesta este un loc de muncă frumos pe care-l am în apropierea mareşalului. El domneşte şi eu guvernez. El are gloria, eu am profitul. În zece zile vom fi la Dijon, iar o oră mai târziu, mareşalul, convins că niciodată n-am vrut decât binele pupilei mele, el mi-o va da în căsătorie.

— Dar cum veţi explica încăierarea de la conacul d’Arcy?

— Eh! făcu Laffin, nimic nu este mai uşor. Cei din familia Beauregard sunt cunoscuţi ca bandiţi de case mari. Îl voi convinge pe duce că ei au atacat conacul, nu pentru a o răpi pe Madeleine, ci pentru a-l jefui. Dovada este faptul că doi dintre ei au fost ucişi sub zidurile castelului.

— Şi ceilalţi doi?

— Vor fi spânzuraţi.

— Şi dacă vă vor acuza?

— Nu vor fi crezuţi.

— Aveţi răspuns la toate, stăpâne. Şi domnul de Noë?

— Pentru a-i dovedi că sunt un gentilom loial, îi voi arăta scrisoarea ducelui de Savoia.

Rénazé dădu din cap. El voia să-l vadă pe stăpânul său în funcţia de prim-ministru.

— Crede-mă, încheie Laffin, nu se intră în conflict fără urmări neplăcute cu acest béarnez care la început n-a avut nici soldaţi, nici regat, nici argint, şi care a devenit rege al Franţei. Biron nu

este suficient de mare pentru a se măsura cu el.

. . . .

Opt zile mai târziu, Laffin, încă suferind, dar stăpânindu-şi durerea, urcă pe cal şi o luă pe drumul spre Dijon, în compania jupânului Rénazé, favoritul său.

El nu avea nicio îndoială că Noë şi orfanii îşi făcuseră un frumos drum spre favoarea mareşalului.

Totuşi, Laffin vicleanul, Laffin isteţul, nu văzuse furtuna venind din depărtare.

Laffin nu ştia că Biron o iubea pe Madeleine şi că inima lui Madeleine bătea numai pentru Biron.

Capitolul XXVII

Liniştea domnului Laffin nu putea fi de lungă durată.

La sfârşitul primei zile de călătorie, Laffin şi Rénazé au mers să se culce în mânăstirea din Avallon, la bunul lor prieten, dom Bazin.

Dom Bazin, se ştie, a fost soldat, apoi a fost călugăr.

Dar el avea şi încă o altă profesie: era un fel de *tămăduitor*[14].

Tămăduitor este un om care face medicină şi chirurgie, fără a fi chirurg sau medic.

Dom Bazin punea la loc entorse, vindeca inflamaţii şi infecţii, repara picioare rupte.

El avea o mare îndemânare şi într-o clipită înfăşurase piciorul domnului Laffin într-un bandaj minunat, care nu numai că făcuse să-i oprească durerea, dar încă îi permitea să facă un drum lung.

Laffin şi Rénazé au dormit în mânăstire, apoi au plecat în dimineaţa următoare.

A doua zi au ajuns la Semur, un pic înainte de lăsarea întunericului.

Semur, după cum ştim, se află pe o stâncă. Există *Oraşul de Sus* şi suburbiile.

Râul Armançon curge la poalele vechiului castel.

Domnul de Laffin a considerat că nu este nevoie să urce în Oraşul de Sus.

Ei au descins la hanul *Trei Regi*, care se afla în afara porţilor

---

[14] În originalul francez este folosit un termen mult mai concret: *rebouteur* – vraci care reaşază la loc (prin metode empirice) un membru luxat, scrântit. [n.t.]

oraşului, pe malul râului.

Dar, în timp ce un grăjdar lua în stăpânire caii, iar hangiul aprindea focul în sobă şi o frumoasă servitoare, cu privire obraznică, jumulea o gâscă grasă, Laffin observă că o oarecare animaţie destul de neobişnuită domnea în micul oraş Semur.

Oameni de arme călare pe cai mergând la trap treceau prin faţa hanului *Trei Regi* şi intrau zgomotos în oraş; paji în culorile monseniorului guvernator al provinciei se arătau aici şi la unele ferestre ale caselor.

Laffin şi Rénazé erau în haine de călătorie acoperite de praf şi nu li se acorda o prea mare atenţie.

Laffin nu era cunoscut la Semur, ceea ce ar părea de necrezut, avându-se în vedere înalta sa poziţie pe lângă mareşal, dar aceasta se explică din plin, dacă ne gândim că Laffin, atunci când intra în regiunea Avallon, evita cât mai mult posibil oraşele, dormea în sate şi ţinea să facă astfel încât să nu se vorbească nimic despre el.

Acest incognito a făcut ca Laffin să fie considerat a fi un om simplu din împrejurimi, care se informează.

Prin urmare, el întrebă ce înseamnă toată această mişcare, pentru ce aceşti paji, de ce aceşti oameni de arme?

Hangiul răspunse:

— Nimeni nu ştie exact. În această dimineaţă am văzut şi revăzut aici o trupă de gentilomi şi de paji, care a urcat la castel şi care se întreţine de mult timp cu guvernatorul castelului. Acesta din urmă este, de obicei, foarte liniştit, pe credinţa mea! Dar de la o vreme este foarte tulburat. El vine şi trece prin oraş, angajează lucrători, face ferestre care se deschid la turnul principal, şterge mobilierul de praf, scutură covoare, ajustează tapiserii.

— Ah! într-adevăr? făcu Laffin. Asta înseamnă că un oarecare mare personaj, cum ar fi guvernatorul provinciei, va veni să viziteze bunul său oraş Semur?

— Dacă-mi permiteţi, continuă hangiul de la *Trei Regi*, care era destul de vorbăreţ, mi s-a spus că aceasta este o mare doamnă pe care mareşalul o iubeşte foarte mult, că trebuie să sosească în seara asta sau mâine şi să locuiască aici.

— Bun! gândi Laffin, aceasta este doamna Montlévis care merge spre pământurile sale din Charolais şi face atâta gălăgie pe drum.

Şi, considerând că nu are motive de îngrijorare, încetă să-l mai chestioneze pe hangiu şi se aşeză la masă.

Rénazé nu părea să împărtăşească liniştea stăpânului său.

Dar nu suflă niciun cuvânt.

După ce cinară, merseră pentru a face o plimbare pe malul râului Armançon.

Noaptea veni şi castelul strălucea de mii de lumini.

— Acest curajos guvernator, şoptit Laffin, are mult de lucru. Frumoasa doamnă de Montlévis este atât de mândră pentru faptul că este amanta mareşalului şi ea vrea ca toată lumea să ştie asta. Săracul guvernator!…

— Eh! spuse Rénazé, cine ştie dacă este ea?

— Cine vrei să fie?

— Nu ştiu… dar am un sentiment că acest lucru nu este…

Laffin ridică din umeri.

— Vom şti foarte bine mâine, spuse el. Şi apoi, nu mă preocupă o asemenea femeie proastă şi flecară. Sunt obosit, să mergem la culcare.

Şi domnul Laffin, mereu liniştit, se puse în pat şi adormi.

Dar către ora două dimineaţa, se trezi tresărind brusc.

Un călăreţ izbea cu mânerul sabiei lui în uşa hanului, strigând:

— Hei! hoţomanilor! Deschideţi! sau voi da foc la coşmelia voastră.

Rénazé sări din pat la primul sunet.

— Stăpâne, spuse el, eu recunosc această voce.

— Este un soldat oarecare, spuse Laffin.

— Nu, declară Rénazé, este Florimond.

— Pajul mareşalului?

— Da.

— Dar-ar ciuma! strigă Laffin, care se ridică de asemenea, dacă Florimond este aici, înseamnă că mareşalul nu este departe. Ei nu se despart niciodată.

Şi Laffin, oarecum agitat, se grăbi să se îmbrace, în timp ce oamenii hangiului se grăbiră să-i deschidă lui Florimond, care continua să facă mare zgomot şi mare tam-tam.

Rénazé coborî şi ajunse la baza scării atunci când pajul intră.

Laffin rămase sprijinindu-se pe balustradă.

— Domnule Rénazé! exclamă pajul.

— Bună seara, domnule Florimond, spuse Rénazé.

— Cum! dumneavoastră aici?

— Da, fără îndoială, şi dumneavoastră?

— Oh! să vorbim despre dumneavoastră mai întâi. Cum de vă aflaţi la Semur?

— Am ajuns acum câteva ore împreună cu domnul de Laffin.

— Laffin este aici?

— Da.

— Ah! bietul om! spuse Florimond.

Şi exista în vocea lui un ton de compasiune care-l făcu pe Laffin să se-nfioare din cap până-n picioare.

Dar Laffin avea obiceiul de a preîntâmpina pericolul.

El coborî, aşadar, şi se arătă deodată:

— Prin urmare, jupâne Florimond, spuse el, sunt bun de compătimit pentru faptul că mă găsesc în prezent în Semur, de păreţi atât de consternat?...

— Eşti bun de a fi compătimit mai mult decât crezi, bietul meu Laffin, spuse Florimond, care luă un ton protector.

Şi Laffin simţi câteva broboane de sudoare curgându-i pe frunte, în timp ce o vagă spaimă îi cuprindea inima.

Capitolul XXVIII

Florimond îl luă de braţ pe Laffin şi-l duse în sala mare a hanului a cărei uşă era deschisă şi unde hangiul se grăbise să aprindă un foc pentru el, deoarece purta culorile monseniorului mareşal şi vorbea destul de tare pentru unul care era de obicei smerit şi amabil.

— Veniţi pe aici, bietul meu Laffin, spuse el, nu este necesar ca toţi aceşti oameni să audă ce vreau să vă spun.

Dar Laffin avea deja capul ridicat.

— Hei, jupâne Florimond, spuse el, tot urmându-l pe paj, îmi vorbeşti pe un ton foarte lejer, mi se pare.

— Câtuşi de puţin, răspunse Florimond. Prietenia pe care v-o port este cea care-mi dictează cuvintele şi am să vă arăt că sunt un prieten bun la necaz.

— Eu sunt aşadar în necaz?

— Până la gât, bietul meu Laffin.

— Florimond, glumeşti? zise Laffin cu un zâmbet un pic forţat.

— Doamne fereşte, vai! Nicidecum.

— Frumosul meu prieten, continuă Laffin, care-şi recăpătase faţa lui impasibilă, scuză-mă, dar eu mă întorc de la recoltatul strugurilor şi nu înţeleg niciun cuvânt din vorbele tale.

— Asta înseamnă că nu ştii nimic din ceea ce s-a întâmplat.

— Absolut nimic.

— Cu toate acestea, eu i-am spus câteva cuvinte domnului Rénazé, spuse Florimond privind la tânărul care intrase, de asemenea, în sală.

— Ah! da, spuse Laffin care-şi trăgea sufletul, ştiu ce vei spune. Am o pupilă, sau mai degrabă am doi, frate şi soră. Fratele este un desfrânat, un jucător care mănâncă toată averea într-o clipită…

— Bine, spuse Florimond, şi sora?

— Sora este îndrăgostită de nu ştiu care mic gentilom nedemn de ea.

— Crezi? zise Florimond care zâmbi puţin ironic.

Dar Laffin nu observă şi continuă:

— Nu vreau ca micuţul să-şi mănânce averea, nici ca micuţa să se căsătorească prosteşte, pentru că am promis tatălui lor, aflat pe moarte, că voi avea grijă de ei. Se pare, din ceea ce mi-a spus Rénazé, că ei au plecat să-l caute pe mareşal.

— Acesta este adevărul.

— Şi că m-au acuzat că i-am jefuit.

— Exact, spuse Florimond.

— Şi mareşalul i-a crezut.

— Pe cuvânt de onoare.

— Îmi va fi uşor să mă justific, jupâne Florimond, spuse Laffin, care îşi recâştigă treptat aerul său superior.

— Sper că aşa va fi, pentru dumneavoastră, spuse Florimond.

— Şi din cauza asta sunt de compătimit?

Şi Laffin începu să râdă.

— Oh! nu, spuse Florimond, dacă nu ar fi decât asta, favoarea voastră nu ar avea de suferit.

— Ce mai este încă?

— Orfanii aflaţi sub tutela dumneavoastră au un protector.

— Bine! Rénazé mi-a spus asta.

— Domnul contele de Noë, vărul mareşalului.

— Ah! ah!

— Cu care v-aţi încrucişat sabia.

— Eu? exclamă Laffin, care mimă surprinderea.

— În acea noaptea în care aţi încercat, împreună cu patru bandiţi, să o răpiţi pe pupila voastră de care sunteţi îndrăgostit.

Laffin nu se încruntă deloc.

— Eşti nebun, dom’le Florimond, spuse el. Nu l-am văzut niciodată pe domnul Noë.

— Nici el, spuse Florimond.

— Ei bine! din moment ce nu m-a văzut, cum a fost el în stare să încrucişeze sabia cu mine?

— Aţi avut o mască pe faţă.

— Oh! frumoasă glumă!

— Nu atât de frumoasă încât să credeţi…

Şi Florimond lovi cu pumnul în masă, spunând:

— Hai, să mi se aducă cina, mi-e foame.

Şi adăugă:

— Permiteţi-mi să beau şi să mănânc, săracul meu Laffin, pentru că nu ştiţi nimic încă, şi eu vorbesc mai bine cu gura plină.

Laffin tresări.

— Ce mai este încă? întrebă el pentru a doua oară.

— Mareşalul este îndrăgostit.

— De doamna de Montlévis, ştiu asta.

— Vă înşelaţi. El n-o mai place pe doamna de Montlévis.

— Şi atunci pe cine iubeşte? întrebă Laffin care avea un tremur în voce.

— Iubeşte o călugăriţă, spune Florimond.

Şi pajul îşi turnă vin în pahar.

Laffin respiră uşurat şi faţa lui îşi reluă expresia de calm obişnuit.

— O călugăriţă, continuă Florimond cu gura plină, pe care a văzut-o timp de câteva clipe în spatele porţilor mânăstirii şi a cărei imagine a fost gravată cu linii de flacără în inima lui.

— Ei bine! ce importanţă are asta pentru mine, întrebă Laffin, şi cum poate acest lucru să complice ceea ce tu numeşti cu amabilitate nenorocirea mea?

— Vei vedea.

— Ascult.

Laffin luă un pahar de pe masă şi îşi turnă de băut:

— Pentru sănătatea voastră, jupâne Florimond! spuse el.

— Mi-aţi spus dumneavoastră înşivă că micuţa era îndrăgostită de un mic gentilom…

— E adevărat.

— O iubire care părea nevrednică de ea.

— Absolut nevrednică.

— Şi acest domn?…

— Nu este decât un om fără căpătâi.

— Ei bine! mareşalul nu este de aceeaşi părere, bietul meu Laffin.

— Poftim?

— Pupila dumneavoastră l-a consultat, şi a rezultat din întâlnirea lor, că omul fără căpătâi este un duce şi un pair al Franţei, un mare războinic, un erou, iar numele lui…

Laffin se cutremură.

— Dar cred că ghiceşti, glumi Florimond.

— Nu ştiu, spuse Laffin brusc.

— Omul fără căpătâi care o iubeşte pe pupila dumneavoastră de aproape doi ani, bietul meu Laffin, este monseniorul Charles Gontaut, duce de Biron, seniorul nostru şi stăpân pentru noi amândoi.

Laffin scoase un strigăt teribil.

— Şi, termină Florimond, ştiţi cine este călugăriţa pe care o iubeşte mareşalul?… aceasta este… pupila dumneavoastră!…

Laffin stătea palid, tăcut, cu ochii de foc…

El luă un cuţit de pe masă, şi în primul său acces de disperare, vru să şi-l împlânte în piept.

Dar Rénazé şi Florimond se năpustiră asupra lui şi îl dezarmară.

Apoi, buzele lui păliră brusc şi franjuri de ironie zvâcniră într-un rânjet hidos.

— Aveţi dreptate, spuse el, în loc de a muri, mă voi răzbuna!…

Capitolul XXIX

Toate acestea avuseseră durata unui fulger. Laffin se lăsase dezarmat şi după ce pronunţase cuvântul *răzbunare*, nu mai manifestase nici cel mai mic gest de violenţă.

Laffin era unul dintre acele spirite puternic călite în ură, de care el însuşi avea să fie mereu stăpânit.

Până în acel moment, îl considera pe Biron ca fiind un om slab de pe urma căruia el îşi trăgea un mare beneficiu personal şi căruia îi era aproape tot timpul devotat, cel puţin din interes, dacă nu din prietenie.

Dar Biron devenise rivalul său şi acest rival era acum fericit.

Biron iubea femeia pe care Laffin visa s-o aibă în posesie şi Biron era iubit de ea.

Aceasta produse un uragan de furie, care răscoli inima lui Laffin.

Însă, aşa cum sunt unii vulcani, ale căror cratere rămân acoperite cu zăpadă, tot aşa şi faţa lui Laffin, redeveni liniştită, nelăsând să se vadă nimic din această furtună interioară.

Din contră, zâmbetul îi reveni pe buze şi îi spuse lui Florimond:

— Tu nu mă cunoşti, frumosul meu prieten. Mareşalul nu are niciun câine mai credincios ca mine. Lui i-a plăcut să pună ochii pe pupila mea, eu mă înclin în faţa voinţei sale atotputernice.

— Eah! făcu Florimond, aţi vorbit despre răzbunare, în urmă

cu doar un minut.

— Am ascultat primul meu impuls de gelozie.

— Şi eu nu vă condamn, declară Florimond, care continua să vorbească cu domnul Laffin pe un ton de compasiune. Este firesc, chiar dacă vă plângeţi după toate astea.

— Voi găsi consolare în sentimentul meu de datorie. Mareşalul este stăpânul şi binefăcătorul meu şi trebuie să mă înclin în faţa fiecărei dintre voinţele sale.

Florimond îşi muşcă buza pentru a nu izbucni în râs.

— Între timp, bietul meu Laffin, spuse el, trebuie să vă dau un sfat bun.

— Vorbeşte, spuse Florimond.

— Unde mergeţi?

— Mă întorc la Dijon.

— Ei bine! încălecaţi pe cal; apoi, la un sfert de milă de oraş, în loc de a continua să urmaţi traseul obişnuit, o luaţi la stânga sau la dreapta, după cum doriţi, dar trebuie să vă îndepărtaţi de acest drum.

— De ce? întrebă Laffin.

— Pentru a nu vă reîntâlni cu nişte oameni care v-ar pricinui noi emoţii.

— Poftim?

— De când sunteţi aici, bietul meu Laffin?

— De ieri seară.

— Înseamnă că aţi văzut marile pregătiri din oraş.

— Da.

— Cea care călătoreşte este logodnica mareşalului şi o să sosească aici.

— Logodnica lui!...

— Eh! Ei bine, da... logodnica lui... pupila voastră...

Laffin se stăpâni şi masca de gheaţă, care-i acoperise faţa, nu se clinti niciun pic.

— Ah! pentru ea se fac pregătirile la castel?

— Desigur.

— Când ar trebui să sosească?

— În câteva ore. Eu am fost trimis înainte şi am fost instruit să-l anunţ pe guvernator despre sosirea ei.

— Şi mareşalul o însoţeşte?

— Nu, mareşalul a rămas la Dijon pentru a aştepta întoarcerea unui mesager trimis la rege.

— Ah!

— Căci nu ştiţi tot ce se întâmplă, bietul meu Laffin.

— Nu ştiu nimic.

— Regele însuşi a trimis un mesager la mareşal, cu o scrisoare din care eu nu voi face niciun mister, pentru că domnul de Biron a citit-o de faţă cu mine cu voce tare.

— Şi ce spunea această scrisoare?

— Oh! ea era scurtă. Regele nu este un cleric, el nu pierde timp preţios cu pana de scris în mână. *„Vere,* spunea el, *ducele de Savoia îşi bate joc de noi. Aşteaptă-mă într-o săptămână, îl vom pedepsi şi asta o vom rezolva împreună.”*

— Într-adevăr! spuse Laffin. Şi ce a răspuns mareşalul?

— O scrisoare pe care am scris-o la dictarea lui.

— Putem să ştim ce conţinea?

— Desigur, bietul meu Laffin, din moment ce nu am nici un secret pentru dumneata.

Şi Florimond, cu şi mai multă compasiune, continuă:

— Cu toată dragostea lui, mareşalul a răspuns regelui că este gata să i se supună şi să urce pe cal pentru a merge să-l pedepsească pe ducele de Savoia, dar a cerut în numele serviciului său loial, o favoare specială.

— Şi această favoare?

— Această favoare constă în a amâna intrarea în campanie cu opt zile. *„Sire,* încheia domnul de Biron, *mă voi însura, pentru că vreau să las moştenitori ai rasei mele. Mă căsătoresc, dacă Majestatea Voastră încuviinţează; şi vărul meu, domnul de Noë mi-a cerut să vă spun că femeia pe care am ales-o este în toate privinţele vrednică de mine.”*

— Şi de când este plecat mesagerul care duce această scrisoare? întrebă Laffin pe un ton rece.

— Sunt aproximativ opt zile. Am calculat că va ajunge la Dijon mâine seară sau în dimineaţa următoare, curierul mareşalului cu răspunsul regelui.

— Ah!

— Desigur, regele va încuviinţa căsătoria, continuă Florimond.

— Şi apoi?

— Şi după ce va obţine acordul, domnul de Biron va merge împreună cu logodnica lui la castelul d’Arcy, unde căsătoria va fi celebrată cu mare fast. Cu toate acestea, mareşalul nu este pretenţios, el n-a cerut decât opt zile pentru luna de miere, iar apoi va merge să se bată cu ducele de Savoia.

Laffin nu se încruntă.

Florimond, în timp ce vorbea, îşi termină cina. El se ridică.

— Mă veţi scuza, nu-i aşa, dragă domnule Laffin, spuse el, dar

mor de somn. Mă duc să mă arunc îmbrăcat pe un pat dând ordine să fiu trezit în zori, ca să pot urca până la castel şi să văd cu ochii mei dacă totul este pregătit, pentru ca logodnica mareşalului să fie primită după rangul şi meritele sale.
— Sunteţi liber, spuse Laffin, noi vom da ordin să ni se înşeueze caii.
— Şi veţi merge, totuşi, la Dijon?
— Da.
— În locul domniei tale, nu aş merge, spuse Florimond.
— De ce?
— Mareşalul este atât de supărat pe domnia ta, încât ar fi capabil să vă ucidă fără judecată.
— Nu vă faceţi griji, spuse Laffin, îl voi linişti.
Florimond îi strânse mâna, continuând să afişeze o atitudine plină de compasiune îmbinată cu ironie faţă de acest om care până de curând făcuse să tremure pe toată lumea. Apoi el se duse la culcare.
Atunci Laffin îl privi pe Rénazé care nu spuse un cuvânt:
— Pornim la drum! zise el.
— Este adevărat, întrebă Rénazé, că vom merge la Dijon?
— La naiba! răspunse Laffin, nu trebuie să-i transmitem mareşalului propunerile ducelui de Savoia?
— Dar mi-aţi spus că… mareşalul nu va fi de acord… să-l trădeze pe rege…
— Ei bine! spuse Laffin cu răceală, îl va trăda… pentru că acum vreau eu!… Pentru că acum am nevoie de capul lui Charles de Gontaut Biron şi, avându-l pe diavol de partea mea, călăul mi-l va da.

Capitolul XXX

Florimond, privindu-l cu aer ironic pe Laffin şi cu acea compasiune dispreţuitoare pe care o inspiră oamenii decăzuţi, îi spusese adevărul gol-goluţ.
Lucrurile se petrecuseră aşa cum le povestise. Biron, aflat într-un moment de entuziasm şi de confuzie, se aruncase în genunchi în faţa Madeleinei şi îşi mărturisise dragostea.
Madeleine se roşi, păli, se bâlbâi, apoi secretul său fu dezvăluit şi domnul Noë fu martorul confesiunilor reciproce ale celor doi.
În momentul acela Noë, care nu mai era bărbatul uşuratic din tinereţea regelui Henric, Noë, care trăia de aproape zece ani în

provincia sa părintească, şi care, după ce se căsătorise, îşi însuşise toate obiceiurile cinstite şi ideile austere, Noë puritanul, Noë *reformatorul*, îi spuse mareşalului:

— Vere, prietene, ai ajuns prea departe ca să nu mergi până la capăt. Cei din familia d'Arcy nu au rangul celor din familia Gontaut, dar, cu toate acestea, sunt gentilomi de seamă. Micuţa este drăguţă, ea te iubeşte, aşa că trebuie s-o faci soţie de mareşal.

— Pe sângele lui Dumnezeu! răspunse Biron, bineînţeles că aşa voi face. Trebuie, de altminteri, să mă căsătoresc deoarece îmi doresc un fiu căruia să-i las moştenire titlul meu de duce şi pair.

— Atunci, adăugă sobrul béarnez, totul este foarte bine. Dar, încă ceva: nu poţi să te căsătoreşti fără consimţământul regelui.

În acel moment Biron se enervă:

— Ei! Pe sângele lui Hristos, strigă el, dar regele m-a consultat atunci când a cerut-o în căsătorie pe doamna Gabrielle sau pe Henriette?

— Regele este rege, prietene.

Dar caracterul lăudăros al lui Biron ieşi la suprafaţă şi el începu să facă acuzaţiile lui obişnuite cu imputări şi batjocură: „Fără el, regele ar sta încă sub zidurile Parisului, şi dacă acum el doarme la Luvru, asta se întâmplă pentru că el, Biron, a acceptat asta…"

Biron nu voia să depindă de rege, Biron nu voia să cerşească o permisiune de care nu avea nicio nevoie.

Cu toate astea, Noë, mereu calm, îi răspunse că regele putea intra în campanie împotriva Savoiei de la o zi la alta şi că ar avea nevoie de sabia mareşalului. Din fericire pentru armonia care trebuia să existe între cei doi veri, Biron a fost întrerupt din lăudăroşenia lui de sosirea unui mesager de la regele Franţei.

Acest mesager aducea biletul despre care Florimond i-a vorbit lui Laffin.

Biletul îl anunţa pe mareşal că trebuie să i se alăture lui Henric de Bourbon, în opt sau zece zile.

Foarte ciudat! Mai devreme Biron spusese că Henric din Navarra a ajuns rege al Franţei, deoarece el a acceptat aceasta, şi se lăudase cu infidelitatea şi independenţa sa, iar acum, după ce citi această scrisoare, Biron se înclină, şi cu supunere respectuoasă îşi puse buzele pe sigiliul regal.

— Vezi tu, spuse Noë zâmbind, eşti mereu credincios, Biron.

— Cu toate acestea, vreau să mă căsătoresc, răspunse

mareşalul.
— Ei bine! declară Noë, nimic nu este mai simplu.
— Ce ai face în locul meu?
— Două lucruri.
— Să-l auzim pe primul!
— Mai întâi aş vrea ca toată lumea de aici, de la gentilomi până la pajii tăi, de la membrii ai parlamentului până la simplii cetăţeni ai oraşului să afle că te vei căsători şi că vei da o petrecere despre care să se vorbească în toată lumea.
— Aşa cum regele nu ar putea da? El este prea zgârcit pentru a face aşa ceva, spuse Biron, care nu se putu apăra de această ultimă laudă. Şi apoi?
— La această petrecere, aş prezenta întregii Burgundii pe viitoarea soţie a mareşalului Biron.
— Bine!
— Şi apoi în cele din urmă, deoarece nu trebuie ca vreo umbră de suspiciune s-o poată atinge pe soţia lui Cezar, nu, greşesc, pe soţia lui Biron, i-aş organiza o escortă, i-aş pregăti o litieră, aş pune pe cai o gardă de onoare care să călărească lângă portierele ei şi aş trimite-o să se întoarcă la conacul său…
— Cum… pentru ce?
— La conacul său, completă Noë, unde se va mărita după o săptămână.
— De ce nu imediat?
— Pentru că ai nevoie de consimţământul regelui.
Biron se încruntă, îşi răsuci mustaţa cu mânie, dar nu scoase niciun cuvânt.
Noë continuă:
— În trei zile şi trei nopţi, un călăreţ bun poate ajunge la Luvru.
— Eu aş ajunge chiar mai repede, crede-mă.
— Da, dar tu nu eşti un om obişnuit, alţii sunt făcuţi doar din carne şi oase.
— Şi eu?
— Tu eşti din bronz.
Această linguşire îl dezarmă pe mareşal.
— În şase zile, prin urmare, continuă Noë, poţi avea consimţământul regelui.
— Şi dacă regele refuză?
— Nu va refuza.
— Cine îmi garantează?
— Eu, pentru că îi voi spune la nevoie că ai compromis-o pe

Madeleine în ochii întregii provincii, că Madeleine este fiica unui om care a fost tovarăşul nostru de arme şi că nu o poţi părăsi dezonorată. Mai mult decât atât, încheie Noë, voi însărcina pe unul din mesagerii tăi cu o scrisoare către rege.

— Şi aşteptând întoarcerea mesagerului?

— Tu vei rămâne aici.

— Şi mă voi despărţi de Madeleine?

— O, ce copil eşti! şopti Noë, râzând, dacă ai şti cât de repede vor trece cele opt zile!

. . . .

Lucrurile au decurs aşa cum a propus Noë.

Era o adevărată sărbătoare. Întreaga provincie a Burgundiei află că guvernatorul său se căsătorea, şi toată lumea putea admira frumuseţea viitoarei soţii de mareşal.

Mareşalul trimise curieri acasă pentru a se pregăti camerele logodnicei sale şi suitei care o însoţea.

Pe la mijlocul petrecerii, el îi spuse lui Florimond:

— Vei încăleca pe cal.

— Pe naiba! spuse Florimond, mă distram aşa de bine, şi am dansat o poloneză mai devreme cu soţia unui preşedinte, care m-a găsit pe gustul său.

— Sunt necăjit, spuse mareşalul, dar datoria trece înaintea plăcerii.

Şi îi dădu drept misiune lui Florimond să o preceadă pe Madeleine şi escorta ei cu câteva ore, pentru a se asigura că aceasta va fi bine primită peste tot.

Atunci Florimond spuse:

— Monseniore, dacă din întâmplare mă voi întâlni cu domnul de Laffin, sunteţi de acord să-l atârn de creanga unui arbore de pe marginea drumului?

La auzul numelui lui Laffin, Biron păli de furie:

— Oh! Nu, spuse el, că nu eşti tu cel care va face dreptate, eu trebuie să fac acest lucru, sau mai degrabă parlamentul, pentru că voi face în aşa fel încât să fie judecat şi condamnat la moarte.

Florimond nu insistă.

Dar, urcând pe cal, nu se abţinu să murmure:

— Mareşalul are o proastă inspiraţie. În locul lui, aş da ordin ca Laffin să fie spânzurat de îndată şi fără mult tam-tam. Ar fi mai sigur.

Capitolul XXXI

Opt zile trecură.

Biron se despărţise de logodnica lui şi aştepta cu nerăbdare întoarcerea mesagerului pe care îl trimisese la rege şi el nu vedea pe nimeni venind.

Domnul Noë, rămas în apropierea lui, începu, de asemenea, să considere că trecuse prea mult timp.

Biron se afla într-o stare de spirit insuportabilă şi toţi cei care-i stăteau în preajmă simţeau acest lucru.

Noë însuşi nu găsea niciun motiv plauzibil pe care să i-l dea şi el nu mai putea să împiedice limba nestăpânită a vărului său, mareşalul, care împrăştia insulte împotriva regelui.

În seara celei de-a opta zi, cei doi veri cinau împreună.

Doar numai Noë singur mânca. Lui Biron nu îi era foame, şi Biron se plângea cu amărăciune de micul prinţ din Navarra, care ajunsese regele Franţei şi care se arăta atât de nerecunoscător.

Noë mânca şi bea, dar nu sufla niciun cuvânt.

Dintr-o dată Biron strigă:

— Pe moartea zeilor! îţi jur, vere, că mâine voi încăleca pe cal.

— Şi te vei duce la Paris?

— Nu, mă voi căsători cu Madeleine.

— Fără acordul regelui?

— Nu mă interesează.

Noë oftă şi nu spuse nimic.

Dar, în acel moment, un gentilom veni să-i spună mareşalului că un curier sosit de la Paris călare, ceruse să fie primit.

Atunci Noë sări din scaunul său şi spuse:

— Ştiam că regele va răspunde.

Biron se calmă brusc şi dădu ordin să fie chemat curierul.

Acest curier nu era nimeni altul decât Galaor.

Galaor îi înmână mareşalului un mesaj. Acesta din urmă îi rupse sigiliul cu un gest plin de nervozitate.

Regele îi scria:

„Domnule, văr al meu,

Voi pleca mâine din Paris; în cinci zile voi fi la Dijon. Să fiţi pregătit. Vom da asaltul asupra Bourgului.

Al dumneavoastră rege afectuos şi văr,

Henric.”

Despre căsătorie, regele nu spunea niciun cuvânt.

Biron mototoli furios scrisoarea şi o aruncă pe podea cu

dispreţ.

Roşeaţa îi cuprinse faţa lui Galaor şi îşi duse mâna la sabie.

Dar Noë îl opri.

— Tinere prieten, spuse el, mareşalul s-a aprins puţin; iartă-l, dar el are dreptul să se comporte astfel, la urma urmei, pentru că Majestatea Sa regele Henric, stăpânul nostru drag, este oarecum cam uituc.

— Nu ştiu, spuse Galaor, ca regele să fi uitat ceva.

— Că mareşalul i-a trimis un curier.

— Bine!

— Pentru a-i cere permisiunea de a se căsători.

— Iată ceea ce nu ştiam, spuse Galaor.

— Şi regele nu i-a scris despre asta.

— Domnule, răspunse Galaor, eu nu ştiu dacă domnul mareşal a trimis un curier regelui. Regele nu mi-a spus nimic. Tot ce vă pot spune este că regele îl iubeşte foarte mult pe mareşal şi că a vorbit în termeni foarte afectuoşi despre el.

Biron devenise sumbru şi feroce, şi îşi răsucea mustaţa cu furie.

— Poate că s-a întâmplat ceva neobişnuit, iar noi nu ştim, şopti Noë. E posibil ca acel curier trimis de mareşal să nu fi ajuns?

Apoi, cum Biron continua să tacă, Noë întrebă:

— Deci, regele a plecat din Paris?

— Ieri dimineaţă.

— Şi vine direct la Dijon?

— Nu, el urma să se oprească la Auxerre.

Noë tresări.

— Va ajunge acolo mâine seară, adăugă Galaor.

Noë se încruntă imperceptibil.

— Şi pentru ce, întrebă el, se opreşte regele la Auxerre?

— Nu ştiu. Dar va petrece acolo cel puţin două zile.

Noë se ridică de la masă.

— Vere, îi spuse el lui Biron, vrei să ai încredere în mine?

— În legătură cu ce anume? întrebă mareşalul care păstra încă o atitudine feroce.

— Am de gând să încalec chiar în acest moment.

— Şi apoi?

— Mâine seară voi fi la Auxerre şi-l voi vedea pe rege. Este o neînţelegere. Este imposibil, regele nu a primit mesajul tău.

— Fă ce vrei tu, spuse Biron. Dar dacă regele va refuza să-mi dea consimţământul, mă voi căsători fără.

— Promite-mi că nu vei părăsi Dijonul, înainte de a primi veşti de la mine.

Mareşalul ezită.

— Promite-mi, repetă Noë, şi îţi jur că totul va fi bine.

Noë avea o influenţă mare asupra mareşalului. În plus, acesta din urmă începu să admită în mintea sa, posibilitatea unui accident pe care să-l fi avut mesagerul său. În cele din urmă, Galaor îl asigurase că regele a vorbit despre el în termeni foarte amabili. Prin urmare, Biron îi promise lui Noë ceea ce-i ceruse.

Şi, cum acesta voia să-şi ia rămas bun de la Galaor, Galaor îi spuse:

— Dar, domnule conte, vom merge împreună.

— Cum! Plecaţi din nou?

— Fără nicio îndoială. Regele mi-a poruncit să mă alătur Majestăţii Sale la Auxerre.

O jumătate de oră mai târziu, Noë şi Galaor erau în şa.

Şi Noë puse dintr-o dată lui Galaor această întrebare:

— Cunoaşteţi o doamnă de la curte ce se numeşte Nancy?

— Fără îndoială, spuse Galaor, o veţi vedea la Auxerre.

— Cum! strigă Noë, ea îl însoţeşte pe rege?

— Da, până la Auxerre.

Noë se încruntă din ce în ce mai mult.

Galaor făcu cu ochiul şi îi şopti, întorcându-se pe jumătate în şa.

— Regele este plictisit şi Nancy vrea să-l distreze.

— Oh! oh!

— Ea i-a vorbit despre o fată foarte drăguţă…

— Pe sângele lui Hristos! strigă Noë, care-şi îmboldi puternic calul cu pintenii, de ce se amestecă Nancy? Dumnezeule! Acum înţeleg de ce regele vrea să se oprească la Auxerre… dar eu sunt aici, şi dacă nu voi ajunge prea târziu…

Şi Noë însângera coastele calului său îndemnându-l neîncetat cu lovituri de pinten, în timp ce Galaor uimit îl întreba:

— Ce poate fi aşa de important pentru domnul de Noë dacă regele este infidel faţă de doamna ducesă de Verneuil?…

. . . .

Şi în timp ce Noë şi Galaor se îndepărtau de Dijon în mare galop, Biron, posomorât şi înverşunat, singur în biroul său, îşi spunea:

— Regele îşi bate joc de mine, în ciuda a ceea ce spune Noë, dar să aibă grijă! Nu-l poate lua peste picior pe Biron fără să aibă

urmări neplăcute!

Şi, cum vorbea astfel, o draperie se ridică şi un om apăru, făcându-l pe mareşal să scoată un strigăt.

Acest om, calm, liniştit, aproape zâmbind, continuă să spună:

— Monseniore mi s-a spus că doriţi să mă pedepsiţi şi eu vin să primesc judecata voastră.

Acest om era Laffin, care aşteptase plecarea contelui Amaury de Noë, pentru ca mai apoi să se poată prezenta în faţa mareşalului.

Capitolul XXXII

Mareşalul se ridică în grabă, şi o paloare care-i trăda nervozitatea îi cuprinse faţa.

De zece zile, repetase de o sută de ori jurământul pe care şi-l făcuse sie însuşi, de a-l duce pe Laffin în faţa parlamentului pentru a fi judecat şi condamnat, ca jefuitor şi ca asasin.

Şi iată că Laffin, în loc să se ascundă, în loc să fugă, îndrăznea să se prezinte în faţa lui.

Biron îi arătă pumnul.

— Nenorocitule! strigă el, nu ştiu cine m-ar putea opri în acest moment. Ar trebui să te zdrobesc cu o lovitură de pumn sau să te calc în picioare.

— Monseniore, spuse Laffin, dacă asta e plăcerea Senioriei Voastre, Senioria Voastră ar greşi să se jeneze, într-adevăr… Dar mâna glorioasă care ţine spada lui Biron în bătălii, nu poate coborî să pedepsească un criminal ca mine, pentru că se pare monseniore, eu sunt un mare criminal.

Şi Laffin, absolut liniştit, schiţă un zâmbet cu buzele sale subţiri.

O aşa de mare îndrăzneală îl uimi pe mareşal şi se uita la vechiul său favorit şi se întreba dacă era într-adevăr el, cel ce îndrăznea să-i sfideze mânia sa.

Laffin continuă:

— Monseniore, sunt oameni care se pun pe fugă; sunt alţii care doresc să ştie ce acuzaţii li se aduc, sfidând judecătorii şi călăi. Eu sunt la fel ca aceştia din urmă.

— Ticălosule! exclamă Biron, eşti mai îndrăzneţ decât un slujitor al călăului.

— Monseniore, continuă Laffin, sunt gata să mă las dus la spânzurătoare.

— Ah! ah! spuse Biron, a cărui furie făcea loc din ce în ce mai

mult unei vagi curiozităţi.

— Acesta este motivul pentru care am venit, continuă Laffin.

— Într-adevăr! Chiar ai crezut că te voi ierta?

— Să-mi cruţaţi viaţa? Nu, monseniore.

— Atunci, idiotule! spuse mareşalul, de ce ai venit?

— Pentru a cere o favoare Senioriei Voastre, o favoare care nu i se poate refuza unui om care-şi pune capul în joc, cum fac eu.

— Ei bine! vorbeşte, spuse Biron, şi fă-o în grabă, pentru că imediat voi lovi clopoţelul pentru a da ordine în ceea ce te priveşte.

— Monseniore, răspunse Laffin, a ieşit luna. Călăul va vedea la fel de bine peste o oră ca şi în acest moment.

— Dar vorbeşte odată nefericitule!

— Sunt curios din fire, continuă Laffin.

— Ah!

— Şi aş dori, înainte de a atârna în gol şi de a trece pragul eternităţii, să ştiu ce crimă am comis.

Această îndrăzneală plină de ironie îl exasperă pe Biron.

— Ah! vrei să ştii? spuse el.

— Da, monseniore.

— Ei bine! nu voi lăsa pe altcineva să-ţi spună pentru ce vei fi spânzurat.

— Vă ascult, spuse Laffin cu răceală.

— Tu eşti tutorele a doi orfani.

— Este adevărat, monseniore!

— I-ai deposedat de averea lor.

Laffin continua să zâmbească.

— Asta-i tot? întrebă el.

— Nu, te-ai amorezat de pupila ta.

— Bine.

— Ai încercat să o răpeşti.

— Toate cele spuse sunt perfect adevărate, monseniore.

— Dar, ticălosule! strigă mareşalul, acesta este motivul pentru care vei fi spânzurat!

— Oh! cu siguranţă, spuse Laffin, dar eu nu sunt revoltat faţă de soarta ce mă aşteaptă. Cu toate acestea, dacă Senioria Voastră, care nu ştie decât o parte din adevăr, după ce-l va afla în întregime, îmi va face o favoare… Oh! nu să-mi cruţe viaţa… ci altceva…

— Ce anume?

— Sunt gentilom, am dreptul la un butuc. Nu pot atârna în ştreang ca ticăloşii şi oamenii fără importanţă, monseniore.

— Este adevărat, răspunse mareşalul.

— Dar, spuse Laffin, pentru a îndrăzni să cer această favoare, trebuie să vă informez despre succesiunea crimelor mele, monseniore.

— Vorbeşte odată, spuse mareşalul.

— Eram îndrăgostit de pupila mea şi ştiam că ea îl iubea pe cel mai mare om de război din timpul nostru.

Biron îşi înăbuşi un ţipăt.

— Ştiai asta, nemernicule?

— Da, monseniore.

— Şi îndrăzneşti să recunoşti?

— Bineînţeles că da. De exemplu, am ştiut că privirea Senioriei Voastre a coborât asupra ei.

— Într-adevăr?

— Cu toate acestea, continuă Laffin, nu vreau să ascund nimic din gândurile mele. Domnişoara d’Arcy, micuţa nobilă, putea deveni soţia unui om fără noroc ca mine, dar n-am crezut niciodată că mareşalul duce de Biron ar dori să o ia de soţie.

— Şi de ce nu, caraghiosule.

— Monseniore, mi-aţi promis că mă veţi asculta.

— Fie. Continuă!…

— Dacă aş fi putut bănui că această mică intrigantă se va prezenta vreodată în faţa Senioriei Voastre şi că Senioria Voastră va cădea în mrejele ei de dragoste, eu aş fi ucis-o cu mâna mea.

— Şi de ce, domnule Laffin?

— Pentru că, monseniore, aveam o femeie de viţă nobilă pe care o puteam oferi Senioriei Voastre.

— Mie?

— Da, monseniore.

— Ai vrut să mă căsătoreşti?

— Cu o fată care are un regat în mâna sa ca zestre.

Biron tresări.

— Pe cuvântul meu, monseniore, continuă Laffin, deoarece voi fi decapitat sau spânzurat într-o oră, cu atât mai mult aş vrea să mă achit pe deplin de misiunea mea.

— Deci aveai o misiune de îndeplinit?…

— Da, monseniore, am fost însărcinat să vă ofer mâna unei prinţese, fiica ducelui de Savoia.

Biron făcu o mişcare bruscă.

— Cu ţinuturile Bresse şi Franche-Comté ca zestre, adăugă Laffin.

Biron era arogant, Biron era lăudăros. Biron spunea la toată

lumea că va fi rege atunci când va dori; dar Biron, vorbind astfel, nu era sincer. În adâncul inimii sale, nu se gândise niciodată în mod serios la o coroană.

Cu toate acestea, ducele de Savoia, care era probabil primul gentilom din Europa, după regele Franţei, îi oferea mâna fiicei sale şi Biron era ameţit.

Să se alieze, el un mic gentilom de provincie, cu Casa de Savoia?

Era un vis la care el niciodată nu îndrăznise să se gândească.

De aceea îl privi pe Laffin cu un aer care părea să spună:

„Din moment ce vei fi spânzurat, tu îţi baţi joc de mine, nu-i aşa?”

Dar Laffin înţelesese acea privire.

— Monseniore, răspunse el, nu avansez nimic din ceea ce nu pot dovedi…

Atunci Biron simţi câteva picături de sudoare inundându-i fruntea.

Capitolul XXXIII

Laffin era un jucător îndrăzneţ; el risca să mizeze totul pe o singură carte.

La intrarea în cabinetul lui Biron, ştia că dacă nu va ieşi câştigător, atunci va fi condamnat la moarte.

Biron îl ascultase, tresărise şi fruntea i se scăldase în sudoare, atunci când aflase că ducele de Savoia se gândea să-l onoreze cu alianţa sa.

Biron se simţise ameţit pentru o clipă.

Partida nu era câştigată încă, dar nu era nici pierdută.

De aceea, fără a pierde o clipă, Laffin trase din buzunar scrisoarea ducelui de Savoia şi o puse în faţa mareşalului.

Mareşalul nu se mai putea îndoi.

Şi totuşi Biron era omul pe care-l descrisese regelui, Galaor şi Nancy.

Biron era încă un om loial.

El avu într-adevăr un moment de ameţeală; un moment; probabil, el tresări având un gând secret în care se închipuia cu o coroană pe cap.

Dar toate acestea avură durata unui fulger.

Şi, dintr-o dată, ridicându-şi capul:

— Domnule Laffin, spuse el, ducele de Savoia este un maestru viclean pe care îl voi pedepsi împreună cu regele Franţei.

Laffin nu suflă un cuvânt.

— Şi după aceea te voi pedepsi pe tine, ticălosule, pentru că ai îndrăznit să crezi că Charles de Gontaut, duce de Biron, pair şi mareşal al Franţei, l-ar putea trăda pe regele său.

Laffin nu-şi pierdu curajul:

— Atunci, monseniore, văd spânzurătoarea care mă aşteaptă. Eu nu mai cer nici măcar decapitarea. Senioria Voastră să dea ordine.

Spunând acestea, Laffin se retrase un pas spre uşă.

— Aşteaptă! spuse Biron, care, cu un gest imperios, îl împiedică să meargă mai departe.

Laffin aşteptă.

— Caraghiosule, spuse Biron, meriţi să mori de o sută de ori, ca un hoţ, ca un criminal şi ca un trădător. Cu toate acestea, tu ai vrut să mă faci rege, şi eu nu voi accepta această coroană, pe care vrei să mi-o oferi în schimbul unui privilegiu: acela de a te graţia. Deci, voi amâna această pedeapsă pe care o meriţi, cu condiţia ca tu să restitui câştigurile necinstite. Pleacă şi să nu mai apari niciodată în faţa mea.

Şi Biron îi arătă uşa lui Laffin.

Acesta se înclină şi plecă.

Un paj care ascultase la uşă, porni spre gentilomii care erau împrăştiaţi pe coridoare şi se informau despre situaţie.

În acelaşi timp, în drumul său pe coridoare, Laffin nu reacţionă la zâmbetele dispreţuitoare.

Toată lumea tremurase înaintea lui şi era corect ca el să fie umilit înaintea tuturor.

Laffin trecu atât de umil şi plecat şi ieşi din palat ca un om care nu avea de gând să se mai întoarcă.

Rénazé îl aştepta la uşă.

— Ei bine? întrebă acesta cu îngrijorare.

— Mareşalul a refuzat, spuse Laffin.

— Atunci suntem pierduţi?

Un zâmbet se ivi pe buzele lui Laffin.

— Eşti un prost, spuse el.

— Dar…

— Un prost, după cum ţi-am spus. Să mergem acasă la mine, vom cina bucuroşi şi îţi voi spune ce cred despre refuzul mareşalului.

Calmul lui Laffin îi dădu speranţe lui Rénazé.

Un sfert de oră mai târziu, în timp ce tot oraşul Dijon vorbea despre intrarea în dizgraţie a lui Laffin, acesta, cu paharul în

mână, îşi expunea ideile lui Rénazé.

— Deci, spuse Rénazé, mareşalul a refuzat-o pe fiica ducelui de Savoia?

— Da.

— Şi coroana Burgundiei?

— Da.

— Şi nu credeţi că totul este fără speranţă?

— Nu. Pentru că cine refuză azi, mâine va accepta. Mâine sau în opt zile. Dar...

Un zâmbet diabolic se ivi pe buzele lui Laffin.

— El nu se va căsători niciodată cu prinţesa de Savoia, continuă el.

— Ah!

— Dar nu se va mai căsători nici cu Madeleine. Şi nici nu va fi vreodată rege.

— Cu toate acestea, aşa cum aţi spus, el va accepta oferta ducelui.

— Da, va accepta.

— Ei bine?

— Şi toate acestea se vor sfârşi pe eşafodul care i se va construi în piaţa Grève.

Rénazé tresări.

— Acum, la muncă, spuse Laffin.

— Ce vom face, stăpâne?

— Vom încăleca.

— Şi ne vom duce la Savoia?

— Nicidecum; ne întoarcem de unde am venit, şi anume la Avallon, unde mâine mareşalul intenţionează să călătorească pentru a se căsători cu Madeleine!

— Şi spuneţi că veţi împiedica această căsătorie?

— Da.

— Cum?

— Nu ştiu, încă, dar o voi împiedica, şi mareşalul se va întoarce la propunerile ducelui de Savoia.

Rénazé îl privi pe Laffin cu admiraţie.

— Stăpâne, spuse el, sunteţi într-adevăr un mare politician.

— Pentru că eu sunt diavolul. Nu trebuie să mai spun nimic în plus, zise Laffin în timp ce-şi turna vin în pahar.

Apoi, ridicându-se:

— Haide! pe cai, prietene, spuse el. Avem în mânăstirea noastră de încredere, pe dom Bazin, pe care-l vom stabili în postul nostru de observaţie. Nu avem timp de pierdut, pentru că

mareşalul pleacă mâine dimineaţă şi vreau să ajungem înaintea lui.

Rénazé era uimit de calmul lui Laffin.

Acesta din urmă spuse din nou:

— La conacul d'Arcy, era o femeie care a tras în noi cu pistolul.

— Ah!

— Această femeie se numeşte Nancy.

— Şi este o cameristă a reginei Margareta?

— Exact.

— Ei bine?

— Ei bine! aceasta este un ajutor pe care diavolul ni-l trimite.

— Pentru noi?

— Da, îţi voi explica totul pe drum.

Şi Laffin şi Rénazé urcară din nou pe cai şi începură să galopeze pe drumul spre Avallon.

Capitolul XXXIV

Să părăsim acum oraşul Dijon şi, dând timpul înapoi cu câteva ore, să mergem pe drumul de la Paris spre Auxerre.

Era una din acele nopţi frumoase de toamnă pe care poeţii le-au cântat în versuri de toate măsurile.

Luna strălucea pe dealurile care dominau râul Yonne, apă liniştită, care curgea printre două maluri cu pajişti verzi şi plopi înalţi.

Atmosfera era caldă, vântul murmura uşor printre copaci.

Era cu siguranţă ora visătorilor şi îndrăgostiţilor.

Litiera lui Nancy mergea la pas, iar catârii care o transportau îşi scuturau din timp în timp capul împodobit cu panaşe[15] şi încărcat cu clopoţei sunători.

Acest zgomot monoton era, cu toate acestea, singurul care se putea auzi, pentru că şoaptele celor două voci care şuşoteau încet nu puteau fi considerate a fi zgomot.

Aceste două voci erau, cea a lui Nancy, cocheta, spirituala şi răutăcioasa cameristă, şi cea lui René de Maillefer, frumosul paj îndrăgostit, care călărea lângă uşa litierei şi care găsea că *fructele coapte sunt mai gustoase decât fructele verzi*.

---

[15] Panaş – mănunchi de pene (colorate) care împodobea altădată chipiul sau coiful militarilor, turbanul unor demnitari, capul cailor de luptă etc. [n.t.].

Nancy acceptase să stea la taifas cu pajul.

Şi pajului îi creştea inima de bucurie.

El lăuda temperaturile blânde, sclipirea stelelor, clarul de lună, aspectul melancolic al sălciilor aplecate peste apă, sunetul drumului şi farmecul clopoţeilor care aminteau de Andaluzia şi de serenade.

În cele din urmă, aproape că epuiză vocabularul din această limbă a banalităţilor fermecătoare care este un fel de prolog al iubirii.

Nancy, strânsă ghem într-un colţ al litierei, ca o frumoasă pisicuţă, pe jumătate îngropată într-o pernă, zâmbea şi asculta îngăduitoare această muzică.

Poate că nu auzea această muzică pentru prima oară; era mai mult ca sigur că pajul Raoul de altădată îi vorbise la fel de mult ca frumosul paj René de Maillefer.

Dar vai! cântecele vechi sunt adeseori mai plăcute, dar Nancy asculta.

Şi în timp ce asculta, ea îşi spunea:

„Acest drăguţ, mort de gelozie, ar dori să-mi atingă obrazul cu buzele sale şi să-mi înconjoare talia cu braţele. Şi, Doamne! dacă aş fi fost doamna Margareta, de mult timp el n-ar mai vorbi nici de lună, nici de stele! Dar atunci când eşti fiica unui mic nobil, aşa ca mine, nu poţi capitula ca o prinţesă de sânge regal. Deci, continuă ciripitul tău, frumoasa mea pasăre albastră, vom vedea mai târziu.”

Şi se întoarse puţin pe locul său, rezemându-se de uşa litierei, în timp ce René continua să trăncănească… şi Nancy îl lăsă în voia sa.

Totuşi, veni un moment când atrăgătoarea cameristă îşi scoase puţin capul peste uşiţa litierei şi privi spre orizont. În depărtare dealurile păreau să crească, şi lumini, care nu erau cu siguranţă stele, începeau să pâlpâie indecise.

— Oh! Dumnezeule! exclamă Nancy, dar este Auxerre, ceea ce se vede acolo jos, în partea laterală a acelei coline.

— Oh! spuse René, suntem încă departe.

— Nu aşa de departe precum crezi, drăguţul meu.

— Două sau trei ore de mers pe jos, cel puţin.

— Nu, doar o oră.

— Chiar credeţi?

— Oh! Sunt sigură.

René oftă.

Locul pe care îl traversau în acel moment era o frumoasă vale

destul de pustie şi liniştită. Cu toate acestea, în mijlocul pajiştii, pe marginea râului, se afla, acoperită cu stuf, coliba unui ţăran.

— Ah! ar fi bine să ne oprim acolo! spuse René.

— Unde anume?

— La această casă.

— Pentru ce?

— Păi, pentru a petrece noaptea... pentru a aştepta să se facă ziuă... Auxerre este încă atât de departe.

— Dar nu, drăguţul meu; pentru că ţi-am spus, adăugă Nancy, că în mai puţin de o oră vom fi la porţile oraşului.

— Dumnezeule! răspunse René pe un ton de disperare.

— Tu faci glume?

— Nu, doamnă, îmi pare rău!

— Şi de ce, bunul meu prieten?

— Pentru că nu voi avea vreodată timp...

— Da?

— Timp să vă spun...

René simţea cum inima lui bătea aşa de tare ca şi cum ar fi vrut să-i iasă din piept pentru a sări în litieră şi a se ascunde la sânul lui Nancy.

— Şi ce ai să-mi spui aşa de important? întrebă camerista, urmărind încântată tulburarea pajului..

— Oh! o mulţime de lucruri.

— Într-o oră câte nu se pot spune?

— Nu este de ajuns...

— Începe totuşi.

— Dar eu nu ştiu de unde să încep, spuse el cu naivitate.

— Vrei să te ajut?

René simţi că se înroşeşte până la urechi:

— Oh! dumneavoastră nu ştiţi, doamnă, ce am să vă spun.

— Pariem că dimpotrivă?

Bidiviul lui René era un cal foarte blând în mersul său, aceasta fiind foarte bine pentru paj, căci la o răsucire cât de mică a animalului, călăreţul ar fi ajuns la pământ.

René era atât de emoţionat că nu se mai putea ţine în şa.

— Scump şi naiv prieten, spuse Nancy, iată e un sfert de oră de când îmi bat joc de tine.

— Dumneavoastră... doamnă?

— Da, fără îndoială, pentru că ştiu dinainte tot ce ai să-mi spui.

— Dumnezeule!

— Şi tot ce vrei să-mi spui se poate rezuma în trei cuvinte.

René simţi că moare.

— Doamnă… doamnă… spuse el cu o voce sugrumată.

— Tot acel discurs despre noapte, despre briză şi stele, încheie Nancy, se poate traduce în aceste cuvinte: *eu vă iubesc*.

René scoase un ţipăt.

— Vezi bine că putem ajunge acum la Auxerre.

— Ah! făcu René pe un ton de adevărată disperare, simt că vă bateţi joc de mine şi că nesocotiţi iubirea unui biet paj ca mine.

Nancy nu răspunse, dar ea îşi scoase braţele în afara litierei, înconjură printr-un gest minunat şi rapid gâtul frumosului paj, trase spre ea frumosul lui cap, care era palid şi tremura, şi îl sărută.

— Dragul meu naiv! exclamă ea.

Apoi, cum pajul era pe cale să alunece din şa şi să se prăbuşească leşinat la pământ, ea îl susţinu şi murmură:

— Pe legea mea! Doamna Margareta n-ar lungi-o atât de mult, şi pentru a avea puterea de a te bucura de dragostea cu servitorii, e nevoie doar de un pic de obişnuinţă.

Potrivit ei, cedarea cameristei Nancy, nu ar fi făcut mai puţină onoare frumosului paj René de Maillefer, decât capitularea şi predarea oraşului al cărui nume ea îl purta, dacă el ar fi intrat în oraş cu coiful pe cap şi cu sabia în mână.

Capitolul XXXV

— Tu ai vrut-o, dragul meu, spuse Nancy, al cărei râs neastâmpărat izbucni vesel de pe buzele sale roşii ca cireşele de iunie, în timp ce litiera sa era aproape de porţile oraşului Auxerre; tu ai vrut dragostea unei femei ca mine, şi poate că ai greşit, heruvimul meu.

— Oh! spuse René, am acum paradisul în inima mea.

— Da, dar purgatoriul este în apropiere.

— Nu, nu, strigă pajul îndrăgostit, simt că sunt cel mai fericit bărbat…

— Şi cel mai ghinionist dintre paji, dragul meu domn.

— Oh!

— Tu eşti în stare să mori de suferinţă.

— Nu contează!

— Ah! tu nu mă cunoşti, spuse Nancy, continuând să râdă.

— Sunteţi frumoasă…

— Fie.

— Sunteţi bună…

— Ah! ah!...

— Şi tot sângele meu este al dumneavoastră.

— Cum n-am ce face, să trecem peste asta. Ah! Crezi că dragostea pentru mine este un lucru simplu, uşor şi întotdeauna atractiv, dragul meu.

— Aceasta este fericirea.

— Şi sclavia, micul meu prinţ.

— Atunci, puneţi-mă repede în lanţuri.

— În primul rând, continuă Nancy, cred că aşa-zisul legiuitor care a spus că femeile trebuie să se supună bărbaţilor n-a fost decât un clovn.

— Sunt de aceeaşi părere, spuse René.

— Aşadar nu mă voi supune ţie; eu voi porunci.

— Şi eu mă voi supune orbeşte.

— Iată-te cavalerul meu heruvim. Dar, vei vedea că datoria nu este întotdeauna presărată cu trandafiri.

— Să vă ascult este o mare fericire!

— Nu mereu.

— Oh, ştiu, credeţi-mă!

— Tu nu ştii nimic... Şi dovada... Vrei o dovadă numaidecât?

— Vorbiţi.

— Vom avea destul timp în Auxerre.

— Bine!

— Tu eşti pajul doamnei Margareta, prin urmare, pajul meu, pentru că eu o reprezint.

— Ei bine!

— Ai parcurs un drum lung ca şi mine, sunt obosită ca şi tine.

— Oh! eu, nu, şi aş putea petrece încă o noapte călare.

— Ei bine! spuse Nancy cu un hohot de râs, iată exact răspunsul pe care-l aşteptam de la tine, dragul meu.

— Cum!... Ce vreţi să spuneţi?

— Tu ai vrut-o, dragul meu şi din moment ce eşti sclavul meu, trebuie să-mi execuţi ordinele atunci când îţi poruncesc.

— Mă voi supune, spuse René cu un entuziasm cavaleresc. Înseamnă că nu ne vom opri la Auxerre.

— Eu, da.

— Şi eu?

— Tu, tu vei îndeplini o misiune cu care te voi însărcina.

René îşi muşcă buzele, dar se abţinu, totuşi.

— Şi unde trebuie să merg? întrebă el.

— Înainte de a-ţi spune, haide, dacă eşti de acord, să vorbim puţin despre politică. Ah, Doamne! făcu Nancy, cel care mă

iubeşte va fi destul de expus, bunul meu prieten.
— Fie, spuse René, să vorbim despre politică.
— Îţi aduci aminte de castelul d'Arcy?
— Cum să nu? Eu chiar am primit trei lovituri de sabie. Acolo trebuie să merg?
— Da, dar aşteaptă… Madeleine este foarte frumoasă, nu-i aşa?
— Aproape la fel de frumoasă ca dumneavoastră.
— Linguşitorule! I-am vorbit regelui despre ea.
— Ah!
— Şi deşi nu i-am făcut decât un portret, regele s-a îndrăgostit.
— Într-adevăr?
— Pentru toată lumea, pentru gentilomi, pentru domnul d'Épernon, care va comanda trupele în campanie, regele este în continuare la Fontainebleau.
— Ah! ah!
— Ţie îţi voi vorbi direct, regele este deja la Auxerre. El a plecat noaptea incognito, cu o escortă alcătuită numai din doi cavaleri, şi după cum este preocupat să se lupte cu ducele de Savoia, la fel de preocupat este să o vadă pe această minune de fată despre care i-am vorbit.
— Şi el este la Auxerre?
— Cred că va ajunge în timpul serii şi mă voi duce să-l aştept acasă la unul dintre gentilomii care este prietenul nostru.
— Foarte bine.
— Atunci, continuă Nancy, vei vedea. Nu vreau ca regele să aibă o dezamăgire.
— Cum aşa?
— Îţi mai aminteşti de domnul Noë?
— Un demn gentilom, spuse René.
— Da, dar care a devenit un provincial în adâncul sufletului şi care nu mai are nicio idee despre manierele de la curte. Când i se vorbeşte despre dragoste, el răspunde despre căsătorie. El vorbeşte despre toate acestea aşa cum vorbesc acei oameni care predică.
— Deci credeţi că domnul Noë s-ar putea opune ideii ca regele să o iubească pe Madeleine?
— Nu, dar poate deveni tutorele ei.
— Cum aşa!
— Şi sub pretextul că ea este fiica defunctului său prieten, să dorească să devină apărătorul virtuţii sale, ceea ce-mi va

deranja micuţele mele planuri, încheie Nancy.

— Atunci?

— Atunci vei galopa până la d'Arcy. Te vei interesa cu pricepere şi te vei întoarce la mine să-mi spui dacă domnul de Noë se mai află încă la conac sau dacă a plecat.

Imediat ce Nancy spuse aceste cuvinte, litiera ajunse la poarta zidurilor de apărare ale oraşului Auxerre.

— Du-te să cinezi şi să te odihneşti cât mai repede posibil, spuse Nancy; vei cere un cal odihnit la hanul la care vom opri.

— Şi voi pleca imediat?

— Vezi bine că nu e prea avantajos să mă iubeşti…

— Oh! făcu pajul care, la rândul său, se aplecă spre litieră, aşa vă place să spuneţi, doamnă. Vedeţi, mai degrabă…

Şi el depuse un sărut zgomotos pe obrazul rozaliu al lui Nancy.

Capitolul XXXVI

Aşa cum spusese Nancy, locul de întâlnire generală a trupelor care începeau campania sub comanda regelui şi a celor care se aflau sub comanda mareşalului Biron, era la Auxerre.

De aceea oraşul era aglomerat.

Poarta dinspre Paris a oraşului se deschise înaintea litierei lui Nancy, ai cărei valeţi purtau culorile regelui.

— Unde mergem? întrebă René de Maillefer.

— La hanul *Păunul încoronat*, care se află pe malul apei, răspunse Nancy.

— Foarte bine, spuse René, care dădu ordine conducătorilor litierei.

Hanul *Păunul încoronat* se afla în partea de jos a oraşului.

Acest han era foarte renumit în rândul gentilomilor de provincie şi uneori prinţii îl onorau cu vizita lor.

Domnul de Biron, când venea la Auxerre, nu stătea niciodată în altă parte.

În consecinţă, având în vedere înghesuiala provocată de numeroasele trupe, seniorii şi căpitanii care se aflau în acea noapte în Auxerre, René îşi imagina că hanul este plin de oameni.

René se înşela.

Porţile erau închise şi o jumătate de duzină de soldaţi ai regelui păzeau la intrare.

Tuturor celor care veneau să solicite ospitalitatea hanului, hangiul le răspundea:

— Nu mai am loc.

— Dar hanul dumneavoastră este gol! observă un căpitan de soldaţi mercenari, care aruncă o privire în curte, prin poarta întredeschisă.

— Nu spun că nu, răspunse hangiul, dar hanul meu este rezervat.

— Pentru cine?

— Pentru rege.

Şi hangiul dădu acelaşi răspuns tuturor celor care se prezentară.

Dar aceste dispoziţii nu erau valabile fără îndoială pentru Nancy, căci porţile hanului *Păunul încoronat* îşi deschiseră cele două batante înaintea litierei şi aceasta fu primită cu cel mai profund respect de către hangiu, care veni înaintea ei să o întâmpine.

Nancy schimbă cu el un semn discret, care nu scăpă lui René de Maillefer, dar acest semn era de neînţeles pentru paj.

Apoi, urmându-l pe hangiu, ea intră într-o sală în care era o masă acoperită cu trei tacâmuri.

Trecuse abia o oră de când René îşi mărturisise dragostea şi deja era gelos.

Nancy începu să zâmbească atunci când îl văzu încruntându-se, dar nu suflă un cuvânt şi se aşeză la masă.

René rămase în picioare.

— Ei bine! drăguţul meu, zise Nancy, de ce ai rămas acolo înfipt pe picioare? Doar ştii că ai nevoie să te revigorezi în grabă.

— Ah! este adevărat, spuse René.

— Hei! jupâne Poliveau, Nancy continuă, adresându-se hangiului, el are nevoie de un cal odihnit, înhămat şi înşeuat, în termen de zece minute.

— Prea bine, doamnă, răspunse hangiul.

Nancy tăiase deja o bucată de carne de vânat, care se găsea la îndemână.

— Aşază-te la masă, deci, micuţule încăpăţânat! spuse ea, privind la René cu coada ochiului.

— Nu aşteptăm un al treilea oaspete? întrebă René cu un ton de amărăciune.

Nancy izbucni în râs.

— Oh! nu, spuse ea, şi sper că tu vei fi plecat de mult timp, atunci când aceasta va ajunge.

Această explicaţie nu era de natură să împrăştie norul de gelozie care acoperise fruntea lui René Maillefer.

— Gelos demn de dispreţ! exclamă Nancy.

Apoi îl trase spre ea şi îl făcu să se aşeze.

Dar René rămase încruntat.

— Ei bine! făcu Nancy, aveţi de gând să rămâneţi încruntat pentru mult timp, domnule paj? Vreţi să fiţi sclav, dar din primul moment jucaţi rolul de tiran?

— Scuzaţi-mă, spuse René, dar…

— Dar acest al treilea tacâm te îngrijorează?

— Doamne!

— Este pentru un comesean care îmi face o mare onoare, spuse Nancy.

— Ah!

— Dar nu ai de ce să fii gelos; şi, ca să nu te fac să suferi mai mult, îţi voi spune numele lui: acesta este regele.

— Regele va veni să cineze aici?

— Da.

— De ce nu-l aşteptaţi, atunci?

— Pentru că nu ştiu la ce oră va veni, şi pentru că, după mine, dragostea nu exclude pofta de mâncare, eu mor de foame.

Cum spuse aceste cuvinte, hangiul intră din nou.

— Oh, doamnă, spuse el lui Nancy, puteţi să aşteptaţi… Gentilomul cu care trebuie să cinaţi a venit deja de trei ori în această seară, şi părea extrem de nerăbdător. Pun pariu că va reveni într-un sfert de oră.

— În cazul ăsta, René, prietene, trebuie să grăbeşti plecarea. Vino, ia o ciorbă şi un pahar de vin, şi piciorul în scara şeii, drăguţul meu.

— Dar, doamnă, spuse René, care nu lăsa locul liber de bună voie, dumneavoastră nu doriţi ca regele să mă vadă?

— Nu, spuse Nancy. În primul rând, aceasta m-ar compromite; şi mai apoi, regele este interesat de dedesubturile politicii, iar eu nu am timp să vorbim politică.

Spunând acestea, ea luă de mână pe René şi îl conduse în faţa unei ferestre cu vedere spre râu.

— Uită-te bine, spuse ea.

— Bine! făcu René.

— Vezi copacul acela mare?

— Da.

— El îţi va servi, prin urmare, să recunoşti din afară fereastra camerei în care ne aflăm.

— Foarte bine.

— Revenind de la castelul d’Arcy, nu vei intra în han, ci vei

face un tur în jurul casei şi vei veni la această fereastră să-mi povesteşti ceea ce s-a întâmplat şi ceea ce ai aflat acolo.

— Da, doamnă.

— Calul este gata, veni să anunţe hangiul.

— Haide, făcu Nancy, în şa, dragul meu domn. Şi nu pierde niciun moment.

Şi ea îl sărută pe frunte.

René îi sărută mâinile, plecă fără a lua nimic altceva decât o sticlă cu vin, şi câteva secunde mai târziu, Nancy auzi scrâşnetul copitelor calului lovind pavajul curţii şi scoţând scântei.

— Şi acum, murmură ea, cum să-l fac pe rege să aibă răbdare? Adevărul este că acum şi aici aş avea nevoie de toate cunoştinţele despre politică şi de latină ale bunei mele stăpâne, doamna Margareta.

Capitolul XXXVII

Nici nu trecuseră zece minute de când René Maillefer plecase, când cineva veni să-i spună lui Nancy, că un gentilom care venise deja de mai multe ori în acea seară, s-a prezentat din nou.

Acest gentilom era regele. Dar el nu fusese recunoscut la han.

Mai mult decât atât, nimeni nu-l văzuse bine, pentru că el avea trasă pălăria pe ochi şi bărbia ascunsă în gulerul hainei.

Însă, domnul de Carassol dăduse ordine, şi când domnul de Carassol, gentilom respectabil din frumosul oraş Auxerre, vorbea, el era ascultat cu religiozitate.

Ori, domnul de Carassol venise în această dimineaţă, îl luase deoparte pe domnul Poliveau, şi îi spusese:

— Vin să vă anunţ că vi se va face o mare onoare. Regele va binevoi să vină acasă la dumneavoastră.

— Când se va întâmpla asta? întrebă Poliveau cu un accent plin de mândrie.

— Mâine sau poimâine, pentru că regele este încă la Fontainebleau. Dar hanul tău, caraghiosule, este reţinut pentru rege începând de acum. Nu vei primi pe nimeni, nu vei da nici mâncare, nici cazare, nici chiar unui mareşal al Franţei, şi, nu-ţi face griji, punga ta nu va pierde nimic din acest joc.

Poliveau făcu un gest de demnitate care voia să spună că banii reprezintă ceva plin de dispreţ, şi că pentru el este mult mai importantă onoarea de a-l găzdui pe rege.

Apoi domnul de Carassol continuă:

— În această seară o doamnă va veni aici într-o litieră împreună cu suita sa.

— Şi voi refuza să o găzduiesc?

— Nu, dimpotrivă, o vei primi.

— Ah!

— Vei avea gata pregătită o cina cu trei tacâmuri şi vei face tot ce această doamnă va porunci.

Odată dat acest consemn, domnul de Carassol plecă.

Dar, pe la zece seara se întoarse.

Însă nu era singur: un gentilom care părea să-şi ascundă faţa, îl însoţea.

— Iată un gentilom, îi zise el lui Poliveau, care a venit să se intereseze dacă doamna cu litiera a sosit.

— Nu încă.

Domnul de Carassol şi gentilomul plecară.

O oră mai târziu, acesta din urmă reveni, dar Nancy tot nu sosise.

După încă o jumătate de oră, acesta reapăru, şi părea atât de nerăbdător încât Poliveau îşi spuse:

— Acesta este, fără îndoială, curtezanul doamnei despre care am fost anunţat.

În cele din urmă, gentilomul reveni pentru a patra oară, la puţin timp după ce René tocmai plecase.

Nancy merse în întâmpinarea lui până la pragul încăperii, apoi cu un gest, îl concedie pe hangiu.

— Ah! în sfârşit, spuse regele, pentru că el era, credeam că nu vei mai ajunge vreodată.

— Cu toate aceste, nu am pierdut nici măcar un minut pe drum, Sire.

— Fapt e că mi-am măsurat durata nerăbdării mele.

— Sire, spuse Nancy, continuaţi să aveţi douăzeci de ani.

— Vom pleca, nu-i aşa?

— Dar, Sire…

— Am doi cavaleri pentru escortă, continuă regele; Carassol este unul dintre oamenii mei. Ei mă aşteaptă la poarta de la pod.

— Ei vor aştepta mult timp, Sire.

— Poftim? făcu regele.

— Ah! Doamne! continuă Nancy, Majestatea Voastră consideră că totul merge ca pe roate. Chiar mai mult.

— Ce vrei să spui? întrebă Henric cu o emoţie bruscă în glas.

— Nimic nedorit, Sire, dar sunt prudentă…

— Prudentă?

— Da, Sire.

— Şi de ce e nevoie de prudenţă în acest caz?

— Sire, spuse Nancy, în principiu, sunteţi cel mai mare rege din lume, cel mai mare seducător al femeilor, şi nu este niciuna care să vă reziste. Dar…

— Dar ce? făcu regele.

— Caleaşca regelui se poate răsturna la fel de bine ca şi căruţa unui ţăran, în cazul în care întâlneşte în drumul său o piatră ca obstacol.

— Şi vezi vreo *piatră* în drumul meu? întrebă regele, vizibil neliniştit.

— Nu ştiu. Dar, înainte ca Majestatea Voastră să se avânte în această aventură, am trimis un prieten de-al meu să cerceteze drumul.

— Într-adevăr?

— El se va întoarce în două ore… poate trei… şi dacă *piatra,* de care mă tem, nu există… vom porni la drum pentru a o vedea pe această frumuseţe la care Majestatea Voastră a început să viseze zi şi noapte.

— Dar, spune-mi drăguţo, reluă regele, care încerca să-şi potolească nerăbdarea, cine este această *piatră* de care te-ai poticnit şi de care te temi.

— Această *piatră* se numeşte Noë.

Numele fostului său camarad îl făcu pe rege să tresară.

— V-am povestit, Sire, spuse Nancy, despre frumoasa luptă la care am participat, el şi cu mine, în timpul acelei nopţi în care s-a dorit răpirea acestei tinere fete?

— Da, desigur.

— Ei bine, l-am lăsat pe domnul Noë la castelul d’Arcy.

— Bine!

— Şi mi-e teamă că mai este încă acolo.

— Atunci, cu atât mai bine, spuse regele.

— Păcat, spuse Nancy.

— De ce îţi pare rău?

— Oh! Sire, aşa cum se vede, Majestatea Voastră l-a pierdut de mult timp din vedere pe domnul Noë.

— Ce spui, draga mea?

— El este de nerecunoscut, Sire.

— Cum aşa?

— Fizic, s-a împlinit, obrajii săi sunt bucălaţi şi rumeni, iar nasul roşu, precum este o viţă de vie cu strugurii copţi.

— Bietul Noë!

— Şi-a petrecut viaţa la predică şi a ţinut el însuşi trei predici foarte frumoase.

— Bazate pe ce subiect?

— Pe abstinenţă şi cumpătare, Sire

— Brr! făcu regele, doar auzindu-te şi mă ia cu frig. Şi apoi?…

— Domnul de Noë propovăduieşte încă despre necesitatea ca fiicele de nobili să se căsătorească cât mai repede posibil, pentru a evita seducţia prinţilor şi a altor căpetenii de pe pământ.

— *Ventre-saint-gris!* şopti regele, încep să cred că ai avut dreptate să trimiţi un prieten de-al tău să afle informaţii.

— Nu-i aşa, Sire?

— Şi cine este acest mesager?

— Este un paj pe care mi l-a împrumutat doamna Margareta, şi care se numeşte domnul René de Maillefer.

— Poţi conta pe el?

— Oh! ca şi pe mine însămi. În plus, este îndemânatic, inteligent, curajos, şi ştie ce culoare are vântul.

— Înseamnă că este o persoană excepţională, acest băiat!

— El era un om simplu, nu cu mult timp în urmă, Sire.

— Ah!

— Dar, din moment ce am avut grijă *să-l trezesc*, metamorfoza sa este completă.

— Ah! tu îmi spui atâtea lucruri! zise regele.

Şi el se aşeză la masă.

— Nu am avut pe nimeni pe care să mă bazez pentru a o servi pe Majestatea Voastră, spuse Nancy; a fost necesar să-mi fac un prieten.

— Oh! făcu regele pe un ton batjocoritor, dacă e din devotament pentru mine, nu mai am nimic de spus. Pentru sănătatea ta, Nancy.

— Şi a Majestăţii Voastre, Sire.

Şi Nancy ciocni cupa sa de cupa regelui, care încercă mâncând şi bând să-şi înşele nerăbdarea.

Capitolul XXXVIII

Orele trecură.

Nancy avea o limbă de diavol în seara asta; ea încerca să înşele nerăbdarea şi neliniştea regelui Henric prin mii de poveşti; merse până la a reaminti de doamna Gabrielle, pentru care regele a avut întotdeauna un loc în adâncul inimii sale, şi a vorbi despre marchiza de Verneuil, a cărei căsătorie plănuită de rege

cu prinţesa florentină îi umbla neplăcut prin minte.

Dar toate aceste lucruri nu-l împiedicau pe rege să se ridice de la masă în fiecare minut şi să meargă şi să se aplece pe fereastră pentru a vedea dacă vreun călăreţ nu se ivea în lumina lunii în depărtare.

Apoi, privea întrebător spre un colţ al camerei unde se afla o clepsidră care marca trecerea orelor.

Nancy calculă că, oricât de grăbit putea fi René, el ar fi reuşit cu mare greutate să revină înainte de ivirea zorilor, iar atunci ar fi prea târziu pentru ca regele să pornească la drum şi să se expună riscului de a fi recunoscut.

Regele îi puse mii de întrebări şi Nancy profită de fiecare pentru a începe o povestire.

— *Ventre-saint-gris!* spunea el din când în când, eu nu am atâta timp să aştept.

— Haida-de! făcu Nancy, aşteptarea poate fi la fel de dulce ca iubirea.

— Îţi place să spui asta, drăguţa mea; dar eu, care sunt regele Franţei…

— Bine!

— Şi care am o întâlnire cu vărul meu, mareşalul…

— Mareşalul va mai aştepta o zi.

— Şi ducele de Savoia?

— Îl veţi pedepsi o zi mai târziu.

— Ai răspunsuri la toate, spuse regele, care se plimba prin încăpere cu paşi inegali.

Clepsidra arăta ora trei dimineaţa.

Nancy îşi spuse:

— René ar putea, dacă nu se întâmplă ceva, să se întoarcă.

Încă o oră, apoi încă două trecură.

Nerăbdarea regelui o molipsi şi pe Nancy, dar ea era întotdeauna precaută, şi îşi spuse:

— Dacă René nu va sosi într-o oră, regele va trebui să rămână aici până diseară şi asta înseamnă că va fi cu totul imposibil să-l mai pot amuza pe toată durata zilei.

Regele reveni de câteva ori la masă şi îşi turnă câte un pahar. Era nerăbdător şi nu avea încredere câtuşi de puţin în aceste mediocre vinuri burgunde, care vin de hac oamenilor, mai devreme sau mai târziu.

Nancy văzu că regele, care băuse mecanic, începu să se clatine uşor.

Acest lucru fu o sursă de inspiraţie pentru ea:

„Ah! pe credinţa mea, îşi spuse ea, marile dureri cer puternice leacuri, şi pentru că am fost în tinereţea mea în serviciul doamnei Catherine, iată că acum e cazul să-mi amintesc.”

Şi cum, pentru a suta oară, probabil, regele se apropie de fereastră şi se aplecă în afară, Nancy scoase cu vioiciune o mică sticluţă de la brâu, o destupă şi lăsă să cadă în paharul pe jumătate plin al Majestăţii Sale două picături dintr-un narcotic pe care avea obiceiul de a-l purta întotdeauna cu ea.

— Ei bine, nimic încă, spuse regele, scoţând un oftat…

Şi se întoarse la masă şi goli paharul fără nicio bănuială.

— Sire, spuse Nancy, în loc de a vă plimba aşa prin cameră ca o fiară sălbatică în cuşca sa, Majestatea Voastră ar face mai bine să stea jos şi să doarmă câteva minute.

— Uf! făcu regele, dar nu mi-e somn deloc.

— Da, spuse Nancy, dar atunci când cineva nu închide ochii o noapte întreagă, nu are o mină foarte plăcută dimineaţa, şi nu are curajul necesar pentru a merge la o întâlnire de amor.

Regele se aşeză.

Şi tot spunând că îi era imposibil să doarmă, el închise ochii.

Apoi, mişcările nervoase, tresăriri ale întregului său corp, se liniştiră încetul cu încetul.

— *Ventre-saint-gris!* şopti el, vinul mi s-a urcat la cap.

Acestea au fost ultimele sale cuvinte.

După un sfert de oră, regele dormea profund.

Nancy lovi apoi un clopoţel şi hangiul intră.

— Prietene, spuse Nancy, acest gentilom nu a fost suficient de precaut cu vinurile burgunde. Chemaţi doi dintre valeţii voştri şi porunciţi-le să-l transporte şi să-l culce pe patul din cea mai bună cameră pe care o aveţi!

Regele era cel care plătea totul.

Şi Nancy fu ascultată, iar pretinsul gentilom fu transportat cu grijă în camera alăturată.

„El va dormi douăsprezece ore, gândi Nancy, şi vom avea timp să ne întoarcem.”

Apoi îşi aranjă ea însăşi un pat chiar în camera în care luase cina şi a cărei fereastră da spre malul râului.

Câteva minute mai târziu, suflă în lumânări şi obscuritatea o învălui.

Dormea ea? Era puţin probabil, dar Nancy voia ca oamenii de la han să creadă că doarme.

Doar ce se întinsese pe pat şi se şi ridică în grabă.

Auzise galopul unui cal.

„Aceasta este René, îşi spuse, în timp ce merse la fereastră şi o deschise.”

Era René, într-adevăr.

El îşi opri calul chiar sub fereastră, apoi se ridică în şa sprijinindu-se în scări şi, cocoţat astfel, putu să ajungă la pervazul ferestrei şi să fure un sărut lui Nancy.

— Ei bine? spuse ea, domnul Noë este la castelul d’Arcy?

— Nu, spuse René.

Nancy respiră uşurată.

— Dar există pază bună la castel.

— Da?

— Şi regele nu va intra uşor.

— Ce vrei să spui?

— Conacul este păzit de douăzeci de gentilomi ai domnului de Biron.

— Este imposibil!

— Dar adevărat, spuse René. Ah! Am mai multe lucruri să vă spun.

— Dar vorbeşte odată!

— Problema e că nu mă simt în largul meu să vă ţin un lung discurs aici.

— Ei bine! fă un ocol şi intră pe poartă.

— Dar, continuă René pe un ton rugător, la această oră toată lumea doarme.

— Ei şi?

— Toată lumea doarme şi am să bat la uşă poate chiar o oră înainte de a mi se deschide… dacă îmi permiteţi, am să intru pur şi simplu pe aici.

— Pe fereastră?

— Da.

— Dar calul?…

— El ştie să se întoarcă singur la grajd.

— Dar eu?… ce se va spune atunci când se va afla?…

— Pentru că este vorba de serviciul regelui, spuse René de Maillefer.

— Caraghiosul are întotdeauna motive întemeiate… şopti Nancy

Şi întinse ambele mâini lui René pentru a-l ajuta să încalece pe pervaz.

Capitolul XXXIX

Să spunem acum ce s-a întâmplat cu pajul René de Maillefer şi ce i-a povestit lui Nancy, după intrarea lui pe fereastră în hanul *Păunul încoronat*.

René era un băiat naiv şi de o docilitate copilărească, atunci când se afla în faţa unei femei, dar o dată urcat în şa, cu sabia în mână, René devenea un brav camarad, un om îndrăzneţ şi totodată prudent şi de o inventivitate care făcea onoare unui diplomat desăvârşit.

Oftase un pic plecând din Auxerre şi lăsând-o pe frumoasa cameristă a doamnei Margareta; aruncase două sau trei priviri pline de regrete spre camera hanului unde ar fi putut dormi atât de bine, pentru că, indiferent ce s-ar fi spus, el era obosit; dar, odată pornit la drum, îşi luă în serios misiunea de mare răspundere pe care o primise.

Unde mergea el? La castelul d'Arcy.

Care era scopul acestei călătorii? Acela de a se asigura că domnul de Noë se afla sau nu la castel.

Această sarcină părea foarte simplă în aparenţă şi era foarte dificilă în realitate.

În primul rând, el va sosi la castel în plină noapte.

Mai apoi, trebuia să evite riscul ca dacă domnul Noë era încă la conac, să fie obligat să dea explicaţii neverosimile, şi Noë, care avea isteţimea unui ţăran béarnez, să reuşească să miroase adevărul.

Un nătărău ar fi respectat litera misiunii sale; ar fi galopat până la castel, ar fi bătut tare în poartă până ar fi venit primul valet care să-i deschidă şi l-ar fi întrebat pe acesta dacă domnul de Noë se află la castel.

Dar René nu era un nătărău. Dimpotrivă, era un băiat abil, căruia dragostea îi dădea un surplus de inteligenţă.

Astfel, pornind la drum, în timp ce calul său galopa zgomotos pe caldarâm, René de Maillefer îşi făcea un mic plan de bătaie.

El trebuia să treacă prin mai multe sate; prezenţa trupelor regale în provincie producea o oarecare animaţie, şi, deşi ora era destul de târzie, era posibil ca la Cravant sau la Vermenton, René să găsească cârciumi încă deschise şi înăuntru soldaţi bând, ceea ce i-ar permite să adune câteva informaţii preţioase.

Dacă în drumul său, nu va obţine nicio informaţie valoroasă, atunci va merge direct la castelul d'Arcy, va întreba de domnul Noë, şi îi va spune:

— Domnule conte, am venit să vă chem la rege, care vrea să

vă vadă.

Aceasta ar putea fi o modalitate sigură de a-l îndepărta pe domnul Noë de la castel şi de a-i da timp lui Nancy pentru a gândi un plan.

La Cravant, sub metereze, găsi cârciuma *Tatăl Adam*, un loc unde se putea bea un vin excelent.

O jumătate de duzină de soldaţi, care mergeau spre Avallon pentru a se alătura trupelor, se opriseră aici şi goleau sticlă după sticlă.

René îşi lăsă calul la uşă, intră şi ceru de băut.

Schimbă câteva cuvinte cu soldaţii şi constată imediat că aceşti oameni erau nişte soldăţoi ignoranţi de la care nu putea afla ceea ce-l interesa, aşa că părăsi cârciuma, urcă înapoi în şa şi foarte curând ajunse în Vermenton. Vermenton era un sat mare, care primise titlul de *oraş liber* şi locuitorii săi se bucurau de unele scutiri de taxe.

Orăşelul avea în piaţa principală, chiar lângă biserică, o cârciumă celebră, care era în acelaşi timp şi han, şi unde anumiţi gentilomi din zonele apropiate obişnuiau să descindă.

René intră.

Lângă foc, cinând de unul singur, văzu un tânăr ce purta culorile mareşalului Biron.

René îl salută, şi cum el purta culorile regelui Franţei, primul îi răspunse la salut cu multă curtoazie.

— Scuzaţi-mă, domnule, spuse René, cred că nimic nu este mai neplăcut decât a mânca şi a bea de unul singur.

— Aceasta este şi opinia mea, domnule, răspunse tânărul.

— Îmi permiteţi, domnule, să mă aşez la masa voastră pentru a cina împreună? continuă René, care nemaifiind absorbit de ochii frumoşi ai lui Nancy, simţea acum o foame de lup.

— Plăcerea este de partea mea, domnule, răspunse tânărul.

— Domnule, spuse René, în timp ce hangiul îi aducea vin şi o bucată de carne rece, este sigur că doriţi să ştiţi cu cine aveţi de-a face.

El se ridică din nou şi se prezentă:

— Numele meu este René de Maillefer şi culorile pe care le port, trebuie să ştiţi că aparţin regelui Franţei.

— Eu, domnule, spuse tânărul, aparţin domnului mareşal de Biron, guvernator de Burgundia, şi mă numesc Florimond.

— Domnule Florimond, spuse René, beau în sănătatea voastră.

Prezentările fiind făcute, cei doi tineri începură să cineze.

René mânca cu oarecare grabă.

— Păreţi foarte grăbit, domnule, spuse Florimond.

— Sunt grăbit, într-adevăr, domnule.

— Mergeţi, probabil, la Dijon.

— Nu ştiu, domnule.

Florimond făcu un gest de surpriză.

— Cum aşa, domnule? spuse el, sunteţi grăbit să plecaţi şi nu ştiţi unde mergeţi?

— Acesta este adevărul. Am primit poruncă din partea regelui să caut un prieten de-al său care se află în această provincie şi, probabil, e la Dijon, dar nu sunt sigur.

— Domnule, răspunse Florimond, ştiu provincia Burgundia ca pe propriile-mi buzunare, şi dacă vreţi să căutaţi un gentilom din aceste locuri…

— Nu, domnule, îl caut pe domnul conte de Noë, pe care regele l-a chemat şi care a plecat deja de la conacul său pentru a merge să-l viziteze pe domnul mareşal, vărul său.

— Ei bine! domnule, răspunse Florimond, pot să vă spun eu.

— Ah!

— Domnul Noë este la Dijon.

— Adevărat? făcu René care simţi o uşurare. Sunteţi sigur?

— Acolo l-am lăsat.

— Când?

— Acum trei zile.

— Înseamnă că veniţi de la Dijon?

— Da, domnule.

— Şi mergeţi la Auxerre, fără îndoială?

— Nu, domnule, spuse Florimond, eu rămân aici, unde sunt însărcinat cu o misiune de încredere.

Şi, după ce Florimond spuse aceste cuvinte, un personaj nou intră în cârciumă şi René se uită la el curios.

Capitolul XL

Personajul care intrase şi care atrase de la început privirea lui René, era demn de această atenţie şi chiar de o anumită curiozitate.

Acest personaj era unul dintre acei mercenari germani aflaţi în serviciul Franţei, care purtau numele de *teutoni* şi care uneori erau modele perfecte de curaj pe câmpul de luptă; aceştia erau, de asemenea, exemple de încăpăţânat respect în garnizoană, în supunerea faţă de comandanţii lor şi în respectarea disciplinei.

Soldatul acesta putea să aibă în jur de patruzeci de ani.

Faţă pătrată, ochi mici şi albaştri, păr blond spălăcit, barbă roşie, buze groase, umeri largi şi masivi, astfel era acest german care veni şi se proţăpi înaintea lui Florimond, pe care-l salută milităreşte.

— Dragă domnule, spuse Florimond lui René, scuzaţi-mă un moment.

— Nu vă faceţi nicio grijă, spuse René, care era chiar interesat să ştie ce se va întâmpla.

Florimond începu să vorbească în limba germană cu soldatul.

Dar René care era originar din Lorena, ştia foarte bine germana.

Totuşi, el afişă figura impasibilă şi stânjenită a unuia în faţa căruia se vorbeşte o limbă pe care nu o înţelege.

Şi iată ce auzi:

— Ţi-ai trezit oamenii? îl întrebă Florimond.

— Da, messire, răspunse soldatul.

— Nu s-a întâmplat nimic deosebit?

— Absolut nimic.

— Ocupaţi în continuare acareturile castelului?

— Da, permanent.

— Şi domnişoara?

— Ea pare mulţumită.

— Bine, spuse Florimond, nu lăsa să intre în castel decât oamenii care vor şti parola de trecere.

— Da, messire.

Apoi soldatul adăugă:

— Dar nu mi-aţi spus că vom schimba această parolă la fiecare două zile?

— Da. Aşa că, începând de mâine, în loc de *Niebelungen*, parola de trecere va fi *Die Veilchen*.

— *Die Veilchen*, repetă soldatul, ca un ecou.

Acestea fiind spuse, Florimond îl concedie cu un simplu gest.

Soldatul docil ieşi salutând milităreşte, sări pe calul său care se afla la uşa hanului, şi în curând se auzi îndepărtându-se în galop.

— Mă scuzaţi, nu-i aşa, dragă domnule? spuse Florimond privindu-l pe René.

— Fără îndoială, domnule, răspunse René.

— Vă cer mii de scuze, continuă Florimond, că am vorbit germana în faţa voastră, dar acest om nu ştie un cuvânt în franceză.

— Ah! spuse René, ar fi o adevărată pedeapsă să o ascult. Diavolul să mă sugrume dacă înţeleg un singur cuvânt din această oribilă limbă teutonă.

— Adevărat?

— Şi vă consider fericit că puteţi să o vorbiţi cu atâta uşurinţă.

Florimond era oarecum vorbăreţ. Cu toate acestea, nu consideră necesar să-i dea lui René informaţii explicite.

El se limită la a spune:

— Acest om este un fel de locotenent pentru mine.

— Înseamnă că sunteţi la comanda unei trupe aici? întrebă René.

— Da şi nu.

— Ah!

— Am de îndeplinit ceea ce se cheamă o misiune confidenţială.

— Serios?

— Da, încheie Florimond, am ordin de a păzi o tânără şi frumoasă domnişoară care locuieşte singură în castelul său, aşteptându-şi logodnicul.

— Misiunea, cum îi spuneţi, este tot confidenţială, observă René, dacă domnişoara este tânără şi frumoasă.

— De o frumuseţe ameţitoare…

— Trebuie să aveţi o oarecare amărăciune în suflet, mi se pare. A păzi comoara altuia este întotdeauna un lucru greu.

— Este adevărat, zise Florimond. Sunt exact de aceeaşi părere, astfel că mi-am luat măsuri de precauţie.

— Cum aşa?

— Mă tem să nu mă îndrăgostesc eu însumi.

— Ah! ah!

— Şi în loc să locuiesc la castel, care este la trei sferturi de leghe de aici, unde aş fi fost pus în situaţia să o văd pe această frumoasă tânără în toate orele zilei, am venit să locuiesc în acest han.

— Dar asta înseamnă că vă neglijaţi misiunea?

— Oh! Nu. Îl am pe credinciosul Fritz şi pe soldaţii săi.

— Ah! se numeşte Fritz, acest german?

— Da, şi el ocupă dependinţele castelului cu treizeci de oameni.

— Bun!

— Şi misiunea sa este de a nu lăsa decât pe cei care cunosc parola de trecere.

— Încep să înţeleg.

— Şi această parolă de trecere, sunt eu acela care o dă, încheie Florimond cu un aer şiret.

— Atunci, spuse René, totul este foarte bine.

René turnă de băut şi îi spuse lui Florimond:

— Deci, mă asiguraţi că domnul conte de Noë este la Dijon?

— Vă dau cuvântul meu.

— Şi de cât timp am nevoie pentru a ajunge la Dijon?

— Două zile bune de călărit.

— Drace!

Şi René se ridică de la masă.

— Atunci, plecaţi?

— Da, într-adevăr, domnule. Sunt onorat să vă fi cunoscut.

— Toată onoarea este de partea mea, domnule, răspunse politicos Florimond, şi sper că ne vom întâlni din nou.

— Oh! puteţi fi sigur.

Pajul domnului de Biron îi datora cinste pajului regelui Franţei.

Deci, nu continuă să mănânce, ci se ridică de la masă la rândul său.

— Permiteţi-mi, domnule, spuse el, să vă ţin scara[16].

— În acest caz sunt obligat să-mi iau revanşa, spuse René, care aruncă un pistol de aur pe masă pentru a plăti cina.

Câteva minute mai târziu el era în şa, dădu cordial mâna cu Florimond şi se îndepărtă în galop.

„Iată, îşi spuse el, cred că acum ştiu aproape tot ce aveam nevoie! Domnul Noë este în Dijon, aşa că nu ne deranjează. Dar domnul Florimond îndeplineşte o misiune confidenţială, aşa cum spune el, această misiune nu putea să i-o ceară decât domnul Noë: foarte bine. Domnişoara tânără şi frumoasă, care este păzită zi şi noapte într-un castel aflat la trei sferturi de leghe de aici, este Madeleine. Dar, cine cunoaşte parola, poate intra în castel. Şi eu cunosc parola de trecere: *Die Veilchen*, ceea ce înseamnă *violeta*. Acum mă pot întoarce la Auxerre şi să-i spun totul doamnei Nancy. Numai că, trebuie găsit un alt drum, pentru a nu trece prin orăşelul Vermenton.

Şi cum el călărea deja în afara oraşului şi drumul alerga pe marginea unui mic deal, René se ridică în scările şeii, şi profitând de lumina lunii, cercetă cu privirea cărarea ce şerpuia de-a lungul malului râului Cure.

Dar, în acest moment, un zgomot începu a se face auzit.

---

[16] Este vorba de scara [scăriţa] şeii. A ţine scara şeii este un gest de respect şi curtoazie faţă de cel ce încalecă un cal. [n.t.].

Era galopul unui cal care se auzea pe drum.

— Oh! oh, spuse el, acesta o fi Fritz care se întoarce?

Şi el privi cu atenţie.

Un călăreţ venea, alergând mâncând pământul.

— *Ventre-saint-gris!* cum spune regele, murmură atunci René, mi se pare că recunosc coama lungă şi argintie a micuţului cal béarnez al domnului Noë.

El se opri şi aşteptă…

Capitolul XLI

La o sută de paşi distanţă, René recunoscuse calul; la treizeci de paşi, călăreţul.

Era în mod sigur contele Amaury de Noë.

— Iată cine-mi deranjează micile mele combinaţii, murmură pajul. Să vedem cum ieşim din această afacere.

Şi când Noë îl văzu, René îi strigă:

— Hei! domnule conte, sunt foarte norocos, vă asigur…

Noë îl recunoscu pe René după voce, astfel că îşi opri brusc calul.

— Domnule de Maillefer!… spuse el.

— Domnule conte! răspunse René.

— Prin ce întâmplare?…

— Nu este o întâmplare, domnule conte.

— Cum aşa?

— Mergeam la Dijon în mod expres cu scopul de a vă vedea.

— Ah! ah! spuse Noë. Şi cum ai aflat că eram la Dijon?

— Un paj al domnului Biron, cu care am cinat mai devreme, este cel care mi-a spus.

— Florimond?

— Exact. De asemenea, vă jur că eram sigur că va trebui să fac încă patruzeci de leghe pentru a vă întâlni.

— Adevărat? întrebă Noë, care întinse mâna spre paj şi care-şi trase calul alături de al lui. Nancy este cea care v-a trimis la mine?

— Nu, domnule conte.

— Dar, cine?

— Regele.

— Ah! este adevărat că regele este la Auxerre?

— Nu, domnule conte, regele este la Fontainebleau, şi m-am despărţit de Majestatea Sa în seara trecută.

— Ah! ah!

— Şi regele nu va pleca de la Fontainebleau decât după ce vă va vedea, deoarece, se pare, are lucruri foarte importante să vă spună.

„Hmm! îşi spuse Noë, despre ce este vorba, Dumnezeule?”

René, spunând această minciună, gândi:

„Eu nu sunt, la urma urmei, decât mandatarul doamnei Nancy, şi când un ambasador minte pentru guvernul său, asta nu se mai numeşte minciună, ci un act diplomatic.”

Noë avu, de asemenea, acest gând:

„Regele trebuia să fie azi la Auxerre sau mâine cel mai târziu, după cum spunea în scrisoarea trimisă vărului meu Biron, dar el este la Fontainebleau şi nu a răspuns cu privire la autorizarea căsătoriei pe care Biron i-o ceruse. Ce poate să însemne asta? Dacă regele mă cheamă, înseamnă că vrea să mă chestioneze în legătură cu această căsătorie.”

René se achită de presupusul său mesaj şi aşteptă.

Noë continuă:

— Şi regele vrea numaidecât să mă vadă?

— Cât se poate de repede. „Dacă îl întâlneşti pe domnul de Noë, mi-a spus el, zi-i să se grăbească şi să nu se odihnească nici zi, nici noapte”.

— Foarte bine. Cu toate acestea, va trebui totuşi să-mi schimb calul la Auxerre.

— Puteţi să-l schimbaţi mai înainte, domnule conte.

— Unde anume?

— La Vermenton, unde se află trupele şi nimic nu va fi mai uşor.

— Ei bine! la drum, spuse Noë.

Şi îşi îndemnă calul la un galop uşor.

René îl urmă.

Un sfert de oră mai târziu, ei intrară în Vermenton şi se opriră la hanul, unde René cinase în compania pajului Florimond.

Florimond plecase la culcare.

Noë, liniştit prin prezenţa sa şi prin aceea a soldaţilor, în legătură cu Madeleine, frumoasa logodnică a prietenului şi vărului său, Noë, după cum spuneam, consideră că era inutil să-i perturbe somnul pajului.

El luă un cal odihnit, pe care-l cumpără de la un soldat cu douăzeci şi cinci de pistoli, şi plecă, urmat în continuare de René.

La ora patru dimineaţa, ei treceau pe sub zidurile castelului Auxerre.

Atunci René îi spuse:

— Ştiţi drumul, domnule conte?

— Drumul spre Fontainebleau?

— Da.

— Desigur! spuse Noë. Nu am luptat câte puţin peste tot?

— Asta-i drept.

— Dar dumneavoastră veniţi cu mine, presupun? zise Noë.

— Nu, domnule conte.

— De ce?

— Pentru că am o altă misiune de îndeplinit.

— Unde anume?

— La Auxerre, unde domnul mareşal d'Épernon trebuie să fi ajuns şi unde trebuie să-l previn ca să-l aştepte pe rege înainte de a merge mai departe.

Cu cincisprezece ani în urmă, Noë se lipsise complet de ajutorul vreunui paj şi considera că-şi încălcase principiul pentru că acum fusese însoţit de René, dar Noë venise din provincia sa unde trăise timp de mai mulţi ani, iar provincialul este încrezător prin natura sa.

— Ei bine! spuse el, adio, domnule René! sau, mai bine, la revedere.

— La revedere, domnule conte.

— Şi pentru că veţi merge să-l vedeţi pe domnul d'Épernon, adăugă Noë, transmiteţi-i, vă rog, din partea mea toate complimentele.

— Nu voi uita, spuse René.

Şi acesta din urmă se angajă pe podul d'Auxerre, la capătul căruia era o posternă[17], în timp ce Noë îşi continuă drumul său pe malul drept al râului Yonne.

. . . .

— Aşadar, spuse Nancy, după ce René îi povestise cu fidelitate toate aventurile sale, bietul Noë îşi va rupe nasul alergând spre Fontainebleau?

— Doamne! răspunse René, el va fi furios, şi dacă mă voi alege cu o lovitură zdravănă de sabie, nu mă voi plânge. Dar am fost nevoit!

— Eşti un drăguţ plin de isteţime, spuse Nancy, care îl lăsă pe

[17] Posternă – poartă de mici dimensiuni, integrată în zidurile unei fortificaţii sau ale unui castel, aflată în locuri discrete, care permitea celor din incintă să intre sau să iasă fără a atrage atenţia sau a fi văzuţi. [n.t.].

frumosul paj să-i fure un sărut, dar…

— Dar ce? întrebă René.

— Regele doarme acum.

— Trebuie să-l treziţi.

— Imposibil! I-am administrat un narcotic.

— Dar se va trezi în timpul zilei?

— Fără nicio îndoială.

— Ei bine! vom porni la drum în seara asta pentru a ajunge la castelul d'Arcy.

— Şi soldaţii?

— Pentru că am cuvântul de trecere, ei ne vor lăsa să intrăm.

— Ai răspunsuri la toate, spuse Nancy.

— Este dragostea cea care mi-a deschis mintea, şopti René.

Şi atinse cu buzele sale gâtul de lebădă al cameristei.

Capitolul XLII

Narcoticul folosit de Nancy pentru a-i calma regelui nerăbdarea îşi făcuse efectul, deoarece, după mai mult de douăsprezece ore, regele încă dormea.

Să ne amintim, acela pe care angajaţii hanului îl crezură drept un simplu gentilom, fusese transportat într-o cameră şi pus pe un pat, dar nu-l dezbrăcaseră.

Noaptea trecu, apoi dimineaţa, apoi o parte a zilei, şi Henric încă dormea.

Nancy intră în camera lui.

Vaporii narcoticului se risipiră, camerista îl atinse uşor.

Atunci regele oftă, apoi deschise ochii.

— Unde sunt? Cât e ceasul? întrebă el mai întâi.

Apoi, uitându-se la Nancy:

— Ah! tu eşti?

— Da, Sire.

— Am adormit?

— Sire, spuse Nancy, vinul de Burgundia v-a jucat un renghi.

— Cum s-ar spune, m-am îmbătat?…

— Oh! pur şi simplu v-aţi ameţit, Sire.

— Dar nu eram aici…

— Nu, Sire, dar am dat dispoziţie să fiţi dus în această cameră, când v-am văzut dormind.

Regele sări din pat.

— Cât e ceasul? întrebă el din nou.

— Priviţi, Sire.

Regele fugi la fereastră şi văzu că soarele coborâse la orizont.

— Ce! strigă el, am dormit toată ziua?

— Aproape.

— Dar este o zi pierdută… şi micuţa… şi mesagerul tău… de ce nu m-ai trezit?

Şi regele o privi pe Nancy cu un aer plin de reproş.

Nancy afişă pe buze zâmbetul ei fin.

— Sire, spuse ea, hazardul face bine tot ceea ce face.

— Ce vrei să spui?

— Dacă Majestatea Voastră n-ar fi fost puţin ameţit, nu ar fi adormit…

— Bine!

— Şi dacă nu aţi fi adormit, v-aţi fi pierdut răbdarea.

— Nu înţeleg, spuse regele.

— Atunci, continuă Nancy, regele, lipsit de răbdare, ar fi vrut să pornească la drum spre conacul d'Arcy.

— Fără îndoială.

— Şi atunci am fi avut necazuri după necazuri.

— Ce vrei să spui?

— Mesagerul meu s-a întors.

— Ah!

— Şi ceea ce am prevăzut s-a întâmplat.

— Ce anume?

— Domnul de Noë s-a numit protectorul şi tutorele inocentei.

Regele se încruntă.

— Cum, Noë este acolo?

— Nu mai este, datorită mesagerului meu. Şi dacă Majestatea Voastră binevoieşte să mă asculte un minut…

— Vorbeşte!

Atunci Nancy îi povesti cu exactitate aventurile frumosului paj René de Maillefer, care cinase cu Florimond, despre întâlnirea cu domnul de Noë şi cum îl minţise pe acesta din urmă, spunându-i că regele se afla la Fontainebleau şi mai apoi, cum aflase parola de trecere cu ajutorul căreia se putea intra la castelul d'Arcy.

— Bietul Noë! şopti regele care se gândi la vechiul său prieten derutat.

— Pe legea mea! Sire, spuse Nancy, trebuie să aplicăm remedii dure în cazuri extreme; şi apoi există un lucru pe care domnul de Noë nu-l ştie.

— Care dintre ele?

— Că micuţa domnişoară vă iubeşte.

— Da, spuse regele, mi-ai spus deja acest lucru, dar e

adevărat?

— Desigur, Sire.

— Cine a dovedit asta?

— Ea mi-a spus că iubeşte un mare războinic, un erou de care era separată printr-o adevărată prăpastie…

— Ce prăpastie?

— O prăpastie ce ţine de grandoare, Sire.

— Da, spuse regele, dar mi-a venit în minte o bănuială, din acel moment.

— O bănuială?

— Dacă ea îl iubeşte pe vărul meu?

— Oh! Sire, e imposibil.

— Crezi?

— În primul rând, mareşalul nu este frumos.

— Este mai tânăr decât mine.

— Păi, el are o înfăţişare dură şi feroce.

— Nu cu doamnele.

— La urma urmei, spuse Nancy, o prăpastie de grandoare nu separă un simplu gentilom, ca domnul de Biron, de fiica unui alt gentilom.

— Iată, spuse regele, că m-ai convins; este cel mai bun motiv pe care mi-l puteai da. Dar, în fine, cum se face că micuţa este păzită ca un bastion?

— Nu v-am spus că ea a fost persecutată de tutorele ei?

— Ah! da, Laffin.

— Şi că acest Laffin a vrut să o răpească? Eu chiar v-am povestit, Sire, despre frumoasa noastră luptă de la castelul d'Arcy, unde cred că am un străpuns un picior cu o lovitură de pistolet.

— Da, mi-ai spus toate acestea.

— Această întâmplare, continuă Nancy, a făcut ca domnul de Noë să ceară o gardă domnului de Biron şi să fie luate toate măsurile de precauţie împotriva domnului de Laffin.

— Deci, crezi că putem să pornim la drum acum? întrebă regele, pe care nebunia dragostei îl cuprinse din nou.

— La amurg, Sire, când Majestatea Voastră va putea să iasă din Auxerre fără a fi recunoscută.

Regele se întoarse la fereastră.

— Mai am încă două ore de aşteptat, spuse el.

Apoi o amintire îi reveni în minte.

— Şi acest biet Carassol care m-a aşteptat toată noaptea, spuse el.

— Oh! nu vă faceţi griji, Sire. L-am prevenit ieri seară trimiţându-i un bilet.

În acel moment, cineva bătu la uşă.

— Intră! făcu regele.

René îşi arătă drăguţa înfăţişare prin uşa întredeschisă.

— Iată, acesta este mesagerul meu, Sire.

— Ah! spuse Henric, tu eşti, drăguţule, cel care ţi-ai bătut joc de vărul meu, domnul de Noë?

— Pentru a-l servi pe rege, Sire.

— Ce vrei? îl întrebă Nancy.

— Am venit să-mi daţi ordine, spuse René de Maillefer. Vom pleca totuşi în seara asta?

— Desigur, spuse regele.

— Şi cu cât mai devreme, cu atât mai bine, continuă René.

— De ce?

— Păi, pentru că se vorbeşte în oraş că doamna marchiză de Verneuil nu va întârzia să sosească.

— Ah! la naiba! spuse regele, aceste întâmplări nefericite nu sunt decât pentru mine. Să plecăm repede!

Capitolul XLIII

René de Maillefer spusese adevărul, anunţând că doamna marchiză de Verneuil, pe numele său, Henriette de Balzac d'Entragues, fiica naturală a lui Carol al IX-lea şi a Mariei de Touchet, cu titlul de amantă a regelui de la moartea doamnei Gabrielle, era pe cale de a ajunge la Auxerre.

Regele voia ca marchiza să beneficieze de un lux princiar şi de onoruri la fel ca doamna Gabrielle.

Aşa că, de la moartea acesteia din urmă, marchiza călătorea cu mare pompă, însoţită de o armată de gentilomi, paji şi valeţi, şi precedată de picheri călare care o luau înainte pentru a-i pregăti locuinţa.

De la unul dintre acei picheri, pe care îi văzuse intrând la Auxerre, René de Maillefer află că marchiza urma să sosească în timpul serii.

Dar ceea ce picherul nu putu să-i spună lui René şi ceea ce, prin urmare, René nu ştia, era că marchiza se întâlnise la ieşirea din oraşul Sens cu domnul conte Amaury de Noë, gonind în mare grabă spre Fontainebleau.

Marchiza călătorea într-o litieră.

În ciuda luxului, în ciuda armatei de curteni care o escorta,

marchiza era într-o dispoziţie proastă.

Proiectele de căsătorie ale regelui cu prinţesa florentină Marie de Médicis erau motivele care îi încreţeau astfel frumoasa frunte şi îi întristau faţa?

Toata lumea credea asta… şi toată lumea se înşela.

Timp de trei zile de când era pe drum, marchiza nu adresă niciun cuvânt nimănui; ea mâncă foarte puţin, dormi tresărind şi neglijând să mângâie un copil negru drăguţ, îmbrăcat în roşu, căruia i se spunea *Mocassin* şi care o urma peste tot.

Mocassin, care aducea mai mult cu o maimuţă decât cu un om, făcuse frumoase sărituri pe tot parcursul drumului, dar marchiza nici măcar nu zâmbi.

Ori, în timp ce escorta princiară a favoritei ieşea din oraşul Sens şi cobora o rampă în mare viteză, se întâlni cu un cavaler care urca această rampă în trap întins, cu calul plin de spume.

Era domnul de Noë.

Noë nu o cunoştea pe marchiză pentru că el plecase de la curte înainte ca aceasta să devină favorită, dar doamna de Verneuil îl auzise de multe ori vorbind despre Noë pe rege.

Ori, Noë, văzând toată acea lume, crezu că era regele cel cu care se întâlnea; el se adresă unui paj pentru a se informa.

Pajul îi spuse că regele nu călătorea cu marchiza, dar că era probabil ca aceasta să-i transmită noutăţile.

Noë avu curiozitatea de a o vedea pe această femeie despre care toată Franţa vorbea.

Astfel, el descălecă, se apropie de litieră cu pălăria în mână şi o salută pe Henriette zicându-i:

— Scuzaţi-mă doamnă, dar sunt un văr mai îndepărtat şi un foarte bun prieten al regelui, şi mă numesc contele de Noë.

— Noë! exclamă marchiza, care îşi întrerupse propriile preocupări, sunteţi domnul de Noë?

— Da, doamnă.

— Ah! domnule, spuse Henriette, care devenise brusc extrem de amabilă, sunt foarte încântată să vă cunosc.

— Onoarea este pentru mine, doamnă.

— Urcaţi în litiera mea, domnule de Noë, continuă Henriette; de multă vreme voiam să vă văd. Să discutăm…

— Scuzaţi-mă, doamnă, răspunse Noë, dar regele mă aşteaptă.

— Regele vă aşteaptă?

— Da, doamnă.

— Unde este?

— La Fontainebleau.

— Este imposibil, domnule Noë, răspunse marchiza. Regele este la Auxerre.

— Oh! doamnă, vă jur...

— Eu vă jur, domnule de Noë, spuse marchiza, care avu atunci o scânteiere de furie în ochi, jur că regele vă amăgeşte, ca şi pe mine...

— Doamnă!

— Regele este şiret, continuă Henriette cu un accent de furie plin de gelozie. Regele a venit pe ascuns la Auxerre. El are în minte nu ştiu ce fantezie de amor...

Noë tresări.

— Este o femeie mizerabilă, o cameristă, o caraghioasă pe nume Nancy....

— De care regele este îndrăgostit?

— Oh, nu, făcu Henriette, dar ea este cea care i-a insuflat fantezia despre care v-am vorbit.

Noë se încruntă.

— Urcaţi deci şi daţi-vă calul unuia din valeţii mei, răspunse marchiza. Veţi vedea că v-am spus adevărul.

Noë nu aşteptă să repete. O suspiciune îi invadă sufletul şi îşi aminti în acel moment că René de Maillefer, care îi spusese că regele îl aşteaptă la Fontainebleau, era un servitor al lui Nancy.

— Să vedem, domnule, spuse marchiza, după ce Noë urcase în litieră, să ne explicăm. Mergeţi la Fontainebleau?

— Da, doamnă.

— Regele v-a dat o întâlnire?

— Da, doamnă.

— V-a scris?

— Nu, el mi-a trimis un paj pe nume René de Maillefer.

— Altfel spus, Nancy este cea care v-a trimis pajul.

— Dar de ce?

— Domnule de Noë, răspunse Henriette, vă asigur că regele este la Auxerre.

— Dar atunci, doamnă?...

— Lăsaţi-mă mai întâi să vă încredinţez un mic secret.

Noë aşteptă.

— Aţi cunoscut Luvrul pe vremea doamnei Catherine?

— Fără nicio îndoială.

— Ştiţi că grosimea pereţilor ascunde scări misterioase, pasaje secrete, temniţe şi celule?

— Da, doamnă.

— Ei bine, am un spion în Luvru, şi el m-a pus la curent, după cum veţi vedea.

— Ah!

— Eram în parcul meu de la Verneuil, foarte liniştită, foarte încrezătoare în dragostea regelui, care îmi scria în fiecare zi un bilet plin de pasiune.

— Bine! făcu Noë.

— Regele mi-a scris, aşa cum v-a scris şi dumneavoastră, că îmi dă o întâlnire la Fontainebleau, de unde intenţiona să plece pentru a deschide campania. Regele m-a minţit ca şi pe dumneavoastră. Eu am un mic gentilom, care îmi este devotat, pe care l-am introdus în fiecare noapte într-un coridor secret, de unde a putut vedea şi auzi tot ce se întâmplă în cabinetul regelui.

— Într-adevăr? zise Noë, dar de ce regele să vă înşele şi să mă înşele şi pe mine?

— Iată ceea ce vreau să vă explic, spuse marchiza.

Şi ea dădu ordin purtătorilor litierei sale să continue drumul până la Auxerre.

Capitolul XLIV

Şi marchiza de Verneuil continuă:

— Regele are o manie deplorabilă, aceea de a face tuturor femeilor de care se atinge mai mult sau mai puţin o promisiune de căsătorie.

— Într-adevăr, spuse Noë.

— El i-a făcut una doamnei de Beaufort, iar această biată Gabrielle a murit, convinsă că urma să devină regina Franţei.

— Acest lucru este adevărat, spuse din nou Noë.

— Mi-a făcut şi mie aceeaşi promisiune, continuă Henriette, şi această promisiune este cauza ghinionului meu.

— Cum aşa? întrebă Noë.

— Veţi vedea…

Henriette se aplecă spre Noë.

— Cunoaşteţi originea mea? spuse ea.

— Fără îndoială.

— Eu sunt, cu toate că sunt câteva dubii, fiica răposatului rege Carol al IX-lea.

Noë făcu un semn din cap, care voia să spună că era la curent cu genealogia marchizei.

Henriette continuă:

— Ori, regele, care obişnuieşte să promită că ia în căsătorie pe toată lumea şi care se ocupă în acest moment de negocieri pentru a obţine mâna unei prinţese italiene, regele, uită că încă este căsătorit.

— Eh! spuse Noë, dar e adevărat, pe legea mea!

— Dar doamna Margareta nu uită, spuse marchiza, şi chiar dacă ar uita, sunt oameni care îşi vor aminti în locul ei.

— Cred că da.

— Ori, urmăriţi-mi cu atenţie raţionamentul, domnule de Noë!

— Vă ascult, doamnă.

— Dacă regele ar fi vrut să se căsătorească cu domnişoara d'Estrées, parlamentul şi nobilimea ar fi făcut în aşa fel încât doamna Margareta, regina, să nu se amestece.

— Ah! într-adevăr.

— Dar eu sunt fiică de rege, credeţi-mă, iar doamna Margareta este mătuşa mea, şi am în vene sângele familiei Valois, şi, între noi fie vorba, nepoata lui Francisc I, chiar nelegitimă, valorează mai mult decât un Bourbon. Acest lucru o împiedică pe doamna Margareta să doarmă.

— Înţeleg, spuse Noë.

— Ori, de fiecare dată când regele vrea să se căsătorească cu o amantă comună, continuă răutăcioasa marchiză, doamna Margareta nu dă niciun semn de viaţă. Ea rămâne în castelul său din Auvergne, foarte liniştită, şi în cel mai bun caz, pentru a se distra, îşi schimbă favoritul. Dar dacă regele vorbeşte despre căsătoria sa cu domnişoara de Balzac d'Entragues, marchiza de Verneuil, cum s-ar spune o fiică din familia de Valois, doamna Margareta, care ţine să rămână regina Franţei, se agită, se luptă, şi o pune în acţiune pe fidela sa Nancy.

Pentru a doua oară, Noë tresări.

— Repede! continuă Henriette, trebuie să-i distragă atenţia regelui, şi să-i inducă în inimă şi în minte o altă iubire de mică importanţă, el fiind nevoit, după un timp oarecare, să se întoarcă la marchiza de Verneuil.

— Dar atunci, doamnă, spuse Noë, veţi vedea că această Nancy despre care vorbiţi…

— Este sufletul blestemat al reginei.

— Ştiu.

— Şi regele are o pasiune pentru ea, susţinând că o cunoaşte din tinereţe şi că ea i-a deschis uşa camerei Margaretei, după ce ducele de Guise plecase.

Noë îşi muşcă buzele pentru a nu râde.

— Sunteţi rea, doamnă, spuse el.

— Facem tot ceea ce putem, răspunse cu modestie marchiza.

— Deci, Nancy este?…

— Cea care râde de dumneavoastră şi de mine.

— Ea este cea care?…

— Ea este cea care i-a vorbit regelui de o anume domnişoară foarte drăguţă, după aparenţe, şi de care regele este înnebunit fără să o vadă.

Noë avu o zbatere de inimă.

— Şi această domnişoară?…

— Regele, care este la Fontainebleau pentru dumneavoastră şi pentru mine, este, de fapt, la genunchii ei.

— La Auxerre?

— Nu, în apropiere, într-un micuţ castel, al cărui nume mi s-a spus şi pe care l-am uitat.

Noë devenise palid şi o privea pe marchiză cu îngrijorare.

— Dumnezeule! domnule, spuse Henriette, păreţi emoţionat! …

— Eu, doamnă?

— Cunoaşteţi cumva fata despre care vă vorbesc?

— Dar… doamnă,… nu mi-aţi spus…

— Numele ei? Ah! e drept.

— L-aţi uitat, de asemenea?

— Oh! Nu, ea se numeşte Madeleine.

— Madeleine d'Arcy! strigă Noë.

— Exact. Ea este. Şi poartă numele conacului ei.

— Ah! mizerabila Nancy! exclamă Noë.

— Deci o cunoaşteţi pe această tânără?

— Da, doamnă.

— Şi… îl veţi căuta pe rege?

— Îl voi căuta pe rege pentru a-l împiedica să o seducă pe fiica bătrânului meu prieten, continuă Noë, cu emoţie în glas; îl voi căuta pentru a mă arunca la genunchii lui şi pentru a-l ruga să o respecte pe logodnica unui om căruia îi datorează jumătate din coroană.

— Ce vreţi să spuneţi? făcu Henriette, la rândul ei surprinsă.

— Madeleine d'Arcy este logodnica mareşalului de Biron, încheie Noë cu un glas înăbuşit.

Şi el se repezi să iasă din litieră.

— Unde vă duceţi? făcu marchiza.

— Voi galopa cât pot de repede până la castelul d'Arcy, strigă Noë, să împiedic o nenorocire, dacă mai este timp.

Şi sări pe calul său şi-l îmboldi cu pintenii de câteva ori.

— Oh! oh! şopti marchiza văzându-l cum dispare într-un vârtej de praf, cred că am aflat cum să mă răzbun!

Apoi chemă pe unul dintre gentilomii săi şi îi spuse:

— Veţi galopa până la Dijon şi îi veţi duce mareşalului de Biron biletul pe care-l voi scrie.

Apoi trase de la sânul său un carneţel micuţ, din care rupse o foaie pe care scrise aceste cuvinte:

„Domnule duce de Biron.

În timp ce guvernaţi cu credinţă provincia Burgundia pentru rege, regele este la picioarele Madeleinei d’Arcy, logodnica domniei voastre.

Cu bune intenţii, vă salut!”

Apoi, adresându-se gentilomului:

— Goneşte până la Dijon, fără să pierzi vreun minut!...

— Da, doamnă, spuse gentilomul, care era un bărbat tânăr şi chipeş, ambiţios şi dornic de a intra în graţiile favoritei.

Şi Henriette îl urmări din ochi, aşa cum îl urmărise pe Noë şi şopti:

— Cred că acum voi călători mai puţin tristă: răzbunarea e un bun tovarăş de călătorie!...

Capitolul XLV

Cu toate acestea, în timp ce Noë galopa foarte grăbit, în timp ce gentilomul trimis la Dijon de marchiza răzbunătoare gonea de rupea pământul şi în timp ce Henriette d’Entragues se complăcea în a calcula dinainte jena sau furia lui Biron faţă de rege înainte de a intra în campania de război, în timpul acesta regele parcursese mare parte din drum şi avea un avans destul de mare.

Plecând de la Auxerre pe la apus de soare, însoţit de messire de Carassol şi de un alt gentilom, de către Nancy şi René de Maillefer, el călări cu vioiciune până la porţile oraşului Vermenton.

Dar acolo, René făcu observaţia că era inutil să treacă prin oraş şi să atragă astfel atenţia lui Florimond, care nu putea să nu fie deranjat de acest grup care se îndrepta spre castelul d’Arcy.

— René are dreptate, spuse Nancy.

Şi coborâră până la malul râului al cărui curs urca şi pe care

voiau să-l urmeze.

Apăruse ca de obicei un splendid clar de lună, care îi permisese lui René, cu o zi înainte, să-l recunoască de la distanţă pe domnul Noë.

— Mi-ar fi plăcut mai degrabă să fie întuneric beznă, şopti pajul la urechea lui Nancy.

Nancy nu mai călătorea în litieră. Ea era călare la dreapta regelui, care îşi ridicase atât de bine gulerul hainei că însuşi Noë, dacă ar fi fost acolo, nu l-ar fi recunoscut.

— De ce, drăguţul meu? întrebă Nancy.

— Nu am încredere în Florimond.

Cu toate acestea ajunseră fără vreo piedică până la bacul care servea la traversarea râului.

— Hei, barcagiu! strigă René.

Barca, ce era acostată în cealaltă parte, se desprinse de ţărm şi traversă încet râul.

Atunci observară că barcagiul nu era singur.

El avea doi oameni în barcă, şi aceşti doi bărbaţi, lumina lunii îţi permitea să-i recunoşti, purtau platoşă din piele de bivol aşa cum aveau soldaţii.

— Hei! spuse regele, iată-i deja pe gardienii lui Noë! Acest diavol Noë, este mai rău decât un dragon.

Barca acostă.

Unul dintre soldaţi sări pe mal şi spuse:

— Unde mergeţi?

— La conacul d’Arcy, spuse René de Maillefer.

— Nu se poate trece, spuse soldatul, pe care René îl recunoscu.

Era Fritz, bunul german pe care-l văzuse cu o zi înainte venind să ia parola.

— *Die Veilchen!* spuse René.

— Nu-mi pasă de parola de trecere, repetă germanul.

— Şi de ce, ticălosule?

— Pentru că domnul Florimond mi-a dat ordin să nu-i las să treacă pe oamenii care merg pe jos.

— Ei bine, noi am lăsat caii noştri aici.

— Nu, spuse soldatul cu o încăpăţânare germană.

— Oh! oh! făcu René care duse mâna la garda sabiei lui, văd că trebuie să ne luptăm.

René înaintă singur până la barcă şi, pe tot parcursul acelei întrevederi, regele şi companionii săi rămaseră la câţiva paşi distanţă.

Dar regele se apropie la un moment dat.

— Ce se întâmplă? spuse el.

— Acest ticălos nu vrea să ne lase să ne îmbarcăm, spuse René de Maillefer.

— Şi, de ce?

Când puse această întrebare, regele îl privi cu mai mare atenţie pe soldatul a cărui faţă îi era luminată de torţă.

— *Ventre-saint-gris!* strigă el, îl cunosc pe acest om.

Şi el îşi deschise haina în aşa fel încât să-şi arate faţa germanului.

— Uită-te la mine, caraghiosule, spuse el. Nu mă recunoşti? Te recunosc, crede-mă, te cheamă Fritz, şi te-am împiedicat cu greu, într-o seară, să-l spânzuri pe prietenul meu Galaor de o fereastră a Luvrului.

— Regele! îngăimă soldatul.

— Chiar el. Acum ne vei lăsa să trecem?

Fritz făcu o plecăciune, rămânând în continuare confuz.

Atunci René se apropie de Nancy.

— Este totuna, spuse el, nici dumneavoastră, nici regele nu mai aveţi nevoie de mine acum?

— Nu, spuse Nancy.

— Atunci am de gând să merg la Vermenton.

— De ce?

— Pentru a discuta puţin cu noul meu prieten Florimond.

— Du-te, spuse Nancy, prudenţa este un lucru bun atunci când merge mână în mână cu curajul.

René îşi întoarse calul şi plecă la galop, în timp ce regele şi însoţitorii săi urcau în barcă, ţinând caii de căpăstru.

Când fură de cealaltă parte a râului, regele îi spuse lui Fritz:

— Ai fost instruit să nu laşi pe nimeni să intre la castel?

— Da, Sire.

— Şi domnul de Noë este cel care ţi-a dat acest consemn?

— Nu cunosc! spuse soldatul.

— Cum, tu nu-l cunoşti pe domnul de Noë?

— *Nein!* spuse germanul.

— Atunci, cine te-a pus aici?

— Domnul Florimond.

— Ah! da, gândi regele, care îşi aminti povestea lui René de Maillefer.

Apoi el adăugă:

— Ei bine! vei încălca acest consemn pentru mine, pentru că eu sunt mai presus de orice consemn.

Fritz se înclină.

— Condu-ne, adăugă regele.

La distanţă de bac, castelul era liniştit şi aproape invizibil; doar o lumină strălucea în mod clar în spatele unei ferestre.

— Ei, Sire, spuse Nancy, iată steaua voastră care se trezeşte.

— Ultima stea, fără îndoială, oftă regele.

Ajunseră la curtea principală.

Soldaţii ieşiră dintr-o încăpere de la parter unde Fritz îi instalase.

Dar Fritz îi trimise înapoi pronunţând câteva cuvinte în germană.

Şi el trase o cheie din buzunar.

— De data aceasta, gândi Nancy, cred că ciobanul a adus chiar el lupul la stână.

. . . .

Fritz, într-adevăr, introdusese lupul în stână, dar, fiind un cioban fidel stăpânului său, el îşi rezerva posibilitatea de a căuta ajutor.

Într-adevăr, abia ce regele şi suita sa intrară, că el şi sări în şaua unui cal şi plecă în galop spunând:

— Nu am putut să-l împiedic pe rege să treacă, dar voi putea totuşi să-l previn pe domnul Florimond.

Capitolul XLVI

Dar, oricât s-ar fi grăbit Fritz, René de Maillefer avea un avans prea mare pentru a nu ajunge înaintea lui la Vermenton.

De altfel, René nu se sinchisea deloc de Fritz şi nu se temea decât de Florimond.

Acesta din urmă era la masă, la fel ca în ziua precedentă, şi servea cina atunci când René sosi.

— La naiba! spuse el, cerul vă trimite, dragă domnule Maillefer; în loc să mănânc, căscam. Veţi lua cina cu mine, nu-i aşa?

— Am venit special pentru asta, spuse René.

— Să fie într-un ceas bun! Dar nu aţi putut ajunge până la Dijon?

— L-am întâlnit pe domnul de Noë în drumul meu.

— Ah! ah!

— El mergea la Auxerre să-l întâlnească pe rege.

— Regele, la Auxerre?

— Da, dragă prietene.

Apoi, în loc să se aşeze la masă, René, privindu-l pe Florimond, îi spuse:

— Am putea lua cina într-o cameră în care să fim numai noi? Aş vrea să ne simţim în largul nostru, deoarece îmi plăceţi foarte mult, domnule Florimond, şi aş vrea să vă câştig prietenia.

Florimond făcu o reverenţă.

Apoi îl chemă pe hangiu şi îi ordonă să pregătească masa în propria sa cameră, de la primul etaj al hanului.

Aranjarea mesei a fost o treabă de câteva minute, şi în mai puţin de un sfert de oră cei doi paji cinau faţă-n faţă.

René stătea cu spatele la uşă, dar era hotărât să-l împiedice prin toate mijloacele posibile pe Florimond să iasă din cameră, dacă aceasta ar fi bănuit ceva.

Florimond nu bănuia încă nimic; totuşi, el îl surprinse pe René tresărind la tropotul unui cal care trecu pe sub ferestrele hanului.

— Aşteptaţi pe cineva? întrebă el.

— Nu, spuse René.

— Vă veţi culca aici?

— Oh! nu ştiu. Pentru moment aş vrea să mă ocup de stomacul meu care cere de mâncare.

— Foarte bine, spuse Florimond turnându-i să bea.

— În sănătatea dumneavoastră şi a frumoasei domnişoare al cărei gardian sunteţi! spuse René.

— Cum! ştiţi?…

— Ştiu ce mi-aţi spus ieri…

— Ah! e drept, am uitat…

Şi Florimond începu să-l privească pe René într-un mod suspicios.

Dar René era de o veselie fermecătoare şi îi spuse pajului domnului de Biron o mie de poveşti despre frumoasele femei de la curtea Franţei.

Florimond începu să bea vin sec, ca un om pe care vinul de Burgundia nu-l înspăimântă.

René spera să-l îmbete, dar fu nevoit să renunţe la această idee.

Cina se termină şi el îi propuse să joace zaruri.

Şi, în acelaşi timp, trase din buzunar un cornet şi zaruri.

— Cu plăcere, spuse Florimond, care făcu acelaşi lucru. Care este miza?

— Un galben.

— Fie, spuse Florimond.

Şi el răsturnă cornetul său după ce îl agitase energic.

Florimond câştigă prima dată şi a doua oară.

— Doi galbeni în loc de unul, spuse el.

— Cum doriţi, spuse René.

Dar norocul se inversă. Florimond îşi pierdu câştigul, plus zece galbeni.

— Să închidem jocul sau să dublăm miza, spuse René, care era stăpân pe situaţie.

Florimond pierdu din nou.

Pajul nu se mai putea stăpâni.

El scoase o pungă şi o puse pe masă.

Punga conţinea doar zece galbeni, iar lui îi trebuiau douăzeci.

— Nu, domnule Florimond, spuse René pe un ton plin de curtoazie, Dumnezeu nu vrea ca eu să vă jefuiesc. De aceea, vă acord revanşa.

— Dar, spuse Florimond, dacă voi pierde?…

— Ei bine, vom dubla miza până veţi câştiga.

— Oh! domnule…

— Nu sunt un jefuitor, spuse René punând zarurile în cornetul său.

Florimond jucă încă de trei ori, ceea ce făcu să aibă o datorie de o sută de galbeni.

Era palid şi buzele sale se înspumară uşor.

Dintr-o dată pasul greu al hangiului se auzi coridor.

— Domnule Florimond, spuse acesta intrând, omul dumneavoastră este jos.

— Cine, Fritz?

— Da, domnule.

— Ce vrea?

— Să vă vorbească imediat despre un lucru extrem de important.

Şi hangiul ieşi.

— Foarte bine, spuse Florimond, care se ridică. Scuzaţi-mă o clipă, domnule René, spuse el.

— Nu pot, spuse René.

Şi, ridicându-se de asemenea, se plasă în faţa uşii.

— Pardon, spuse el, dar curajosul Fritz va trebui să mai aştepte.

— Ce anume?

— Ca noi să terminăm partida.

— O vom relua după ce mă voi vedea cu el.

— Imposibil, spuse René.

— Cum?

— Îmi datoraţi o sută de galbeni. Dacă vreţi să ieşiţi de aici, plătiţi-mi datoria.

— Cred că este o glumă, domnule.

— Nu glumesc, domnule Florimond.

— Domnule, serviciul meu este mai înainte de partida noastră, spuse furios pajul.

— Domnule dragă, răspunse René, îmi datoraţi o sută de galbeni.

— Vi-i voi plăti.

— Plătiţi-mi-i imediat.

— Nu am această sumă la mine.

— Atunci sunteţi prizonierul meu.

— Dacă nu-mi permiteţi să ies, vă ucid! spuse Florimond, care îşi scoase sabia.

— Ceea ce v-ar putea face fericit, răspunse René, care îşi trase şi el sabia.

Cei doi paji, prieteni mai devreme, se atacară unul pe celălalt.

Lupta nu ţinu mult timp.

René învăţase scrima de la un maestru florentin, iar el era neobişnuit de puternic.

— Vă voi da o lovitură de sabie sub umăr, spuse el; nu veţi muri, dar vă veţi pierde cunoştinţa; de asta am nevoie.

Şi, într-adevăr, două secunde mai târziu, Florimond, atins la umăr, scoase un ţipăt puternic, lăsă să-i scape sabia din mână şi căzu leşinat pe podea.

Atunci René deschise uşa şi strigă:

— Hei! domnule Fritz, puteţi urca?

Fritz, care nu auzise nici strigătul scos de Florimond, nici căderea corpului său, urcă fără să bănuiască ceva.

Capitolul XLVII

În timp ce germanul urca scara cu un pas greoi, lovind tija lungă a pintenilor săi de treptele scării, René de Maillefer îl împinse pe Florimond, care era nemişcat, într-un colţ al camerei, apoi se plasă în spatele uşii, ceea ce făcu ca atunci când Fritz intră, să nu vadă pentru început pe pajul domnului de Biron şi să creadă că acea cameră era goală.

Dar abia ce trecu pragul uşii, că aceasta se închise brusc, şi, uimit, soldatul se găsi faţă în faţă cu René Maillefer care avea sabia în mână.

El începu să se dea înapoi, apoi îl văzu pe Florimond care părea mort şi scoase un strigăt; în cele din urmă, îl văzu pe René că scoate un pistol din centură, în timp ce îşi punea sabia în teacă.

Fritz avea într-adevăr o sabie, dar îşi lăsase pistoalele în coburul şeii, şi oricât de lungă ar fi fost o sabie, niciodată nu ar fi întrecut un glonţ.

Aceasta era, cel puţin, opinia lui Fritz, motiv pentru care se sprijini de un perete pe care chiar încercă să-l dărâme cu umerii săi laţi.

Dar zidul era solid şi Fritz nu reuşi decât să-şi facă vânătăi.

— Dragul meu domn Fritz, spuse atunci René, într-o excelentă germană, ceea ce-l linişti puţin pe mercenar, atât de dulce i se părea limba maternă la ureche, dragă domnule Fritz, dacă îi vreţi binele, atunci să stăm de vorbă puţin şi, în primul rând permiteţi-mi să vă spun că dacă veţi striga, vă voi trage un glonţ în cap.

— Drace! spuse germanul cu naivitate, sunt sigur că asta veţi face.

— Văd că mă cunoaşteţi, spuse René soldatului. Nu v-ar servi mare lucru să ţipaţi, deoarece hangiii niciodată nu se amestecă în certurile spadasinilor.

Şi spunând acestea, René încuie uşa cu cheia şi o puse în buzunar.

— Ei bine, domnule Fritz, continuă el aşezându-se călare pe un scaun, spuneţi-mi cu ce treburi aţi venit aici.

— Am venit să-l văd pe domnul Florimond pe care l-aţi ucis.

— Greşiţi, domnule Fritz.

— Cum? spuse soldatul.

— Domnul Florimond e doar leşinat. El este chiar rănit uşor, şi în două zile va fi pe picioare, dacă cineva va avea puţină grijă de el.

— Ah! făcu soldatul, cu uimire.

— Vă angajez chiar, continuă René, să-l luaţi în braţe şi să-l puneţi pe acest pat, care este al lui.

Fritz îşi revenise puţin din buimăceală; înţelese chiar, el, capul pătrat german, că pistolul îndreptat spre el îl punea la discreţia lui René, aşa că cel mai bun lucru de făcut era să i se supună.

El urmă atunci sfatul lui René, îl luă pe Florimond în braţele sale şi îl puse pe pat.

— Dezbrăcaţi-l, spuse René.

Fritz se supuse în continuare şi îl acoperi pe Florimond cu cearşafuri şi pături.

— Acum, încheie René, rupeţi-i cămaşa, faceţi-o fâşii şi opriţi-i sângele care continuă să curgă.

În acele vremuri, fiecare soldat era într-o oarecare măsură şi chirurg.

Fritz se achită perfect de sarcina care îi fusese încredinţată.

— Să nu aveţi nicio grijă în ceea ce-l priveşte, spuse atunci René de Maillefer. Am dat de douăzeci de ori aceeaşi lovitură de sabie, şi pot spune ca nu a murit nimeni.

Fritz nu spuse nimic.

Bunul german era la fel de buimac precum un lup prins în capcană.

— Dragul meu domnule Fritz, continuă René, de ce nu îmi spuneţi ce voiaţi să-i comunicaţi domnului Florimond?

Germanul păstră tăcerea.

— Aş putea foarte bine să vă forţez să vorbiţi, continuă pajul jucându-se cu încărcătorul pistoletului său, dar, cum ştiu tot ce mi-aţi putea spune, este inutil. Aţi venit să-l preveniţi pe domnul Florimond că regele se află la castelul d'Arcy.

— Este adevărat, spuse Fritz.

— Acest lucru ar face mai multă onoare loialităţii voastre decât stângăciei voastre, dragă domnule Fritz.

Germanul afişă din nou acea figură surprinsă şi naivă pe care o avea de regulă atunci când nu înţelegea nimic.

— Ascultaţi-mă din nou, continuă René: domnul Florimond nu este un oarecine, sunt de acord. El are încrederea mareşalului de Biron.

— Da, făcu germanul, cu un semn din cap.

— Dar mai presus de mareşal, este regele.

Fritz tresări.

— Şi dacă regele ar şti că aţi fi vrut să-i jucaţi o festă, ar da ordin să fiţi atârnat de primul copac.

Fritz simţi un frison uşor.

— Dar, continuă pajul, nu sunt eu cel care să dau vina în mod nejustificat pe un soldat care îşi face datoria, şi atâta timp cât eşti sincer cu mine, regele nu va şti nimic despre intenţiile tale.

Faţa întunecată a lui Fritz se însenină.

— Dragă domnule Fritz, spuse pajul în continuare, m-a cuprins mai devreme o bănuială ciudată.

Germanul se uită la el.

— M-am întrebat dacă era bine ca unicul scop de a-i face pe plac vărului său, domnul Noë, era ca mareşalul de Biron să-i dea o adevărată garnizoană domnişoarei la castelul d'Arcy.

— Domnule, spuse soldatul cu naivitate, n-am auzit vreodată vorbindu-se despre domnul de Noë.

— Ah! Serios?

— Şi dacă domnul de Biron a pus o garnizoană la castelul d'Arcy, înseamnă că este gelos.

— Gelos! exclamă René.

— Da, domnule.

— Cum? Deci, mareşalul este îndrăgostit de domnişoară?

— El va veni în trei-patru zile să se căsătorească cu ea.

— Ah! mii de draci! strigă René de Maillefer: Ei bine! Nancy şi cu mine am făcut, după cum văd, o treabă frumoasă. Iată că regele şi mareşalul fug după acelaşi iepure!

Şi cum René spuse acestea, paşi grăbiţi se auziră urcând scara şi urmară câteva bătăi puternice în uşă.

— Cine-i acolo? întrebă pajul, care avea cheia în buzunar.

Dar nu i se răspunse, şi uşa fu forţată cu o puternică lovitură de umeri.

Atunci René simţi câteva picături de sudoare brobonându-i fruntea.

Un om era în prag, cu sabia scoasă din teacă, cu faţa roşie de furie.

Şi acest om era domnul de Noë, pe care René îl înşelase cu atâta cruzime, cu o zi înainte, făcându-l să gonească pe drumul spre Fontainebleau.

Capitolul XLVIII

A fost hazardul cel care l-a adus pe Noë în prezenţa pajului René de Maillefer; dar hazardul are trădări, pe care cea mai mare precauţie nu le-ar putea dejuca. Dacă i s-ar fi spus cu o oră înainte, lui René de Maillefer, că el va fi în prezenţa lui Noë în trei sau patru zile, ar fi răspuns ridicând din umeri:

— Domnul Noë este mai aproape de Fontainebleau decât de Auxerre în acest moment, iar eu sunt foarte liniştit.

Dar René nu ţinuse cont de micile feste pe care ţi le poate juca hazardul, după cum spuneam.

El nu prevăzuse că Noë se va întâlni în drumul său cu doamna Henriette d'Entragues, ducesă de Verneuil, care l-a pus la curent cu intrigile regelui şi care l-a făcut să se întoarcă din drum.

Ca urmare a destăinuirilor ducesei, Noë pornise într-un galop năvalnic pe unul dintre acei cai mici şi cei mai focoşi, căluţul său béarnez. Dar totul are un sfârşit, chiar şi curajul şi energia unui

cal din Tarbes.

Din trei în trei ore, Noë se oprea, îi dădea o mână de fân şi puţin ovăz curajosului animal, apoi pornea din nou la drum.

Călări astfel şi trecu de Joigny, merse pe sub zidurile oraşului Auxerre, ajunse apoi sub meterezele străvechi din Cravant; în sfârşit, casele albe din Vermenton, toate luminate de razele lunii, îi apărură pe flancul unui deal încărcat de podgorii.

Dar, vai! vai! bietul căluţ din Tarbes se opri brusc.

Noë îl simţi cum tremură sub el ca un edificiu care se prăbuşeşte, iar el abia avu timp să-şi scoată picioarele din scări.

Atunci curajosul animal se prăbuşi sub greutatea sa la pământ, ridicând spre stăpânul său o privire tristă şi dulce, o privire ca a unui om aflat pe moarte, care părea să spună:

„Am umblat atâta vreme cât am avut forţă, şi mor în serviciul tău, o, stăpânul meu!”

Noë simţi o durere cumplită dar şi o mare furie.

El îl sărută pe bietul cal, care făcea eforturi zadarnice pentru a se ridica, apoi exclamă:

— Voi găsi un alt cal la Vermenton.

Şi începu să alerge spre sat.

Câteva minute mai târziu, ajunse la uşa acelui han în care René de Maillefer îi administrase o frumoasă lovitură de sabie lui Florimond şi zări calul soldatului Fritz legat de un inel de fier.

— Dă-mi calul acesta, îi spuse el hangiului.

— Imposibil, domnul meu.

— Vinde-mi-l, voiam să-ţi spun, îţi voi plăti oricât de mult ai cere.

— Nu este al meu, domnul meu.

— Al cui e?

— Al locotenentului de mercenari, domnul Fritz.

— Unde este Fritz?

— Este sus, în camera domnului Florimond, care ia cina împreună cu domnul René de Maillefer.

— René! strigă Noë.

Şi Noë urcă scara din patru în patru trepte, şi cum nu i se deschidea, el forţă uşa.

René de Maillefer fu atât de uimit să se vadă în prezenţa domnului de Noë, încât pistolul pe care-l ţinea în mână îi scăpă.

În acelaşi timp, îşi scoase sabia.

Sabia va fi întotdeauna arma preferată a gentilomilor, şi dacă pistoletul i se păruse util lui René pentru a-l ţine la respect pe o canalie ca Fritz, el pricepu că, în cazul lui Amaury de Noë,

trebuia să folosească o altă armă.

— Ah! iată-te, caraghiosule! făcu Noë. Deşi sunt grăbit, trebuie să reglez o mică datorie cu dumneata.

— Domnule! răspunse René, vom regla tot ceea ce veţi dori, dar vă rog să retrageţi acel epitet care sună urât, „caraghiosule”, care nu mi se potriveşte, ţinând cont că eu sunt un gentilom şi, prin urmare, egalul dumneavoastră.

— La naiba! strigă Noë, îmi place acest cuvânt. În gardă!

— În gardă, fie, spuse René.

Şi săbiile se încrucişară.

— Ah! tânărul meu cocoş, spuse Noë, care, odată având sabia în mână, îşi recăpătă sângele rece şi umorul plin de ironie al unui gascon sadea care era; ah!

— Domnule conte, răspunse pajul dând cu galanterie una dintre loviturile cele mai savante, am cea mai mare stimă şi cel mai mare respect pentru caracterul dumneavoastră, dar el mă face să reacţionez astfel, şi sunt pregătit să suport consecinţele.

— Şi de ce, tânărul meu cocoş?

— Serviciul regelui.

— Da, da, spuse Noë, care simţi cum se enervează din nou, serviciul lui Nancy, mai bine zis.

— Este acelaşi lucru, spuse René cu răceală.

— Ei bine! apăraţi-vă, pentru că mă simt obligat să vă omor.

— Mă văd, domnule conte, în aceeaşi situaţie dureroasă, continuă René cu tristeţe.

— Într-adevăr!

— Fără îndoială, continuă pajul, în care Noë găsise un adversar demn de el.

— Şi de ce?

— Dacă mă veţi omorî, spuse René, veţi încăleca pe cal şi, îndrumat de acel neghiob pe care-l vedeţi acolo, veţi galopa până la castelul d’Arcy.

În acelaşi timp René îl indică din privire pe Fritz, care îşi strângea pistoletul şi care rămăsese ca un spectator liniştit al luptei.

— Fără îndoială, voi merge la castelul d’Arcy.

— Este ceea ce trebuie să împiedic, domnule conte.

— Şi, de ce anume?

— Pentru că îl veţi deranja pe rege.

Noë scoase o înjurătură de furie.

În acelaşi timp el lovi cu foarte mare dibăcie sabia pajului, terţă după terţă, îi dădu o viguroasă lovitură de pumn şi îl

dezarmă.

René scoase un strigăt plin de mânie.

Dar Noë puse deja piciorul pe sabia pajului.

— Domnule de Maillefer, spuse el, îi voi vorbi regelui despre fidelitatea voastră. Sunteţi un bărbat şarmant, dar v-am făcut prizonierul meu şi vă voi da în paza bravului german, căruia îi voi ordona să vă tragă un glonţ în cap dacă veţi încerca să ieşiţi de aici.

Şi Noë se repezi spre uşă.

René îşi luă sabia şi vru să-l urmeze.

Dar Fritz îşi armă pistoletele şi se plasă în faţa lui.

— Nu se trece, spuse el.

. . . .

Noë sări pe calul lui Fritz şi goni cu viteză maximă spre castelul d’Arcy.

Capitolul XLIX

Noë se îndepărtă în galop de Vermenton, gonind spre castelul d’Arcy pentru a preveni galanteriile regelui Henric faţă de logodnica prietenului şi vărului său, Biron.

Nancy avea puţină dreptate atunci când pretindea că bravul Noë, Noë ironic şi sceptic altădată, devenise puţin predicator, puţin moralist, puţin provincial.

Noë era într-adevăr câte puţin din toate, şi exagera lucrurile, fără îndoială, formulând el însuşi un bun discurs, pe care apoi spera să-l ţină regelui; acest discurs, fără îndoială, fără a ieşi din limitele respectului, trebuia să-i dea o lecţie lui Henric de Bourbon care comitea o detestabilă acţiune, curtând o fiică de nobil menit să se căsătorească şi o acţiune stângace şi lipsită de tact, deoarece fata în cauză era, printre altele, logodnica mareşalului de Biron, de care Henric avea mare nevoie în campania sa împotriva ducelui de Savoia.

Şi Noë împunse cu pintenii în coastele calului lui Fritz, care era la fel de greoi ca şi stăpânul său, şi zguduia pământul sub copitele lui mari.

Ajuns la râu, el chemă barcagiul.

Dar barcagiul se prefăcu că nu aude şi nu dezlegă barca.

Aceasta însemna că regele îi interzisese să mai treacă pe cineva.

Noë nu se descurajă pentru atât de puţin. El împinse cu curaj

calul în râul a cărui apă ajungea până la brâu şi astfel ajunse pe celălalt mal.

Apoi începu să gonească spre castel.

Soldaţii lui Fritz, în absenţa şefului lor, trecuseră destul de repede de partea *inamicului*, adică de partea regelui, aşa că încercară să-i blocheze drumul lui Noë.

Dar Noë, amintindu-şi de timpurile când se duela, împungând şi tăind cu sabia, alături de regele fără regat, începu să împartă în stânga şi în dreapta o duzină de ghionturi şi pumni, obligându-i pe mercenarii germani să se retragă.

Ajuns la uşa castelului, începu să lovească cu sete cu mânerul sabiei.

Apoi auzi în spatele uşii un glas batjocoritor spunând:

— Într-adevăr! Numai curajosul domn de Noë este cel care poate bate aşa de tare.

Uşa se deschise, şi Nancy cu un felinar în mână, apăru în faţa domnului Noë.

Nancy zâmbi şi spuse în continuare:

— Dragul meu domn de Noë, vă declar cavalerul cel mai viteaz din vremurile noastre.

— Unde este regele? spuse Noë.

— Dar, în acelaşi timp, oftă Nancy, care avu un pic de melancolie în glas şi în privire, vă asigur că vă faceţi o mulţime de probleme pentru puţin.

— Unde este regele? repetă Noë pe un ton trufaş.

— Este în sala cea mare a castelului… cinează.

Noë traversă vestibulul în fugă, urmat de râsetul batjocoritor al lui Nancy.

El urcă scara principală de piatră, cu balustrada din fier forjat, ajunse la uşa sălii mari şi, fără să ţină cont de etichetă, împinse această uşă, care se deschise cu o bufnitură.

Numai atunci se opri uimit pe prag.

Regele era la masă.

Acesta o avea în dreapta sa pe frumoasa Madeleine, în stânga pe fratele ei Guillaume, şi avea mai degrabă aerul unui bun tată de familie, care ia masa împreună cu copiii săi, decât un monarh îndrăgostit.

— *Ventre-saint-gris!* exclamă el văzându-l pe Noë, nu te aşteptam aşa de curând, dar ştiam că vei veni…

— Sire… îngăimă Noë.

— Ai întâlnit-o pe Nancy? continuă regele. Această Nancy este întotdeauna nebună… i-ai putea da doar cincisprezece ani… Am

făcut rost de o groaznică febră musculară urmându-i sfatul…

Şi regele avu un zâmbet melancolic care sfârşi prin a-l uimi pe Noë.

— Imaginează-ţi, bietul meu Noë, continuă el, că uit mereu că barba mea a încărunţit şi că nu mai am douăzeci de ani. Toanta asta de Nancy, în loc să mă facă să-mi amintesc acest lucru, dimpotrivă, mă hrăneşte cu o mulţime de iluzii. Ea a venit să mă vadă la Luvru, acum opt zile, şi mi-a spus:

„— Sire, cunosc o tânără fată, la fel de frumoasă ca ziua, şi este moartă din iubire pentru Majestatea Voastră.”

Atunci, eu, care vreau să fiu tatăl slujitorilor mei, eu, care le-am promis că vor avea belşug în oală în fiecare duminică; eu, care nu doresc să moară nimeni pentru mine, mă urc pe cal şi mă las târât de această nebună Nancy; de-a lungul drumului, îmi regăsesc inima mea de la douăzeci de ani, dorinţele de la douăzeci de ani, îndrăzneală mea de la douăzeci de ani; ajung aici pe furiş, mă arunc la picioarele acestei fete, care este pe moarte din iubire pentru mine, şi îi spun:

„— Eu, de asemenea, te iubesc!”

Şi iată că ea îşi ridică spre mine ochii ei limpezi, surprinşi şi mari, îmi mărturiseşte că nu pe mine m-a văzut şi că a aflat că marele conducător de oşti, acel erou care i-a răpus inima, nu sunt eu... ci Biron, vărul meu şi al tău… şi atunci, gata!…

Regele se opri zâmbind şi o privi pe Madeleine care era toată îmbujorată.

— Şi atunci, gata! reluă el, m-am uitat în oglindă, mi-am văzut barba încărunţită, am depus pe fruntea acestei copile un sărut părintesc şi am promis să-i ţin vălul de cununie la căsătoria sa. Tu vezi bine, Noë, prietene, că răul nu este foarte mare şi, dacă cineva este de plâns în această aventură, eu sunt acela.

— La naiba! Sire, strigă Noë, mi-a fost teamă că s-ar fi stricat regele meu, dar, Slavă Domnului! sunteţi mereu acelaşi şi eu îl regăsesc în întregime pe regele meu Henric!

Noë îşi îndoi genunchii în faţa regelui şi-i sărută mâna.

Regele se ridică şi-l sărută.

În acest moment Nancy intră.

— Ah! domnule de Noë, spuse ea, n-aţi trecut prin Vermenton, nu-i aşa?

— Dimpotrivă.

— Doamne Dumnezeule! sper că nu mi-aţi ucis pajul?

— Nu, spuse Noë, dar a scăpat ca prin urechile acului!

— Această Nancy, spuse regele, iată că este îndrăgostită ca şi

când ar avea încă douăzeci ani!… Haide, drăguţo, încheie el, te iert… Vino şi te aşază să mănânci cu noi. Noë, ţi-e foame?

— Eu nu ştiu nimic, Sire, răspunse Noë, care se aşeză la masă şi îşi şterse o lacrimă cu colţul mânecii.

Capitolul L

Erau patru zile de când domnul de Noë părăsise Dijonul promiţând vărului său, domnul de Biron, să-i trimită veşti cât mai repede, şi în acelaşi timp să-i aducă consimţământul regelui privind căsătoria sa, şi domnul de Biron aştepta şi nu vedea venind nimic.

Nerăbdarea mareşalului ajunsese la culme.

Cu toate acestea, îi dăduse cuvântul lui Noë de a nu părăsi Dijonul până când nu va primi un mesaj de la el, şi Biron nu era omul care să-şi încalce cuvântul.

Dar mareşalul se revanşa pentru neliniştile sale, strigând foarte tare şi ameninţător, făcând să răsune palatul de reproşurile şi plângerile sale împotriva regelui, care, zicea el, era un om nerecunoscător şi rău, şi care fără el ar fi alergat încă după coroană.

Ceea ce făcea să crească furia lui Biron, era absenţa tuturor acelor oameni cărora de obicei le făcea confidenţe.

Florimond nu era acolo pentru a asculta plângerile sale de dragoste: Florimond îi vâna pe Rénazé şi Laffin, iar Biron nu mai avea în jurul lui decât curteni abătuţi, incapabili să-i dea un sfat bun.

În cele din urmă, în seara celei de-a patra zile, în timp ce mareşalul cina, mâncând în silă, şi continuând să împrăştie injurii împotriva regelui, un călăreţ intra în curtea palatului.

Mareşalul se grăbi să meargă la fereastră şi-l văzu pe mesagerul său, domnul de Fouronne, pe care îl trimisese de cel puţin zece zile la Paris, instruindu-l să-i aducă consimţământul regelui pentru căsătoria sa.

Biron uitase de etichetă: el nu aşteptă să i se spună că a venit domnul Fouronne, ci alergă la el şi-l întâlni pe scări.

— Ei bine! zise el, îmi aduci consimţământul regelui?

— Nu am adus nimic, monseniore, răspunse gentilomul.

— Regele a refuzat? strigă mareşalul pălind.

— Regele este de negăsit şi nu l-am putut vedea, spuse mesagerul.

Dintre două lucruri rele, îl alegi întotdeauna pe cel mai mic.

Biron oftă zgomotos auzind că domnul de Fouronne nu-l văzuse pe rege şi îl conduse pe tânărul gentilom în cabinetul său.

— Să vedem, îi spuse el, explică-te. De unde vii? Unde ai fost? Cum de nu l-ai văzut pe rege?

— Monseniore, răspunse gentilomul care era un om de treizeci de ani, îndrăzneţ şi bine făcut, am vrut să-mi trec sabia prin trup; apoi m-am gândit că e mai bine ca mai înainte să vă înfrunt mânia şi să vă spun tot, şi după aceea să mă omor.

Aceste câteva cuvinte îl aruncară pe mareşal într-un fel de stupoare.

— Dar vorbeşte odată, spuse el.

Domnul de Fouronne continuă:

— Stăpâne, am plecat din Dijon în urmă cu zece zile şi am galopat spre Paris, fără a mă opri vreun pic pentru odihnă şi hrană. Cu toate acestea, când am ajuns în oraşul Sens, am fost atât de obosit încât am decis să-mi petrec noaptea într-un han, unde am făcut cunoştinţă cu nişte gentilomi cu care am cinat, şi care mi-au propus apoi o partidă de zaruri, şi m-au îmbătat. Când m-am trezit, am văzut că-mi luaseră toţi banii şi dispăruseră, iar eu dormisem treizeci de ore.

— Imbecilule! exclamă mareşalul.

— Am pornit din nou spre Paris şi am ajuns în seara următoare. Când m-am prezentat la Luvru, mi s-a spus că regele se afla la Fontainebleau. Am mers la o rudă care locuieşte în strada Arcis, şi am cerut bani cu împrumut, iar apoi am pornit la drum. La Fontainebleau, mi s-a spus că regele era la Auxerre. Am plecat spre Auxerre. Dar, în Auxerre, mi s-a spus că regele era încă la Fontainebleau. Atunci am fost cuprins de o puternică disperare şi am vrut să-mi străpung pieptul cu sabia. Întâlnirea pe care am avut-o cu un gentilom care venea la Dijon purtând un mesaj pentru Senioria Voastră m-a făcut să-mi schimb gândurile.

— Ah! exclamă Biron.

— Era un gentilom din serviciul doamnei Henriette d’Entragues, ducesă de Verneuil, amanta regelui.

— Şi el avea un mesaj pentru mine?

— Da, monseniore.

— Şi acest… mesaj?

— Acest mesaj, monseniore, mi-a dat până la un anumit punct explicaţii la toate aventurile mele, începând cu cele de la Sens şi terminând cu cele două călătorii inutile la Fontainebleau şi Auxerre.

— Fouronne, spuse Biron, care îşi pierduse răbdarea, dacă nu-mi explici mai clar, îţi voi crăpa capul cu o lovitură de pumn.

— Monseniore, răspunse tânărul gentilom, cu sânge rece, purtătorul mesajului este jos. El a vrut să fie anunţat.

— Şi acest mesaj, spuneai, este de la doamna Henriette?

— Adevărat.

— Atunci, du-te şi adu-l pe mesager.

Domnul de Fouronne ieşi.

Zece minute mai târziu, se întoarse cu gentilomul doamnei Henriette.

Acesta se înclină în faţa mareşalului şi merse direct spre el, ţinând scrisoarea în mână.

Fiind un om prudent, domnul de Fouronne se retrase discret.

„Ce anume poate să-mi transmită mie doamna Henriette?” îşi spuse în gând Biron, luând mesajul din mâinile gentilomului.

Şi el rupse sigiliul.

Dintr-o dată mareşalul păli şi îşi duse mâna la frunte.

Apoi faţa i se împurpură, venele gâtului i se umflară, murmură cuvintele: „Mă sufoc!” şi căzu pe spate, ca un bou ameţit de bâta unui măcelar.

Gentilomul doamnei Henriette, îngrozit, se repezi afară pentru a striga după ajutor.

Dar atunci o uşă se deschise, o draperie se ridică şi un bărbat intră, cu zâmbetul pe buze: era domnul de Laffin care şopti:

— Cred că a venit rândul meu!

Capitolul LI

Cu siguranţă, nu întâmplarea era aceea care făcea ca Laffin să intre chiar în momentul în care mareşalul cădea ca lovit de trăsnet.

Laffin, nu făcea nimic care să nu fie premeditat, şi, precum se va vedea, el era la curent cu situaţia, cu mult înainte ca Biron să-l fi văzut sosind pe domnul de Fouronne, mesagerul care fusese trimis la rege şi care se întorsese fără răspuns.

Laffin fusese, în timpul în care se afla în favorurile lui Biron, un fel de guvernator la scară mai mică.

Pentru ca cineva să poată obţine favoarea mareşalului, era necesar ca mai întâi să obţină favoarea domnului Laffin, şi timp de doi ani întreaga provincie a Burgundiei a tremurat înaintea lui.

Zvonul despre intrarea sa în dizgraţie a fost întâmpinat cu

bucurie, chiar cu entuziasm. Nu era niciun paj, niciun valet care să nu fi aplaudat, niciun gentilom care să nu fi aşteptat cu nerăbdare ziua în care Laffin va fi judecat şi condamnat din ordinul mareşalului.

În momentul în care se aflase în palat că mizerabilul îndrăznea să dea ochii cu vechiul său stăpân, oamenii spuneau: „Mareşalul îl va spânzura!”

Prin urmare, uimirea a fost generală atunci când Laffin a fost văzut ieşind liniştit din cabinetul domnului Biron şi traversând cu capul sus două săli pline de gentilomi, solicitanţi de audienţe şi curteni.

— Să ne ferim! a spus un bătrân senior, cu multă experienţă, care trăise la toate curţile regale ale Europei, începând cu cea a doamnei Catherine de Médicis până la cea a regelui Henric de Polonia. Un favorit intrat în dizgraţie care nu este mort va reintra în graţii, mai devreme sau mai târziu. Atunci, le aminti el, va fi vai şi amar de cei ce l-au abandonat prea devreme.

Această opinie exprimată de către bătrânul senior a fost în curând împărtăşită de întregul oraş Dijon.

În acelaşi timp, domnul de Laffin a fost văzut intrând în casa sa de la ţară şi a reînceput să ţină casa deschisă.

— Sunt în relaţii cam reci cu mareşalul, a spus el; dar acest nor se va împrăştia la prima rază de soare. Foarte curând vom face pace.

Deci, domnul de Fouronne, care plecase din Dijon spre Paris în momentul în care domnul de Laffin se afla în plină dizgraţie şi despre care mareşalul nu vorbea altceva decât că va fi spânzurat, domnul de Fouronne rămase foarte surprins, când trecând pe sub zidurile palatului lui Laffin, văzu ferestrele sale larg deschise şi auzi hohote de râs în grădini.

„Laffin a fost deja spânzurat şi mareşalul a dat casa unui alt gentilom?”

În timp ce domnul de Fouronne îşi punea această întrebare, se auzi strigat pe numele său, şi ridicând capul, îl văzu la o fereastră pe Rénazé.

— Bună ziua, domnule de Fouronne, spuse Rénazé cu un aer binevoitor, aşteptaţi-mă o clipă să cobor pentru a vă strânge mâna.

Domnul de Fouronne, care-l însoţea pe gentilomul ce purta biletul doamnei Henriette d’Entragues, nu avea nicio dorinţă să apară în faţa mareşalului.

El se întorcea fără răspunsul pe care Biron îl aştepta cu mare

nerăbdare şi ştia cât de important era acest răspuns pentru mareşal.

În timpul drumului, el chiar încercase să întâlnească vreun om cunoscut care ar fi putut ajunge înaintea sa la palat, pentru a-l pregăti cu blândeţe pe irascibilul mareşal, să primească veştile proaste.

Deci, domnul de Fouronne se opri şi făcu un semn gentilomului doamnei Henriette, care îl imită.

Rénazé coborî.

— Dragă domnule de Fouronne! zise el.

— Bună ziua, domnule Rénazé.

Şi domnul Fouronne părea să aibă un nume pe buze, nume pe care nu îndrăznea să-l pronunţe.

— Ah! făcu Rénazé, cred că pricep.

— Poftim?

— Credeţi că în absenţa voastră, poate că s-au întâmplat lucruri neplăcute domnului de Laffin.

— Nu am îndrăznit să vă întreb.

— Nu vă faceţi griji. Domnul de Laffin este aici, sănătos şi bine-dispus, şi este sigur că dacă ar fi avut probleme serioase cu mareşalul, nu s-ar ospăta acum împreună cu câţiva prieteni.

Spunând acestea, Rénazé făcu semn unui valet care purta cu mândrie culorile lui Laffin, să deschidă poarta, şi, luând el însuşi calul domnului de Fouronne de căpăstru, adăugă:

— Intraţi, prieteni, veţi lua prânzul cu noi.

Domnul de Fouronne nu opuse nicio rezistenţă.

În plus, el găsea util să salute un om care era întotdeauna favoritul mareşalului, crezând că domnul de Laffin ar putea să-i dea vreun sfat bun şi că acesta ar putea să-i indice maniera în care, el, Fouronne, ar putea să facă faţă mâniei mareşalul.

Domnul de Laffin se plimba prin grădinile sale împreună cu câţiva gentilomi, care făceau tot posibilul pentru a-i reintra în graţii.

El veni înaintea lui Fouronne cu nerăbdare şi-l întâmpină cu amabilitate.

Domnul de Fouronne nu aşteptă să fie rugat din nou să accepte masa de prânz şi gentilomul care purta mesajul doamnei Henriette făcu acelaşi lucru.

O oră mai târziu, Laffin aflase totul.

El ştia că domnul de Fouronne nu-l putuse găsi pe rege şi se întorcea, prin urmare, fără autorizarea mult aşteptată a căsătoriei.

Ştia, de asemenea, că regele era îndrăgostit de Madeleine.

Ciudat lucru! Laffin, aflând că Biron voia să se căsătorească cu Madeleine, îi jură o ură de moarte; vestea că regele o curta pentru că simţea pentru ea o aprigă pasiune, îi era aproape indiferentă.

— Ei bine! dragul meu Fouronne, spuse el, eu te îndemn să nu te pierzi cu firea; şi, dacă domnul de Biron va începe să-şi îndrepte furia împotriva ta, nu te speria, toată mânia lui se va îndrepta în curând împotriva regelui.

Şi domnul de Fouronne găsi că Laffin avea dreptate şi se pregăti să-şi continue drumul spre palat.

Atunci Laffin îşi ceru haina.

— Unde mergeţi? îl întrebă Fouronne.

— La mareşal.

— V-aţi gândit bine, maestre?

— M-am gândit atât de mult, declară Laffin, încât în această seară eu voi fi stăpânul absolut al voinţei mareşalului. Ora pentru răzbunarea mea a început să sune.

Şi, în timp ce domnul de Fouronne intra pe uşa principală de curte, Laffin intra în palat şi aproape în apartamentul domnului de Biron, pe o scară secretă şi un coridor de la care păstrase cheia.

Capitolul LII

Biron căzuse pe spate de uimire, după ce citise biletul doamnei Henriette.

Şi Laffin intrase imediat.

Biron avea un gât scurt, o natură sângeroasă şi predispusă la apoplexie.

Laffin îl cunoştea, şi înainte ca gentilomul care se grăbise să iasă afară pentru a cere ajutor, să revină, el scoase un mic instrument din buzunar şi-l crestă puţin pe mareşal pentru a-i lăsa sânge[18].

---

[18] „A lăsa sânge” era o metodă de terapie foarte mult folosită în medicina veche populară. Pornind de la părerea că bolile erau cauzate de existenţa în corp a unei părţi de sânge bolnav, numit şi „sânge rău”, se considera că pentru a-l vindeca pe bolnav este necesar să se elimine acest „sânge rău”. Tratamentul consta în realizarea unei mici tăieturi într-o anumită zonă a corpului, prin care se lăsa să se scurgă o anume cantitate de „sânge rău”. Se credea că în acest fel, cauza bolii era eliminată şi bolnavul trebuia să se vindece. [n.t.].

Biron deschise ochii după zece minute şi se găsi singur cu Laffin.

Reluându-şi toate autorităţile sale, Laffin trimise toată lumea afară.

— Monseniore, spuse el, aţi supravieţuit frumos; dacă aş fi ajuns două minute mai târziu, aţi fi fost un om mort.

— Dar vreau să trăiesc! strigă mareşalul, care îl privi cu ochii săi plini de flăcări, în timp ce Laffin fixa liniştit un fel de aparat pe braţul lui. Vreau să trăiesc pentru a mă răzbuna!

— Sunt întru totul de părerea dumneavoastră, monseniore, spuse Laffin umil.

— Oh! reluă Biron în culmea furiei, aceasta nu este prima dată când regele va fi văzut încrucişând sabia cu unul dintre gentilomii săi.

— Da? făcu Laffin.

— Voi urca în şa, continuă Biron.

— Bine! făcu Laffin.

— Regele îmi datorează coroana sa…

— Este adevărat.

— El calcă în picioare onoarea mea şi eu trebuie să repar aceasta cu arma.

Laffin începu să râdă.

— Sunteţi plin de iluzii, monseniore, spuse el.

— Ce vrei să spui?

— Regele este rege.

— Adică?

— Dacă l-aţi provoca pe rege la o luptă în doi…

— El va trebui să-mi ofere satisfacţie.

— Nu. Regele va găsi că sunteţi vinovat de crimă de lezmajestate[19].

— Ah! Chiar aşa?

— Vă va deferi parlamentului, care vă va judeca şi vă va condamna.

— Moarte şi blestem! strigă Biron; trebuie totuşi să mă răzbun!

— Este greu, monseniore.

— Trebuie să-mi măsor sabia cu cea a regelui nelegiuit, care mi-a luat logodnica!

— Există o cale de a face acest lucru, monseniore.

---

[19] Crimă de lezmajestate – jignire adusă persoanei sau autorităţii unui suveran, în ţările monarhice, pedepsită de lege ca o crimă. [n.t.].

— Ah! eşti de acord cu mine?

— Da, monseniore.

— Dar vorbeşte odată!

— Există o cale de a vă măsura forţele cu regele, dar nu luptând de unul singur, ci în fruntea a patruzeci de mii de oameni.

Biron se cutremură.

— Drace, spuse el, vrei să mă ispiteşti din nou?

— Monseniore, spuse cu răceală Laffin, oamenii sunt pedepsiţi atunci când sunt în păcat. Ducele de Savoia v-a oferit mâna fiicei sale şi coroana…

— Taci odată!

— Senioria Voastră a refuzat…

— Şi dacă aş accepta? strigă Biron în culmea furiei.

— Ar fi primul act de înţelepciune pe care l-aţi face, monseniore.

Cu toate acestea Biron era încă în luptă cu conştiinţa sa; el căzuse într-un fel de tăcere îndârjită.

Atunci Laffin, cu o artă infernală, cu o elocvenţă înfocată şi uluitoare, îl descrise pe rege la picioarele lui Madeleine, şi pe Madeleine sedusă de vorbele majestăţii regale, acceptând dragostea regelui.

Şi, în timp ce vorbea, susţinând că regele, potrivit cu obiceiurile sale de galanterie, îi făcuse în mod sigur promisiuni de căsătorie domnişoarei d’Arcy, şi că aceasta, după ce visase să fie soţia mareşalului, se vedea regina Franţei de acum înainte, în timp ce aprindea în sufletul pierdut al lui Biron toate focurile geloziei, mareşalul umbla cu paşi mari, ca o fiară în cuşca sa, scoţând răcnete înăbuşite.

Dintr-o dată Biron se opri.

— Ei bine! Fie, spuse el, mă voi răzbuna.

— Veţi fi rege?

— Da.

— Veţi accepta mâna prinţesei de Savoia?

— Da.

— Din păcate, spuse Laffin, v-aţi decis puţin cam târziu, monseniore.

Laffin îl cunoştea pe Biron; el ştia că obstacolele îi iritau voinţa.

— Gândiţi-vă bine, monseniore, răspunse Laffin, eu sunt gata să urc în şa.

Un nor trecu peste fruntea lui Biron. Încă o dată el ezită.

— Monseniore, spuse Laffin cu răceală, credeţi-mă, nu sunteţi suficient de pregătit pentru a vă urca pe tron. Sunteţi un supus loial şi credincios al regelui Franţei, capabil s-o cedeze pe soţia sa stăpânului său foarte graţios, dintr-un exces de devotament şi curtoazie.

Această bătaie de joc îl exasperă pe Biron.

— Ei bine, strigă el, dă-mi o pană şi vei vedea!

Şi Biron se aşeză la o masă şi mâna sa febrilă începu să scrie o scrisoare pe care Laffin o citea peste umărul lui.

„Când te gândeşti, îşi spunea mizerabilul, că el crede că-i scrie ducelui de Savoia... şi, de fapt, astfel îşi semnează chiar el însuşi propria sentinţă la moarte!...”

. . . .

Capitolul LIII

Biron scrise:

„Monseniore duce şi bunul meu văr,

Laffin mi-a transmis scrisoarea dumneavoastră şi acest lucru a fost un subiect de meditaţie serioasă.

Estimez, monseniore şi vere, că alianţa dumneavoastră este prea preţioasă pentru a putea fi refuzată, cu atât mai mult cu cât regele Franţei continuă să-şi arate nerecunoştinţa şi perfidia faţă de mine.

Vă trimit, odată cu prezenta, un om pe care l-am însărcinat cu misiunea de mă înlocui alături de dumneavoastră în tot ce trebuie întreprins, fiind de acord în prealabil cu tot ceea ce veţi conveni.

Al dumneavoastră văr afectuos,

Biron.

Laffin, privind peste umărul ducelui, simţi cum inima începe să-i bată puternic şi că sângele îi curgea mult mai repede prin vene când marele nume al lui Biron fusese scris în partea de jos a acestui act de trădare.

— Ah! Sire, spuse el, iată că aţi devenit cu adevărat mare.

— Tu mi te adresezi deja cu *Sire*? făcu Biron cu o mişcare plină de orgoliu.

— Nu veţi fi regele Burgundiei în opt zile?

— Oh! opt zile!...

Zâmbetul de pe buzele lui Laffin îl ameţi complet pe mareşal.

— Este evident, spuse el, că nu înţelegeţi câtă popularitate aveţi.

Şi el se grăbi, vorbind astfel, să sigileze scrisoarea cu un fir de mătase peste care turnă ceară dintr-o lumânare.

Biron îl privi făcând acest lucru, şi de două ori el întinse mâna pentru a lua înapoi scrisoarea.

Dar Laffin păru să nu observe acest gest şi se grăbi să adauge:

— Este un regat frumos, pe legea mea! care va fi mai mare decât Franţa.

— Dar va trebui să cuceresc oraş după oraş, spuse Biron.

— Aţi cucerit, singur, pe acelea ale béarnezului!

Pe Biron îl trecu un fior de aroganţă plină de vanitate, şi firea sa iute şi lăudăroasă înăbuşi atunci vocea conştiinţei sale.

— Cu toate acestea ceea ce spui este adevărat, spuse el.

— Desigur! spuse Laffin.

— Şi fără mine, continuă mareşalul, ar fi în continuare gentilomul fără pământuri şi regele fără regat pe care l-am cunoscut, mirosind a usturoi şi a brânză de capră, lăsând în urmă un miros de ţap ori de câte ori ar călări ceva mai mult timp.

— De asemenea, rânji Laffin, aşa cum se spune că orice muncă trebuie răsplătită, regele Henric v-a răsplătit luându-vă logodnica.

Şi Laffin profită de momentul de exasperare pe care îl produseră aceste cuvinte, pentru a pune mâna pe sigiliul ducelui, pe care-l aplică peste ceara topită.

Scrisoarea era sigilată.

— Urcă pe cal, strigă Biron aflat într-o stare de exaltare, şi să nu te opreşti nici zi, nici noapte.

— Da, Sire! spuse Laffin.

Şi el plecă în grabă.

Apoi Biron şopti:

— Mă voi răzbuna! Oh! mă voi răzbuna!…

Şi îşi prinse capul cu ambele mâini şi închise ochii pentru o clipă, ca şi cum lumina zilei l-ar fi deranjat.

Apoi, brusc, o imagine începu a pluti în memoria sa, confuză la început, apoi din ce în ce mai clară, imaginea unei femei…

— O, Madeleine! murmură el.

Şi câteva lacrimi căzură printre degetele încleştate.

Apoi, se ridică şi începu să umble cu paşi mari. Profund mâhnit şi înverşunat, vărsa din când în când torente de insulte împotriva acestui rege mişel care îl trădase şi îi luase logodnica chiar în

ajunul zilei în care avea nevoie de sabia sa.

În încăperile vecine, gentilomii mareşalului auziseră vag tot acest zgomot, dar nimeni n-a îndrăznit să intre.

În cele din urmă, Biron se linişti.

La fel ca toţi oamenii violenţi, mareşalul era stăpânit de reacţii diverse, astfel că o toropeală mohorâtă urmă după toată furia sa.

Prin urmare, el începu a fi cuprins de un fel de prăbuşire morală şi fizică, şi plânse iarăşi ca un copil.

Oh! fără îndoială, în acest moment, ar fi dat acea coroană care i se oferise şi ar fi renunţat la alianţa cu nobila casă de Savoia care îi era promisă, pentru un singur zâmbet al Madeleinei.

Şi el o vedea zâmbind, inocentă, plecând în faţa lui fruntea ei înroşită.

Şi se întrebă dacă nu era cumva victima unora dintre acele vise oribile şi dacă acel bilet pe care îl primise nu era decât o iluzie…

Dar cum ar fi putut să nu creadă?

Regele n-o luase la fugă, ca să spunem aşa, venind pe ascuns în Auxerre, atunci când toată lumea îl credea la Fontainebleau?

Şi aceşti gentilomi care l-au ameţit cu diverse informaţii pe domnul Fouronne, nu erau ei, de asemenea, oamenii regelui?

Şi cu toate acestea, în ciuda tuturor acestor fapte, îndoiala începu să pună stăpânire pe mintea lui Biron.

Şi, dintr-o dată, el avu un acces de remuşcare şi strigă:

— Ei bine! dacă regele m-a trădat, cu atât mai rău pentru el! dar eu… nu-l voi trăda!

Şi lovi violent un clopoţel.

La acest zgomot, domnul de Fouronne intră.

— Cineva să fugă după Laffin! strigă Biron. El nu a părăsit încă Dijonul. La nevoie trimite oameni călare să-l ajungă din urmă.

Domnul de Fouronne ieşi, dar abia ajunse afară că uşa secretă prin care Laffin intrase deja se deschise şi Laffin reapăru.

— Ah! strigă Biron, nu ai plecat!

— Nu, Sire.

— Nu-mi spune „Sire”. Nu vreau regatul, eu sunt mareşalul duce de Biron, şi nu voi trăda pe regele Franţei!

— Ah!

— Scrisoarea mea, dă-mi scrisoarea mea! spuse din nou mareşalul.

— De ce, monseniore?

— Ca s-o arunc în foc.

— Mă aşteptam! şopti zâmbind Laffin.
— Păi, dă-mi-o!
— Prea târziu, monseniore.
— Ce vrei să spui?
— Scrisoarea a fost trimisă, spuse Laffin cu răceală, şi Senioria Voastră va fi rege, monseniore!

Capitolul LIV

Biron scoase un strigăt.
— Nu vreau! Nu vreau! spuse el.
— Monseniore, răspunse Laffin cu răceală, am bănuit că aveţi nevoie de mine, şi în loc să încalec pe cal şi să plec la Chambéry, l-am însărcinat pe Rénazé cu mesajul dumneavoastră.
— Ei bine! cineva să alerge după Rénazé.
— Efort inutil, monseniore.
— Dar eu asta vreau, crede-mă!
Şi Biron avea ochii inflamaţi când vorbea astfel.
— Monseniore, spuse Laffin, nimeni altcineva decât mine nu ar putea să-l prindă din urmă pe Rénazé în acest moment şi eu sunt gata să fac acest lucru.
— Dă-i drumul!
— Nu, spuse Laffin, mai întâi trebuie să mă ascultaţi!
Laffin îşi recăpătă toată influenţa asupra mareşalului.
— Vreau să mă ascultaţi, continuă Laffin, pentru că într-o zi îmi veţi reproşa cu amărăciune că nu v-am spus.
— Nu vreau să trădez!
— Dumneavoastră nu veţi trăda, monseniore: vă veţi declara independent, asta-i tot. Mareşalul de Biron nu ar fi, prin urmare, egalul acelui rege neînsemnat al Navarrei pe care l-a făcut regele Franţei?
— Oh! da, spuse Biron, care fu cuprins din nou de un acces de orgoliu.
— Şi, mareşalul de Biron nu va obţine astfel răzbunare pentru jignirea crâncenă pe care i-a adus-o acest prinţ fără scrupule?
— Regele mi-a acordat încrederea sa…
— Dar el vă ia logodnica.
Biron lovi podeaua cu piciorul. Furia îi revenise.
În acel moment se auzi tropotul unui cal în curtea palatului.
Laffin se apropie de fereastră:
— Ei! spuse el, este Florimond!
— Pajul meu?

— Da, monseniore.

— Ah! spuse Biron, agăţându-se de o speranţă ciudată, pun pariu că va veni să-mi spună că regele a respectat-o pe Madeleine. Pe cal, Laffin, pe cal! şi aleargă după Rénazé.

— O voi face, răspunse Laffin, după ce Florimond vă va da noile veşti.

Laffin încerca să câştige timp.

Florimond aruncă frâul unui fecior, iar el intră în cabinetul mareşalului, cu impetuozitatea unei avalanşe.

— Ah! monseniore, spuse el, se petrec lucruri frumoase, acolo.

— Unde anume? întrebă Biron, care era la fel de palid ca un mort.

— La castelul d'Arcy-sur-Cure, răspunse Florimond.

Laffin, care avusese un moment de nelinişte, respiră uşurat.

Biron, cu ochii numai flăcări şi gâtul uscat, îl privea pe pajul său şi fără să îndrăznească să vorbească.

— Monseniore, continuă Florimond, aţi fi greşit dacă aţi fi intrat în campania de luptă împotriva ducelui de Savoia.

Biron roşi.

— În locul dumneavoastră, continuă Florimond, împotriva regelui Franţei aş porunci să sune trâmbiţele de atac.

— L-aţi auzit, monseniore! spuse Laffin cu ironie.

— Vorbeşte! spuse Biron cu un calm înfricoşător.

Atunci Florimond povesti ceea ce ştim deja, şi anume, duelul său cu René de Maillefer, care nu a făcut un mister din vizita regelui la castelul d'Arcy.

Cum Florimond, pe care l-am lăsat inconştient pe patul lui, într-o cameră de han, în Vermenton, se afla acum la Dijon?

Este ceea ce vom explica în câteva cuvinte.

Noë, să ne amintim, l-a dezarmat pe René de Maillefer şi l-a pus în paza teutonului Fritz.

Acesta din urmă, şi-a armat un pistol, ţinându-l pe paj la respect.

Florimond, după o oră, a deschis ochii şi l-a zărit mai întâi pe René, apoi pe Fritz, şi un cuvânt scăpat de acesta din urmă a fost de ajuns să-l facă să înţeleagă că situaţia se inversase, rolurile se schimbară, şi, câştigătorul de mai devreme, René, era învins şi totodată prizonier.

Atunci Florimond nu găsi de cuviinţă să-şi piardă timp preţios cu explicaţii.

Sări jos din pat, şi fiind îmbrăcat, deşi rănile sale îl făceau să sufere îngrozitor, ţâşni din cameră, ceea ce-l făcu pe Fritz,

sclavul ordinelor primite, să nu se opună, ordinele pe care le primise referindu-se numai la René.

Apoi Florimond ceru să i se aducă calul, sări în şa şi plecă în galop.

Odată aflat în afara orăşelului Vermenton, el ezită.

Să meargă la castelul d'Arcy?...

Să galopeze până la Dijon pentru a-l preveni pe mareşal?...

Această a doua variantă părea cea mai înţeleaptă, căci, dacă Florimond mergea la castelul d'Arcy, era posibil să fie făcut prizonier de către oamenii regelui.

Cugetând astfel, o luă pe drumul spre Dijon, oprindu-se o oră la Avallon, unde călugării, bunii prieteni ai domnului Laffin, îi puseră un balsam minunat pe rana sa, schimbă calul, plecă din nou, călări zi şi noapte, şi ajunse aşa cum s-a văzut, în momentul în care Biron, regretând, voia să alerge pentru a-şi recupera mesajul pe care Rénazé îl ducea ducelui de Savoia.

Biron ascultase tremurând povestirea pajului.

— Ei bine! Monseniore, zise Laffin cu vocea sa mieroasă, să mai alerg după Rénazé?

— Nu, spuse Biron.

Şi el se aşeză din nou şi căzu într-o tristeţe ursuză.

Dar abia trecură câteva minute că, din nou, copitele unui cal răsunară pe pavajul curţii.

— Oh! oh! făcu Laffin, ce mai este asta?

Florimond, la rândul său, se apropie de fereastră.

— *Ventre-de-biche!*[20] strigă el, asta este prea de tot, într-adevăr!

— Cine este? întrebă Laffin.

— Pajul René de Maillefer, spuse Florimond. Oh! de data aceasta mă voi răzbuna!

Şi el se repezi afară din cameră şi fugi în întâmpinarea pajului, cu mâna strânsă pe garda sabiei sale.

Capitolul LV

Florimond îl întâlni pe René de Maillefer la mijlocul scării principale.

René urca într-un ritm liniştit, cu capul semeţ, ca un om care ştie importanţa misiunii ce îi fusese încredinţată.

---

[20] Ventre-de-biche – înjurătură; traducere aproximativă: *Pe pântecele căprioarei*. [n.t.].

El îl văzu pe Florimond şi un zâmbet apăru pe buzele sale.

— Ah! spuse el, m-am aşteptat cu plăcere să vă întâlnesc aici.

— Domnule, răspunse Florimond, această plăcere este pe deplin împărtăşită şi de mine, şi vă jur că micuţa revanşă pe care mi-o veţi da…

— Ah! ce-i drept, vă datorez o revanşă.

— Da, domnule, şi o aştept cu nerăbdare.

— Permiteţi-mi, sper, să îi dau mareşalului scrisoarea pe care i-am adus-o.

— Din partea cui?

— Din partea regelui.

— Foarte bine, spuse Florimond, dar nu mă veţi face să stau la pândă, cel puţin?

— Maestre Florimond, spuse René pe un ton ridicat, m-aţi înţeles greşit, după cum mi se pare.

Şi el trecu.

Florimond urcă scara după el

În pragul cabinetului era Laffin.

— Ah! spuse Laffin, suficient de tare pentru ca mareşalul să-l audă, pun pariu că regele ne trimite autorizaţia sa referitoare la căsătoria monseniorului.

— Aveţi dreptate, domnule.

— Ah! ah! rânji Laffin din nou, este puţin cam târziu…

— Şi de ce, domnule?

— Pentru că monseniorul mareşal nu mai vrea să se căsătorească.

— Domnule, spuse René de Maillefer trecând pragul cabinetului, nu sunteţi dumneavoastră cel cu care am de-a face.

Şi el merse direct la Biron, căruia îi prezentă un plic mare sigilat cu stema Franţei, aşezat pe toca sa de catifea albastră, aşa cum prevedea eticheta strictă de la curtea regală.

Biron era palid. Biron amuţise. Biron avea puternice bătăi de inimă.

Acest lucru însemna că acest lăudăros avea un suflet generos şi nobil, în ciuda tuturor aparenţelor; că, deşi îl denigrase pe rege, el îl stima şi îl iubea, şi că, din moment ce regele îi scria, însemna că regele nu putea fi vinovat faţă de el.

Biron luă plicul pe care René i-l oferise şi îl duse la buze.

Laffin îl privea pe Florimond cu coada ochiului şi ridică din umeri. Dar Biron nu-l observă, şi el spuse pur şi simplu, pe un ton sec:

— Lăsaţi-mă singur!

Laffin şi Florimond ieşiră. René dădu să facă acelaşi lucru, dar mareşalul îl reţinu.

— Rămâneţi, domnule, spuse el.

Şi rupse sigiliul scrisorii.

Regele îi scria:

Dragul meu văr şi iubite duce,

Regele tău era cât p-aci să producă suferinţă şi întristare celui mai bun şi celui mai viteaz dintre slujitorilor lui; regele tău era pe punctul de a vâna pe terenurile altuia, şi este vina acestei femei proaste şi flecare, care este Nancy şi care nu are nici minte, nici bun simţ.

Imaginează-ţi, bunul meu prieten, că într-o seară când mă plictiseam foarte tare la Luvru, Nancy mi-a spus că ştia undeva în lume, o tânără fată, frumoasă ca ziua şi moartă de iubire pentru cel mai mare comandant de trupe al timpurilor noastre; ar fi trebuit să ştiu că acel mare comandant erai tu, dar Nancy minţea în mod scandalos.

Deci, în ciuda bărbii mele cărunte, am început să alerg spre aventură şi imaginându-mi că nu greşesc ca vărul nostru Noë, care îşi petrece viaţa în predică, am mers şi am bătut la uşa micului castelul d'Arcy.

Linişteşte-te îndată, prietene şi vere, onoarea este salvată. Tânăra fată m-a privit cu nişte ochi mari şi miraţi, mi-a spus că marele comandant pe care-l iubeşte eşti tu şi că tu vrei să o iei de soţie.

Atunci i-am sărutat mâna, i-am promis că-i voi ţine cununiile la nuntă şi că am să-i dau o zestre, aşa cum se cuvine unei fete care va deveni ducesă de Biron!

Dacă am păcătuit, aceasta nu a fost cu intenţie, ci din pură ignoranţă, cum îţi va spune pajul meu, René de Maillefer...”

— Laffin! Laffin! strigă Biron.

Laffin intră din nou.

— Pe cal, Laffin, pe cal! spuse Biron cu o voce ca de tunet, şi fugi după Rénazé.

— Dar, monseniore...

— Fugi! şi dacă nu-l vei prinde, voi face în aşa fel încât să fii spânzurat! exclamă mareşalul, cu ochii înflăcăraţi.

Laffin nu răspunse, se înclină şi ieşi.

Atunci mareşalul duse din nou scrisoarea regelui la buze.

— Dragă Henric! şopti el, şi eu care te acuzam!...

— Este sigur, monseniore, că aţi tras anumite concluzii, spuse René, dar cum a spus regele, onoarea este salvată.

Biron întinse mâna pajului.

— Vom vedea, tinere prieten, spuse el, povesteşte-mi cum s-au întâmplat lucrurile.

— Nimic nu-mi este mai uşor, monseniore, pentru că am fost implicat în aventură.

— Ascult, spuse Biron.

Capitolul LVI

Atunci, René de Maillefer, care era un orator căruia îi plăcea să vorbească ore în şir, mai ales atunci când nu era intimidat de ochii mari ai doamnei Nancy, René de Maillefer, spunem noi, povesti în detaliu lui Biron întreaga aventură de la micul castel d'Arcy, începând cu lupta cu *Deocheaţii* şi cu omul mascat, care, potrivit acestuia, nu putea fi decât Laffin, şi termină cu povestea călătoriei nocturne efectuate de către rege.

Biron asculta fermecat şi se simţi cuprins din nou de dragostea lui pentru Madeleine.

— Monseniore, spuse René terminând, regele vă aşteaptă; el mi-a recomandat să vă îndemn să plecaţi fără întârziere, pentru că, mi-a spus: „cu cât vărul meu va încăleca mai iute pe cal, cu atât mai repede se va încheia căsătoria”.

— Ah! aşa este, spuse Biron, vom intra în campanie.

— Da, monseniore. Regele vrea să-l pedepsească pe ducele de Savoia.

La acest nume, Biron tremură uşor şi se gândi la scrisoare.

Dar Rénazé nu avea un avans aşa de mare, încât Laffin să nu-l poate ajunge în câteva ore, şi Biron avea încă încredere în zelul şi devotamentul lui Laffin.

— Tinere prieten, îi spuse el lui René de Maillefer, am nişte treburi de rezolvat pentru serviciul ţinutului pe care-l guvernez; chiar dumneavoastră cred că aveţi nevoie de odihnă. Vă dau patru sau cinci ore. Vom pleca în seara aceasta.

René se înclină.

— Mergeţi, spuse Biron, să vi se servească cina şi să vi se toarne cel mai bun vin.

René ieşi.

În anticameră îl găsi pe Florimond.

— Mii de scuze că v-am făcut să aşteptaţi, spuse el.

— Oh, spuse Florimond, nu sunt mai grăbit decât eram, atâta

timp cât nu-mi veţi scăpa… şi chiar dacă vreţi să cinaţi înainte…

— Nu, domnule, răspunse René, îmi place să mă simt în largul meu atunci când sunt la masă. Dacă aş avea cea mai mică preocupare, aş digera totul foarte greu.

— Cum doriţi, spuse Florimond.

— Dar, presupun, continuă René, că nu ne vom duela aici…

— Oh! nu. Ştiu eu un loc minunat, în aer liber.

— Şi este aproape?

— În grădina palatului.

— Foarte bine. Să mergem…

Şi coborâră, braţ la braţ, ca şi cum ar fi fost cei mai buni prieteni din lume.

În grădină, exista un spaţiu mare, aproape gol, protejat de un pâlc de arbori şi departe de privirea curioşilor.

— Vom fi aici ca acasă, spuse Florimond.

— Într-adevăr, locul este bine ales, răspunse René, dar…

— Dar, ce?

— Hm! Aş vrea să vă spun un cuvânt.

— Despre ce?

— Vreau să vă dau un sfat, mai degrabă.

— Poftim?

— Un sfat prietenesc.

— Într-adevăr? strigă domnul de Florimond. Ei bine! vorbiţi, vă ascult.

— Ţineţi atât de mult să-mi înapoiaţi lovitura de sabie pe care v-am dat-o?

— Întrebarea este cel puţin impertinentă.

— N-o luaţi aşa. Vreţi în mod sigur acest lucru?

— Bineînţeles, spuse Florimond.

— Pentru ce?

— Pentru că v-aţi bătut joc de mine.

— Nu e vina mea.

— Ah! explicaţi-vă!

— Din vina ordinelor pe care le-am primit.

— Domnule de Maillefer, spuse Florimond, cred un singur lucru…

— Care?

— Că vă e teamă.

— Ah! e ridicol!

— Atunci, în gardă!

— Tânărul meu prieten, spuse René, v-aţi gândit şi la varianta, că în loc să-mi administraţi o lovitură de sabie, puteţi să primi o

a doua lovitură?

— Sper că nu va fi aşa.

— Fie. Dar asta se poate întâmpla, şi atunci…

— Atunci?

— Nu-l veţi putea însoţi pe mareşal, care pleacă în seara asta.

— Domnule, spuse Florimond, în gardă, vă rog!

— Cum doriţi, spuse René.

Şi săbiile se încrucişară.

Totul a fost o treabă de zece secunde.

Florimond lovea bine, dar René mânuia sabia mai bine decât el; cu cât Florimond era mai nervos, cu atât René era mai calm.

La al treilea schimb de lovituri, sabia lui René dispăru în pieptul lui Florimond.

Pajul căzu.

— Când v-am spus!?… şopti René. Nu-i bine să fii aşa de încăpăţânat.

Şi el îşi şterse sabia pe iarbă, adăugând:

— Am să vă trimit un doctor.

Şi René plecă liniştit, murmurând:

— Se va vindeca în opt zile; nu cred că va putea participa la festivitatea căsătoriei mareşalului de Biron.

Capitolul LVII

Să revenim acum la castelul d'Arcy.

Trecuseră patru zile de când regele se afla acolo.

Aceste patru zile au trecut ca un vis pentru Madeleine.

Regele îi zâmbea şi o trata ca pe o fiică iubită.

Nancy, stăpânită de ciudă în primul moment, îşi ridică capul, recăpătându-şi starea ei de spirit, şi în aşteptarea mareşalului care nu putea întârzia, participa la pregătirile de nuntă.

În dimineaţa celei de-a treia zi, regele îi zise lui Nancy:

— Drăguţa mea, cum prejudiciile tale trebuie să fie reparate, am de gând să-ţi ofer mijlocul pentru a face asta.

— Eu nu întreb nimic mai mult, Sire, dar cu o condiţie!

— Îmi pui condiţii, mie, regele?

— Sunt femeie, Sire.

— Ah! asta-i drept. Ei bine! să auzim.

— Atunci când îmi voi repara ceea ce Majestatea Voastră numiţi *prejudiciile mele*, Majestate Voastră nu-mi va mai spune nimic altceva. Pentru că, în cele din urmă, spuse Nancy făcând o mutrişoară bosumflată, dacă am păcătuit, am făcut asta dintr-un

exces de prietenie pentru Majestatea Voastră, care părea că se plictiseşte de moarte.

— Şi, de asemenea, un pic, să recunoaştem, pentru a-i face pe plac doamnei Margareta, care tremură de teamă că mă voi căsători cu marchiza de Verneuil.

Nancy îşi muşcă buzele.

— Ei bine! fie, spuse regele, nu ţi se va mai vorbi despre nimic altceva.

— Atunci aştept ordinele Majestăţii Voastre!

— Vei cere o litieră.

— Foarte bine, Sire.

— Şi te vei duce la Auxerre, unde toţi curtenii casei regale trebuie să se fi reunit în acest moment.

— Probabil.

— Printre seniorii casei regale, îl vei găsi pe bijutierul meu, aurarul Zutelli, care este un artist admirabil, şi vei alege inele, brăţări şi un colier pentru domnişoara d'Arcy.

— Este minunat, Sire.

— În plus, vei comanda un buchet magnific de flori de portocal de la Romanée, ştii tu, florarul de pe strada Saint-Honoré care a cerut să urmeze armata, sub pretextul că soldaţii mei sunt galanţi cu femeile poporului învins.

— Asta e tot, Sire?

— Oh! Nu, spuse regele. Domnul de Sully a rămas la Paris, dar a trimis un trezorier care să însoţească armata. Tu îl vei găsi, de asemenea, pe trezorier la Auxerre şi îi vei cere treizeci de mii de scuzi[21]. Aceasta este dota pe care i-o voi da Madeleinei.

Cu aceste cuvinte, regele porunci să i se aducă ceva de scris şi semnă un ordin de treizeci de mii de scuzi.

— Dar-ar ciuma! şopti Nancy, ce bine că domnul Sully nu este la Auxerre.

— De ce, drăguţo?

— Pentru că ar refuza să plătească.

Regele nu răspunse. El se plângea cel mai mult de zgârcenia ministrului său, dar nu-i plăcea ca alţii să vorbească despre asta.

Cum René de Maillefer era plecat la Dijon pentru a duce mesajul regelui adresat domnului de Biron, Nancy n-avea niciun

[21] Écu – scud, monedă de aur sau argint, bătută în diferite provincii franceze. Prima monedă de 1 écu a fost bătută în aur de Ludovic al IX-lea al Franţei (1226–1270), rege cunoscut sub numele de Saint Louis. [n.t.].

motiv să mai rămână la castelul d'Arcy.

Ea plecă o oră mai târziu şi seara ajunse la Auxerre.

„Nu m-ar deranja, îşi spuse ea în momentul în care litiera trecea prin porţile oraşului, să ştiu care este părerea unora despre misterioasa dispariţie a regelui.

Ea merse direct la hanul *Păunul regal*.

Hanul, gol cu câteva zile înainte, era acum plin de lume şi Nancy văzu gentilomi şi paji purtând culorile doamnei Henriette.

„Bun! îşi spuse, va trebui ca aici să-mi iau măsuri de precauţie şi să mă dau în vileag cât mai puţin posibil."

Ea observă, în timp ce cobora din litieră, un mic paj pe care-l cunoştea şi îi spuse:

— Bună ziua, drăguţule.

— Bună ziua, doamnă, răspunse pajul.

— Ce faci aici?

— Sunt cu doamna marchiză şi-l aşteptăm pe rege, care este încă la Fontainebleau.

— Este adevărat, spuse Nancy, eu acum am sosit.

— Bună ziua, Nancy, se auzi o voce de undeva de sus.

Nancy îşi ridică capul şi o zări pe marchiză la o fereastră de la primul etaj.

„Ea nu ştie nimic, gândi Nancy, altfel ar fi afişat o altă mină."

— Servitoarea voastră, doamnă, răspunse Nancy.

— Veniţi de la Fontainebleau?

— Da, doamnă.

— Când va veni regele?

— În două sau trei zile.

— Urcaţi, draga mea Nancy, spuse marchiza din ce în ce mai zâmbitoare.

„Am mai mult noroc decât am sperat, gândi Nancy."

Nu se lăsă rugată şi urcă în camera domnişoarei Henriette d'Entragues, marchiză de Verneuil.

Şi în timp ce urca scara, marchiza îşi spunea:

„Voi şti exact în ce stadiu a ajuns regele în ceea ce priveşte dragostea lui faţă de logodnica lui Biron, iar Biron va fi cel care mă va răzbuna!..."

Capitolul LVIII

Cu toate că era o şireată şi jumătate, de data asta, Nancy a fost trasă pe sfoară ca o şcolăriţă, de către marchiză.

Henriette d'Entragues era într-o foarte bună dispoziţie, plină

de umor, debordând de dragoste pentru rege. O întrebă pe Nancy ce părere are despre proiectul de căsătorie dintre iubitul ei regal şi prinţesa florentină şi ea părea foarte recunoscătoare cameristei pentru vorbele bune pe care aceasta le spuse cu privire la dificultăţile, dacă nu chiar la imposibilitatea acestei uniuni.

Marchiza voia, în plus, ca Nancy să accepte să cineze împreună cu ea şi Nancy avu grijă să nu refuze.

Deşi nu se făcuse noapte, spre orele opt seara, camerista doamnei Margareta îşi recâştigă în cele din urmă libertatea, pretinzând că merge la culcare.

Cu toate acestea, ea îşi părăsi apartamentul în vârful picioarelor şi pe ascuns, pentru a merge să execute ordinele regelui.

La o oră după plecarea ei, marchiza îl văzu intrând în camera sa pe drăguţul paj pe care Nancy îl salutase.

Micuţul şi drăguţul paj, care se numea Dieudonné, era un perfid.

El o urmase pe Nancy pas cu pas pe străzile întunecate şi întortocheate din Auxerre, apoi venise să dea raportul.

— Doamnă, îi spuse el marchizei, doamna Nancy a mers la hanul *Recolta Burgundă*, unde s-a cazat Zutelli, bijutierul regelui.

— Bine! spuse marchiza, pricep.

— Ea a rămas pentru o lungă perioadă de timp în camera lui, dar i-am urmărit prin gaura cheii şi am văzut că a ales inele şi brăţări.

— Apoi?

— Ieşind de la *Recolta Burgundă*, a luat-o pe strada Temple, unde florarul Romanée a închiriat o casă şi şi-a instalat un magazin foarte frumos…

— Ah! ah! spuse marchiza.

— Şi a comandat un buchet de flori.

Fără îndoială că în acel moment o idee infernală trecu prin mintea marchizei.

— Drăguţul meu, spuse ea, ştii ce vei face?

— Aştept ordinele dumneavoastră, doamnă.

— Vei merge acasă la Romanée.

— Bine.

— Şi îl vei aduce la mine.

— Da, doamnă.

— Dar, în loc să intre aici pe uşa principală, veţi intra prin portiţa de la malul apei.

— Asta e tot?

— Fără nicio îndoială.

Pajul plecă.

Auxerre nu era pe atunci unul dintre acele mai mari oraşe ca astăzi.

După o jumătate de oră, pajul Dieudonné şi Romanée se întorceau.

Romanée era un fost peruchier al doamnei Catherine de Médicis. Fusese în tinereţea lui, ucenicul perfidului René Florentinul, care îl iniţiase într-o mulţime de secrete întunecate.

Era un individ corupt, lipsit de scrupule şi care nu se dădea în lături de la nimic.

Marchiza îi spuse:

— Jupâne Romanée, te las să alegi: vei executa ordinele mele, punând în buzunar trei mii de livre, sau mă vei avea drept inamică şi vei merge să putrezeşti la Bastilia.

— Doamnă marchiză, răspunse el, nu voi ezita niciun moment.

— Vi s-a comandat un buchet?…

— Mi s-au comandat mai multe, doamnă.

— Fie. Dar este unul pentru doamna Nancy?

— Este adevărat.

— Când ar trebui să-l ia?

— Mâine dimineaţă, în zori.

Marchiza luă o pungă şi i-o întinse lui Romanée.

— Există, spuse ea, flori care să otrăvească…

— Este adevărat, doamnă.

— Dar, continuă Henriette, nu vreau moartea persoanei; există, de asemenea, flori care să ia minţile?

— Da, doamnă.

— Pe acestea le vreau.

— Buchetul le va conţine. Dar aş vrea să ştiu un lucru.

— Vorbeşte!

— Doamna marchiză doreşte ca nebunia să fie durabilă?

— Nu, o nebunie de moment… o nebunie de opt zile…

— Minunat! spuse Romanée.

Şi băgă punga în buzunar fără să-i verifice conţinutul, pentru că era grea şi pentru că văzuse strălucind monedele de aur prin ochiurile pungii.

— Ah! şopti marchiza de Verneuil zâmbind după ce Romanée plecă, cred că voi fi răzbunată. Într-o frumoasă dimineaţă, regele va observa că amanta lui este nebună!…

Şi marchiza se întinse pe pat cu liniştea unui suflet curat,

adăugând:

— Cred că nu mai am nevoie de Biron, acum.

Capitolul LIX

Nancy a primit treizeci de mii de scuzi şi a fost însoţită la hanul *Păunul regal* de doi soldaţi ataşaţi pe lângă Serviciul de Trezorerie al Armatei.

Ea avea, pe de altă parte, şi coliere, brăţări şi inele, strânse în punga sa de piele.

După ce a ajuns la han, ea şi-a zis:

„Mi-am câştigat dreptul de a mă odihni câteva ore.”

Era convenit, de altfel, între ea şi florarul Romanée, că acesta nu va face buchetul decât a doua zi dimineaţă şi ea îl va lua în drumul său.

Banii şi bijuteriile puteau fi ascunse de ochii lumii, dar buchetul de mireasă l-ar fi purtat la vedere şi Nancy considera că nu trebuie să trezească gelozia adormită a marchizei de Verneuil.

Nancy s-a pus apoi în pat şi a dormit foarte liniştită, visând probabil la frumosul paj René de Maillefer, şi era deja plină zi, când s-a trezit.

Dar Nancy nu era presată de timp; n-avea nicio nevoie să se grăbească, din moment ce René nu era la castel, unde el putea ajunge cel mai devreme în seara acelei zile şi asta doar dacă nu a fost reţinut mai mult timp la Dijon

Astfel, a doua zi, la opt şi jumătate dimineaţa, Nancy urcă în litieră.

Marchiza era o leneşă şi nu se ridica niciodată din pat înainte de prânz.

„Asta mă scuteşte de a-i cere să mă lase să plec şi să-i dau explicaţii, gândi Nancy.”

Şi porni la drum.

Buchetul era gata.

Romanée îl înfăşurase cu un voal foarte fin, astfel încât să i se conserve tot parfumul.

Nancy îl luă şi îşi continuă drumul, încet, în trapul catârilor, gândindu-se că ar fi fost inutil să îi grăbească.

Ajunse la castelul d’Arcy după-amiază.

Regele juca *paume*[22] cu domnul de Noë şi cu Guillaume,

---

[22] Paume – un joc cu o minge de mărime mică, asemănător cu oina,

fratele Madeleinei.

Madeleine, la fereastra unui turnuleţ, explora din priviri drumul prăfuit care trecea prin vale şi care venea dinspre Dijon.

— Draga mea, îi spuse regele lui Nancy, lasă-mi plăcerea de a oferi chiar eu darul de la mine.

— Oh! desigur, răspunse Nancy, am fost prevăzătoare, Sire, şi totul este bine legat şi bine ascuns în litiera mea.

Restul zilei trecu fără niciun fel de aventură; Madeleine nu ştia de ce Nancy fusese plecată la Auxerre.

Mai mult decât atât, Madeleine era prea nerăbdătoare să-l vadă pe Biron venind, ca să se mai gândească la altceva.

Spre seară se auzi de departe galopul precipitat al unui cal.

Madeleine avu o zbatere de inimă, Nancy deopotrivă.

— Este René! strigă aceasta din urmă.

Şi, într-adevăr, era René de Maillefer care venea de la Dijon călare.

— Am pornit înaintea domnului mareşal cu douăsprezece ore, spuse el descălecând. El va ajunge aici mâine, înainte de răsărit.

Madeleine oftă. Regele îi spuse după cină:

— Draga mea, vino cu mine, vreau să-ţi arăt nişte mici fantezii pe care am de gând să ţi le ofer pentru nunta ta.

Şi o conduse în apartamentul ei, unde Nancy dusese fără vâlvă bijuteriile şi buchetul, plus cei treizeci de mii de scuzi, toate acestea fiind aranjate într-un vas mare de argint.

Şi regele avu o deosebită plăcere văzând uimirea naivă şi bucuria copilărească a Madeleinei, probând rând pe rând, cu ajutorul lui Nancy, colierele şi brăţările.

Apoi el luă buchetul, îşi îndoi galant un genunchi şi i-l oferi.

— Ah! Sire, şopti Madeleine, cu ochii înotând în lacrimi, ce anume am făcut pentru a merita o astfel de bunătate din partea Majestăţii Voastre?

— Vei fi soţia prietenului meu cel mai bun, răspunse regele.

Şi regele se retrase împreună cu Nancy, în timp ce aceasta din urmă spuse pe un ton batjocoritor:

— Este clar că regele vrea să se căsătorească cu prinţesa florentină care are părul roşu ca morcovul, căci Majestatea Voastră are toate virtuţile…

Rămasă singură, Madeleine inspira cu un soi de beţie voluptuosul parfum al buchetului.

Ea urcă în pat şoptind numele iubitului său şi adormi în timp

---

strămoşul tenisului actual. [n.t.].

ce buchetul se afla pe o mică măsuţă aşezată lângă patul său.

— Mâine, spuse ea, închizând ochii, mâine…

Şi apoi i se păru că ceva ciudat se întâmpla cu ea… o toropeală misterioasă punea stăpânire pe corpul său… creierul părea că se deschide ca un vas căruia i se ridică capacul şi se golea puţin câte puţin.

Încercă să se ridice, dar o forţă de neînvins o reţinu în patul său.

Vru să ţipe şi să ceară ajutor, dar vocea se stinse pe buzele ei…

Perfidul parfum al buchetului îşi începu munca sa; aceasta era ora răzbunării doamnei Henriette d'Entragues, marchiză de Verneuil.

Capitolul LX

Primele raze ale soarelui alunecau deasupra dealurilor care se oglindeau, încărcate de viţă de vie, în apele limpezi ale râului Cure.

Regele Henric şi prietenul său Noë erau sus pe terasa castelului d'Arcy şi priveau departe spre câmpie.

— Biron se lasă aşteptat, spuse regele. Ah! Când eram îndrăgostit, mergeam zi şi noapte şi, ajungeam întotdeauna mai devreme, decât mai târziu.

— Dar, Sire, răspunse Noë, nu este timpul pierdut.

— M-am tot uitat la orizont, continuă regele, nu văd nimic venind.

— Nici eu, Sire.

Dar, dintr-o dată, în timp ce Noë şi regele căzură de acord că mareşalul de Biron nu se grăbea să se alăture logodnicei lui, un punct negru apăru la răsărit, în partea de sus a dealului, pe partea în care drumul cobora în zigzaguri.

— Vedeţi, Sire, vedeţi!? exclamă Noë.

Punctul negru se mărea şi deveni în scurt timp un grup de călăreţi.

— El este! spuse regele. Trebuie să o prevenim pe Madeleine.

Şi cu o lejeritate aproape juvenilă, regele se repezi spre scara pe care se cobora de pe terasă.

Dar acolo el se întâlni faţă în faţă cu Nancy.

Nancy era foarte bulversată.

— Ah! Sire, spuse ea, Sire, veniţi repede!… Şi-a pierdut minţile…

— Ce s-a întâmplat, drăguţo? făcu regele stupefiat.

— Madeleine este nebună.

— Nebună?! exclamă regele şocat.

— Veniţi, spuse Nancy.

Şi ea îl prinse de mână pe rege şi îl conduse spre scară.

Această scară, care urca la terasă, era aceeaşi la baza căreia Nancy o găsise pe verişoara Cunégonde aşteptându-l pe domnul de Laffin.

Scara trecea aproape de galeria care ducea la apartamentul Madeleinei.

Nancy, în urmă cu câteva minute, ieşise din camera sa şi bătuse la uşa tinerei fete.

Madeleine nu răspunse.

Atunci Nancy, îngrijorată, ciocănise din nou.

Aceeaşi tăcere.

— Trebuie să fie deja trează, îşi spuse camerista.

Şi cum cheia era în uşă, ea intră.

Atunci, un spectacol ciudat şi dureros se oferi vederii sale.

Madeleine, îmbrăcată în hainele ei cele mai frumoase, având la gât şi pe mâini colierele şi brăţările primite de la rege, în mâini buchetul de la florarul Romanée, era aşezată într-un fotoliu, cu ochii rătăciţi şi un rânjet prostesc pe buze.

Şi cum Nancy se oprise stupefiată, tânăra se ridică şi îi spuse:

— Cred că sunteţi foarte îndrăzneaţă să intraţi în camera reginei.

— *Reginei?!*… exclamă stupefiată Nancy.

— Fără îndoială, răspunse Madeleine; nu ştiţi? Eu sunt regină… şi sunt regina Franţei… regele s-a căsătorit cu mine ieri… Ah! Ah! ah!

Şi Madeleine, nebună de legat, începu să râdă cu acel râs ciudat şi dureros care îţi spune atât de bine că raţiunea a dispărut.

Atunci, Nancy profund tulburată, o luă la fugă; ea alergă să-l găsească pe rege, cu care veni imediat înapoi, iar acesta rămase nu mai puţin uluit şi nu mai puţin zdruncinat decât ea însăşi.

— Bună ziua, Sire, bună ziua, soţul meu iubit, spuse Madeleine când îl văzu pe Henric intrând.

— Dumnezeule! şopti regele.

— Pentru că Majestatea Voastră sunteţi soţul meu, Sire, continuă Madeleine, spuneţi-i acestei femei ca ea să-mi acorde toată onoarea cuvenită.

Noë îl urmase pe rege şi el, de asemenea, se uită la tânăra

fată cu o uimire plină de durere.

Madeleine continua să râdă cu râsul ei prostesc şi, văzând că nu i se răspunde, începu să danseze pavana[23], un dans la modă în vremurile acelea.

— *Ventre-saint-gris!* strigă regele, dar ce s-a întâmplat?

Nancy vru să o prindă pe Madeleine în braţele sale, dar aceasta o împinse.

— Nu te atinge de regină! strigă ea.

Fratele său sosi şi ea nu-l recunoscu.

— Madeleine, Madeleine, spuse Guillaume d'Arcy, ce ai? Revino-ţi...

— Aveţi lipsă de respect faţă de regină. Afară!... răspunse tânăra fată.

În zadar, timp de o oră, încercară să aducă înapoi mintea rătăcită a bietei fete.

Ea râse, apoi începu să plângă, spunând;

— Ah! sunt o regină foarte nefericită! Regele, soţul meu, nu mă mai iubeşte.

Şi cum spuse asta, un bărbat intră în cameră ca un fulger.

— Biron! exclamă regele.

— Sire, spuse mareşalul, mi-aţi dezonorat logodnica... acesta este motivul pentru care ea a înnebunit!...

Capitolul LXI

La auzul acestor cuvinte ale lui Biron, regele scoase un strigăt.

Biron, ieşit din minţi, puse mâna pe garda sabiei, dar Noë se aruncă asupra lui.

— Eşti nebun, spuse el.

— Nu, nu sunt nebun! strigă mareşalul. Regele m-a dezonorat.

— Bietul Biron! spuse regele cu mai multă tristeţe decât furie, îşi pierde minţile, de asemenea.

Şi plasându-se în faţa lui:

— Ascultă-mă, vere, spuse el, sau mai degrabă uită-te la mine! Eu nu mai sunt regele tău, eu sunt prietenul tău, tovarăşul tău de arme, egalul tău. Dacă te crezi jignit, îţi voi da satisfacţie, ca şi cum aş fi un simplu gentilom.

— Să fie într-un ceas bun! exclamă Biron.

— Dar îţi jur, continuă Henric cu un accent plin de adevăr şi

---

[23] Vechi dans de curte, de origine italiană sau spaniolă, cu ritm şi cu mişcări lente şi cu caracter ceremonios. [n.t.].

nobleţe, îţi jur că onoarea ta este neatinsă.

Şi îl privi pe mareşal cu acei ochi mari şi limpezi în care loialitatea strălucea.

Această privire îl fascină pe Biron; îl cuprinse ameţeala; se aruncă la mâna regelui şi i-o sărută, bâlbâind o scuză.

— Te iert, spuse regele.

Nancy, Guillaume şi Noë se grăbiră spre biata fată, care continua să delireze.

Biron, răvăşit, îşi rupea părul.

— Dar ce înseamnă toate acestea? murmură el. Madeleine! Madeleine!... draga mea Madeleine... nu mă recunoşti!

— Vă lipseşte respectul faţă de regină, răspunse ea, zâmbind în continuare cu acel zâmbet tâmp, influenţat de nebunie.

Biron, după cum se poate presupune, nu venise singur.

El era însoţit de cei mai strălucitori gentilomi, şi printre ei se afla medicul său, un om inteligent, numit Mérault.

Mérault, chemat în grabă, urcă şi o examină pe Madeleine.

Mai întâi el îl privi pe rege cum îl privise Biron; în primul moment crezu că tânăra fusese victima unei infame violenţe care-i produsese nebunia.

Dar dintr-o dată privirea îi căzu pe buchetul pe care fata îl ţinea în mână.

Şi el îl luă şi îl desfăcu. Apoi tăie firul de mătase care lega tulpinile florilor, şi florile se împrăştiară pe podea.

Niciunul dintre cei care asistau la această scenă nu înţelegea nimic din ceea ce voia Mérault să facă, dar toţi tăceau şi aşteptau cu nerăbdare ca acesta să dea explicaţii.

Mérault începu să tragă florile una câte una.

Apoi, dintr-o dată, un zâmbet i se ivi pe buze.

— Fiţi liniştit, Sire, spuse el; fiţi liniştit, domnule mareşal, mintea domnişoarei d’Arcy nu este în pericol şi această nebunie i se va risipi în cel mult opt zile.

— Dar cum a înnebunit? strigă Biron.

— Respirând acest buchet.

— Acest buchet!?... exclamă regele.

Şi el se uită la Nancy.

— A fost Romanée, florarul regelui, cel care l-a făcut, răspunse Nancy stupefiată.

— Dar aceste flori sunt otrăvitoare?

— Da, răspunse Mérault.

— Ah! Romanée, mizerabile!... strigă regele.

— Sire, spuse Nancy, căreia îi trecu prin mintea o bănuială, se

poate ca el să nu fie cel mai vinovat.
— Dar cine atunci? exclamă regele ieşit din minţi.
Nancy nu răspunse.
Dar, în acel moment, pajul René de Maillefer intră în cameră spunând:
— Sire, iat-o pe doamna marchiză de Verneuil care vine să-i facă o vizită Majestăţii Voastre.
— Henriette! spuse regele pălind.
— Ah! şopti Nancy, acum înţeleg totul! Marchiza şi-a bătut joc de mine!...
Regele se îndreptă spre uşă.
— Să iasă toată lumea! spuse Biron după plecarea regelui.
Şi rămase doar el, cu Madeleine şi cu Mérault.
— Nebună! nebună! repeta bietul Biron cu disperare.
— O nebunie care nu este periculoasă, monseniore.
— Dar... acest buchet... de ce acest buchet?
— Nu ştiu, spuse Mérault.
— Atunci, cine l-a trimis?...
Şi cum Mérault nu putea răspunde, o uşă se deschise, şi un personaj pe care Biron era departe de a conta şi pe care-l credea că se află de trei zile pe drumul spre Savoia, apăru în pragul camerei, cu un surâs răutăcios pe buze.
Acest personaj era Laffin.
— Vă voi spune eu cine a pregătit acest buchet, monseniore, spuse acesta.
— Laffin! exclamă Biron.
— Da, răspunse Laffin, şi am ajuns la timp pentru a deschide ochii stăpânului meu, căruia i-a fost călcată onoarea în picioare, continuă mizerabilul.

Capitolul LXII

Laffin îşi recăpătă influenţa sa dominantă asupra mareşalului.
— Du-te, Mérault! spuse Biron.
Doctorul dădu să iasă.
— Nu, făcu Laffin, el trebuie să stea aproape de această copilă nefericită. Vino, stăpâne!
Şi îl luă de mână pe Biron şi îl trase peste pragul acelei uşi peste care el tocmai trecuse.
Biron mergea clătinându-se ca un om beat. Capul îi era ameţit şi şopti:
— Cred că şi eu am înnebunit.

Laffin îl conduse pe mareşal printr-un coridor îngust, fără ferestre, care părea ca un pasaj secret.

Apoi, la capătul acestui coridor, împinse o a doua uşă.

Atunci Biron putu vedea o femeie urâtă şi dizgraţioasă, care stătea în picioare, pe care o salută cu un respect plin de tristeţe.

Era verişoara Cunégonde.

— Spune-i domnului mareşal, spuse el, cum s-au petrecut lucrurile.

Laffin şi Cunégonde se întorseseră pe timp de noapte în castel, cu o cheie pe care aceasta din urmă o păstrase.

Ei se ascunseră în acest apartament în care nimeni nu intra, şi acolo au aflat de nebunia subită care o cuprinse pe Madeleine, apoi cei doi mizerabili urziseră ultimul lor complot.

Verişoara Cunégonde, actriţă inteligentă, izbucni în plâns.

Apoi, cu o voce întreruptă, povesti că buchetul fusese un şiretlic infernal al regelui, că Nancy plecase să-l ia de la Auxerre, din ordinul Majestăţii Sale, şi că Madeleine, devenită nebună, era la cheremul lui.

Biron era nebun de disperare şi furie.

După ce verişoara Cunégonde îşi termină povestirea, Laffin îi spuse:

— Monseniore, nu vă luptaţi cu regele, nu-l provocaţi. Parlamentul este acolo ca să-l acuze de înaltă trădare şi pentru a-l trimite în piaţa Grève pe acela care ar face acest lucru. Dar vă puteţi răzbuna.

— Şi cum mă voi răzbuna? strigă Biron.

— Căsătorindu-vă cu fiica ducelui de Savoia.

— Prea târziu! spuse Biron.

— De ce e prea târziu, monseniore?

— Pentru că l-ai ajuns din urmă, probabil, pe Rénazé şi mi-ai adus din nou scrisoarea mea.

Un zâmbet se ivi pe buzele lui Laffin.

— Nu, monseniore, spuse el.

— Cum, nu te-ai dus după Rénazé?

— Nu.

— Şi scrisoarea mea?…

— Scrisoarea dumneavoastră este în Savoia.

— Laffin! Laffin! strigă ducele, cine mă asigură că nu mă înşeli?

— Monseniore…

— Regele mi-a jurat mai devreme…

— Regele şi-a jucat rolul său, monseniore.

— Laffin, păzeşte-te, regele se va întoarce.

Laffin izbucni într-un hohot de râs, apoi deschise fereastra.

— Uitaţi, monseniore, spuse el. Priviţi!

Se putea vedea, într-adevăr, pe câmpie, litiera doamnei Henriette d'Entragues care se îndepărta, şi, călărind pe lângă această litieră, regele, pe care teribila sa amantă îl luase cu sine, ruşinat şi jenat.

— Regele nu se va mai întoarce, monseniore, spuse Laffin.

Biron începu să strângă cu furie garda sabiei.

— Monseniore, continuă Laffin, răzbunarea este un fruct amar, care se îndulceşte atunci când ajunge la maturitate. Nu trebuie cules când este verde.

— Ce vrei să spui?

— Vreau să spun, monseniore, că până la momentul în care vă veţi răzbuna, va trebui să ascundeţi în spatele unui zâmbet furtuna din sufletul vostru. Regele intră în campanie de război şi se bazează pe încrederea în tovarăşul său de arme, ducele de Biron. Ei bine! strigă Laffin, nu trebuie ca regele să se înşele.

— Ce vrei să mai spui? strigă mareşalul.

— Ah! monseniore, acesta e secretul meu. Acum este de ajuns ca să-mi răspundeţi: Vreţi să fiţi răzbunat?

— Da, vreau! spuse Biron, cu spume la gură şi aruncând flăcări din ochi.

— Ei bine! Veţi fi răzbunat! Şi acum, încheie Laffin cu un accent de ironie crudă, acum pe cal, monseniore, Franţa şi Burgundia să le recuperăm! Şi, trăiască regele!

Capitolul al doilea

TRĂDAREA LUI LAFFIN

(LA TRAHISON DE LAFFIN)

Martie 1599

Capitolul I

Au trecut şase luni.

Timpul întâlnirilor de amor, al scrisorilor de dragoste şi al aventurilor galante a trecut şi el.

Cocoşul galic a cântat. Trâmbiţe dând semnalul de atac s-au făcut auzite, iar armata victorioasă a regelui Henric, după ce a cucerit în câteva săptămâni câmpiile fertile din Bresse, a luat cu asalt oraşul Bourg, căruia i-a spulberat garnizoana şi a arborat peste tot drapelul regal, apoi a mărşăluit spre Chambéry, unde se afla ducele de Savoia, care începuse să tremure.

Cu toate acestea, pe malul râului Isère, la intrarea în acel defileu cu versanţi foarte abrupţi, care apăra Savoia, se afla un post de apărare înaintat. Pe ultimul pisc al Alpilor se înălţa o cetate care străjuia trecerea.

Era cetatea Montmeillan.

Oamenii ducelui ocupaseră meterezele şi turnurile.

Oamenii regelui îşi amenajaseră tabăra în partea de jos.

Regele era în cortul său, înconjurat de ofiţerii cei mai apropiaţi.

Acesta era bunul rege Henric din zilele de demult, regele care-o iubea pe Corizande, regele pe care Gabrielle îl urma în luptă, prinţul cu spirit cavaleresc şi bună dispoziţie, care dormea pe un afet de tun precum fratele bunicului său, Francisc I, şi care golea un pahar de vin din podgoriile de la munte înainte de a sări în şa.

Era încălţat în cizme înalte cu pinteni, îmbrăcat în vestă din piele de bivol, cu capul descoperit, având casca sa, cu pene albe, lângă el.

El sta călare pe un scaun fără spătar în faţa unui foc din *iarbă-neagră*[24] şi balegă uscată de vacă, cu sabia pe genunchi, la doi paşi de o masă pe care se afla o cină simplă.

Ca şi la Fontainebleau sau la Luvru, regelui nu-i plăcea să cineze singur.

Aşadar, el îşi invitase ofiţerii superiori să-şi împartă, în veselă de campanie, folosind cuţite şi furculiţe cu mânere şi cozi din corn de vânat, cina compusă din pastramă de vită, brânză de capră şi vin alb.

---

[24] Iarba neagră (Calluna vulgaris) – arbust de talie mică, ce creşte sub formă de tufă. [n.t.].

Toată lumea stătea pe scaune.

— La masă, domnilor! spuse regele. Mâine vom da asaltul asupra cetăţii Montmeillan. Pentru moment trebuie să ne refacem puţin forţele, deoarece suntem istoviţi. Nu-i aşa, bătrânul meu d'Épernon? Nu-i aşa, prietene Sully? Şi tu, Galaor, ai întotdeauna poftă de mâncare?

— Da, Sire.

— La masă deci, copiii mei, continuă regele, şi *să lăsăm pe mâine afacerile serioase*, aşa cum spunea Cirac, care era un om de viaţă, după cum spune povestea.

— Sire, spuse Galaor, Majestatea Voastră este foarte bine dispusă, după cum mi se pare.

— Eu sunt întotdeauna aşa în ajunul unei bătălii!

— Cum aceste bătălii se încheie întotdeauna cu victorie, reluă ducele d'Épernon, buna dispoziţie a Majestăţii Voastre este destul de naturală.

— Mareşale, spuse regele zâmbind, ai obiceiuri nobile.

— Ce obiceiuri, Sire?

— Acelea de la vechea curte a Casei de Valois, a fraţilor şi verilor mei, *ventre-saint-gris!*

— Cum aşa, Sire?

— Ştii pe de rost codul linguşirii.

— Regele îşi bate joc de mine, zise d'Épernon, sunteţi martori, domnilor.

— Asta pentru că regele ştie că va cuceri mâine cetatea Montmeillan, spuse Galaor.

— Crezi tu asta, dragul meu?

— Bineînţeles! Sire.

— Domnilor, spuse regele râzând, îl vedeţi pe acest gascon? Ei bine! el are o idee ciudată.

— Ah! ah! făcu ducele d'Épernon, făcând cu ochiul.

— Pretinde că îmi seamănă…

— Hm! mormăi Sully, este posibil…

— Şi mai spune că este fiul meu!

Ascultând acestea, Galaor suspină.

— Ca şi cum nu toţi gasconii se aseamănă între ei!?... mai spuse regele, râzând în hohote.

— Sire, zise atunci Galaor, dacă aş fi sigur că sunt fiul Majestăţii Voastre, aş profita foarte tare astăzi.

— Foarte interesant! dragul meu.

— Mi-aş folosi privilegiile şi i-aş pune regelui o întrebare.

— Să presupunem că eşti într-adevăr fiul meu, aşa că poţi

pune întrebarea, dragul meu.

— Sire, am onoarea de a sta la masa Majestăţii Voastre de la începutul campaniei.

— Într-adevăr! zise regele.

— Dacă suntem trei la masă, există patru tacâmuri, când suntem patru, există cinci tacâmuri… şi aşa mai departe. De fiecare dată este un tacâm mai mult şi un oaspete mai puţin, iar acesta este un mister pe care aş dori să-l înţeleg.

La aceste cuvinte, regele tresări şi fruntea i se încruntă uşor, iar toată faţa sa exprima o tristeţe profundă.

Comesenii regelui se priviră cu nelinişte şi găsiră că Galaor era foarte îndrăzneţ.

Capitolul II

Galaor aşteptă calm răspunsul regelui, iar regele răspunse:

— Acest tacâm, dragul meu, este al unui comesean pe care-l aştept în fiecare zi.

— Şi care nu vine niciodată?

— Niciodată, răspunse regele părând foarte afectat…

— Doar bolnavii şi morţii n-ar accepta invitaţia, continuă Galaor, care îşi juca în mod conştiincios rolul său de copil teribil.

— Acesta nu este mort, spuse regele.

— Într-adevăr?

— Nu este nici bolnav…

Şi regele oftă.

Galaor nu suflă un cuvânt în plus şi comesenii lui Henric de Bourbon priveau păstrând o tăcere apăsătoare.

— Îţi dai seama despre cine vorbesc? continuă regele.

— Nu, Sire.

— Este vorba despre iubitul meu văr, mareşalul de Biron, care continuă să trăiască departe de mine, deşi mă urmează peste tot, care se află lângă mine în luptă, şi care se retrage în cortul său, unde cinează singur, după victorie.

— Dar… Sire.

— Ah! copiii mei, spuse Henric pe un ton plin de tristeţe, femeile ne provoacă mult rău, dacă viaţa noastră…

Toată lumea oftă, pentru că regele oftase, dar numai Galaor îndrăzni să spună:

— Dacă ele ne provoacă mult rău, totuşi, ele ne fac şi mult bine, mi se pare.

— Eu nu spun că nu, răspunse regele.

— Şi eu nu văd cum Majestatea Voastră…

— Acest caraghios, spuse regele căruia îi reveni o urmă de zâmbet în colţul gurii, vrea să ştie totul.

— Doamne! Sire, făcu Galaor, dacă n-am învăţa nimic la tinereţe, n-am şti nimic la bătrâneţe.

— Deci vrei să ştii de ce am pus să se aşeze tacâmul pentru Biron în fiecare zi, deşi el nu vine niciodată?

— Da, Sire.

— Îţi voi spune, în acest caz, răspunse regele. Aceasta este vina lui Nancy.

— Nancy este totuşi o doamnă informată.

— Nu spun că nu.

— Şi foarte înţeleaptă.

— Oh! făcu regele, depinde; toate acestea sunt numai din vina ei. Nancy mi-a băgat în cap într-o zi, că în această lume există o mândreţe de fată, frumoasă ca ruptă din soare, care este moartă din dragoste pentru mine.

Şi regele povesti cu multă sinceritate aventura de la castelul d’Arcy şi dezamăgirea sa atunci când frumoasa Madeleine i-a spus că nu era el cel pe care-l iubea, ci mareşalul de Biron.

Regele mărturisi apoi cum i-a făcut cadouri de nuntă şi cum i-a promis că-i va ţine cununiile.

— Dar, spuse Galaor, nu văd ce l-a supărat pe domnul de Biron.

— Aşteaptă! dragul meu, spuse regele.

Şi el povesti întâmplarea cu buchetul.

— Dar, la urma urmei, spuse Galaor, ea nu a rămas nebună.

— Ah! nu, desigur! după opt zile şi-a recăpătat toată judecata, datorită lui Mérault, medicul mareşalului.

— Deci a fost în măsură să spună?…

— Nu. N-a spus nimic, pentru că nu şi-a amintit nimic, şi nu-şi putea aminti nimic, deoarece nu s-a întâmplat nimic.

— Dar cine a pregătit buchetul?

— Romanée, din ordinul doamnei Henriette, care era geloasă şi care mi-a mărturisit tot după aceea…

— Şi mareşalul?

— Mareşalul nu se va mai căsători.

— De ce?

— Pentru că a rămas convins că i-am atins onoarea.

— Ce nebunie!…

— Mi s-a spus chiar că vrea să se despartă de mine.

— Ah! Sire.

— Şi să meargă să-l servească pe ducele de Savoia.

— Este imposibil! spuse Galaor.

Ofiţerii păstrau o tăcere plină de tristeţe.

— S-a mers, continuă Henric, până la a mi se spune că m-a trădat.

— Cine, mareşalul?

— Da.

— Aceasta este o minciună, Sire. Am fost lângă el în asediul oraşului Bourg, şi el şi-a îndeplinit cu vitejie îndatoririle.

— Ei bine! spuse regele, fă-mi un serviciu, Galaor.

— Porunciţi, Sire!

— Du-te şi invită-l la cină din partea mea.

— Desigur! Da, spuse Galaor, şi chiar de va trebui să-l aduc pe umeri, îl voi aduce!…

Şi Galaor îşi luă mantia şi sabia şi ieşi din cortul regal, în timp ce ofiţerii regelui dădeau cu tristeţe din cap.

Capitolul III

Regele spusese adevărul: Biron era supărat.

Era supărat, cu toate că-şi îndeplinea cu vitejie, cel puţin până în prezent, misiunea sa de supus şi de soldat.

În bătălie, era tot timpul în prima linie.

După ce se lăsa seara, el se întorcea cu spatele la rege şi se îndrepta spre cortul său.

Numai doi bărbaţi aveau privilegiul de a se apropia şi de a se purta familiar cu el: Laffin şi pajul Florimond.

Cât despre Rénazé, nimeni nu-l mai văzuse vreodată, şi Florimond bănuia că acesta se afla la curtea ducelui de Savoia, unde era tratat ca un personaj de vază.

Laffin nu rostise vreodată numele lui Rénazé în faţa lui Florimond.

Florimond niciodată nu cerea noutăţi despre Rénazé lui Laffin.

Era aproape noapte când armata regală venise să-şi aşeze tabăra sub zidurile cetăţii Montmeillan.

Regele dăduse poruncă să se ţină la o distanţă respectabilă de tunul fortăreţei şi să fie luate toate măsurile de precauţie împotriva unui eventual asalt.

Dar Biron nu ţinuse cont de acest ordin.

El îşi aşezase cortul în apropierea ultimului şanţ de apărare, la o distanţă de jumătatea de bătaie de tun, spunând că dacă

savoiarzii[25] trag asupra lui, asta îl va amuza foarte tare.

Regele ridicase din umeri auzind această fanfaronadă.

Biron îşi pregăti un loc de dormit, apoi se aşeză la masă, după obicei, împreună cu Laffin şi Florimond.

Florimond rămăsese în continuare pajul favorit al mareşalului, dar nu era implicat în acţiunile secrete ale stăpânului său.

În faţa lui, Biron şi Laffin schimbaseră câteva cuvinte cu dublu sens, câteva semne misterioase, şi cam atât.

În seara aceea, mareşalul cină fără să scoată vreun cuvânt.

Cu toate acestea, din când în când îl privea pe Laffin într-un fel expresiv.

La un moment dat Laffin se ridică şi părăsi cortul sub pretextul de a lua aer.

Apoi reveni şi Florimond sesiză un semn negativ din cap pe care favoritul îl făcu stăpânului său.

Atunci Florimond încheie prin a-şi spune:

„Se pare că îi deranjez...”

Şi el se ridică.

— Unde te duci? întrebă dintr-o dată mareşalul.

— Monseniore, răspunse Florimond, noi am parcurs opt leghe călare astăzi.

— Ei bine?

— Sunt aşa de rupt de oboseală ca şi cum Senioria Voastră ar fi pus să mă biciuiască.

— Şi vrei să te duci la culcare?

— Mor de somn, monseniore.

— Ei bine! întinde-te pe haina ta şi dormi.

Florimond nu aşteptă să i se spună de două ori.

Merse să se culce într-un colţ al cortului şi după câteva minute se auzi un sforăit răsunător.

Atunci Laffin îi spuse ducelui:

— Nimic încă!

— Ai cercetat şanţul?

— Da, monseniore.

— Nu ai găsit nimic?

— Nimic.

— Totuşi a fost arborat blazonul meu în vârful cortului?

— Da, monseniore.

— E ciudat, spuse ducele. Noaptea este destul de întunecoasă?

---

[25] Savoiard – locuitor al regiunii Savoia. [n.t.].

— Da, dar nu suficient ca de la înălţimea zidurilor de apărare să nu se observe blazonul vostru.

În timp ce Laffin spunea aceasta, iar Biron se încrunta, un zgomot se auzi deasupra capetelor lor.

Părea a fi fâlfâitul aripilor unei păsări de noapte care atinge uşor cortul.

Laffin se repezi afară.

La scurt timp, Florimond care nu dormea, dar care încă sforăia în continuare cu nasul în mantie, îl văzu pe Laffin revenind.

Laffin avea în mână un obiect, care nu era altceva decât o săgeată.

Această săgeată, foarte asemănătoare cu cele ale vestiţilor arcaşi englezi care au decis soarta bătăliilor de la Poitiers, Crécy şi Azincourt[26], avea înfiptă în ea o bucată de pergament.

— Asta este ceea ce am aşteptat, spuse Laffin.

Ducele luă săgeata, scoase bucata de pergament, care nu era nimic altceva decât un bilet şi citi:

„Avem printre noi un faimos trăgător cu archebuza[27] şi aşteptăm doar să ne faceţi semnul. Pentru aceasta, pur şi simplu scrieţi informaţiile necesare pe o altă bucată de pergament şi expediaţi-ne înapoi săgeata pe care v-am trimis-o.”

Biron îl citi cu voce scăzută.

— Ei bine! monseniore? spuse Laffin.

Un nor trecu în acel moment peste fruntea mareşalului.

— Încă mai ezit, spuse el.

Un râs batjocoritor veni de pe buzele lui Laffin.

— Asta nu mă surprinde, spuse el; regele nu are un prieten mai bun decât acest sărman mareşal de Biron.

Biron păli la aceste cuvinte pline de o surdă şi sângeroasă ironie.

---

[26] Este vorba despre cele trei mari victorii ale englezilor din timpul Războiului de 100 de ani. Bătălia de la Crécy a avut loc în ziua de 26 august 1346, bătălia de la Poitiers în 19 septembrie 1356, iar cea de la Agincourt în ziua de 25 octombrie 1415. [n.t.].

[27] Archebuză – armă de foc din evul mediu, asemănătoare cu puşca. [n.t.].

Capitolul IV

Laffin găsise punctul slab din armura inimii lui Biron.

Când el luă în zeflemea ataşamentul lui Biron faţă de rege, acesta se înfurie.

— Taci odată! strigă mareşalul, lovind cu piciorul de pământ, taci!

— Monseniore, continuă Laffin cu acea voce şuierătoare şi plină de ironie care îl tulbura pe Biron, trebuie totuşi să ştiu pe cine trădaţi şi cui îi veţi fi fidel.

— Ce vrei să spui?

— De când a început campania, ducele de Savoia v-a menajat orgoliul. Sunteţi de partea lui, şi vă permite să luptaţi împotriva lui. Garnizoana din Roncy aproape că v-a deschis porţile oraşului.

— Oh! spuse Biron, n-am nevoie de asta pentru a intra cu sabia înainte.

— Ducele, continuă Laffin, nu vrea să treceţi de partea lui în plină zi; vă menajează supărarea şi vă permite să tăiaţi în bucăţi pe unii dintre soldaţii săi.

Biron începu să spumege.

— Dar, în sfârşit, a sosit ora la care să vă ţineţi promisiunile din scrisoarea pe care i-aţi trimis-o, monseniore.

— Ah! spuse mareşalul cu o voce răguşită.

— Ce vi se cere? Aproape nimic. E suficient să porniţi la atac în compania regelui şi să vă plasaţi la stânga sa. Regele poartă întotdeauna un panaş alb, iar Senioria Voastră de asemenea, monseniore, şi oricât de bună vedere ar avea trăgătorul de archebuză, acest om minunat care a fost adus la preţ foarte mare din munţii Tirolului, acestuia îi va fi dificil să facă deosebirea de la două sute de picioare distanţă, care este, dintre aceşti doi cavaleri cu viziera trasă în jos, acela asupra căruia trebuie să tragă.

— Dar, la urma urmei, strigă ducele, ce vrei de la mine?

— Să vă îndepliniţi promisiunea.

— Care anume?

— De a purta mâine un panaş roşu.

— Dar…

— Gândiţi-vă, monseniore, continuă Laffin, cum s-ar simplifica lucrurile. Regele ar putea fi ucis în timpul asaltului.

— Foarte bine, spuse ducele.

— Nimeni nu se va gândi să o acuze pe Senioria Voastră de această nenorocire. Armata franceză, descurajată, va reveni în tabără în dezordine. Apoi, dumneavoastră veţi regrupa trupele.

— Şi după aceea? După aceea?

Şi vocea lui Biron era răguşită ca şi cum ar fi avut cărbuni aprinşi în gât.

— Regele odată mort, veţi fi cel care va prelua comanda; ducele vă va oferi o pace onorabilă, o veţi accepta, şi...

Laffin se opri.

— Şi apoi? făcu Biron a cărui frunte era lividă.

— Apoi, nu doar că veţi fi răzbunat, dar veţi deveni ginerele ducelui şi veţi pune coroana pe cap.

— Diavole! strigă Biron, fă ce vrei.

— Să fie într-un ceas bun! monseniore, iată că aţi devenit mai rezonabil.

— Scrie ce doreşti...

— Oh! Nu eu, monseniore.

— De ce?

— Pentru că ducele, pe care toată lumea din armata franceză îl crede în Chambéry, şi care este în interiorul zidurilor fortăreţei Montmeillan, ducele, după cum spuneam, nu se încrede decât în scrisul Senioriei Voastre.

— Şi dacă nu vreau să scriu?

— Înseamnă că vă este frică, monseniore.

Această ultimă ironie îl exasperă pe Biron.

— Dă-mi o pană, spuse el, şi vei vedea.

Şi Biron scrise pe dosul pergamentului care fusese anterior ataşat la săgeată.

„Voi avea un panaş roşu şi o armură cu un soare de aur în dreptul pieptului. Voi sta tot timpul la stânga aceluia pe care-l ştiţi.”

— Semnaţi, monseniore, spuse Laffin.

— Probabil, ceea ce îmi ceri este capul meu, spuse el.

— Pentru a pune o coroană pe el, monseniore.

Biron semnă.

Atunci Laffin ridică o draperie care, în cortul mareşalului, acoperea armele, şi luă dintr-un suport de arme un arc gigantic.

Apoi, trecu săgeata prin pergament şi ieşi din cort.

Biron şedea la masă şi, ţinând capul în mâini, se uita cu o privire devastată.

Florimond nu pierduse, în timp ce pretindea că doarme, niciun gest, niciun cuvânt din această scenă ciudată.

— Oh! oh! îşi spuse el, mi se pare că pe regele Franţei îl

pândeşte un mare pericol în acest moment. Înainte de a fi al ducelui, sunt al regelui; cum să fac să-l salvez?

Şi cum Biron era complet absorbit de gândurile sale, Florimond se târî până la intrarea cortului şi se strecură afară.

Capitolul V

Noaptea era întunecoasă, soldaţii erau în corturile lor. Nu se auzea decât sunetul paşilor măsuraţi şi grei ai santinelelor din tranşee; nu se puteau vedea, privind în sus, decât crenelurile şi meterezele cetăţii, care se conturau ca nişte pete negre pe cer.

Nu trecuse niciun minut de când Laffin ieşise.

Florimond, pradă unui instinct misterios, o apucă, odată ajuns afară din cort, pe acelaşi drum ca şi el.

Laffin mergea spre zidurile cetăţii.

Florimond, strecurându-se ca o umbră, îl urmă de la distanţă.

La un moment dat, Laffin se întoarse.

Florimond se aruncă pe burtă şi Laffin nu-l văzu, dar Florimond avea ochi buni, şi, în ciuda întunericului nopţii, văzu foarte clar ce făcea Laffin.

Laffin făcea un lucru ciudat: el scoase un pergament din buzunar şi, luându-l pe acela străpuns de săgeată, îl puse în locul său.

— De data aceasta, murmură Florimond, nu mai înţeleg nimic.

Această operaţie odată terminată, Laffin încordă arcul, puse săgeata deasupra, se apropie mai mult de metereze, şi Florimond auzi un şuierat în aer. Era săgeata care se întorcea în cetate.

— Să fiu spânzurat, şopti Florimond, dacă înţeleg ceva din comportamentul domnului Laffin. Pe cine trădează? Pe rege? Pe duce?

Nu era decât un singur lucru clar pentru Florimond şi anume că cei care urmau să fie asediaţi aveau printre ei un trăgător de archebuză, tirolez, care era maestru în a ochi de la mare distanţă.

Acest bărbat avea misiunea de a-l ţinti pe căpitanul care pornea la atac în acelaşi timp cu mareşalul, care, pentru a fi recunoscut, trebuia să poarte un panaş roşu pe cască.

Şi Florimond, care se întorcea cu pas de lup, îşi spuse:

„Sunt în slujba mareşalului, este adevărat, dar sunt şi în slujba regelui. Nu vreau să-l trădez pe mareşal, dar nu vreau nici ca regele să fie ucis. Cum să fac?”

Şi ajunse astfel, punându-şi această întrebare care părea fără rezolvare, la cortul mareşalului.

Ridică pe jumătate draperia care acoperea uşa şi aruncă o privire furişă în interior.

Biron continua să aibă aceeaşi atitudine, cu capul în mâini, ca un om pierdut într-o reverie profundă.

Florimond auzi paşii cuiva care se apropia.

Lăsă să recadă draperia, se aruncă într-o parte şi dispăru.

Era Laffin care se întorcea.

Laffin intră în cort.

La sunetul paşilor săi, Biron tresări şi se întoarse.

— S-a făcut, monseniore, spuse Laffin.

— Du-te dracului! strigă Biron.

Un zâmbet trecu peste buzele trădătorului.

— S-a făcut, repetă el.

Şi plecă.

Florimond, nemişcat, îl lăsă să treacă, şi Laffin nu-l văzu.

În timp ce pajul ţinea sfat cu sine însuşi, un zgomot nou se auzi.

Florimond crezu că era Laffin care revenea din misiune, dar văzu imediat că se înşela.

Omul care se apropia şi care se îndrepta direct spre cortul mareşalului era mai înalt decât Laffin şi mergea stârnind clinchetul de pinteni al unui învingător.

Aflat la doi paşi distanţă, Florimond îl recunoscu.

Era Galaor.

Atunci, pajul înaintă spre el şi îl salută.

— Bună seara, domnule Galaor, spuse el.

— Hei! este domnul Florimond, spuse Galaor

— Chiar eu, domnule. Pot să vă fiu de folos? întrebă pajul pe un ton plin de curtoazie.

— Desigur, spuse Galaor.

— Spuneţi, vă rog!

— Am o misiune pentru mareşal din partea regelui.

— Ah! ah! făcu Florimond, care tresări.

— Vreţi să-l întrebaţi pe domnul de Biron dacă pot intra?

Florimond îl luă de mână pe Galaor.

— Am, la rândul meu, o mică favoare să vă cer, domnule Galaor.

— Vorbiţi, vă ascult, dragul meu.

— Oh! nu acum… mai târziu… după ce vă veţi îndeplini misiunea.

Şi Florimond intră în cort, lăsând-l pe Galaor afară şi spunându-şi în sinea lui:

„Domnul Galaor este un om inteligent, la fel ca toţi gasconii, de fapt; poate că mă va scoate din încurcătura asta. El nu-l place pe domnul de Laffin şi înţelege totul din puţine cuvinte…”

Şi pajul, în timp ce Biron se întoarse cu faţa spre el, spuse cu voce tare:

— Din partea regelui, monseniore!

Capitolul VI

Galaor era un companion vesel şi cu bună dispoziţie, aşa cum am văzut.

Mareşalul îl cunoştea de mai mult timp.

Prima dată, l-a văzut atunci când acest băiat a fost numit cavaler de către doamna Margareta.

Apoi regele l-a trimis în mai multe misiuni.

Lui Biron îi plăcea de Galaor, deoarece Galaor obişnuia să bea vinul sec şi pentru că avea inimă bună.

În acel moment, mareşalul ar fi dat afară pe oricine altcineva, dar, văzându-l pe Galaor, el se lumină.

— Bună seara, prietene, spuse el.

— Bună seara, monseniore, răspunse Galaor apucând mâna pe care Biron i-o întindea.

— Aţi venit să cinaţi cu mine? întrebă mareşalul.

— Nu, monseniore, am venit să vă implor să-mi faceţi un serviciu.

— Vorbiţi, sunt cu totul la dispoziţia voastră, spuse Biron cu o vădită curtoazie.

— Monseniore, am făcut un pariu.

— Ah! ah!

— Un pariu pe care doar Senioria Voastră mă puteţi ajuta să-l câştig.

— Nu cer nimic mai mult. Care este acest pariu?

— Am pariat mai devreme cu regele, care pretinde că nu-l mai iubiţi, cu toate că el vă iubeşte foarte mult, că veţi veni să luaţi cina cu el.

Biron tresări.

Apoi, făcu un gest de refuz.

— Vă implor, monseniore, spuse Galaor, nu mă faceţi să pierd pariul.

— Regele m-a insultat, spuse Biron.

— Monseniore, spuse Galaor cu gravitate, cei care pretind acest lucru sunt trădători şi laşi.

— Ah! făcu el, credeţi?

— Monseniore, spuse Galaor, veniţi, vă rog în numele prieteniei pe care întotdeauna mi-aţi dovedit-o.

Biron continua să ezite.

— Monseniore, răspunse Galaor, dacă regele v-a insultat, el este unul care poate să-şi repare greşelile. Dar vă jur, credeţi-mă, că, dacă ar fi aşa, mi-aş străpunge pieptul cu sabia.

Şi, după ce Galaor spuse acest lucru, Laffin intră.

Mareşalul îl privi.

— Despre ce este vorba? făcu Laffin.

— Regele m-a invitat la cină, spuse Biron.

— Ei bine! spuse Laffin cu răceală, trebuie să mergeţi.

Biron se încruntă.

— Poate că e un sfat prost acesta pe care mi-l dai, spuse el.

— Haida-de! făcu Laffin.

— Un sfat prost pentru tine.

— Oh! eu, monseniore, spuse Laffin cu voce seacă, am făcut ceea ce trebuia să fac şi nu mă tem de nimic. Întâmplă-se ceea ce trebuie să se întâmple.

Biron se ridică, îşi luă haina şi îşi prinse sabia la centură.

— Să mergem, îi spuse el lui Galaor.

Ceea ce se întâmpla în sufletul mareşalului, nimeni nu ştia.

Poate că remuşcările îi dictau un comportament eroic.

Poate că, dimpotrivă, îl conduceau spre trădare.

Laffin, rămas în picioare pe pragul uşii, îl privea cum se îndepărtează, sprijinindu-se de braţul lui Galaor:

— Orice ai face, murmură trădătorul, nu înseamnă că vei fi într-un pericol mai mic acum.

Florimond îl urmă pe mareşal.

La uşa cortului regal, Galaor se dădu deoparte pentru a-l lăsa să intre pe mareşal.

Florimond profită de acel moment pentru a-l trage de haină.

— Ah! pardon, spuse Galaor. Ei bine! vorbiţi, tinere prieten, sunt cu totul la dispoziţia voastră.

— Nu aici, spuse Florimond.

— De ce?

— Pentru că vreau să vă spun chestiuni importante.

— Ah!

— Să căutăm un loc mai retras.

— Cum doriţi…

Florimond îl conduse pe Galaor până la şanţurile de apărare ale taberei.

— Domnule Galaor, spuse el, aveţi în faţă un om care vrea să vorbească şi care nu poate să spună nimic.

— Da?

— Este necesar, prin urmare, să mă înţelegeţi printre cuvinte, măcar pe jumătate.

— Haide, spuse Galaor, voi încerca. M-am mai întâlnit cu aşa ceva.

— Sunteţi un om inteligent, domnule Galaor.

Galaor se înclină.

— Dar trebuie să fiţi mai perspicace astăzi decât de obicei.

— Voi încerca.

— Mai întâi, spuneţi-mi, sunteţi superstiţios?

— Când e nevoie.

— Ar trebui să fie nevoie chiar acum.

— Serios?

— Să fiţi superstiţios ca un italian, încheie Florimond.

— Bine! şopti Galaor, nu vă cunosc secretul, dar cred că este ceva important.

— Şi aveţi dreptate, spuse Florimond cu un aer plin de mister.

Capitolul VII

Galaor se aşeză în partea din spate a şanţului, Florimond rămase în picioare în faţa lui.

— Staţi jos, tinere prieten, spuse gasconul, să vedem despre ce e vorba.

— Este vorba despre un vis, răspunse Florimond aşezându-se alături de el.

— Un vis?

— Da, pe care l-am avut nu cu mult timp în urmă, să fie cam o oră…

— Aţi venit aici să dormiţi, deci? glumi Galaor.

— M-am culcat pe haina mea. Am fost atât de obosit că abia am avut timp să închid ochii, şi poate că aş fi dormit chiar şi acum dacă nu ar fi fost acest blestemat vis.

— Păi, ce aţi visat?

— În primul rând că noi dădeam asaltul asupra cetăţii Montmeillan.

— Bine! spuse Galaor, visul a devansat atacul cu douăzeci şi patru de ore, asta e tot. Şi apoi?

— Era pe metereze, continuă Florimond, un bărbat înarmat cu o arbaletă sau o archebuză, nu ştiu exact.

— Ah! ah!

— Ori de câte ori acest om îşi ducea arma la umăr, unul dintre soldaţii noştri cădea.

— Foarte bine, spuse Galaor. Apoi?

— Regele înainta în luptă alături de domnul de Biron. Regele avea un panaş alb.

— Ca întotdeauna, spuse Galaor. Domnul de Biron, de asemenea…

— Nu. Domnul de Biron, în acea zi, avea un panaş roşu. Nu-i aşa că visele sunt ciudate?

— Foarte ciudat, într-adevăr, tinere prieten. Asta e tot?

— Oh! nu. Ştiţi doar că, într-un vis, orice este posibil.

— Mie îmi spuneţi?…

— M-am văzut astfel transportat pe meterezele cetăţii Montmeillan, dar părea că eram invizibil, pentru că l-am putut aborda pe acest trăgător priceput fără să mă vadă. În mod cert, era un arbaletier[28].

— Bine!

— El avea o pălărie ascuţită şi o pană de şoim pe această pălărie.

— Era un tirolez?

— Exact.

— Apoi, ce aţi mai văzut?

— Lângă acest om era un ofiţer al ducelui de Savoia, care îi spunea:

— „Nu eşti aici pentru a ucide soldaţi.”

— „Pentru ce, atunci? întrebă arbaletierul.”

— „Pentru a ucide un căpitan care are un panaş alb.”

— „Arătaţi-mi-l?”

Atunci m-am apropiat mai mult, continuă Florimond, şi am putut vedea că ofiţerul întindea mâna peste meterez şi spunea:

— „Vezi un căpitan care are un panaş roşu?”

— „Da, desigur, el este?”

— „Nu, este cel de lângă el.”

---

[28] În realitate, tirolezul din cetatea Montmeillan este trăgător cu archebuza, deci o armă de foc. Pajul Florimond spune în mod intenţionat că în visul său tirolezul era arbaletier, cu scopul de a ascunde că are informaţii reale şi pentru a nu-l trăda pe mareşalul Biron. [n.t.].

Atunci, arbaletierul îşi armă arbaleta; săgeata spintecă aerul, regele căzu… Am scos un strigăt şi m-am trezit.

— Adevărat! spuse Galaor cu seriozitate. Chiar aţi visat aşa ceva, domnule Florimond?

— Da, domnule Galaor.

— A fost doar un vis.

— Se spune, totuşi…

— Ce anume?

— Că sunt vise care se îndeplinesc.

— Ce nebunie!

— Şi ştiu bine că, dacă aş avea onoarea de a-l servi pe rege, şi nu pe mareşal…

— L-aţi preveni?

— Oh! Nu, desigur!

— Dar, ce aţi face?

— L-aş convinge că trebuie să-şi pună un panaş roşu, mâine.

— Serios?

— În felul acesta, trăgătorul cu arbaleta, în cazul în care acesta există şi în realitate nu numai în mintea mea, nu va mai şti care din cei doi este cel pe care trebuie să-l ţintească.

— Dragă domnule Florimond, spuse Galaor, sunteţi un băiat isteţ şi îmi voi aminti de sfatul pe care mi l-aţi dat. Şi uite, vă dau şi eu unul.

— Vă ascult.

— Nu-i povestiţi visul acesta domnului de Laffin.

— Doamne fereşte!

— Şi chiar, faceţi în aşa fel încât domnul de Laffin să nu ştie că mi l-aţi povestit.

— Aşa voi face.

— Şi, din moment ce sunteţi atât de obosit, duceţi-vă înapoi la culcare şi încercaţi să nu-l mai visaţi pe acel viclean arbaletier.

Cu aceste cuvinte, Galaor îi dădu lui Florimond o puternică strângere de mână şi îşi reluă în linişte drumul spre cortul regal.

— Bietul băiat! şopti el mergând, dacă domnul de Laffin ar şti că are asemenea vise, ar putea foarte bine să-l împiedice să se mai trezească…

Capitolul VIII

„Acestui mic Florimond nu îi lipseşte cu siguranţă isteţimea, îşi spuse Galaor care se opri gânditor în spatele şanţului, în timp ce pajul se îndepărta. El are chiar visând, darul de a prezice,

calitate foarte rară, dar care l-ar putea costa scump, mai ales dacă Laffin ar afla. Cum să ieşim din situaţia asta?”

Şi Galaor începu să reflecteze.

După câteva minute, îşi zise:

„Se spune că gasconii sunt oameni iscusiţi şi nu se află niciodată în dificultatea de a găsi o rezolvare. Eu sunt totuşi gascon, dar nu întrevăd nicio soluţie şi parcă aş renunţa. Să-l avertizez pe rege, fără a i se întâmpla ceva rău pajului şi fără a-l trăda pe duce, iată ce trebuie găsit, şi iată ce nu reuşesc să fac.”

Dar Galaor nu era omul, se ştie, care să întoarcă spatele unui obstacol, şi nu se descurajă uşor.

„Atacul este pentru ziua de mâine, îşi spuse el, şi avem noaptea înainte; este adevărat că noaptea e un sfetnic bun, mâine, în zori, voi găsi ceea ce caut. Să mergem în continuare să ne alăturăm regelui şi vom vedea ce figură va face ducele.”

Prin urmare, Galaor o porni la drum printre corturi pentru a ajunge la cortul regelui.

Trupele, obosite după douăzeci de bătălii şi după mai multe marşuri forţate succesive, dormeau, cu excepţia santinelelor plasate din loc în loc.

„Aceasta nu este o tabără, îşi zise Galaor, este o necropolă, iar dacă garnizoana din Montmeillan ar mirosi ceva, ar iniţia o ieşire.”

În timp ce mergea, Galaor ridica din când în când nasul deasupra meterezelor cetăţii.

Mai ales un donjon anume, care supraveghea valea la est, îi atrăsese atenţia printr-un punct luminos care strălucea în vârful său.

Acest punct luminos nu era nimic altceva decât un felinar, şi geamul era roşu, pentru că lumina ajungea la Galaor ca strălucirea unui cărbune încins.

„Ce vrea să anunţe acest felinar roşu?” se întrebă gasconul.

El trebui să se întoarcă la marginea taberei şi să meargă pentru o clipă de-a lungul şanţului pentru a ajunge mai rapid şi mai direct, altfel spus, urmă din nou drumul pe care o luase Florimond.

Galaor mergea încet. Nu se grăbea şi continua să spere că inspiraţia pe care o căuta, va apărea, îi va lumina dintr-o dată mintea, şi-l va scoate din impas.

Şi, continuând să meargă, privea gânditor felinarul.

Dar, dintr-o dată se opri brusc şi rămase ca şi cum ar fi fost ţintuit la pământ.

În tabăra franceză, un alt felinar roşu, ca şi cel de pe metereze, începu să lumineze brusc în partea de sus a unui cort.

— Dar-ar ciuma! murmură Galaor, savoiarzii au spioni printre noi?

Cortul care avea o lumină roşie era cel mai apropiat de metereze.

— La naiba! şopti Galaor, acela este cortul mareşalului.

Felinarul turnului se stinse.

O secundă mai târziu, lumina din vârful cortului lui Biron se stinse deopotrivă.

„Sigur acolo jos se află Laffin, gândi Galaor.”

Şi se aruncă în şanţ şi începu să se caţere aproape pe burtă, ciulind urechea la cel mai mic zgomot.

Mai întâi auzi pasul lent şi măsurat al santinelelor.

Apoi, un alt zgomot îi ajunse la urechi.

Era acela al unui pas rapid şi inegal totodată.

Galaor nu se mişcă.

Curând, în întuneric, văzu o umbră care se mişca îndreptându-se spre baza zidurilor.

Umbra trecu aproape de el.

Nemişcat în şanţ, Galaor o lăsă să treacă, dar o recunoscu.

Era domnul Laffin.

Ajunsă într-un loc anume, umbra nu se mai mişca.

„Cine îl aşteaptă, oare?” se întrebă Galaor.

O jumătate de minut trecu.

Dintr-o dată Galaor, care îşi ridicase uşor capul mai sus de şanţ, văzu un punct negru care aluneca pe o latură a stâncii, pe care cetatea era cocoţată ca un cuib de vultur.

S-ar fi zis că un liliac gigant cobora de pe munte în câmp, zburând razant cu peretele stâncii.

Ochii lui Galaor erau obişnuiţi cu întunericul, şi avea, de altfel, o vedere pătrunzătoare.

Pe măsură ce punctul negru cobora, acesta se îngroşa, şi gasconul nu se mai putea înşela.

Era un bărbat care se lasă să alunece, cu ajutorul unei frânghii cu noduri, de la înălţimea meterezelor.

Atunci Galaor îşi lipi urechea de pământ şi ascultă.

El auzi o voce care spunea:

— Tu eşti?

Era vocea lui Laffin.

— Da, stăpâne.

— Bine! gândi Galaor, acum m-am lămurit. Jupânul Rénazé a

venit să-l salute pe prietenul său Laffin.

Şi Galaor, care nu era la nici zece paşi distanţă, ascultă cu atenţie.

Capitolul IX

Galaor nu se înşelase.

Aceştia erau Rénazé şi Laffin, care-şi dăduseră o întâlnire misterioasă la baza zidurilor de apărare.

Se făcuse aşa de frig şi solul era aşa de tare încât dobândise un fel de tainică sonoritate care îi permise lui Galaor să audă foarte distinct cuvintele din conversaţia celor doi mizerabili, deşi aceştia vorbeau cu glas scăzut.

— Ei bine? spunea Laffin, ai primit vreun răspuns?

— Da, stăpâne…

— Ce a spus ducele?

— El este încântat. Trăgătorul de archebuză a topit două lingouri de plumb, apoi l-a mărunţit, ceea ce, se pare, este o modalitate de a otrăvi. Aceasta face ca, indiferent ce se va întâmpla, rana celui lovit să fie fatală.

— Eşti nebun, Rénazé, spuse Laffin sec.

— Nebun? stăpâne.

— Da, desigur.

— Cum aşa?

— Aşa bine, eşti un idiot…

— Dar?…

— Pentru că nu m-ai înţeles.

— Îmi pare rău, spuse Rénazé, din contră, cred că am înţeles foarte bine. Despre ce este vorba? Domnul de Biron va avea pe cască un panaş roşu, în loc de unul alb, mâine, când se va da atacul.

— Bine! Apoi?

— Regele va fi lângă el, şi cum regele poartă întotdeauna pe cască un panaş alb, pe acesta îl va ţinti archebuzierul.

— Eşti un prost, Rénazé.

— Dar, totuşi?…

— Haide, continuă Laffin cu mai multă blândeţe, tu crezi că eu nu vreau să-l omoare pe rege? Regele este, fără îndoială, prins la mijloc în răzbunarea mea.

— Dar atunci, ce va crede ducele de Savoia? întrebă Rénazé cu naivitate.

— Asta e treaba lui, nu a mea.

— Aveţi dreptate de data aceasta, stăpâne, spuse Rénazé, e adevărat că sunt un prost.

— Ah! eşti de acord?

— Pentru că nu mai înţeleg nimic. A fost convenit între duce şi mareşal ca acesta din urmă să pornească la atac împreună cu regele.

— Da, aşa este, spuse Laffin.

— Ducele a adus cu mare cheltuială un vânător din munţii din Tirol, un om a cărui precizie de a lovi o ţintă ţine de o minune.

— Fie. Şi acest om, cu excepţia cazului în care Rénazé este un prost, continuă Laffin, va trebui să ţintească foarte sus sau foarte jos, pentru ca regele să rămână nevătămat.

Rénazé nu scoase niciun cuvânt.

— Deoarece, continuă Laffin, ce vreau de fapt? Doresc să adaug la trădările anterioare ale mareşalului o trădare în plus.

— Bine!

— Ţi-am trimis săgeata cu răspunsul mai devreme.

— Desigur, şi eu i l-am dus ducelui de Savoia.

— Ei bine! Răspunsul l-am scris cu mâna mea.

— Ştiu.

— Dar mareşalul a scris o scrisoare pe care am păstrat-o şi pe care el a semnat-o.

— Ah! făcu Rénazé.

— Ai început să înţelegi?

— Da, stăpâne.

— Ei bine! Acum, trebuie să facem în aşa fel încât trăgătorul să nu-l ţintească mortal pe rege.

— Va fi dificil.

— De ce?

— Pentru că ducele i-a promis zece mii de coroane de aur în cazul unei reuşite.

— Tu îi vei promite cincisprezece mii.

— Chiar şi aşa, va fi imposibil.

— Cum? spuse Laffin.

— Acest om este incoruptibil.

Laffin se manifestă printr-un gest furios.

— Ascultaţi, spuse Rénazé, voi încerca să-l mituiesc.

— Cum voi şti dacă ai reuşit?

— Când voi fi sus din nou, ridicaţi-vă ochii spre donjon.

— Foarte bine.

— În cazul în care trăgătorul va accepta cele cincisprezece mii de livre, felinarul va avea lumină verde.

— Şi dacă refuză?

— Acesta va fi de culoare roşie, ca mai devreme.

— Du-te! spuse Laffin.

Rénazé apucă frânghia cu ambele mâini, şi Galaor care nu pierduse niciun cuvânt din această conversaţie, îl văzu urcând din nou uşor pe peretele stâncii.

— În mod clar, murmură gasconul, toţi aceşti oameni mă fac să-mi pierd timpul. Când voi ajunge la rege, el îşi va fi terminat cina, iar eu sunt mort de foame!

În ciuda acestei reflecţii, Galaor nu se clinti din loc.

Laffin stătea pe marginea şanţului, Galaor era înăuntru. Fără întunericul nopţii, primul l-ar fi văzut pe al doilea.

Cu ochii fixaţi pe donjonul cetăţii, ei aşteptau răspunsul lui Rénazé.

Acest răspuns nu se lăsă aşteptat.

După un sfert de oră felinarul reapăru la înălţimea donjonului.

Era roşu. Trăgătorul refuzase propunerea.

— Cu toate acestea, nu vreau să-l ucidă pe rege, şopti Laffin.

„Nici eu”, îşi zise Galaor.

Capitolul X

„Există, totuşi, o modalitate de rezolvare foarte simplă, care ar elimina orice dificultate, îşi spuse în continuare Galaor: asta ar fi să-l omor pe Laffin şi să merg după aceea să-i povestesc regelui. Dar, în afară de faptul că această meserie de spion nu mi se potriveşte, nu vreau să i se întâmple lucruri neplăcute domnului de Biron, care nu este trădător decât în vorbe, cel puţin până acum.”

Galaor reîncepu să reflecteze.

Laffin reflecta, de asemenea, şi era cu siguranţă foarte încurcat, pentru că, în loc să plece, se aşeză pe marginea şanţului.

Văzând asta, Galaor avu o inspiraţie şi se ridică în picioare.

Laffin, văzând un om ridicându-se în picioare în faţa lui, scoase un strigăt şi puse mâna pe sabie.

Dar Galaor scoase un pistol de la centură şi spuse cu răceală:

— Dacă ţipaţi sau dacă veţi încerca să fugiţi, vă crăp capul.

Laffin începu să tremure.

Atunci Galaor se îndreptă direct spre el.

— Bună seara, domnule de Laffin.

Laffin făcu un pas înapoi:

— Domnul Galaor?

— Chiar eu, dragă domnule.

Laffin era cu totul şocat de această întâlnire neaşteptată.

După ce îl ameninţase că îl va ucide, Galaor începuse să se poarte cu Laffin cu o curtoazie exagerată.

— Dragă domnule Laffin, continuă Galaor, v-ar face plăcere să-mi daţi o explicaţie?

— Vorbiţi, domnule.

— Mă plimbam din întâmplare pentru a-mi calma o durere de cap violentă.

— Bine!

— Un om a trecut prin faţa mea: eraţi dumneavoastră.

— Apoi? întrebă Laffin, care chemă în ajutorul său toată prezenţa sa de spirit aflată puţin în confuzie.

— V-am văzut că aţi trecut şanţul şi că aţi rămas la poalele meterezelor, riscând să fiţi lovit de un glonte din vreo archebuză.

— Oh! spuse Laffin, e atât de întuneric.

— Nu aşa de întuneric pe cât credeţi, pentru că am văzut un om care a coborât de acolo de sus pe o frânghie.

— Ah! l-aţi văzut?

— Da, spuse Galaor, şi am avut o dorinţă puternică de a ieşi din şanţ.

— De ce anume?

— Păi, pentru că voiam să ştiu ce discutaţi, dumneavoastră şi acel om.

Laffin simţi ca o uşurare. Galaor spunea că nu a auzit nimic.

— Ah, într-adevăr? spuse el, pe un ton glumeţ, aţi fi vrut să ştiţi?...

— Dragă domnule Laffin, continuă Galaor, permiteţi-mi să vă spun direct ceea ce gândesc.

— Vorbiţi, domnule Galaor.

— Aţi trădat.

— Eh! Asta-i bună!

— Şi trebuie să vă mărturisiţi imediat trădarea sau veţi muri.

Spunând acestea, Galaor ridică din nou pistolul la înălţimea feţei lui Laffin.

Acesta din urmă nu păru să fie impresionat.

— Dragul meu domn Galaor, spuse el, sunt foarte bucuros că v-am întâlnit.

— Haida-de! spuse gasconul.

— Pentru că îmi veţi scoate un ghimpe din picior.

— Într-adevăr!

— Şi mai devreme, atunci când aţi aflat totul, în loc de a mă ameninţa, ar trebui să-mi strângeţi mâna şi să-mi cereţi să vă devin prieten.

— Oh! oh!

— Nu doar că nu am trădat pe nimeni, continuă Laffin, dar caut un mod de a-l salva pe rege.

— Vreţi să-l salvaţi pe rege?

— Da.

— Înseamnă că regele este în pericol?

— În pericol de moarte.

— Cum aşa, spuse Galaor, care îşi luă un aer de uimire.

— Am onoarea să vă spun, domnule, continuă Laffin.

— Dar…

— Ştiţi cu cine am vorbit mai devreme?

— Cu un om care s-a lăsat să alunece de la înălţimea acestor metereze de-a lungul unei frânghii.

— De acord. Dar nu-l cunoaşteţi pe acest bărbat?

— Cel puţin nu l-am recunoscut.

— Dar aţi călătorit cu el.

— Înseamnă că… e Rénazé?…

— Exact.

— Rénazé trece drept inamic.

— Nu, pentru că Rénazé joacă rolul de spion şi a venit să mă prevină că regele e în mare pericol, lucru despre care v-am avertizat la rândul meu.

— Ei bine! dragă domnule Laffin, spuse Galaor cu ironie, vorbiţi, explicaţi-vă, sunt numai ochi şi urechi.

Şi Galaor îşi puse pistolul la centură.

Capitolul XI

Galaor gândea:

„Să vedem dacă versiunea lui Laffin are ceva comun cu cea a pajului.”

Laffin continuă:

— Ducele de Savoia este un stăpân viclean; ceea ce nu poate câştiga cu forţa, vrea să câştige prin şiretenie; ceea ce nu poate avea printr-o luptă cinstită, va câştiga prin trădare.

— Totul pare puţin cam obscur, dragul meu domn Laffin. Să vedem, spuneţi mai departe!

— Deci, continuă Laffin, pentru a vorbi mai clar, vă spun că ducele îşi doreşte cu disperare să iasă triumfător din aventura de

război, în care a pornit.

— Mai mult, eu cred că, îl întrerupse Galaor, dacă iese teafăr şi nevătămat din palatul său din Chambéry…

— El nu este la Chambéry.

— Ah! Atunci, unde este?

— Acolo sus.

Şi Laffin arătă cu degetul meterezele cetăţii.

— În Montmeillan?

— Da.

— Ei bine! va fi nevoit să fugă de acolo cât mai devreme, asta-i tot. Dar, dragă domnule Laffin, continuă Galaor, vreţi să continuaţi? Şi, mii de scuze că v-am întrerupt!

— Deci, ducele este foarte amărât că a intrat în război cu regele şi nu ştie cum să se retragă.

— Serios?

— Pentru ca toate să se aranjeze, ar trebui ca regele să moară subit, ceea ce ar conduce la o tulburare în întreaga Europă.

— Bine!

— Să fie asasinat… de exemplu.

— Ah! cât despre asta, este dificil, dragul meu domn de Laffin, şi vă voi spune de ce. Eu dorm noaptea în cortul regelui şi nu există vreun soldat din armata noastră, care să nu-l iubească pe rege ca pe un tată.

— Ştiu asta, spuse Laffin.

— Aşa că, dacă ducele de Savoia s-a gândit că va găsi asasini aici, se înşală.

— Ducele nici măcar nu s-a gândit la aşa ceva.

— Atunci? făcu Galaor cu expresia unui neghiob adorabil.

— Acesta este motivul pentru care el s-a adresat unui *tirolez*.

— Ce este acest *tirolez*?

— Un archebuzier foarte dibaci.

— Foarte bine.

— Care niciodată nu ratează ţinta la cinci sute de paşi distanţă.

— Ce trăgător drăguţ, spuse Galaor pe un ton ironic.

— Şi care, mâine, în timpul asaltului trupelor noastre, va trage asupra regelui.

— Cum îl va recunoaşte?

— Îl va recunoaşte după panaşul alb.

— Haida-de! spuse Galaor, şi eu voi purta un panaş alb, şi domnul de Biron, de asemenea…

— Poate dumneavoastră, nu spun că nu, răspunse Laffin, dar

domnul de Biron…

— Cum! Dar, din contră, mareşalul îl imită întocmai, poartă o armură la fel cu cea a regelui, un panaş ca al regelui, şi, de la începutul campaniei, urcă de bună voie pe un cal de aceeaşi culoare ca şi cel al regelui.

— Nu spun că nu.

— Deci, vedeţi bine că trăgătorul de archebuză, oricât de deştept ar fi, poate greşi…

Laffin clătină din cap.

— Şi ne va omorî, pe mine sau pe mareşal, crezând că l-a ucis pe rege.

— Pe dumneavoastră, probabil… pe mareşal, nu.

— De ce?

— Mareşalul este prea superstiţios.

— Ei bine?

— Şi noaptea trecută a avut un vis.

— Într-adevăr? făcu Galaor, care se gândi la visul lui Florimond.

— În acest vis, continuă Laffin, el s-a văzut întins şi plin de sânge într-un sicriu.

— Şi apoi?

— Mareşalul s-a trezit într-o stare de spirit foarte proastă şi mi-a spus: „Cred că nu voi ieşi în viaţă din această campanie”. În timp ce încercam să-l liniştesc, unul dintre acei ţigani care merg după armata noastră şi care le spun tot felul de poveşti soldaţilor, a trecut prin faţa cortului nostru. Mareşalul l-a chemat.

— Ah! ah!

— El i-a povestit visul său şi l-a întrebat despre viitor.

— Şi ce i-a răspuns ţiganul?

— După ce a examinat cu atenţie liniile de pe mâna mareşalului, el i-a spus:

— „Veţi fi ucis mâine, dacă nu veţi lua o măsură de precauţie despre care o să vă spun.”

— „Ce trebuie să fac?” întrebă mareşalul.

— „Trebuie ca în loc de un panaş alb, să purtaţi un panaş roşu.”

— Ah! la naiba! exclamă Galaor.

— Ceea ce va face ca mâine, trăgătorul de archebuză să nu mai aibă de ales decât între rege şi domnia ta, încheie Laffin, cu prudenţă.

Galaor îl privi pe trădător direct în ochi.

— Domnule Laffin, spuse el, nu-l cunoaşteţi deloc pe rege.

— Dar...

— Dacă i s-ar spune aşa ceva, nu numai că ar face în aşa fel ca eu să nu particip mâine la asalt, dar el ar pune pe casca sa două panaşe albe în loc de unul.

— Tocmai pentru că ştiu toate acestea, v-am avertizat, dragul meu domn Galaor.

— Să presupunem încă un lucru.

— Care?

— Să presupunem că regele îşi imaginează că domnul de Biron nu a visat.

— Poftim?

— Şi că e implicat în proiectele ducelui de Savoia.

— Oh!

— Să presupunem că...

— Ei bine! spuse Laffin, care avu o scânteiere întunecată în privire.

— Şi că regele rămâne convins că mareşalul este un trădător.

— Ce ar face în cazul ăsta? întrebă Laffin cu iuţeală.

— El l-ar ierta, spuse Galaor cu ardoare.

— Dar, la urma urmei, spuse Laffin, nu este vorba nici de ipoteze, nici de vise, în acest moment, ci de o realitate.

— Faceţi cum fac şi eu.

— Ce veţi face?

Domnul Laffin îl privi pe Galaor cu nerăbdare.

— Mă voi duce să mă culc, spuse Galaor. Bună seara!

Şi făcu un pas înapoi.

— Domnule... domnule!... spuse Laffin, aveţi grijă!... dacă i se va întâmpla ceva rău regelui... nu va fi din vina mea.

Galaor începu să râdă.

— Şi dacă vi se va întâmpla ceva rău, spuse el, nu veţi mai da vina pe mine.

El îl lăsă pe Laffin uimit şi copleşit.

Apoi se îndepărtă murmurând:

— Acum că Laffin mi s-a destăinuit, nu mai am nicio teamă de compromiterea bietului paj Florimond.

Şi îşi continuă drumul până la cortul regal.

Capitolul XII

Regele era la masă atunci când Biron intră.

— Domnilor, strigă el, iată-l pe fiul risipitor care se întoarce.

Şi întinse mâna spre mareşal.

Mareşalul era puţin palid, dar el răspunse la îmbrăţişarea frăţească a regelui, cu câteva cuvinte de scuze.

— Copilul meu mare, spuse regele, cum ai putut să mă ignori până acum?

Şi îi făcu semn să se aşeze la dreapta sa.

În acelaşi timp, se uită la ceilalţi ofiţerii ai săi şi adăugă:

— Domnilor, cred că este ultima noapte pe care cei din Savoia o vor mai petrece în Montmeillan. Din moment ce Henric de Bourbon şi Biron redevin prieteni, victoria este asigurată.

Aceste cuvinte îl făcură să tresară pe Biron.

— Haide, mareşale, continuă regele, să bem în sănătatea ta, camarade! Nu ai fost tu mereu fratele meu de arme?

— Da, Sire, îngăimă mareşalul.

— Tu eşti supărat pe mine, nu-i aşa?

— Nu, Sire.

— Când te gândeşti, continuă Henri, că marchiza de Verneuil e cea care a fost cât pe ce să ne facă să ne duşmănim…

Un nor trecu peste fruntea lui Biron.

— Dar tu ştii adevărul, acum: logodnica ta nu a încetat niciodată să fie demnă de tine, şi, cum campania se încheie, noi vom celebra nunta ta despre care se va vorbi în întreaga Europă. Nu-i aşa, domnilor?

Ofiţerii regelui se înclinară, singurul care nu răspunse fu Biron.

— Nu spui nimic, vicleanule? continuă regele pe un ton calm.

— Dar… Sire…

Regele începu să râdă.

— De exemplu, spuse el, ştiu bine că logodnicele nu ţi-au lipsit.

Şi îl privi pe mareşal direct în ochi.

— Sire!…

— Mi s-a povestit chiar că un mare om de stat ţi-a oferit mâna fiicei sale.

Biron deveni livid.

— Dar, de asemenea, mi s-a spus că l-ai refuzat.

— Da, spuse Biron, foarte ruşinat, calomniatorii nu şi-au pierdut timpul degeaba pe vremea când Majestatea Voastră se purta cu severitate faţă de mine.

— Nu am fost sever cu tine, mareşale; tu ai fost cel care te-ai supărat…

Remuşcările se accentuau puţin câte puţin în sufletul lui Biron, şi, dintr-o dată, el avu un impuls de sinceritate şi de pocăinţă.

— Ah! Sire, spuse el, sunteţi cel mai bun stăpân, şi eu cel mai

ingrat dintre servitori. Iertaţi-mă!...

— Oh! inimă mare, spuse Henric.

Şi el îl îmbrăţişă din nou pe mareşal.

În acest moment Galaor intră, şi, fără să spună un cuvânt, veni şi se aşeză la masă.

Cina se încheie fără alte incidente.

Puţin câte puţin, fruntea lui Biron se lumină şi veselia îi reveni.

Dar această veselie avea ceva grav şi artificial, lucru care nu scăpă ochiului ager al lui Henric.

La un semn al acestuia din urmă, ofiţerii părăsiră masa, unul câte unul; apoi ieşiră afară din cortul regal şi regele rămase singur cu mareşalul şi Galaor.

— Vere, spuse regele, ştii că e foarte târziu?

— Ah! spuse Biron.

— Şi că vom da asaltul în zori?

— Ei bine! Sire...

— Dacă vrei să mergi la culcare?

Biron nu făcu nicio mişcare.

— Dacă vrei să lupţi vitejeşte mâine, trebuie să dormi.

— Dar, Sire...

— Haide, vere, du-te la culcare.

Biron se ridică, dar nu părea că se grăbeşte.

— Ei bine, spuse regele, ai ceva să-mi spui?

— Oh! Sire, spuse Biron, a cărui voce tremura din cauza unei emoţii misterioase, o idee ciudată mi-a trecut prin minte.

— Ce idee?

— Cred că Majestatea Voastră s-a expus prea mult în zilele de luptă.

— Asta-i bună!

— Savoiarzii sunt trăgători dibaci, Sire, şi nimeni nu mânuieşte archebuza mai bine ca ei.

— Serios? întrebă regele cu dispreţ.

— Iată, continuă Biron, Majestatea Voastră face greşeala să poarte pe cască acel panaş mare şi alb, care este o ţintă perfectă.

— Şi tu? spuse regele.

— Eu nu sunt regele.

— Acum, du-te la culcare, vere.

Biron făcu un pas în retragere, apoi reveni aproape de rege.

— Sire, spuse el, dacă sunteţi înţelegător, veţi avea un alt panaş mâine.

— Tu vrei să renunţ la panaşul meu alb?

— Da, Sire.

— Dar eşti nebun, vere. Soldaţii mei nu mă vor mai recunoaşte.

— Sire...

— Du-te să te culci! repetă regele.

Şi îl împinse pe mareşal în afara cortului.

Apoi, rămase singur cu Galaor.

— Ei bine! zise el, ce părere ai de mareşal? Cred că e un pic cam cherchelit... A băut foarte mult, de altfel, în seara asta.

— Este posibil, Sire.

— Ce panaş vrea să port?

— Nu ştiu, Sire, dar...

— Dar ce?

— El poate avea dreptate.

— Serios?

Şi regele începu să râdă.

— Sire, spuse Galaor, există un bărbat care aş vrea să fie spânzurat chiar în zori, înainte de atac, dacă aş fi rege.

Regele tresări.

— Şi cine este acest bărbat? întrebă el cu răceală.

— Este un anume Laffin...

— Ah! da, secretarul mareşalului. Şi de ce vrei să dau ordin să fie spânzurat?

— Este secretul meu.

— Cum! caraghiosule, ai secrete faţă de mine?

Galaor se uită la rege.

Faţa lui Henric de Bourbon strălucea, în acel moment, de măreţie şi bunăvoinţă.

— Ah! Sire, murmură gasconul, sunteţi bunul rege care a aruncat pâine peste metereze parizienilor înfometaţi. Sunteţi bunul rege care iartă şi uită...

Henric făcu un pas înapoi, apoi fruntea sa încruntată se însenină:

— Vrei să-ţi dau cuvântul meu regal că voi ierta, în loc să pedepsesc? întrebă el.

— Da, Sire.

— Ei bine! vorbeşte... voi ierta!...

Capitolul XIII

Galaor avea cuvântul regelui. Dar şi dacă nu l-ar fi avut, ar fi vorbit oricum.

Deci, el nu ascunse nimic din ceea ce aflase seara, atât din gura pajului Florimond cât şi din ceea ce văzuse el însuşi.

Regele îl ascultă cu gravitate, fără să-l întrerupă măcar o dată, nici cu un cuvânt, nici măcar cu un gest.

Această tăcere îl îngrijoră pe Galaor, care în cele din urmă se opri şi se uită la rege cu aerul unui om speriat.

— Ei bine! continuă, te ascult, spuse atunci Henric de Bourbon.

— Dar, Sire...

— Asta e tot?

— Da, şi cred că e destul de clar.

— Într-adevăr, mi-ai spus o poveste destul de lungă.

Şi regele, care nu părăsise masa, îşi turnă un pahar de vin.

Acest calm îl bulversă pe Galaor, care, dimpotrivă, se aştepta să-l vadă pe monarh manifestându-şi mai întâi furia.

Henric abia pălise, şi, după aceste câteva cuvinte, redeveni tăcut.

— Să-mi trimiţi pe cei doi paji care beau în cortul vecin, îi spuse în cele din urmă regele lui Galaor. Vreau să dorm câteva ore.

— Cum!?... făcu Galaor stupefiat, Majestatea Voastră mă concediază?

— Ei bine! fără îndoială... Sper că nu mă invidiezi că vreau să dorm?

— Dar... Sire...

— Ei bine! ce?

— Credeam că destăinuirea pe care am venit să o fac Majestăţii Voastre...

— Nu mi-ai făcut nicio destăinuire.

— Cum? făcu Galaor trăgându-se un pas înapoi.

— Ceea ce mi-ai spus, ştiam deja!...

Galaor avu un gest de stupefacţie.

Atunci un zâmbet se ivi pe buzele regelui:

— Ei bine, văd foarte clar, spuse el, că nu te vei duce la culcare decât după ce-ţi voi fi dat explicaţii, prin urmare mă resemnez. Aşază-te deci încă un moment şi ascultă!

Galaor fixă asupra lui Henric de Bourbon o privire nerăbdătoare şi-şi agăţă toată curiozitatea, cum s-ar zice, de buzele acestuia.

Atunci regele spuse:

— Este mult timp, prea mult timp deja, de când situaţia asta durează. Biron mă serveşte foarte conştiincios într-o zi, mă

trădează în ziua următoare şi umple lumea cu plângerile sale împotriva mea, spunând tuturor că mi-a făcut numai favoruri. Tu l-ai văzut în seara asta; avea în inimă o mare remuşcare. Dacă i-aş fi comandat să pornească asaltul în seara asta, ar fi pornit în mod sigur la atac… Dar se spune că noaptea este un sfetnic bun…

— Oh! Sire, spuse Galaor, care crezu că putea să-i ia apărarea mareşalului, îi jur Majestăţii Voastre că domnul de Biron…

— Nu jura, prietene, Biron este în aşa fel construit că are o inimă curajoasă şi un orgoliu deplorabil, pentru că în următoarea oră el distruge sentimentele bune pe care le avea cu ceva timp înainte. După intrarea noastră în campania de război, Biron s-a îmbufnat. Crezi tu că el are convingerea că am încercat să-i iau logodnica? Nu. Dar Biron avea nevoie de un pretext pentru a-i servi orgoliului său şi a înăbuşi strigătul conştiinţei sale. Biron este gelos pe mine.

— Oh! Sire!…

— Cum el este foarte curajos şi ştie arta războiului ca nimeni altul, Biron a ajuns în cele din urmă să fie convins că are nevoie de o coroană; iar această coroană o vrea într-o zi şi asta cere o trădare. A doua zi vocea remuşcării se ridică în inima sa şi el renunţă. În ziua următoare, visează din nou să fie rege..

— Dar atunci, Sire…

— Ei bine, spuse regele, în ziua intrării noastre în Bourg, când luam cu asalt oraşul, un burghez s-a apropiat de mine, riscând să fie călcat în picioare de calul meu şi mi-a dat o bucată de hârtie, apoi s-a pierdut în mulţime.

— Ah!

— Ştii ce conţinea acea hârtie?

— Nu, Sire.

— Aceste cuvinte: „Regele Franţei să se ferească de mareşalul Biron.” Şi, încheie regele, cu aceeaşi atitudine calmă, până acum m-am ferit.

— Dar, Sire, spuse Galaor, dacă ar fi aşa, mâine Majestatea Voastră va schimba panaşul.

— Nu.

— Şi trăgătorul de archebuză?…

Regele ridică din umeri, apoi se ridică, trase unul dintre faldurile cortului şi îi arătă cerul lui Galaor.

— Iată! priveşte acolo sus steaua aceea!… este steaua mea. Uite-o cum străluceşte!…

— Este sclipitoare, Sire.

— Ei bine! linişteşte-te deci, glontele sau lama de fier care m-ar lovi într-o zi, nu au fost făurite încă. Du-te să te culci, Galaor prietene, pentru că mâine în zori vom escalada meterezele cetăţii Montmeillan.

— Sire, spuse Galaor cu un glas plin de emoţie, Majestatea Voastră îmi permite să-i amintesc de promisiunea sa?

— Da, ţi-am promis să iert.

Galaor se înclină.

— Dar această iertare nu depinde nici de tine, nici de mine.

— Dar de cine, atunci, Sire?

— De mareşal.

— Nu înţeleg.

— Atunci, ascultă. Mâine, sunt aproape sigur, Biron va renunţa să mai poarte un panaş roşu.

— Ah! sunt sigur.

— După ce îl vom prinde pe Montmeillan, ducele de Savoia va capitula.

— Este probabil.

— Şi Biron va vedea că nu va mai trebui să aştepte nimic de la el.

— Bine!

— Deci, dacă Biron îmi va mărturisi vina lui, îl voi lua în braţe şi-l voi ierta.

— Şi dacă el nu mărturiseşte?...

Un nor trecu peste fruntea regelui.

— Să nu prejudiciem viitorul, spuse el cu o voce tristă.

Şi îl împinse pe Galaor în afara cortului său, repetând:

— Dar, du-te odată să te culci!

Apoi el însuşi se aruncă îmbrăcat în patul său de campanie.

Capitolul XIV

Primele raze ale dimineţii alunecau nehotărâte pe crestele Alpilor, acoperite cu zăpadă, atunci când goarna se auzi în tabăra franceză.

Regele era deja în şa, cu viziera coborâtă, cu panaşul său alb fluturând în vânt.

Avea în dreapta sa pe mareşalul d’Épernon, iar pe Galaor în stânga.

Galaor, de asemenea, avea un panaş alb.

În plus, el avea, ca şi regele, petrecută pe sub platoşă, o frumoasă eşarfă albastră.

Regele tresări văzându-l:

— Ce este asta? spuse el.

— Sire, răspunse Galaor, Majestatea Voastră a uitat să-mi dea cordonul Ordinului Saint-Esprit.

— Dar-ar ciuma! nu eşti ambiţios doar pe jumătate, dragul meu. Ştii că nu-l au decât prinţii…

— Aş putea să fiu unul dintre ei, spuse Galaor. Şi, probabil, că sunt…

— Taci, lăudărosule!

— Păi, o doamnă drăguţă, care mă place, mi-a făcut cadou această eşarfă, care este de aceeaşi culoare ca şi marele-cordon al Majestăţii Voastre.

— Domnule Galaor, spuse regele, puteţi spune astfel de prostii altora, dar nu mie.

— Sire…

— Şi dacă armura ta este la fel de strălucitoare ca şi a mea, şi dacă porţi o eşarfă albastră şi un panaş, este pentru că doreşti să atragi atenţia trăgătorului de archebuză asupra ta.

Galaor îngăimă ceva. Regele nu mai avu din păcate niciun moment să spună mai multe, pentru că ceilalţi ofiţeri din campania sa militară sosiră, şi, odată cu ei, mareşalul de Biron.

Mareşalul era încă cu capul descoperit.

Cu toate acestea, era călare şi armura lui strălucea la primele lumini ale zorilor ca o oglindă de oţel.

— Hei! vere, îi spuse regele, ai de gând să începi asaltul fără cască?

— Nu, Sire.

— Atunci, de ce eşti cu capul descoperit?

— Sire, spuse Biron, am avut un vis azi-noapte.

— Serios?

— Am avut încă unul în noaptea precedentă.

— Înseamnă că visezi mereu?

— Destul de des, Sire.

— Interesant…

— În primul dintre cele două vise, continuă Biron, mergeam la atac alături de Majestatea Voastră şi aveam o cască roşie, de aramă.

— Ah! ah!

— În al doilea, Majestatea Voastră purta aceeaşi cască şi mi-o dăduse pe a sa.

— Ei bine! spuse regele, ce dovedeşte visul tău?…

— Să revin la sfatul pe care mi-am permis să-l dau seara

trecută Majestăţii Voastre.

— Şi tu ştii că nu-l voi urma, mareşale.

— Vai! Sire, mi-e teamă.

— Ia ce panaş vrei şi hai la luptă, vere!

Atunci calul lui Biron făcu o jumătate de voltă, demascându-l astfel pe pajul Florimond care purta casca mareşalului.

Această cască era, ca şi a regelui, acoperită cu un panaş alb.

Henric simţi o uşurare.

Biron nu îndrăznise să ducă până la sfârşit trădarea sa.

Apoi regele, privindu-l pe Galaor care se aşeză în rând la stânga lui, spuse:

— Mareşale, am de gând să vă fac un cadou. Priviţi eşarfa pe care o poartă prietenul nostru, Galaor.

— Este de un albastru strălucitor, Sire.

— Ai putea jura că este cordonul Ordinului Saint-Esprit.

— Într-adevăr…

— Vere, spuse regele, vă voi face cavaler al ordinului şi vă voi da eşarfa lui Galaor, aşteptând să vă pot da un cordon veritabil după ce vom încheia lupta.

— Dar, Sire… vru să spună Galaor.

— Dragul meu, răspunse regele, aminteşte-ţi că prima datorie a unui soldat este să respecte ordinul.

Şi Galaor se supuse oftând şi îi oferi mareşalului eşarfa, care o petrecu pe sub armură.

Şi, în timpul acestei schimbări, regele Henric gândi:

„Dacă se va întâmpla să fiu ucis eu sau vărul meu Biron, bine; dar bietul Galaor… aceasta n-ar însemna decât că el este într-adevăr fiul meu… Nu m-aş consola toată viaţa.”

. . . .

O oră mai târziu, regele, mareşalul şi Galaor erau la baza meterezelor şi focul din tranşee fusese deschis.

Tunurile lui Montmeillan bubuiau, răspunzând tunurilor franceze.

Primul atac fu respins; al doilea fu dat până la poarta principală.

Regele şi Biron mergeau în frunte; dând ordine, regele îi zise lui Biron:

— Vărul meu din Savoia are, se pare, trăgători de archebuză pricepuţi: să ne păzim panaşele noastre albe, vere!

Biron începu să tremure de mânie şi emoţie.

— Sire, spuse el, pentru ultima dată, vă implor, scoateţi-vă

casca…

— Glumeşti, spuse regele.

Şi el se apropie de prima scară care fusese sprijinită de zidul de apărare.

În acel moment un glonţ şuieră.

Instinctiv, regele îşi aplecă iute capul.

Biron şi Galaor, care nu-l părăseau nicio clipă, scoaseră un strigăt.

Glontele tăiase panaşul regelui la nivelul căştii.

Regele era nevătămat.

— *Ventre-saint-gris!* strigă regele, dă-mi casca ta, Galaor. Soldaţilor mei li se va face teamă, dacă vor crede că este un semn rău.

— Nu, Sire, spuse Galaor, nu. Casca mea nu merită o asemenea onoare.

Şi, după ce spuse aceste cuvinte, al doilea glonte şuieră.

La rândul său, regele scoase un strigăt, deoarece îl văzu pe Galaor clătinându-se şi îl prinse pe acesta care sângera în braţele sale.

Galaor nu mai avea eşarfa albastră, iar archebuzierul, ezitând între aceste trei panaşe albe, fusese înşelat de acea platoşă strălucitoare şi îşi spuse că cel care o purta nu putea fi decât regele Franţei!…

Capitolul XV

În seara acelei zile, Montmeillan fusese cucerit; ducele de Savoia capitulă şi pacea se încheie, cu preţul cedării ţinutului Bresse şi a unei părţi din Franche-Comté, care trebuiau să treacă în mâinile regelui Franţei.

Cu toate acestea, regele nu era fericit, cum s-ar crede.

El avea lacrimi în ochi şi o teamă de moarte în suflet.

Aflat în picioare lângă patul pe care se zvârcolea Galaor, care fusese lovit de un glonţ prin crăpătura armurii, Henric ţinea în mâinile sale mâna febrilă a tânărului care semăna atât de tare cu el încât nimeni nu se mai îndoia că acesta nu era fructul unui păcat din tinereţe.

Unul dintre chirurgii regelui îi pansase rana după extracţia glonţului şi el nu ascunse niciun moment gravitatea situaţiei în care se afla Galaor.

Regele plângea.

Galaor îl privi, şi zâmbindu-i, îl întrebă:

— De ce mă plângeţi, Sire? Sunt fericit să mor pentru regele meu.

Atunci Henric avu un acces de furie.

— Nu, copilul meu, spus el, nu, tu nu vei muri! Dar, în cazul în care o astfel de nenorocire s-ar întâmpla…

— Ei bine, Sire? întrebă Galaor care continua să zâmbească.

— Te voi răzbuna!

— Ah! Sire, spuse tânărul, intuiesc la ce se gândeşte Majestatea Voastră, dar se pare că aţi uitat… Mi-aţi promis că veţi ierta…

— Voi ierta pe aceia care-şi vor mărturisi crimele, spuse dintr-o dată regele.

Şi îşi petrecu întreaga noapte la căpătâiul rănitului.

Spre dimineaţă, febra îl cuprinse pe Galaor, care începu să delireze.

Regele îl privi cu îngrijorare pe chirurg.

Acesta din urmă, care nu dorise să se pronunţe până atunci, spuse:

— Această febră este un semn bun, cred că pot răspunde de viaţa rănitului.

Regele scoase un strigăt de bucurie.

— Oh! spuse el, aş da cu dragă inimă tot ce am câştigat, aş renunţa cu plăcere la toate beneficiile acestei campanii, în schimbul vieţii acestui copil.

La îndemnul ofiţerilor săi, regele consimţi să se odihnească puţin.

El dormi până aproape de ora patru.

Când se trezi, i se spuse că starea de delir trecuse şi că medicul răspundea de salvarea lui Galaor.

Atunci regele trimise după domnul de Sully şi discută pe larg cu el despre chestiuni legate de politică.

Apoi trimise după domnul de Biron.

Mareşalul petrecuse o noapte de nesomn.

Laffin, geniul său rău, îi reproşase că a fost laş.

— Monseniore, îi spusese el, cu vocea sa ascuţită şi ironică, sunteţi cu siguranţă cel mai fidel slujitor al Majestăţii Sale. Mulţumită vouă, Montmeillan a fost cucerit, ducele de Savoia învins, umilit, obligat să facă o pace ruşinoasă; iar acum el trebuie să renunţe pentru totdeauna să mai fie altceva decât cel mai umil dintre slujitorii regelui Franţei.

Şi această viperă umană şuieră toată noaptea, producându-i lui Biron dese accese de furie.

Atunci când un ofiţer al regelui veni să-i spună lui Biron că era aşteptat în camera Majestăţii Sale, Laffin continuă să fie ironic.

— Haideţi, monseniore, spuse el, duceţi-vă! ceva îmi spune că regele vrea să vă răsplătească magnific.

Biron se prezentă la ordinele regelui.

El îşi regăsise faţa arogantă, mersul său trufaş, şi exista acum o mare diferenţă faţă de atitudinea pe care o avusese de curând, atunci când cinase împreună cu regele.

Regele îl ţintui cu ochii lui limpezi.

— Vere, spuse el, pacea s-a încheiat. Vom merge la Lyon în câteva zile pentru a semna tratatul păcii. Vrei să călătoreşti împreună cu mine?

— Sire, răspunse Biron, Majestatea Voastră nu are nevoie de mine să semneze un tratat de pace, de acea mă voi întoarce la ţinutul pe care-l guvernez.

— Nici gând, spuse regele. Am nevoie de tine, vere.

— Cum să nu! spuse Biron pe un ton ironic.

Şi avu o privire aproape provocatoare.

— Ştii ce am de gând să fac la Lyon?

— Majestatea Voastră mi-a spus: veţi merge să semnaţi un tratat de pace cu plenipotenţiarii ducelui de Savoia.

— Aş vrea totuşi, să fac altceva.

— Ah!

— Voi merge să o aştept pe doamna prinţesă de Médicis, care este cerută ca mireasă pentru mine, la Roma, chiar în acest moment.

Biron tresări.

— Ce vrei? spuse regele cu răceală, am nevoie de un moştenitor la tronul Franţei, şi nici Parlamentul, nici Statele nu-l doresc pe micuţul meu Cezar.

Biron tăcu.

— Apoi, continuă Henric de Bourbon, acum că avem pace în afară, avem nevoie de linişte în interior.

— Nu înţeleg, Sire.

— Trebuie să fac justiţie printre intriganţi, conspiratori şi trădători.

Un nor trecu peste fruntea lui Biron.

— Sunt un prinţ bun, cu toate acestea, continuă regele, şi voi ierta de bună voie pe cei care-şi vor mărturisi trădarea.

Biron avu un acces de îndrăzneală.

— Cine deci a trădat-o pe Majestatea Voastră? întrebă el.

— Caută şi află! vere.

— Nu-mi dau seama, Sire.

— Caută bine!...

— Caut degeaba. Majestatea Voastră are mulţi servitori în jurul ei.

Regele oftă.

— Îţi dau întâlnire la Lyon peste trei săptămâni, spuse el.

— De ce, Sire?

— Păi, pentru că... vreau! spuse regele.

Şi se ridică de pe scaunul pe care şezuse, adăugând:

— Adio, vere; întoarce-te în ţinutul tău şi încearcă să afli cine sunt cei care au vrut să mă trădeze.

Biron rămase impasibil.

— Când vei afla, încheie regele, le vei da un sfat.

— Care, Sire?

— Acela de a veni să mă vadă, de a mi se arunca la picioare şi de a-mi cere iertare.

Şi, cu un gest, regele îl concedie pe mareşal.

Capitolul XVI

Biron ieşi cu mânie şi teamă în suflet.

„Regele ştie totul!” îşi spuse el.

Laffin îl aştepta la uşă:

— Ei bine! monseniore, regele v-a făcut cadou un regat?

— Taci, mizerabile! strigă mareşalul.

Apoi îl prinse pe Laffin de braţ:

— Pune să înşeueze caii, spuse el, plecăm.

— Ah! ah! rânji Laffin, regele v-a încredinţat vreo ambasadă, fără îndoială?

— Regele ştie totul, şopti Biron cu o voce înăbuşită.

Laffin ridică din umeri:

— Ei bine! spuse el, regele vă va răsplăti din plin în acest caz.

Şi vipera începu să şuiere.

— Deoarece, continuă el, regele vă datorează mult, monseniore. Mulţumită Senioriei Voastre, se află în poziţia sa, şi apoi a făcut o campanie frumoasă şi iată-l mai puternic decât oricând.

— Încalecă, ţi-am spus, încalecă! repetă Biron, nu este bine să rămânem aici.

— Monseniore, spuse Laffin, m-am aşteptat la teroarea nebună care a cuprins mintea Senioriei Voastre, aşa că am pregătit totul. Ofiţerii Senioriei Voastre şi Florimond ne aşteaptă

cu caii la baza zidurilor de apărare. Din moment ce nu v-aţi pus o coroană pe cap, trebuie cel puţin să vă punem capul la adăpost.
— Ce vrei să spui? făcu mareşalul tremurând.
— Sunt convins că regele v-a cerut să vă confesaţi.
— Da.
— Şi aţi făcut acest lucru?
— Nu.
— Asta e bine pentru Senioria Voastră, monseniore.
— Ah!
— Călăul, probabil, ar fi cerut capul Senioriei Voastre în opt zile.
Şi Laffin continuă să râdă, conducându-l pe Biron afară din cetatea pe zidurile căreia flutura steagul alb cu flori de crin.
Biron călări zi şi noapte timp de şaizeci de ore, şi nu se simţi în siguranţă decât atunci când, de la înălţimea unui deal, văzu din depărtare zidurile de apărare ale Dijonului.
— Monseniore, îi spuse atunci Laffin, nu există prostie atât de mare încât să nu poată fi reparată cu timp şi răbdare.
— Ce vrei să spui?
— Aţi pierdut cauza ducelui de Savoia şi aveţi acum în el, un duşman de moarte. Dar este un alt rege care nu ar ignora alianţa cu Senioria Voastră, credeţi-mă!
Biron tresări.
— Poate chiar aţi avut motiv să-l abandonaţi pe ducele de Savoia.
— Ah!
— V-aţi dat înapoi pentru un salt mai bun. Oare veţi face saltul?
— Dar vorbeşte demonule, explică-te! strigă mareşalul.
— Nu pot să mă explic, monseniore, dar este o persoană de rang înalt care a solicitat de mult timp onoarea de a discuta cu dvs.
— Şi… această persoană?
— Este contele de Fuentès.
— Ambasador regelui Spaniei?
— El însuşi.
Un nor trecu peste fruntea lui Biron şi nu răspunse.
— Contele de Fuentès este la Dijon, continuă Laffin.
— La Dijon?!…
— Da. El o aşteaptă pe Senioria Voastră.
— Nu vreau să-l văd, spuse Biron.
Şi îşi încleştă şi mai mult dinţii.

A doua zi, mareşalul nu ieşi deloc din palatul său şi refuză să-l primească pe ambasadorul Spaniei, care călătorea incognito şi care se afla la Dijon întâmplător.

Ce se întâmplase în inima lui Biron?

Numai Dumnezeu putea şti.

Dar poate că la acea oră, mareşalul avea o presimţire vagă cu privire la viitor şi regreta că a abandonat cauza ducelui de Savoia, după ce o acceptase.

Contele de Fuentès era un diplomat care avea la bază şcoala lui Phillippe al II-lea, deci ştia să aştepte.

El petrecu trei zile în Dijon.

În cele din urmă, în a treia zi, Biron îl invită să cineze cu el.

Ce s-a petrecut între ei? Nimeni nu ştia, cu excepţia lui Laffin.

Dar după ce ambasadorul plecă, Laffin care se simţea triumfător, îi spuse lui Biron:

— Am avut dreptate, monseniore, să nu vreau ca Senioria Voastră să se încurce cu o fată cu o nobleţe dubioasă. Aţi fi greşit căsătorindu-vă cu o prinţesă de Savoia, dar cu siguranţă vă veţi căsători cu o infantă spaniolă.

Laffin îşi recăpătă toată influenţa sa infernală asupra minţii lui Biron, şi orgoliul reveni în inima acestui om şovăielnic şi ciudat.

Timp de cincisprezece zile, mareşalul acordă audienţe şi organiză serbări, se îmbătă cu osanale, se înconjură de linguşitori şi strigă cu voce tare că, dacă regele l-a învins pe ducele de Savoia, asta se datora sprijinului sabiei sale curajoase.

Apoi, într-o seară, veni un mesager al regelui Franţei.

Acest mesager venea din Lyon.

Regele îi scria:

„Vere,

Vă aştept. Suiţi-vă pe cal şi grăbiţi-vă!”

Biron îi înmână această scrisoare lui Laffin.

— Ei bine! monseniore, spuse trădătorul, trebuie să plecaţi.

— Eşti nebun? zise Biron.

— Nu, monseniore.

— Dar îţi repet, regele ştie totul.

— El ştie că nu l-aţi trădat, dar el nu ştie că i-aţi oferit o cină contelui de Fuentès. Credeţi-mă, monseniore, trebuie să reintraţi în graţiile regelui… După aceea vom vedea.

Biron cedă şi de data aceasta acestui sfat nociv şi începu să se pregătească de plecare.

— Oh! gândi Laffin, voi reuşi până la urmă să-l duc la pierzanie. Şi regele care voia să-l ierte, nu-l va mai ierta!…

Capitolul XVII

Perfidia lui Laffin dăduse roade: sfaturile sale otrăvite intraseră la inima lui Biron, aşa cum viermii ocupă fructele cele mai delicioase, deteriorându-le.

Biron îl trădase pe rege, cel puţin în intenţie, dacă nu şi în fapt.

Biron îl servise pe regele pe care trebuia să-l trădeze şi îl trădase pe ducele de Savoia, pe care se angajase să-l slujească.

Biron avea remuşcări când intrase în Dijon şi oftase apoi, gândindu-se că ar putea face din acest oraş capitala regatului său.

Laffin, uimit la început de blândeţea regelui, pricepu că dacă mareşalul s-ar fi oprit din acest frumos drum, el ar fi fost salvat.

Acesta era motivul pentru care aranjase o întâlnire secretă cu ambasadorul Spaniei.

Aşa că, atunci când Biron plecă pentru a se alătura regelui la Lyon, Laffin, care îl însoţea, îşi spuse:

„Nebunul! imediat cum va ajunge, va avea mâinile şi picioarele legate.”

Şi, în timpul călătoriei, care dură patru zile, el îşi continuă treaba plină de perfidie, făcându-l pe mareşal să înţeleagă că regele ar putea suspecta totul, dar că, în mod cert, el nu ştia nimic.

— Şi cine mă asigură, observă Biron, că ducele de Savoia, furios, nu va dezvălui totul?

Laffin ridică din umeri.

— Bunul simţ vă va răspunde, monseniore.

— Bunul simţ?

— Credeţi că ducele consideră că pacea pe care tocmai a încheiat-o va fi definitivă?

— Desigur că nu.

— Ducele umilit îşi va aştepta revanşa, iar el încă speră că i-o veţi acorda.

— Crezi?

— Sunt sigur.

Astfel fu ameţit mareşalul cu acele propuneri pline de iluzii, timp în care Laffin şi cu el ajunseră la Lyon.

Pacea fusese semnată.

Tânăra regină sosise, iar oraşul era în sărbătoare.

La fel ca Cezar, Henri de Bourbon făcea întotdeauna mai multe lucruri în acelaşi timp.

În timpul acestei campanii de două luni împotriva ducelui de Savoia, regele se ocupase de negocierea legată de căsătoria sa. Datorită demersurilor domnului de Sully, regina Margareta consimţise să divorţeze, marchiza de Verneuil, faţă de care regele se purta cu mai multă tandreţe decât oricând, nu făcuse nicio opoziţie, şi el o prezentă reginei.

Se spunea chiar, atunci când Biron sosi, că regina şi amanta regelui luau cina împreună şi că erau bune prietene.

Până la urmă, lui Galaor i se vindecă rana şi regele îl copleşi cu gesturi de tandreţe.

Doar trei persoane, prietenii noştri vechi, lipseau de la aceste festivităţi: domnul Noë, Nancy şi frumosul paj, René de Maillefer.

Noë se întorsese la conacul său din Gasconia pentru a-şi relua viaţa sa liniştită de gentilom de ţară.

Nancy plecase şi ea, pentru că nu voia să o salute pe cea care venea să-i ia locul doamnei Margareta, stăpâna sa dragă, şi, cum frumosul paj era încă îndrăgostit de ea, el o însoţise.

Dar regele, spre bucuria lui, îşi făcea prea puţine griji pentru Nancy.

Biron intră în sala Palatului Magistraţilor, unde Majestatea Sa avea de gând să ia cina cu regina.

Henric îi întinse mâna.

— Ai făcut bine că ai venit, vere, spuse el.

Şi îl prezentă prinţesei florentine şi îl invită să cineze.

În timpul mesei, regele se arătă bine dispus, glumi foarte mult pe seama prăbuşirii ducelui de Savoia şi spuse dintr-o dată:

— Ştii că mi s-a povestit o istorie absurdă, vere?

Biron simţi cum inima începe să-i bată puternic.

— Ce istorie, Sire? întrebă el.

— Mi s-a spus că ducele ţi-a oferit mâna fiicei sale.

— Haida-de! spuse Biron.

Şi el afişă un râs forţat.

Regele vorbi apoi despre altceva şi cina se termină.

Pe la ora zece, regina se retrase în apartamentele ei, şi Biron vru să plece.

Dar regele îl reţinu.

— Rămâi, vere, spuse el. Hai să mai bem un ultim pahar din vechiul meu vin de Jurançon, de care nu mă despart, iar noi ne vom aminti de tinereţea noastră.

Mareşalul nu se simţea în largul său, dar rămase.

Mai întâi regele vorbi despre lucruri banale, apoi, brusc:

— Aşa deci, vere, ai memorie bună?

— Dar, Sire, de ce această întrebare?

— Îţi aminteşti de Montmeillan?...

— Da, Sire.

— Când amândoi am plecat, tu pentru a te întoarce la ţinutul tău, eu pentru a veni aici, ţi-am spus că unul dintre cei mai credincioşi supuşi ai mei m-a trădat?

— Într-adevăr, Sire.

— Şi ţi-am spus să te interesezi de numele acestui supus?

— Dar, Sire...

— Şi să-l sfătuieşti să vină la mine şi să-mi ceară iertare?

— Într-adevăr, făcu Biron, care devenise livid.

— Ei bine? spuse regele.

Şi păru să aştepte.

În acel moment o draperie se ridică în spatele regelui, dezvăluind o uşă în cadrul căreia, Biron care se afla cu faţa, îl văzu pe Laffin.

Laffin puse un deget la buze.

Acest gest însemna: „Nu dezvăluiţi nimic, altfel veţi fi pierdut”.

Apoi draperia recăzu şi Laffin dispăru.

Capitolul XVIII

Poate că, fără această bruscă şi neaşteptată apariţie a lui Laffin, Biron, cuprins de o ultimă remuşcare, s-ar fi aruncat la picioarele regelui şi ar fi mărturisit tot.

Dar geniul său malefic veghea şi făcea de pază.

— Sire, răspunse mareşalul cu răceală, degeaba mi-am frământat mintea din ziua în care m-am despărţit de Majestatea Voastră.

— Nu ai găsit nimic, vere?

— Nu, Sire.

— Nu l-ai ghicit pe trădător?

— Vai! Nu.

— Este regretabil, spuse regele.

Şi el îşi goli pocalul.

Apoi, după un moment de linişte:

— Ştii bine, spuse el, că eu, regele, nu pot să îţi spun nimic, dar în cele din urmă, este supărător faptul că nu l-ai ghicit pe cel

despre care vreau să vorbesc.
— Şi de ce, Sire?
— Pentru că îl ştii foarte bine.
— Serios?
Biron avu un zâmbet forţat.
— Este chiar unul dintre prietenii tăi cei mai buni.
— Asta-i bună!
— Şi dacă nimeni nu-l va sfătui să mărturisească în faţa mea crima pe care a săvârşit-o, i se va întâmpla o nenorocire.
Biron era palid, dar era hotărât să facă o bună impresie.
— Şi ce s-ar putea să i se întâmple? întrebă el.
— Îl voi da pe mâna Parlamentului.
Biron simţi un tremur uşor.
Regele continuă:
— Părerea mea este, vere, că nimic nu deschide mintea şi nu dezvoltă înclinarea spre divinitate, aşa cum o pot face călătoriile.
Biron crezu că regele urma pur şi simplu să-l trimită în exil, şi nici nu clipi.
— Cu mult timp în urmă, continuă Henric, sora mea din Anglia, fidela mea aliată regina Elisabeta, m-a rugat să-i trimit un ambasador.
— Ah!
— Pentru a pune bazele preliminare ale unei alianţe între cele două ţări împotriva Spaniei, a cărei ambiţie, aflată în continuă creştere, ne întristează foarte mult.
— Ar fi, într-adevăr, spuse mareşalul, o alianţă excelentă, Sire.
— Crezi?
— Sunt sigur.
— Ei bine! spuse regele, te numesc ambasador.
— Pe mine, Sire?
— Vei pleca mâine.
— Dar…
— Şi sunt convins că această călătorie îţi va deschide spiritul, că vei ghici în cele din urmă cine este omul care m-a trădat, şi că la întoarcerea ta, îi vei da sfatul pe care îl ştii.
Cu aceste cuvinte regele se ridică.
— Bună seara, vere, spuse el. Ai călărit toată ziua, trebuie să fii obosit. Pe mâine!
Şi regele se retrase, mergând spre apartamentele reginei.
Câteva picături de sudoare apărură pe fruntea lui Biron.
El rămase în sala unde luaseră cina, cu capul în mâini, cuprins de o reverie profundă.

Atunci draperia se ridică din nou şi Laffin intră.

— Monseniore, spuse el, am auzit totul.

— Ah! făcu Biron.

— Am fost acolo, în spatele acelei uşi.

— Ei bine, ce ai face în locul meu?

— Aş accepta postul de ambasador.

— De ce?

— Şi l-aş lăsa pe rege să se amăgească cu iluziile sale.

— Despre ce iluzii vorbeşti?

— Regele presupune tot şi nu ştie nimic, spuse Laffin. El crede că aţi vrut să-l trădaţi, dar nu are nicio dovadă.

— Crezi?

— Şi dacă nu veţi comite nebunia să recunoaşteţi tot, această dovadă nu o va face niciodată.

— Fie, spuse Biron, dar de ce vrei să merg în Anglia?

— Nu aţi ghicit?

— Nu.

— Spania nu este încă pregătită.

— Bine!

— Şi avem nevoie de a câştiga timp şi de a linişti suspiciunile regelui. Amintiţi-vă de recomandările contelui de Fuentès.

— Ai dreptate, spuse mareşalul.

Orgoliul i se urcă din nou la cap, şi se gândi la acea infantă a Spaniei care i se promisese.

Se ridică şi urmat de Laffin, se duse la culcare.

În timpul nopţii, visă că urcase pe tronul Spaniei.

Când se trezi, pajul său Florimond veni să-i spună că domnul Galaor se prezenta din partea regelui.

Această ştire îi dădu o oarecare nelinişte.

Cine ştie dacă regele nu-l trimitea să-i ceară sabia?

Galaor intră, încă slăbit şi în suferinţă.

— Monseniore, spuse el, v-am adus, din partea regelui, scrisorile de recomandare pentru regina Angliei.

— Ah! făcu Biron, a cărui frunte se lumină dintr-odată.

— Regele mi-a poruncit să vă spun să plecaţi imediat, dacă nu aveţi ceva special să-i spuneţi.

Şi Galaor sublinie aceste ultime cuvinte.

— Nu am nimic să-i spun regelui, răspunse Biron cu răceală.

Galaor se înclină.

— Drum bun, monseniore, şi Dumnezeu să vă păzească!

Apoi ieşi cuprins de tristeţe.

„Regele vrea să-l ierte, dar el nu vrea”, gândi Galaor,

îndepărtându-se cu capul plecat spre piept.

O oră mai târziu, domnul mareşal de Biron, ambasador al regelui Franţei pe lângă regina Elisabeta a Angliei, părăsea oraşul Lyon şi pleca să-şi ia în primire postul.

Capitolul al treilea

MOARTEA LUI BIRON

(LA MORT DE BIRON)

Martie 1599

Capitolul I

Marea era agitată, vântul sufla cu violenţă şi coastele Angliei începeau să dispară într-o ceaţă groasă.

Cu greutate, înaltele turnuri ale castelului din Dover străpungeau ceaţa, arătând ca nişte forme neclare ale unor fantome gigantice împrăştiate pe coasta stâncoasă.

Nava avansa cu greutate, lovită de valuri, iar malurile Franţei erau încă invizibile.

Un om, cu capul descoperit, stând în picioare în partea din faţă a navei, încerca să pătrundă cu privirea întunericul gros care acoperea cerul şi marea, deşi noaptea era încă departe.

Marinarii de la parâme, ofiţerul care era de cart pe punte, în timp ce valuri furioase izbeau flancurile navei, erau mai puţin agitaţi decât acest om.

Fruntea lui lividă, ochii scânteietori, gesturile sale febrile şi sacadate, dovedeau că avea în inimă o cu totul altă furtună decât cea care era în desfăşurare în acel moment.

Acest bărbat era Charles de Gontaut, duce de Biron, mareşal al Franţei, care se întorcea de la Londra, unde trebuise să-şi îndeplinească funcţia de ambasador, funcţie care durase doar câteva ore.

Biron îşi simţea capul înfierbântat, sufletul zdrobit, confruntându-se cu un fel de teamă misterioasă.

De ce?

Pentru că Biron văzuse, chiar cu o zi înainte de acea zi furtunoasă în care traversa marea pentru a se întoarce în Franţa, unul dintre cele mai oribile spectacole ce îi pot fi date omului să le privească.

Biron plecase, vă amintiţi, în Anglia cu scrisorile de recomandare de la rege.

El nu le rupse sigiliul acestor scrisori şi nici măcar nu le ştia conţinutul.

Un gentilom de-al reginei Elisabeta venise să-l primească la Dover cu cele mai mari onoruri şi îl escortase până la Londra.

Acolo, Biron găsise un palat gata de a primi o legiune întreagă de paji, ofiţeri şi valeţi, pe care regina voia să-i pună la dispoziţia şi în serviciul său.

În acelaşi timp, suverana se scuzase că nu poate acorda audienţă în acea zi ambasadorului fratelui său drag, regele

Franţei.

De aceea, gentilomul căruia ea îi dăduse misiunea de a-l primi pe Biron şi de a-i acorda onorurile capitalei celor trei regate, nu plecase de lângă mareşal.

Era un om sobru, numit lord Helmuth, care vorbea foarte bine franceza, lucru pe care mareşalul îl găsi foarte convenabil, deoarece el nu stăpânea decât puţin limba engleză.

Londra era deja marele oraş care acoperea multe leghe pătrate de teren şi care tot timpul era agitat şi zgomotos ca o mare furtunoasă.

Totuşi, cum mareşalul rămase surprins de acel vacarm care umplea oraşul şi de acele râuri de oameni care curgeau pe sub ferestre, a doua zi de la sosirea lui, la ora nouă dimineaţa, lordul Helmuth îi spuse:

— Astăzi este ceva mai multă agitaţie, din cauza bietului conte de Essex.

— Ce i s-a întâmplat contelui de Essex? întrebă mareşalul.

— Nimic încă, răspunse Helmuth, cu un zâmbet ciudat.

Apoi, cum Biron insistă:

— Astăzi i se va întâmpla ceva, adăugă el.

— Dar ce, monseniore?

— Bietul conte de Essex! şopti lordul Helmuth.

Laffin, care îl însoţise pe mareşal la Londra, plecase să hoinărească prin oraş de dimineaţă şi nu asistă la această discuţie dintre lordul Helmuth şi stăpânul său.

Lordul Helmuth îi povesti atunci lui Biron istoria contelui de Essex şi soarta care îi era pregătită.

Robert Devereux, conte de Essex, după ce fusese favoritul reginei şi omul cel mai puternic din cele trei regate, căzuse brusc din culmea măreţiei în cea mai profundă stare de umilire şi înjosire. Aflat în dizgraţie, considerat vinovat de către judecători inflexibili, fusese condamnat la moarte, şi ziua aceea era chiar ziua în care capul lui urma să cadă.

— Dar care e crima lui? întrebă Biron.

— A trădat-o pe regină.

Biron se cutremură.

— Cu toate acestea, dacă şi-ar fi mărturisit crima, adăugă lordul Helmuth, regina l-ar fi graţiat.

La aceste ultime cuvinte, Biron simţi câteva picături de sudoare pe frunte.

Atunci lordul Helmuth deschise fereastra palatului şi îi spuse mareşalului:

— Veniţi să vedeţi, monseniore.

Şi Biron, după ce se aplecă peste balcon, făcu un pas înapoi şi îşi trase capul pe spate.

Pe sub ferestre trecea condamnatul care mergea spre locul supliciului; şi locul execuţiei era chiar piaţa White-Hall, spre care dădeau ferestrele palatului unde era cazat ambasadorul Franţei.

Biron încercă să închidă ochii şi nu putu.

El voia să se agaţe de fereastră, şi o teamă invincibilă îl ţintui pe balcon.

Biron, cu părul zbârlit, cu sudoare pe frunte, cu teamă în suflet, îl văzu pe acest tânăr nobil de rang înalt, pe care regina îl adorase, urcând scara eşafodului.

Biron văzu căzând acest cap, care în urmă cu puţin timp fusese sărutat de regina Elizabeta, şi în timp ce călăul îl arăta poporului, lordul Helmuth îi repetă la ureche:

— Regina l-ar fi graţiat dacă şi-ar fi mărturisit crima.

Din acel moment, Biron nu mai avu decât o idee confuză despre ceea ce se petrecuse.

Mareşalul fu primit chiar în acea zi de către regină; ea îi vorbi despre contele de Essex şi despre regele Franţei, în acelaşi timp; îi mai spuse că regii îi iartă pe trădători numai dacă aceştia mărturisesc şi se pocăiesc.

Apoi, regina discută cu el chestiuni politice, şi Biron ascultă fără să înţeleagă şi privi fără să vadă, iar groaza lui persistă încă două zile, perioadă după care îl regăsim pe puntea acelei nave care îl ducea înapoi în Franţa.

Aşezat la o oarecare distanţă, nemişcat şi fixându-l cu o privire de diavol, Laffin şopti:

— Ai vrea să scapi de frumosul tău destin, dar vei sfârşi ca acest conte de Essex, iar eu voi şti cum să te împiedic să-ţi mărturiseşti crima aceluia care ar fi dispus să te ierte.

Capitolul II

— Franţa! Franţa! murmura Biron, lovind cu piciorul puntea navei. Franţa, unde eşti?

Şi ochii lui încercară să străpungă obscuritatea din ce în ce mai mare produsă de ceaţă.

Atunci domnul de Laffin se apropie.

— Monseniore, spuse el, Franţa este încă departe.

— Crezi? făcu Biron.

— Căpitanul mi-a spus că mai avem încă trei ore de trecere.

— Oh! spuse mareşalul, lovind cu piciorul a doua oară, vom ajunge odată?

— Dar, monseniore, spuse Laffin, vă grăbiţi aşa de tare să fugiţi de Anglia?

— Oh! da, făcu Biron.

Şi acel *da* fu spus cu un fel de teroare supremă.

— Senioria Voastră este într-adevăr prea sensibilă, continuă Laffin cu calmul său de mare clasă.

— Ce vrei să spui?

— Aţi fost şocat de chinul acestui biet conte de Essex.

— Taci! Taci! spuse Biron.

Şi vru să se îndepărteze de Laffin, dar Laffin îl urmă.

— Monseniore, îi spuse el, se pierde din vedere motivul pentru care bărbaţii se aventurează urmându-şi destinul.

— Dar, mizerabile, strigă Biron, care îi arătă pumnul lui Laffin, ştii tu ce se întâmplă în inima mea la această oră?

Laffin nu răspunse.

— Ascultă, continuă Biron, luându-l de braţ şi scuturându-l, ieri, când capul contelui de Essex cădea, mi s-a părut că ceaţa s-a rărit în faţa mea, dincolo de eşafod.

— Ah! făcu Laffin.

— Şi apoi am avut o viziune oribilă.

— Ce viziune? monseniore.

— Un alt eşafod apărea în ceaţă; pe acest eşafod urca un om, care nu era contele de Essex.

— Şi… acest om?

— Eram eu, spuse Biron, cu un accent de teamă nebună.

Laffin ridică din umeri.

— Monseniore, spuse el, judecata vă joacă feste, dar nu mă surprinde. Nu eşafodul contelui de Essex este cel care v-a bulversat aşa, ci răul de mare, care produce asupra celor mai viguroase constituţii efecte ciudate.

— Nu, nu, strigă Biron, nu am fost pe puntea vreunei nave, ieri, când am avut această viziune…

— Să vedem, monseniore, spuse Laffin al cărui calm contrasta ciudat cu agitaţia mareşalului, să zicem că accept viziunea voastră, atunci să judecăm puţin, şi dacă vreţi să mă ascultaţi…

— Şi ce poţi să-mi spui?

— Contele este mort pentru că a trădat, spuse cu răceală Laffin.

— Ca mine, şopti Biron cu o voce stinsă.

— Pentru că el, ca un laş, nu a trădat decât pe jumătate,

continuă Laffin.

— Oh!

— Monseniore, spuse Laffin, există trădări şi trădări. Asta depinde de punctul de vedere în care te plasezi. Renumele Senioriei Voastre de mare căpitan, obţinut în atâtea bătălii, v-a făcut egalul regelui Henric. Vă datorează coroana lui, şi Senioria Voastră nu-i datoraţi nimic. Într-o zi regele s-a arătat nerecunoscător: în acea zi aţi avut dreptul de a-i spune ducelui de Savoia şi regelui Spaniei: „Sabia mea este a Voastră!...” Dacă regele ar fi vrut să vă pedepsească, i-ar fi trebuit patruzeci de mii de oameni pe care să-i trimită în campanie de război.

— Şi eu i-aş fi învins! spuse Biron, care fu cuprins din nou de un acces de orgoliu.

— În schimb, continuă Laffin, ce aţi făcut? Aţi acţionat ca şi contele de Essex. Inima v-a determinat să eşuaţi; aţi jurat credinţă regelui, care ştie că nu aveţi curajul de a-l abandona şi care nu v-ar ierta. Ah, dacă eu m-aş numi Biron, credeţi-mă, aş şti bine ce să fac!

— Ce ai face?

— Nu aş merge la Paris sau la Fontainebleau.

— De ce?

Laffin izbucni în râs şi pe un ton plin de milă, exclamă:

— Iată că mă întreabă!...

— Dar vorbeşte odată! vorbeşte! strigă Biron exasperat.

— Monseniore, ştiţi de ce v-a trimis regele în Anglia?

— M-a trimis cu nişte scrisori pentru regină.

— Nu, spuse Laffin. El a vrut să vă îndepărteze pentru câteva zile, să vă vadă plecat.

— Şi ce interes ar fi avut?

— Interesul de a câştiga timp, în speranţa de a pune mâna pe acea dovadă care îi lipseşte, a trădării voastre; şi, probabil, în absenţa voastră, a găsit-o.

Biron se cutremură.

— Atunci, continuă Laffin, dacă acesta este motivul, ajungând la Paris, nu trebuie să mergeţi să vă culcaţi la Luvru.

— Dar unde voi dormi, atunci? întrebă Biron căruia angoasa îi puse un nod în gât.

— La Bastilia.

Biron se cutremură.

— Iată, monseniore, spuse Laffin întinzând mâna, vedeţi? coastele Franţei apar în depărtare.

— Ei bine?

— Iată stânca din Calais…

— Aşa, şi?…

— Credeţi-mă, nu vom merge la Paris.

— Şi, atunci, unde vom merge?

— La Dijon. Acolo suntem aşteptaţi.

— Dar regele mi-a poruncit să vin la el şi să-i dau detalii despre misiunea mea.

— Atunci, mergeţi la Paris, spuse Laffin. Dar păziţi-vă de eşafodul contelui de Essex, monseniore!

Părul lui Biron se zbârli.

— Da, spuse el în cele din urmă, ai dreptate… Dacă regele vrea să-mi joace o festă, se va gândi de două ori ştiindu-mă în spatele zidurilor de la Dijon.

Coastele engleze dispărură şi coastele Franţei ieşiră parcă de pe fundul mării şi se vedeau din ce în ce mai clar prin ceaţă.

. . . .

Capitolul III

Este cunoscut faptul că Laffin era până la capăt geniul rău al mareşalului.

Biron fusese cuprins de teamă la vederea acelui tânăr, numit contele de Essex, al cărui cap căzuse pe eşafod ca al unui criminal josnic, deşi fusese până nu demult favoritul şi amantul adorat al aceleia pe care englezii aveau îndrăzneala de a o numi Regina Virgină.

Mareşalul măsură cu gândul distanţa care separa stânca tarpeiană de Capitoliu[29], şi remuşcarea îşi ridică din nou vocea în inima lui.

La plecare, regele îi spusese: „Du-te la Londra; garantez că această călătorie te va ajuta să ai un gând bun.”

Acest gând bun, aşteptat de rege, era dovada că regele intenţiona să ierte o greşeală.

Plecând de la Londra, Biron îşi spusese:

— Mă voi întoarce la Paris, unde regele mă aşteaptă şi unde trebuie să-i dau explicaţii despre misiunea mea. Acolo, mă voi arunca la picioarele sale şi el mă va ierta.

---

[29] Stânca Tarpeiană – parte a colinei Capitoliu, stâncă de unde se prăvăleau cei osândiţi la moarte, în Roma Antică. În sens figurativ: „*nu este distanţă mare de la Capitoliu până la Stânca Tarpeiană*”, înseamnă „*căderea e vecină triumfului*”. [n.t.].

Ideea era bună, dar Laffin era acolo şi veghea zi şi noapte, făcând totul pentru a-l împiedica pe cel căruia îi jurase moartea, să supravieţuiască, făcând o bună mişcare în acest sens.

La Calais, lui Biron nu-i mai rămăsese decât un singur gând: să se apere în cazul în care regele voia să-l pedepsească.

În loc să meargă la reşedinţa guvernatorul oraşului, care cu siguranţă l-ar fi primit cu mari onoruri, Biron se opri incognito într-un han de pe plajă.

Laffin, în timpul cinei, pregăti caii, şi după o oră de la sosirea sa, Biron porni iar la drum.

Numai doi oameni îl însoţeau, Laffin şi pajul Florimond.

Acesta din urmă încercă de două sau de trei ori să-i dea un sfat mareşalului, dar Laffin îl ţintui cu o privire aprinsă, aşa că bietul paj nu mai spuse nimic.

Ieşind din Calais, Biron lăsă în dreapta drumul spre Paris şi se îndreptă spre est.

Laffin era cel care îi stabilise traseul.

Desigur, regele încă îl mai credea la Londra, de unde Biron plecase în grabă, ca un fugar.

— Monseniore, îi spuse Laffin, galopând zi şi noapte, vom fi la Dijon înainte ca regele să afle că am părăsit Anglia şi că am traversat Canalul Mânecii.

De-a lungul călătoriei, Laffin continuă cu îndemnurile sale perfide.

Biron nu trebuia să se mai afle în prezenţa regelui decât cu casca pe cap, cu sabia în mână şi comandând o armată.

Era deja prea mult faptul că mareşalul, prin slăbiciunea sa, lăsase să fie strivit ducele de Savoia, el nu trebuia să se comporte la fel cu regele Spaniei.

— De altfel, Filip al III-a a moştenit caracterul întunecat şi răzbunător al tatălui său, Filip al II-lea, spunea Laffin. Dacă, după angajarea cu el şi semnarea unui tratat secret cu contele de Fuentès, emisarul său, Senioria Voastră ar da înapoi, monarhul spaniol ar şti să se răzbune cu vârf şi îndesat. Mai puţin îngăduitor decât ducele de Savoia, nu va ezita să vă predea chiar el însuşi regelui Franţei.

Şi Biron, tremurând, îl asculta pe Laffin şi îşi lovea calul cu pintenii, atât de nerăbdător era să ajungă pe pământurile sale, unde, cel puţin, ştia că va găsi adăpost.

De când văzuse strălucind securea deasupra capului contelui de Essex, Biron nu mai era omul de altădată. Lui Biron îi era frică.

Traversară ţinutul flamand pe la sud-est, ajunseră în provincia Champagne, oprindu-se numai pentru a schimba caii, pentru a lua ceva de mâncare şi pentru a se odihni puţin.

Şi Laffin îşi continuă munca sa, iritându-l pe Biron într-un mod îngrozitor.

La sfârşitul celei de-a şasea zi după plecarea din portul Calais, zidurile oraşului Dijon le apărură în depărtare.

Atunci mareşalul răsuflă uşurat; îi revenise bravada lui obişnuită şi strigă:

— Dacă regele îmi vrea capul, atunci să vină să-l ia.

În timpul celor patru ani de când era guvernatorul Burgundiei, Biron ajunsese să considere această provincie ca fiind a sa.

Era un fel de regat pe care îl modelase după placul său şi pe care-l populase cu oamenii săi.

El dăduse prietenilor săi, ofiţerilor săi cei mai devotaţi, comanda celor mai importante cetăţi; curăţise, triase mica armată pe care o putea trimite în campanie de luptă de la o zi la alta; şi, de câteva ori, chiar înainte de a-i veni gândul de a-l trăda pe rege, nu se putu abţine de a-şi spune:

— Dacă aş fi vrut să devin rege, cu siguranţă nimeni nu s-ar fi opus şi toţi aceşti oameni bravi m-ar fi adus *pe scut*[30].

Atunci, reintrând în ţinutul guvernat de el, şi când simţi răsunând sub picioarele calului său pavajul din bunul oraş Dijon, Biron îşi ridică capul şi zâmbi provocator la gândul că regele Franţei era absent.

Prima persoană pe care o văzu pe pragul porţii prin care intră, fu Rénazé.

Rénazé îi spuse:

— Monseniore, ţinutul Burgundiei îşi aşteaptă regele.

---

[30] Aici, expresia „pe scut” este folosită în sensul de a fi purtat pe scuturi deasupra capetelor ca semn al recunoaşterii victoriei, vitejiei şi măreţiei unui comandant de oşti.

Se face referire la expresia „Pe scut sau sub scut”. A intrat în obişnuinţă să se interpreteze această expresie astfel: întoarcerea „pe scut” ca un succes, iar „sub scut” ca un eşec. Dar realitatea istorică spune exact invers: „pe scut” veneau eroii care-şi pierduseră viaţa în luptă, trupul lor fiind acoperit cu flori şi purtat pe scut de apropiaţi. „Sub scut” veneau luptătorii victorioşi care rămâneau în viaţă şi care erau protejaţi astfel de razele arzătoare ale soarelui. Dictonul complet este: *„Să te întorci pe scut, sub scut, dar nu fără scut”*. Întoarcerea fără scut simboliza laşitatea şi era sinonimă cu aruncarea scutului, care era foarte greu, pentru a putea fugi din calea duşmanului. [n.t.].

Biron tremura de mândrie.

Intră în palatul său care era iluminat ca pentru o petrecere.

Rénazé reunise o parte din favoriţii obişnuiţi ai mareşalului, pe toţi cei care îşi puseseră ambiţia în reuşita planurilor lor aventuroase.

Biron intră noaptea în Dijon; era obosit, era înfometat şi amână audienţele pentru a doua zi, luă cina şi vru să doarmă.

Dar Rénazé, care avusese cu Laffin o scurtă şi misterioasă discuţie, îi spuse:

— Sire, este undeva, ascuns în palat, un gentilom care a călărit zi şi noapte pentru a veni să vă vadă. El a intrat în Dijon cu o mască de catifea pe figură şi nu-şi va da jos masca decât în faţa Senioriei Voastre.

— Cine este acest om? întrebă mareşalul.

— Nu ştiu, dar cred că este un spaniol.

— Ei bine! să intre şi să fim lăsaţi singuri, porunci Biron.

— Trebuie să plec şi eu, monseniore? întrebă Laffin.

— Nu, tu poţi să rămâi, pentru că tu eşti amestecat în toate secretele mele.

Laffin şi Rénazé schimbară o privire furişă, şi acesta din urmă ieşi imediat.

Capitolul IV

Rénazé spusese adevărul.

Omul care intra avea o mască pe faţă.

El îl salută pe Biron cu respect şi rămase în picioare.

— Cine sunteţi şi ce doriţi de la mine? întrebă mareşalul.

— Monseniore, răspunse omul, spuneţi-i domnului Laffin să se retragă şi apoi îmi voi da jos masca.

— Oh! spuse Biron, puteţi vorbi de faţă cu Laffin, el nu mă va trăda.

— Cum doriţi, monseniore.

Şi masca îi căzu.

Atunci, Biron văzu un bărbat negricios, cu părul negru, cu privirea scânteietoare şi profundă, care îi spuse:

— Numele meu este don Gusman del Sïl, şi regele Spaniei este cel care mă trimite.

— Ah! spuse Biron, care întinse mâna mecanic, crezând că acest om urma să-i dea un mesaj.

Don Gusman începu să râdă.

— Monseniore, spuse el, domnul conte de Fuentès, cu toate că

era ambasador, nu a ieşit din Franţa fără pericol. Deci, vă rog să mă scuzaţi dacă nu voi scoate din buzunarul meu mesajul pe care vi l-am adus.

Atunci, acest om scoase o eşarfă albă de mătase, pe care o avea ascunsă sub platoşă, şi o aşeză în faţa mareşalului.

— Ce este asta? întrebă mareşalul.

Şi desfăcu eşarfa.

— Aceasta este scrisoarea de la stăpânul meu, răspunse don Gusman.

— Naiba să mă ia! strigă Biron, dacă înţeleg ce-mi spuneţi.

— Aşteptaţi, monseniore, spuse Gusman continuând să zâmbească, Spania este ţara misterelor. Avem printre noi un călugăr care a făcut o mare descoperire.

— Ah!

— El a inventat o cerneală care apare şi dispare după cum doreşte.

— Explicaţi-vă!…

Don Gusman întinse eşarfa pe masă, apoi luă o cupă plină cu apă şi începu să toarne picătură cu picătură tot conţinutul pe ţesătura de mătase.

Biron îl privea cu o profundă curiozitate

Când eşarfa se îmbibă cu apă, don Gusman o luă şi o expuse la foc.

Atunci Biron, uimit, văzu cum apar caracterele scrise de mână, palide la început, apoi cu o nuanţă din ce în ce mai închisă, şi, în cele din urmă, devenind la fel de negre ca şi cum acestea ar fi fost scrise cu cerneală obişnuită.

— Citiţi acum, monseniore, îi spuse don Gusman lui Biron.

Biron se apropie şi citi:

„Domnule mareşal,

Ambasadorul meu şi supus loial, contele de Fuentès, mi-a înmânat tratatul încheiat între dumneavoastră şi el, şi care mă asigură de participarea dumneavoastră la campania pe care o voi întreprinde împotriva Franţei.

Totuşi contele mi-a exprimat teama că nu aţi avut încredere prea mare în promisiunile făcute în numele meu, şi mă grăbesc să le ratific cu propria mea mână.

Vă promit, prin urmare, pe cuvântul meu de rege că, după ce războiul se va încheia, dacă îmi veţi fi de mare ajutor, vă voi acorda mâna infantei Juanita, a doua mea fiică.

Sper, domnule mareşal, că îmi veţi trimite câteva cuvinte

drept răspuns şi mă rog lui Dumnezeu să vă aibă în paza sa.

Felipe”

La vederea acestui nume, scris de o mână regală, Biron avu o senzaţie de ameţeală.

— Desigur, da, spuse el, tremurând de mândrie, îi voi răspunde regelui, stăpânul vostru.

— Este suficient ca Senioria Voastră, spuse don Gusman, să scrieţi pe această eşarfă, în partea de jos a scrisorii Majestăţii Sale catolice.

— Dar cu ce fel de cerneală?

— Ah! spuse ambasadorul, cu un zâmbet misterios; am întotdeauna un flacon cu mine.

Şi luă dintr-un fel de pungă, pe care o purta agăţată de centură, o sticlă mică de aur şlefuit, pe care o deschise şi pe care o plasă în faţa mareşalului.

Laffin fugi să caute o pană şi o aduse.

Biron întinse eşarfa pe masă şi luă pana.

Apoi, scrise:

„Sire,

Regele Franţei mi-a adus o insultă gravă care m-a îndepărtat de cauza sa pentru totdeauna, iar eu sunt pregătit pentru a sprijini proiectele Majestăţii Voastre. Voi încerca, Sire, să mă fac vrednic de onoarea pe care a binevoit să mi-o arate Majestatea Voastră.

Voi executa cu fidelitate tratatul pe care l-am încheiat cu contele de Fuentès şi am onoarea să pun la picioarele Majestăţii Voastre omagiul celui mai umil slujitor,

Biron”

Laffin urmărea din ochi cu o bucurie plină de cruzime mâna mareşalului care scria aceste cuvinte care-l condamnau.

După ce mareşalul termină, don Gusman luă eşarfa.

Şi turnând conţinutul unui pocal într-un vas, el udă eşarfa.

Caracterele dispărură brusc, iar eşarfa deveni la fel de albă ca atunci când don Gusman o desfăcuse de la gâtul său.

— Puteţi fi sigur, monseniore, spuse el, că va ajunge în mâinile regelui Spaniei fără ca cineva să suspecteze ce conţine.

Şi el înnodă eşarfa, îşi puse din nou masca pe figură şi făcu un pas în retragere.

Biron fu cuprins de un soi de toropeală fizică şi morală.

Vru să-l reţină pe don Gusman, dar nu avu forţa necesară.

Don Gusman era deja departe, şi imediat se auzi într-una din curţile palatului tropotul unui cal care se îndepărta.

— Monseniore, spuse atunci Laffin, nu vă mai puteţi dezice şi trebuie să alegeţi.

— Ah! făcu Biron ca şi cum s-ar fi trezit dintr-un un vis...

— Trebuie să alegeţi între o coroană sau eşafodul contelui de Essex! încheie Laffin.

Biron îşi trecu mâna peste frunte şi o coborî plină de sudoare.

Capitolul V

Noaptea care urmă, fu pentru Biron, plină de fantome.

El dormi îmbrăcat acel somn greu şi dureros care vine în urma unor mari pierderi sau a unor *apostazii*[31] majore.

Când se trezi, Laffin era aproape de el şi primele raze ale zorilor alunecau din cer.

— Monseniore, spuse Laffin, aţi ales: veţi fi rege şi veţi conduce la altar o infantă a Spaniei. Dar cine vrea finalul trebuie să vrea şi mijloacele de a-l obţine.

— Ah! făcu Biron cu un accent ameţit.

— Părerea mea este, continuă Laffin, că a venit timpul să aruncaţi masca şi să acţionaţi. Chiar astăzi trebuie să-i adunaţi pe toţi acei ofiţeri care vă sunt cei mai devotaţi la orice eveniment, şi trebuie să fie gata pentru a rezista.

Biron se ridică. El îşi făcu toaleta ca pentru o zi de luptă.

Nu fusese văzut încă pe străzile din Dijon, şi voia să se arate acestui popor entuziast care îl primise cu urale.

— Să mergem să vă vedem poporul, Sire, îi spuse Laffin.

Mareşalul se lăsă influenţat.

Dar imediat ce trecu pragului palatului, se găsi faţă în faţă cu acel tânăr gentilom pe care-l trimisese la Paris cu câteva luni în urmă şi care se numea domnul de Fouronne.

Domnul de Fouronne îi spuse:

— Monseniore, am încercat în zadar să ajung la Senioria Voastră în noaptea aceasta. Nu m-au lăsat să intru.

— Ce aveai atât de grabnic să-mi spui, Fouronne? întrebă mareşalul.

---

[31] Apostazie – renunţare publică la o anumită credinţă religioasă; renegare a unei doctrine sau concepţii. Revoltă, răzvrătire împotriva stăpânirii. [n.t.].

— Domnul guvernator al oraşului Autun este cel care m-a trimis.

— Şi ce vrea, acest curajos baron de Miossins?

— Monseniore, spuse domnul de Fouronne, nu mai este domnul de Miossins guvernator la Autun.

Biron făcu un pas înapoi.

— Doamne! spuse el, ce frumos mă loveşti! Miossins, vărul meu, nu mai este guvernator la Autun?

— Nu, monseniore.

— Înseamnă că a murit?

— Nu, dar a fost înlocuit.

Biron fu cuprins de un râs nervos:

— Şi cine, spuse el, îşi permite să schimbe guvernatorii în provincia Burgundia?

— Regele.

La acest cuvânt, Biron păli.

— Monseniore, continuă domnul de Fouronne cu o fermitate plină de tristeţe, în lipsa Senioriei Voastre şi în timp ce eraţi la Londra, domnul de Sully, inspector general al finanţelor şi mare maestru în artilerie, a trecut prin provincie.

— Şi ce a făcut? întrebă Biron, în sufletul căruia apăru un uragan de furie.

— Monseniore, el a schimbat guvernatorii, de la cei din Dijon până la cei din Auxerre, Autun, Avallon şi Chalon.

— Dar e imposibil! strigă Biron beat de furie.

— În plus, continuă domnul de Fouronne, a dat comandă să fie îmbarcat şi transportat pe Rhône tot echipamentul de artilerie pe care-l aveam.

— De ce? de ce? strigă Biron.

— Pentru a-l duce la Lyon, să fie pus în poziţie de apărare.

Biron scoase un strigăt puternic.

El se întoarse spre Laffin, cu ochii scânteietori:

— Dar asta înseamnă că am fost trădat! strigă el. Tu nu ai ştiut nimic?...

— Ce să ştiu? spuse Laffin cu inocenţă, nu am fost cu dumneavoastră, monseniore?

— Şi guvernatorii... care au fost numiţi... fără permisiunea mea... cine sunt? strigă Biron cu sălbăticie.

— Oameni devotaţi regelui, monseniore.

— Tunete şi sânge! strigă Biron, să mi se aducă un cal!

— Ce vreţi să faceţi, monseniore? îl întrebă Laffin.

— Ce vreau? Vreau să-i alung pe toţi aceşti oameni pe care

nu-i cunosc.

Laffin îndrăzni să se aplece la urechea lui:

— Monseniore, spuse el, fiţi prudent!…

Biron făcea spume ca o biată căprioară prinsă în capcană.

— Monseniore, spuse domnul de Fouronne, noi nu mai avem decât cincizeci de gloanţe şi 200 de livre[32] de praf de puşcă în arsenalele noastre.

— Sabia mea! strigă Biron.

Era înfricoşător să-l vezi pe mareşal în acel moment, cu capul dat pe spate, făcând spume la gură, părând a sfida universul.

— Laffin! Laffin! spuse el, ce-ai face în locul meu?

Dar Laffin nu avu timp să-i răspundă.

Un călăreţ intră în galop în curtea palatului.

Acest călăreţ purta culorile regelui Franţei şi Biron îl recunoscu pe Galaor.

Galaor îl salută pe mareşal, sări cu uşurinţă din şa, şi îi zise:

— Monseniore, din partea regelui.

În acelaşi timp, el îi prezentă un plic mare ce purta un sigiliu cu trei flori de crin aurii şi care era prevăzut cu un fir azuriu.

Biron luă mesajul şi rupse sigiliul.

Galaor îl ţintui pe Laffin cu o privire plină de dispreţ şi părea să-i spună:

„Vrei să-l duci la pieire, dar eu voi încerca să-l salvez, crede-mă!”

Şi Biron, cu părul zburlit, palid, tremurând, citi mesajul regelui:

„Dragul meu văr şi prieten, spunea regele, *cred că sfaturile surorii mele, regina Angliei, şi aerul pe care l-ai inspirat pe timpul călătoriei, ţi-au deschis mintea şi ţi-au sugerat gânduri bune.*

Te-am aşteptat la Luvru, când am aflat că înainte de a veni să mă vezi, te-ai dus să-ţi vizitezi ţinutul pe care-l guvernezi.

Urcă-te pe cal, domnule văr al meu, şi vino să mă găseşti la Fontainebleau!

Al tău bun prieten,

Henric.”

Biron, uluit, se întoarse spre Laffin să-i ceară sfatul.

Dar Laffin dispăruse.

Nu era acolo decât Galaor, omul ale cărui trăsături ale feţei

---

[32] Livră – unitate de măsură pentru greutăţi, folosită în special în ţările anglo-saxone. 1 livră = aproximativ 0,500 kg [n.t.].

erau imaginea vie a lui Henric din tinereţea sa; şi Galaor îi spuse lui Biron:

— Monseniore, nu pierdeţi niciun minut. Aveţi mulţi duşmani, dar, de asemenea, aveţi şi prieteni, şi îi ştiu pe doi dintre ei, eu…

— Ah! făcu Biron care simţi cum pământul se mişcă sub picioarele sale.

— Unul se numeşte Galaor, continuă gasconul, şi celălalt, monseniore, celălalt, oh! vă jur, el se numeşte: Henric, regele Franţei!…

Capitolul VI

Să explicăm sosirea neaşteptată a lui Galaor, şi pentru asta, să facem un pas înapoi în timp şi să pătrundem în cabinetul regelui, trei zile mai devreme.

Regele era la Fontainebleau.

Părăsind Lyonul împreună cu tânăra regină, plecaseră la Paris, şi Marie de Médicis chiar a dormit două nopţi la Luvru.

Dar prinţesa florentină făcu unele reflecţii nefavorabile asupra climei de la Paris şi regele, rememorând toate acele curţi ale italienilor care intraseră în capitală franceză ca într-un ţinut cucerit, se grăbi să vină la Fontainebleau.

Regele părea foarte vesel şi spunea oricui voia să-l asculte că este foarte fericit.

Regina şi marchiza de Verneuil se înţelegeau ca două surori; doamna Margareta, al cărei divorţ se pronunţase, îi scria regelui, numindu-l „tată”, scrisori pline de afecţiune, şi însuşi domnul de Sully, acest om aspru şi respingător, făcuse ceva pentru fericirea generală şi buna dispoziţie a tuturor: el plecase.

Sully se despărţise de rege la Lyon.

— Sire, îi spusese el, Majestatea Voastră este fericită în luna sa de miere. A vă tulbura, ar fi o crimă. O implor pe Majestatea Voastră să-mi dea puteri depline pentru a reorganiza cetăţile de la graniţă, de a schimba câţiva ofiţeri şi de a aproviziona cele trei arsenale.

Se împlinise o lună de când domnul de Sully plecase. Totuşi el îl ţinuse la curent pe rege despre operaţiunile sale prin scrisori, şi regele, primind mesajele lui, ofta uneori şi lăsa să-i scape de pe buze numele lui Biron.

Aşa că, într-o seară, după ce gonise după un cerb şi cinase cu multă poftă, Henric de Bourbon se închisese în biroul său împreună cu domnul d’Épernon, care venise în mod expres din

Normandia, ţinutul guvernat de el, pentru a discuta cu regele.

Se auzi din anticameră un pas greu şi brutal, care nu avea nimic din pasul unui curtean.

Apoi se stârni printre paji un murmur care semăna destul de mult cu dezordinea pe care o produce un mistreţ trecând prin mijlocul animalelor paşnice ale unei ferme; uşa se deschise, înainte chiar ca regele să răspundă la cele trei lovituri, şi domnul de Sully, în cizme grele, acoperite cu praf, îmbrăcat în postav gros, şifonat, neîngrijit, cu barba lungă, apăru în prag.

Regele se ridică să-l îmbrăţişeze.

— *Ventre-saint-gris!* prietene, exclamă el, de unde vii? Ai avut vreo luptă traversând pădurea?

Şi regele privi imaginea neglijentă a intendentului său de finanţe.

— Sire, răspunse Sully, eu nu sunt un frumos tânăr de la curte, credeţi-mă, şi când afacerile regelui – stăpânul meu – intră în sarcina mea, nu mai am timp să-mi pieptăn părul, să-mi netezesc barba şi să mă îmbrac în mătase.

Spunând acestea, Sully se aşeză cu greutate, ca un om care ştie că este necesar.

Apoi îi spuse lui d'Épernon:

— Domnule mareşal! nu sunteţi de mult timp aici, şi ar fi chiar bine ca toţi slujitorii buni ai regelui să audă ce urmează să spun.

Regele se încruntă.

— În fine, spuse el, de unde vii?

— Sire, vin din Burgundia. Am reorganizat acest ţinut.

— În absenţa lui Biron?

— Desigur, Sire.

Şi Sully povesti ceea ce noi am auzit deja de la domnul de Fouronne: că a confiscat tehnica de artilerie, a schimbat guvernatorii, a înlocuit ofiţerii de aproape peste tot şi a pus oamenii loiali regelui în toate locurile în care existau oameni loiali mareşalului.

— Asta numeşti tu reorganizare? întrebă regele.

— Desigur!

— O dezorganizare, vrei să spui?

— Este sigur, răspunse dintr-o dată Sully, că acum mareşalul nu poate ţine piept nici măcar opt zile armatei Majestăţii Voastre.

— Ce vrei să spui? spuse regele tresărind.

— Adevărul, Sire.

— Ah! deja mi-ai spus asta. Mareşalul m-a trădat.

— Nu mai este niciun mister pentru nimeni.

— El a încheiat un tratat secret cu ducele de Savoia, ştiu asta. Dar l-a respectat? Nu s-a luptat el cu vitejie?

Sully tăcu.

— Şi la Montmeillan, unde trebuia să facă în aşa fel încât să fiu ucis?...

Sully ridică din umeri.

— Nu este mai puţin adevărat, Sire, spuse el, că dacă Majestatea Voastră ar fi vrut să intre în Burgundia, în urmă cu o lună de zile, ar fi fost primită cu tunul.

— Ascultă, spuse regele, există ceva adevăr în spusele tale, Sully, prietene.

— Ah! Majestatea Voastră îl acceptă.

— Dar Biron şi-a modificat comportamentul după această dată.

Un zâmbet plin de neîncredere se ivi pe buzele lui Sully.

— Adevărat, Sire? întrebă el.

— Mai mult decât atât, pacea s-a încheiat cu vărul meu, ducele de Savoia.

— Da, spuse Sully, dar războiul cu regele Spaniei este pe cale să izbucnească.

Regele îşi muşcă buzele.

— Şi Majestatea Sa catolică, continuă Sully, nu va dispreţui sabia domnului de Biron.

— Biron îl va refuza.

— Cine ştie?

— Ascultă, spuse regele cu gravitate, cred, biet Sully, că îl urăşti pe mareşal.

— Ca pe toţi duşmanii Majestăţii Voastre.

— Biron nu este duşmanul meu.

Acelaşi zâmbet dispreţuitor reveni pe buzele lui Sully.

— Sire, spuse el, mareşalul era sărac, acum el este bogat, Majestatea Voastră l-a supraîncărcat cu toate demnităţile pe care le putea obţine un om.

— Atunci înseamnă că e fericit?

— Nu, el vrea două lucruri în plus.

— Ah!

— Vrea o coroană.

Regele ridică din umeri.

— Şi apoi? întrebă el.

— Şi vrea o fiică de suveran ca soţie.

Regele începu să râdă.

— În orice caz, spuse el, nu va fi regele de Savoia care să i-o dea pe a lui.

— Biron nu o mai vrea, Sire.

— Dar-ar ciuma!

— El visează mai sus.

— Într-adevăr?

— Şi o infantă a Spaniei i-ar putea îndeplini dorinţele.

La aceste cuvinte, rostite cu atâta răceală de Sully, regele tresări brusc.

— Sully, spuse el, Sully! Ai grijă!

— La ce, Sire?

— Când cineva avansează asemenea acuzaţii, trebuie să le dovedească!

— Sunt pregătit s-o fac, Sire.

Accentul lui Sully era atât de convingător, că regele se cutremură şi aruncă o privire uluită domnului d'Épernon.

Capitolul VII

Se lăsă un moment de tăcere între cele trei personaje.

Sully era pregătit să-şi formuleze acuzaţia, dar se părea ca regele ezita să-l asculte.

— Scuzaţi-mă, Sire, spuse în cele din urmă marele maestru al artileriei, dovada referitoare la ceea ce am spus va veni destul de repede, iar dacă Majestatea Voastră nu vrea să mă asculte acum…

— Dimpotrivă, spuse regele, care părea să facă un efort suprem de voinţă, vorbeşte!

— Ei bine, Sire, mareşalul a încheiat un tratat.

— Cu regele Spaniei?

— Nu, cu contele de Fuentès, ambasadorul său, fapt care este acelaşi lucru.

— Şi ce prevede acest tratat? întrebă regele, care îşi reluă un calm înfricoşător.

— Acesta conţine trei prevederi.

— Să vedem!

— În primul rând, mareşalul se declară independent faţă de guvernarea noastră.

— Bine!

— În al doilea rând, el este de acord să alăture trupele sale trupelor spaniole pentru a asedia Parisul şi a o detrona pe Majestatea Voastră.

— Foarte bine.

— Iar în al treilea rând, va primi în schimbul bunurilor sale şi serviciilor loiale, investitura regatului Burgundiei, o parte din Lorena şi din Franche-Comté şi, în plus, mâna unei prinţese infante a Spaniei.

— Iată, spuse regele cu răceală, un tratat pe care aş vrea să-l văd.

— Am aici o copie, Sire.

Şi Sully, cu un calm feroce, îşi descheie spenţerul şi trase de la piept un pergament pe care-l puse sub ochii regelui.

— Bine, spuse Henric care continua să fie calm, cum a ajuns acest pergament în mâinile tale?

— Am intrat în posesia lui la Dijon. Un tânăr pe care nu-l cunosc şi care, în plus, era mascat, s-a aruncat în faţa calului meu, imediat ce am intrat în oraş, şi mi-a înmânat acest mesaj, apoi s-a pierdut în mulţime. La început am crezut că era o petiţie şi am aşteptat să ajung în camera mea de la han pentru a o deschide.

— Acest document trebuie să fie un fals, spuse regele.

— Sire, răspunse Sully, nu m-aş înfuria nici eu mai puţin şi mărturisesc Majestăţii Voastre că am crezut şi eu la fel.

— Vezi bine că aşa e.

— Dar am avut în aceeaşi seară dovada că domnul conte de Fuentès a petrecut opt zile incognito la Dijon. Dacă tratatul nu ar exista, ce altceva ar fi avut de făcut?

Regele se uită la pergament.

Dintr-o dată faţa lui se lumină.

— Sully, spuse el, ai observat data?

— Da, Sire.

— Este înainte de călătoria pe care Biron a făcut-o la Lyon.

— Este adevărat, Sire.

— Ei bine! Biron s-a pocăit de atunci.

— Aş vrea şi eu să cred că aşa e.

— Acest tratat, nu-l va respecta.

Sully ridică din umeri.

— Ascultă-mă la rândul tău, spuse regele, făcând cu ochiul. Ştii de ce l-am trimis pe Biron la Londra?

— Nu, Sire.

— Pentru a se bucura de sfaturile surorii şi prietenei mele, regina Elisabeta.

— Într-adevăr!

— Şi regina i-a dat un sfat, care valorează mai mult ca oricare

altul.

— Ah!

— Ea l-a făcut să asiste la executarea contelui de Essex, acel favorit care a trădat-o.

— Ştiu asta, Sire.

Regele făcu un gest plin de uimire.

— Acest diavol de om, spuse el privindu-l pe d'Épernon, ştie tot!

Sully nici nu clipi.

— Şi de unde ştii?

— Sire, spuse Sully, binevoiţi ca Majestatea Voastră să mă informeze cu ceea ce ştie ea însăşi şi apoi vă voi vorbi eu.

— Oh! cu plăcere, spuse regele cu amabilitate.

Apoi, mângâindu-şi barba sa ascuţită, continuă:

— Nu este un singur ambasador pe care l-am trimis la Londra, sunt doi.

— Cum aşa, Sire?

— Primul, era Biron. Dar celălalt, care a făcut călătoria incognito, nu s-a odihnit nici ziua, nici noaptea.

— Şi a ajuns înaintea mareşalului?

— Exact. El l-a devansat pe Biron cu douăzeci şi patru de ore şi i-a dat reginei o scrisoare confidenţială în care mi-am deschis inima.

— Ca să vedeţi!?... făcu Sully cu ironie.

— Al doilea ambasador al meu, ascuns într-o casă din vecinătatea celei în care regina, care fusese avertizată, a dorit să fie găzduit mareşalul, nu l-a pierdut din vedere. Unul dintre gentilomii surorii mele Elisabeta l-a forţat să-l vadă trecând pe condamnat.

— Într-adevăr?

— Mareşalul a văzut cum a căzut capul contelui de Essex.

— Şi s-a speriat?

— S-a speriat atât de tare, încât a vrut să plece imediat de la faţa locului. Dar, în fine, el a fost primit de regină, şi iată, aici este scrisoarea pe care ea mi-a scris-o.

Cu aceste cuvinte, regele trase sertarul unei mese pe care îşi sprijinise cotul şi puse în faţa ochilor lui Sully o scrisoare de la Elisabeta, aspra regină virgină.

— Atunci, Sire, spuse Sully, înseamnă că al doilea mesager al Vostru a revenit imediat?

— Chiar în timpul în care Biron era cuprins de o teamă fără limite.

— Şi Biron l-a văzut?

— Nu, în timpul trecerii de la Dover la Calais, el a stat ascuns sub punte.

— Şi… a sosit în Calais?

— La Calais, nu s-a mai ocupat de mareşal, care urma să-şi petreacă noaptea la reşedinţa guvernatorului.

— Credeţi, Sire?

— Doamne! dovada este că mesagerul meu a sosit aici în această dimineaţă. Dacă mareşalul nu s-ar fi oprit acolo, el ar fi aici, de asemenea.

— Sire, spuse Sully, aş dori să-l văd pe acest mesager.

— Este foarte simplu, spuse regele.

Şi el lovi un clopoţel.

Un paj deschise o uşă.

— Să meargă cineva să-l caute pe Galaor, spuse regele.

Capitolul VIII

Galaor, văzându-l pe Sully, nu fu greu să ghicească ce se întâmplase.

Evident, Sully venise cu acuzaţii teribile la adresa mareşalului.

— Galaor, prietene, spuse regele, povesteşte-ne puţin călătoria ta la Londra.

Gasconul nu se lăsă rugat.

Cu verva sa meridională, cu imaginaţia sa pitorească, el povesti acea groază a lui Biron, al cărei martor invizibil fusese, atât la Londra, cât şi pe nava care l-a adus înapoi în Franţa.

— Atunci, spuse regele, după ce Galaor termină, crezi că s-a vindecat de gândul de a dori să mă trădeze?

— Jur, Sire.

— Galaor, spuse Sully, sunteţi tânăr şi eu sunt bătrân, permiteţi-mi să vă dau un sfat.

— Vorbiţi, domnule.

— Nu faceţi un jurământ fără să fiţi sigur dacă-l puteţi ţine, spuse Sully cu răceală.

— Ah! făcu Galaor.

— Şi acum, continuă Sully, lăsaţi-mă să vă pun o întrebare.

— Vă ascult, domnule.

— Când aţi ajuns la Calais, ce aţi făcut?

— Domnule, răspunse Galaor, am avut poruncă de la rege de a face doar două drumuri.

— Bine!

— L-am lăsat, în timp ce mă îmbarcam, pe scutierul meu la Calais şi i-am ordonat să stea pe plajă cu calul meu înşeuat, de îndată ce va vedea o navă pe mare.

— Foarte bine.

— Acest lucru a făcut ca debarcând să sar în şa şi să ţâşnesc pe drumul spre Paris.

— Fără să vă mai ocupaţi de mareşal?

— Nu, nicidecum.

Acel zâmbet crud şi plin de satisfacţie dispreţuitoare, care era un gest familiar al lui Sully, reapăru pe buzele sale.

— Vă mulţumesc pentru informaţiile voastre, domnule Galaor, spuse el.

Galaor se înclină şi făcu un pas spre uşă.

Regele era atât de preocupat că nu se gândi să îl reţină.

Galaor ieşi, Sully îl privi pe rege.

— Deci, Sire, spuse el, opinia Majestăţii Voastre este că mareşalul s-a dus să cineze şi să se culce la reşedinţa guvernatorului?

— Da, spuse regele.

— Majestatea Voastră greşeşte.

— Cum aşa? făcu Henric, care tresări din nou.

— Majestatea Voastră mă va scuza, spuse Sully, dar doresc să vă reamintesc că m-aţi încărcat de onoruri, de responsabilităţi şi demnităţi, şi că, dacă m-aţi numit chestor al finanţelor sale, comandantul artileriei sale, m-aţi însărcinat, de asemenea, şi cu şefia poliţiei regatului.

— Unde vrei să ajungi?

— Din acest motiv, am trimis şi eu un mesager la Londra.

— Ah!

— Care nu l-a părăsit pe mareşal mai mult decât umbra sa.

— Ei bine?

— Mareşalul, după ce a revenit de la Calais, nu s-a oprit la reşedinţa guvernatorului.

— Bine.

— A făcut la fel ca domnul Galaor, a încălecat în grabă pe calul său şi a plecat.

— Unde s-a dus?

— Mesagerul meu, care a utilizat în timpul călătoriei, diverse deghizări, a devenit tocmai băiatul grăjdar care i-a ţinut scara când a sărit în şa.

— Ah! ah!

— Şi el l-a auzit spunând în dialectul béarnez domnului Laffin,

scutierul său: „La Dijon! Acum… şi nu-mi voi simţi capul bine fixat pe umeri decât după ce voi fi trecut porţile”.

— A spus el asta? întrebă regele, devenind palid.

— Da, Sire.

— Atunci nu va veni aici?

— Va veni, Sire.

— Dar când?

— Când va avea patruzeci de mii de soldaţi care să-l escorteze şi cu ajutorul cărora să asedieze Parisul, Sire.

— *Ventre-saint-gris!* strigă regele, ai cărui ochi plictisiţi şi fără strălucire, până atunci, fulgerară ca într-o zi de luptă, îţi jur că va veni singur, prietene, sau mă voi duce eu să-l caut.

Şi regele, lovind din nou clopoţelul, strigă:

— Galaor! Galaor!

— Sire, iată-mă, spuse gasconul.

— Eşti obosit, spuse regele.

— Niciodată când e vorba să îndeplinesc o poruncă a Majestăţii Voastre, Sire.

— Pe cal, atunci!

— Da, Sire, îndată.

— Vei galopa până la Dijon.

— Da, Sire.

— Şi mort sau viu, mi-l vei aduce aici pe mareşal.

Dar Galaor nu se mişcă.

— Sire, spuse el, Majestatea Voastră mi-a făcut o promisiune în ajunul asediului de la Montmeillan.

— Şi eu sunt dispus să mă ţin de cuvânt în continuare, spuse regele cu o voce plină de emoţie. Am promis să îl iert, dar cu o condiţie:

— Care, Sire?

— Cu condiţia ca, stând în genunchi, Biron să îmi mărturisească vina ce o poartă.

— Şi dacă o va face, Sire?

— Mă voi ţine de cuvânt.

Galaor făcu un pas spre uşă.

Cu un gest, regele îl reţinu:

— Ascultă, spuse el.

Galaor aşteptă.

— La rândul tău, îmi dai cuvântul că nu-i vei spune mareşalului că ştiu totul.

— Dar, Sire…

— Sau voi trimite un alt mesager la Dijon.

— Fie, spuse Galaor. Vă jur, Sire.

Şi ieşi.

Pe scări, gasconul şopti:

— Nu-i voi spune nimic, eu, dar mi-a venit o idee foarte frumoasă… şi cred că am găsit un adversar pentru acel scelerat de Laffin.

Şi Galaor ajunse la grajduri, puse să i se înşeueze un cal şi plecă în galop spre Dijon.

Capitolul IX

Trei zile mai târziu, Galaor era la Dijon.

Probabil că dacă s-ar fi calculat ora plecării sale din Fontainebleau şi ora sosirii la Dijon, s-ar fi constatat că nu s-a grăbit foarte tare, dar Galaor s-a oprit câteva ore pe drum.

Unde?

Era secretul lui, şi acest secret îl păstra cu străşnicie.

Biron, palid, cu fruntea plină de sudoare, îl căuta din priviri pe Laffin şi nu-l găsea.

Laffin dispăruse.

Oamenii mareşalului îl căutară în palat, întrebară despre el prin tot oraşul Dijon.

Fusese inutil. Laffin nu se afla nicăieri.

Lucru ciudat! mareşalul simţi un fel de uşurare de la această dispariţie bruscă.

O voce secretă îi spunea că această absenţă a lui Laffin era, probabil, o fericire pentru el.

În orice caz, vocea a făcut mai uşoară misiunea lui Galaor.

După o scurtă ezitare, Biron consimţise să îl urmeze.

— Veniţi, monseniore, spuse Galaor, veniţi, nu aveţi un prieten mai bun decât regele.

Şi Biron urcă pe cal şi nu vru să fie însoţit de niciunul dintre gentilomii săi.

Galaor îşi dăduse cuvântul regelui că nu-i va spune nimic lui Biron, dar el nu-şi făcea griji pentru asta.

El călări în linişte alături de mareşal, care, de asemenea, era absorbit de gândurile sale.

Seara, făcură o haltă la un han aflat în drumul lor.

Biron, până atunci tăcut, îşi regăsi pofta de a discuta, stând la masă.

— Dar, la urma urmei, spuse el dintr-o dată, ce vrea regele de la mine?

— Monseniore, răspunse Galaor, regele vrea să vă vadă.

— Da, dar de ce?

— Nu v-a trimis la Londra?

— Ah! spuse Biron cu un ton de neîncredere, mă duci la pierzanie, Galaor.

— Monseniore, răspunse gasconul, uitaţi-vă la mine! Niciodată n-am minţit şi cuvintele pe care vi le-am spus sunt ale unui om onest.

— Vorbeşte, atunci!

— Monseniore, răspunse Galaor, regele vrea să-i vorbiţi pe şleau şi să-i spuneţi tot adevărul despre unele lucruri pe care numai dumneavoastră le ştiţi.

— Eu? făcu Biron.

— Şi vă jur, completă Galaor, că dacă veţi face aşa cum vă spun, monseniore, niciodată nu aţi fi un prieten mai bun al regelui.

— Ah! făcu Biron.

Şi recăzu în tăcere.

A doua zi, cum seara se apropia şi cum trecuseră de mult timp de micuţul oraş Avallon, Biron tresări dintr-o dată şi îşi opri calul în partea de sus a unui deal.

Râul Cure curgea liniştit pe câmpie, aerul era blând, soarele la apus lumina încă vârfurile dealurilor şi trimitea o scânteiere de tăciune aprins prin vitraliile unui vechi conac aşezat pe coasta unui deal.

Era micuţul castel d’Arcy-sur-Cure.

Inima lui Biron începu să bată şi un nume înflori pe buzele sale: Madeleine!

— Ah! făcu el, acolo era, probabil, fericirea care mă aştepta.

— Şi care vă aşteaptă încă, monseniore, spuse Galaor care auzise cuvintele mareşalului.

Biron îşi trecu mâna peste frunte.

— Nu, răspunse el. Madeleine este moartă.

— Madeleine este în viaţă, monseniore.

— Este moartă, deoarece este nebună.

— Vă înşelaţi, monseniore. De mult timp Madeleine şi-a regăsit judecata, de mult timp varsă lacrimi la gândul că aţi fi putut presupune că… de mult timp ea petrece ore lungi din zi şi noapte la fereastră şi îşi spune: „Dumnezeule! dacă el s-ar putea întoarce!… Ah! cum i-aş spune că nu sunt eu cea care am fost nebună, ci el! el, căruia i-a fost indusă în eroare raţiunea, surprins de credulitate, el, care m-a calomniat! el care a ignorat

iubirea din sufletul regelui!”

Galaor pusese, pronunţând aceste cuvinte, tot sufletul.

Şi, dintr-o dată, el văzu câteva lacrimi strălucind în ochii mareşalului.

— Ah! monseniore, strigă el, mergeţi acolo jos… veniţi să o vedeţi pe Madeleine care încă vă iubeşte… veniţi, şi ea vă va spune, copila nobilă şi pură, cum ticăloşi îngrozitori v-au înşelat!… Veniţi, monseniore, veniţi…

Biron se lăsă convins.

— Fie, spuse el, să mergem s-o vedem pe Madeleine.

Şi îşi îndemnă calul la galop.

. . . .

O oră mai târziu, Biron intra în galop în curtea micului castel şi Madeleine, nebună de atâta bucurie, alerga în întâmpinarea lui.

— Este salvat! murmură Galaor.

Şi mareşalul o luă în braţe pe Madeleine, şi Madeleine îi spuse:

— Monseniore, trebuie să vi se spună adevărul. A fost acest mizerabil Laffin cel care a făcut tot răul. A fost doamna Henriette, geloasa amantă a regelui, cea care a dat ordin să mi se pregătească un buchet de flori al cărui parfum înşelător mi-a răpit pentru un moment judecata. Dar judecata mi-a revenit, monseniore, mi-am amintit… Oh! Mi-am amintit totul şi vă jur pe cenuşa tatălui meu, mort, că regele nu v-a dezonorat niciodată!

Şi Madeleine plânse şi se rugă, vorbind astfel, şi Biron simţi cum greutatea uriaşă care-l apăsa începea să dispară puţin câte puţin…

Şi Galaor, nemişcat într-un colţ şi cu ochii umezi, şopti:

— Domnul de Laffin a avut dreptate să plece şi să o facă pe mortul, pentru că altfel ar fi trebuit să-mi trec sabia prin trupul său. În ceea ce-l priveşte pe domnul de Sully, îmi pare rău pentru el, dar regele îl va ierta pe bunul său prieten, mareşalul, şi capul celui mai curajos războinic din aceste timpuri nu va cădea sub securea călăului!

— Oh! şopti Biron, mi se pare că am avut un vis urât… dar iată că m-am trezit, în sfârşit.

Capitolul X

Noaptea era senină şi plină de acele fluide magnetice pe care luna iunie le aduce pe pământ în mii de mirosuri.

Stelele străluceau pe cer, mirosul de fân proaspăt tăiat se ridica de la câmpie în bătaia vântului cald, iar râul curgea în josul ţinutului: părea o centură de argint viu pe o rochie verde, iar luna inunda cu razele sale acest peisaj liniştit şi dulce, numit valea Cure.

Biron se afla pe terasa conacului, iar mâinile sale le strângeau pe cele ale Madeleinei, care îi spunea:

— Ah! domnule mareşal, ah! iubitul meu Charles de Biron, ascultaţi-mă cu atenţie până la capăt, deoarece vă vorbesc despre lucruri serioase, pentru că eu, o biată fată naivă de la ţară, m-am implicat în politică.

Biron se cutremură.

— Hei! Ce vrei să spui, de fapt, draga mea? spuse el.

— Monseniore, reluă Madeleine, sunt mulţi oameni în lume care vă admiră şi care vă iubesc…

— Dragă Madeleine!…

— Dar sunt şi oameni răi şi invidioşi, oameni răi care vă invidiază pentru funcţiile voastre, pentru averea şi rangul vostru, oameni invidioşi care vă doresc moartea.

— Copilă! şopti Biron, de ce spui asta?

Dar Madeleine continuă:

— Prietenii voştri au venit să mă vadă şi m-au însărcinat să vă dau un sfat.

— Mie? spuse Biron, devenind palid.

— Dumneavoastră, monseniore. Şi dacă îl veţi urma, vă veţi învinge inamicii, şi regele nu va înceta să vă fie prieten.

Un nor trecu peste fruntea lui Biron, dar tăcu.

Şi atunci, cu o delicateţe infinită, tânăra îl făcu să înţeleagă pe mareşal că îl nedreptăţise pe rege; conduita cea mai nobilă pe care o putea avea, cel mai sigur mod de a-l face să uite, era să i se mărturisească simplu vechiului său camarad de arme.

Ea nu rosti cuvântul „trădare”, nu vorbi nici de ducele de Savoia, nici de regele Spaniei, dar Biron îşi dădu seama că ea ghicise ceea ce nu ştia. Şi acest discurs al tinerei fete vorbind în numele onoarei, despre probitatea eroică, împrumutând din dragoste cea mai castă elocinţă, îl emoţionă atât de tare pe mareşal încât, dintr-o dată, el exclamă:

— Eram în mâinile iadului, dar tu eşti îngerul pe care Dumnezeu mi-l trimite pentru a mă salva.

Şi Biron îi promise Madeleinei că se va arunca la picioarele regelui, implorând iertare şi, după ce o va obţine, fapt de care nu se mai îndoia acum, va reveni la conacul d’Arcy, urmat de pajii şi

de gentilomii săi, şi o va face soţie de mareşal.

Primele raze ale zorilor începură să tremure pe cer atunci când Biron puse piciorul în scara şeii.

— Pe cai, prietene Galaor, îi spuse el, pe cai!

— Sunt gata, monseniore, răspunse gasconul.

Şi mareşalul, după câteva îmbrăţişări tandre, se despărţi de cea care îl privea din nou ca logodnică a lui, şi după câteva minute, el galopa pe drumul spre Auxerre.

— *Ventre-saint-gris!* cum spune regele, şopti Galaor, mi-aş da o oca[33] straşnică de sânge pentru a ajunge la Fontainebleau într-o oră, ceea ce este, vai! imposibil! Dacă mareşalul rămâne în această dispoziţie, domnul de Sully se va ruşina pentru înfrângerea sa.

Ei sosiră la Auxerre.

Biron merse la palatul guvernatorului.

El găsi un gentilom politicos, care îl primi cu mari onoruri şi chiar îi oferi o escortă de o sută de gentilomi.

Dar Biron îl refuză.

La vederea acestui nou guvernator, îi reapăru un nor pe fruntea sa, dar Galaor îi zise:

— Monseniore, aici este mâna domnului de Sully, dar după ce veţi face pace cu regele, lucrurile se vor aranja!

Biron nu se opri decât pentru câteva ore la Auxerre şi plecă după ce trecură orele fierbinţi ale zilei.

La Joigny, el începu să devină visător.

Deşi călătorea incognito, toată lumea îl recunoştea pe Biron, iar el îşi întărea starea de spirit.

La un moment dat, îi spuse lui Galaor:

— Niciodată, eu, un mareşal al Franţei, nu am călătorit cu un echipaj atât de jalnic.

Şi Galaor îi răspunse:

— Monseniore, gândiţi-vă la domnişoara d'Arcy, şi acceptaţi acest mic sacrificiu al amorului propriu pentru dragostea ei.

Nu era încă noapte atunci când ei trecură prin Joigny.

— Haida-de! spuse Galaor, mâine vom fi la Fontainebleau. Monseniore, să mergem mai departe.

Vorbind astfel, Galaor merse în întâmpinarea dorinţelor lui Biron, care nu vru să se înfurie din nou la vederea unui guvernator numit de domnul de Sully.

---

[33] Oca – veche unitate de măsură pentru capacităţi şi greutăţi, egală cu circa un litru şi un sfert (sau un kilogram şi un sfert). [n.t.].

Continuară să călărească şi astfel petrecură în şa o parte a serii.

Pe la ora şase, intrară într-o pădure.

— Care este primul sat pe care-l vom găsi în drumul nostru? întrebă mareşalul.

— Pont-sur-Yonne, monseniore, de cealaltă parte a pădurii.

— Ah! da, o cetate mică, ultima din ţinutul guvernat de mine.

— Da, monseniore.

— Deci, suntem încă pe pământurile mele?

— Da, monseniore.

— Ei bine! spuse Biron, nu mai vreau să dorm.

— Şi de ce, monseniore?

— Păi, pentru că nu vreau să mă mai înfurii şi pentru că vreau să-mi respect hotărârile.

Cum spuse acestea, o lumină roşiatică străluci printre copacii din pădure şi în curând cei doi călători zăriră la marginea drumului un han prăpădit a cărui poartă avea tradiţionalul mănunchi de verbină.

— Prietene Galaor, spuse Biron, vom cina şi vom dormi aici câteva ore.

— Cum doriţi, monseniore, răspunse Galaor cu bucurie.

Şi galopară încă un timp şi nu se opriră decât la poarta hanului.

— Aceasta va fi ultima noapte pe care o voi petrece pe teritoriul pe care l-am guvernat, spuse Biron cu un zâmbet trist.

— Ah! monseniore, răspunse Galaor, vă veţi întoarce, fiţi sigur, mult mai puternic decât oricând!

Biron descălecă şi, din nou, numele Madeleinei flutură pe buzele sale.

. . . .

Capitolul XI

Acest han prăpădit era cel mai mizerabil han în care prea înaltul şi prea puternicul senior, mareşalul Charles de Gontaut, duce de Biron, binevoise vreodată să se oprească pentru a-şi petrece noaptea.

Cu toate acestea, gazda, care era un om mic de statură, cu părul încărunţit, şi soţia lui, o veselă gură-spartă corpolentă, fugiră cu nerăbdare în întâmpinarea lor, şi primul strigă:

— Vom face avere, în sfârşit, noi care tragem mâţa de coadă de atâta timp.

Biron şi Galaor începură să râdă, şi, în timp ce hangiul se ocupa de cai pentru a-i duce în grajd, femeia se simţi obligată să le dea o explicaţie cu referire la cuvintele pe care le auziseră.

— Trebuie să vă spun, zise ea, că de douăzeci de ani de când suntem aici, niciodată nu am găzduit decât ţapinari şi văcari; dar, iată că de cincisprezece zile guvernatorul de Pont-sur-Yonne şi-a pus în minte să închidă porţile oraşului la ora opt seara, ceea ce a făcut să vină la noi seniori şi oameni de rang înalt ca domniile voastre, frumoşii mei domni.

— Ah! într-adevăr? zise Biron.

— Uite, continuă buna femeie, care era destul de vorbăreaţă, nu mai târziu decât ieri, au venit doi seniori, unul tânăr şi unul bătrân, care au cinat aici şi care aveau cu ei vin şi hrană cum nu am avut noi vreodată; şi chiar că această întâmplare pică bine, deoarece ei au lăsat mai mult de jumătate din provizii şi eu pot să vi le dau ca să cinaţi în mod mulţumitor.

Şi în timp ce pălăvrăgea, femeia pleca şi venea, punând masa, şi Biron, un moment distras de la gândurile sale negre, văzu cum apare o jumătate de cap de mistreţ în fistic, o bucată de pate din vânat şi două sticle cu vin vechi.

— Am face bine să nu mai cinăm acasă la rege, spuse Galaor râzând.

Şi se aşeză la masă.

Lui Biron îi era foame şi sete.

Galaor îşi regăsi buna dispoziţie specifică gasconilor, şi la o oră după sosirea lor, ascultând pălăvrăgeala gazdelor, mareşalul şi tovarăşul de călătorie căzură pe nesimţite în acea stare de beatitudine care însoţeşte o bună digestie.

— Acest vin se aseamănă cu un vin de slabă calitate din satul meu, spuse Galaor; nu are nicio aromă, se lasă băut ca apa şi ameţeşte capul.

— Şi îţi încălzeşte stomacul, spuse Biron, care începu să caşte.

Nu era decât un pat în han.

— E pentru dumneavoastră, monseniore, spuse Galaor, eu voi dormi foarte bine pe acest scaun.

Biron călărise foarte mult timp în ultimele trei luni şi îşi chinuise trupul şi sufletul, aşa că abia avu timp să se arunce îmbrăcat pe pat, închise ochii imediat şi căzu într-un somn profund.

Galaor dormea deja…

Gazdele urcară pe o scară şi se duseră să doarmă în podul casei.

O jumătate de oră mai târziu, tăcerea şi întunericul domneau în tot hanul.

Cu toate acestea, spre miezul nopţii, mareşalul deschise brusc ochii.

O lumină strălucea în camera în care se culcase, şi un bărbat, cu spatele spre pat, şedea în faţa focului.

— Hei! Galaor? zise Biron, ce faci?

Galaor nu răspunse.

Mareşalul încercă să se ridice, dar o toropeală ciudată îi cuprinse tot corpul, în timp ce fruntea i se părea prinsă ca într-un inel de fier.

— Galaor? repetă el.

Un sforăit sonor fu singurul răspuns.

Galaor dormea culcat în faţa uşii, la celălalt capăt al camerei.

Nu era el, deci, bărbatul care sta cu spatele spre mareşal.

— Cine-i acolo? repetă Biron.

Dintr-o dată omul se ridică, se întoarse şi merse încet până la pat.

— Laffin!… exclamă mareşalul.

Laffin, pentru că el era, duse un deget la buze pentru a-i recomanda să păstreze tăcerea.

— Monseniore, spuse el, regele suspectează totul, dar nu are nicio dovadă. Dacă veţi recunoaşte, veţi fi pierdut!…

Şi lumina se stinse imediat, iar Laffin dispăru.

Mareşalul rămase în întuneric.

— Laffin! Laffin! repetă el.

Încercă să se ridice; toropeala care îl cuprinse îl ţintui la pat.

El încercă să ţipe, dar limba sa paraliză brusc…

Şi mareşalul adormi, învins de beţie.

. . . .

Soarele strălucea pe cer atunci când Biron deschise ochii.

Galaor îşi lustruise sabia, îşi netezise pantalonii scurţi şi îşi curăţase spenţerul de praf.

— Ah! monseniore, spuse el, aţi dormit pe salteaua cu paie precum un rege sub plafoanele aurite ale Luvrului.

— Şi dumneavoastră de asemenea, prietene Galaor, spuse mareşalul.

— Oh! credeţi-mă, monseniore, eu dorm peste tot, călare, pe haină, pe terenul gol…

— Şi aveţi somnul greu? prietene Galaor.

— Eu, monseniore?

— Dumneavoastră.

— Oh! într-adevăr! nimic nu mă trezeşte. Zborul unei muşte...

— Deci nu m-aţi auzit în noaptea aceasta?

— Nu, monseniore.

— Nu aţi văzut pe nimeni intrând aici?

— Pentru a intra cineva aici, ar fi trebuit să treacă peste trupul meu, deoarece m-am întins în faţa uşii.

— Ce ciudat!?... şopti Biron.

— De ce, monseniore?

— Un om a intrat aici.

— Ah!

— Mi-a vorbit.

— Monseniore...

— Pe acest om, l-am recunoscut.

— Şi era?

— Era...

Biron ezită.

— Era unul dintre prietenii mei pe care nu l-am văzut de mult timp, şi care mi-a dat un sfat.

Gazda şi soţia sa, ascultându-l pe Biron, se priviră cu o uimire inocentă.

— Monseniore, spuse Galaor, vinul pe care l-am băut ieri seară este excelent, dar te ameţeşte un pic. Cred că aţi avut un coşmar... aţi visat...

— Credeţi? spuse Biron.

Şi el nu mai suflă un cuvânt.

Un sfert de oră mai târziu, mareşalul era în şa şi îşi spunea în sinea lui:

„Că am visat sau nu, că l-am văzut pe Laffin în carne şi oase sau fantoma lui, sfatul este bun... Cert este că regele nu are nicio dovadă şi ar fi o prostie să i-o dau.”

Capitolul XII

La marginea pădurii se ridicau zidurile şi turnurile micuţului oraş Pont-sur-Yonne, ultimul loc fortificat din acea zonă a ţinutului ce aparţinea Burgundiei.

Un drapel cu flori de crin, ce purta însemnele lui Biron, flutura pe cel mai înalt turn.

„Sunt încă pe pământurile mele, gândea mareşalul, amintindu-şi dintr-o dată de viziunea sa nocturnă; mai am încă timp să mă întorc.”

Galaor ghici fără îndoială ce se petrecea în sufletul mareşalului, pentru că îi spuse:

— Monseniore, vă gândiţi la ceea ce i-aţi promis domnişoarei d’Arcy?

Şi numele Madeleinei ajunse încă o dată pe buzele lui Biron.

Cum ei nu erau decât la o sută de paşi de zidurile oraşului, Biron se întoarse pe jumătate în şa şi spuse deodată:

— Am trimis-o la unul dintre prietenii mei, un om devotat, messire de Belleroche. Domnul de Sully ar fi mutat-o, fără îndoială.

— Nu ştiu, spuse Galaor.

Chiar atunci se auzi un zgomot de trompete şi fanfare, poarta principală a oraşului se deschise şi mareşalul, uimit, văzu o sută de oameni călare care ieşiră ca-ntr-un clocot şi care veneau în întâmpinarea sa.

Biron scoase un strigăt de uimire îmbucurătoare.

În fruntea acestor călăreţi mergea un gentilom pe care el îl recunoscu. Era messire de Belleroche.

Acesta călărea primul, la zece paşi înaintea celorlalţi, cum se cuvine unui om învestit cu comanda.

Şi când fu aproape de mareşal, descălecă şi veni să-l salute.

— Belleroche! strigă Biron. Deci, tu eşti încă guvernator al Pont-sur-Yonne?

— Da, monseniore.

— Sully nu te-a înlocuit?

— Ah! Doamne! el n-a cerut nimic altceva.

Şi Belleroche râse cu insolenţă făcându-l pe Galaor să tresară.

Acest Belleroche era un mitocan de origine umilă, care datora averea sa mareşalului şi care nu recunoştea nicio altă autoritate decât pe a sa.

— Pe legea mea! monseniore, spuse el, am fost avertizat. Când domnul de Sully a venit cu o suită puţin numeroasă, a găsit porţile închise şi tunurile pregătite. M-a somat să-i deschid porţile în numele regelui.

— Şi ce ai răspuns?

— Că eu am grijă de acest loc pentru Senioria Voastră şi nu pentru rege.

— Ah! ah! făcu Biron, al cărui orgoliu se trezise. Şi domnul de Sully ce ţi-a spus, atunci?

— Mi-a spus că voi fi spânzurat.

— Serios?

— Iar eu i-am răspuns că vreau să am o frânghie nouă, dar

până atunci, i-am dat sfatul de a pleca foarte repede, deoarece îl voi saluta cu câteva lovituri de culevrină[34].

— Şi a plecat?

— Da, dar se va întoarce cu întăriri, spuse Belleroche pe un ton specific unui bătăuş.

Biron îşi spuse:

„Am intrat în panică prea repede. Cu două sute de oameni ca acesta, voi lua Parisul cu asalt.”

Şi orgoliul lui Biron i se urcă iar la cap ca o beţie.

— Hei! Belleroche, spuse el, ştii unde mă duc?

— La Fontainebleau, monseniore.

— Ah! ştii deja?

Belleroche se ridică în vârful picioarelor, îşi apropie buzele de urechea mareşalului şi-i şopti:

— Monseniore, să vă dau o escortă. Vă vom conduce în bune condiţii până la Fontainebleau şi nu ne vom întoarce decât împreună cu Senioria Voastră.

Privirea lui Biron aruncă scântei.

— Mai presus de toate, spuse Belleroche, să nu mărturisiţi…

Biron tresări.

— Regele nu are nicio dovadă… şi apoi, cine ştie? adăugă mitocanul, cu o voce atât de scăzută că părea ca un suflu al vântului prin pădure, cine ştie dacă nu veţi fi rege într-o zi?

Galaor, la doi paşi distanţă, nu auzi ceea ce Belleroche îi spuse lui Biron, dar ghici.

„Ah! gândi el oftând, ştiu că tot ce am făcut pentru a-l salva pe domnul Biron a fost în zadar, acest om este înnebunit de atâta orgoliu…”

. . . .

Din acel moment, Galaor nu mai încercă să-l aducă pe mareşal la alte sentimente.

Biron îşi recăpătase îngâmfarea şi începu să vorbească tare despre meritele sale.

— Am suficient timp, spunea el, să-i demasc pe inamicii mei în faţa regelui, iar regele mă va aştepta! Vreau să mă arăt oamenilor din bunul meu oraş Pont-sur-Yonne.

Şi Biron intră în oraş, salutând cu un gest regal doamnele din balcoane şi burghezii îngrămădiţi în pragurile porţilor.

El voia să prânzească la singurul guvernator care-i rămăsese

[34] Culevrina – tun mic de tip vechi, cu ţeava foarte lungă. [n.t.].

credincios; bău şi închină pe un ton batjocoritor în sănătatea bătrânului Sully, căruia culevrinele din Pont-sur-Yonne îi dădeau colici, şi, în timp ce lua dejunul, oameni călare intrau unul câte unul în oraş şi veneau să mărească această escortă promisă de Belleroche.

Mareşalul bău, povesti campaniile sale şi dovedi oricui voia să asculte că, dacă regele era rege, era pentru că el, Biron, a vrut să se întâmple acest lucru.

Veni un moment în care Galaor simţi milă pentru acest creier slab.

Şi cum mareşalul se ridică de la masă, el îl trase deoparte într-un colţ al sălii şi îi spuse:

— Monseniore, aceşti oameni vă vor duce la pieire.

— Da? făcu Biron.

— Sunt un om cinstit, continuă Galaor, şi cu riscul de a pierde pentru totdeauna favoarea regelui, vă dau un sfat.

— Oh oh! făcu mareşalul cu ironie.

— Mai este încă timp, monseniore, şopti Galaor, să vă răzgândiţi, veţi greşi dacă veţi merge la Fontainebleau.

— Serios?

— Încălecaţi un cal, schimbaţi încă doi până la Dijon, şi galopaţi în continuare, până când veţi fi în afara teritoriului Franţei.

Biron ridică din umeri.

— Gândiţi-vă la contele de Essex! continuă Galaor cu o voce imploratoare.

— Haida-de! spuse Biron, beat de mândrie, capul unui om care l-a pus pe Béarnez pe tron este mai puternic decât acela al acelui idiot!

Domnul de Biron se întoarse către gentilomii săi:

— Un cal, domnilor, spuse el, regele ne aşteaptă!

„Şi călăul după rege”, gândi Galaor, care îşi şterse pe furiş o lacrimă.

Capitolul XIII

Regele era în biroul lui, împreună cu domnul de Sully, domnul d’Épernon şi regina.

Henric era preocupat, tăcut, şi nu răspundea la întrebarea pe care domnul de Sully i-o pusese deja de trei ori şi care suna astfel:

— Ce va face Majestatea Voastră?

În cele din urmă, regele îşi ridică privirea şi îi spuse:

— Să aşteptăm reîntoarcerea lui Galaor.

Regina clătină din cap.

— Sire, spuse ea, domnul Galaor se va întoarce singur.

— Cine ştie? făcu regele.

— Sunt de acord cu Majestatea Sa, regina, continuă Sully.

— Ah! spuse regele.

Şi el fixă pe ministrul său cu o privire rece.

— Domnul de Biron nu va veni, repetă Sully cu convingere.

— Sunt sigur că o va face, credeţi-mă.

Apoi, întorcându-se spre d'Épernon:

— Ce crezi, mareşale?

Mareşalul d'Épernon îşi coborî privirea şi nu răspunse.

Atunci regele se ridică şi începu să se plimbe cu un pas inegal şi nervos.

Apoi, oprindu-se dintr-odată:

— Nimic din toate aceste lucruri nu pot fi dovedite, spuse el.

— Ce dovezi ar dori, prin urmare, Majestatea Voastră? întrebă Sully, pe un ton ironic.

— Oh! Ştiu bine, spuse Henric de Bourbon, că pentru cine nu-l cunoaşte pe Biron ca mine, el este vinovat.

— Sire, spuse regina, Majestatea Voastră nu poate nega discuţiile pe care domnul de Biron le-a purtat cu ducele de Savoia.

— Nu, spuse regele. Ştiu că el trebuia să-l slujească. Dar l-a servit? Dumneata nu-ţi aminteşti de Montmeillan, domnule Sully?

— Îmi amintesc perfect, Sire.

— Ei bine! M-a trădat el la Montmeillan?

— Nu.

— Vedeţi?...

— Sire, continuă Sully pe un ton grav, dacă spuneţi că domnul de Biron s-a limitat la a coresponda în secret cu ducele de Savoia, dar că în final nu v-a trădat, sunt de aceeaşi părere cu Majestatea Voastră.

— Ei bine?

— Dar domnul de Biron a făcut un tratat cu Spania.

— Iată, spuse regele, că nu avem nicio dovadă în acest sens.

— Dar, Sire, am pus o copie a acestui tratat în faţa ochilor Majestăţii Voastre.

— Nu este decât o copie. Unde este semnătura mareşalului?

— Pe original, Sire.

— Şi cine vă spune că acest original există?

— Oh! sire.

— Biron are duşmani aşa cum aveţi dumneavoastră, d'Épernon; ca şi tine, Sully, ca noi toţi. Această hârtie, pe care un necunoscut va transmis-o ascunzându-se, este o dovadă?

— Vai! spuse regina, Majestatea Voastră ţine atât de mult la omul care a jurat să o piardă, încât vrea să-l considere inocent cu orice preţ.

— Ei bine! spuse regele, dacă cineva îmi va arăta numele lui Biron scris cu mâna sa în partea de jos a unei scrisori adresate regelui Spaniei, voi crede în trădarea lui.

Astfel vorbind, regele îl privi pe Sully.

Sully nu se descurajă.

— Sire, spuse el, chiar în această dimineaţă un om a venit la mine.

— Cine este acest om?

— Aşteptaţi, Sire. Acest om are ceea ce ar face să cadă de şase ori capul mareşalului.

— Ei bine! Să-mi aducă dovada!

— Sire, nu va face acest lucru, decât dacă Majestatea Voastră îi oferă garanţii.

— Vrea bani?

— Nu, Sire.

— Ce vrea, atunci!

— *Scrisoarea sa de abolire*[35], în primul rând.

— Şi apoi?

— Apoi vrea ca Majestatea Voastră să-l ia sub protecţia sa.

— Un asemenea mizerabil!… spuse regele cu dispreţ.

— Domnul de Biron are rude şi prieteni puternici care îl vor ucide pe acest om dacă ne va dezvălui trădarea. El vrea ca Majestatea Voastră să-i dea o escortă de treizeci de oameni.

— Şi îmi va aduce dovada că Biron m-a trădat?

— Da, Sire.

— Sire, spuse regina, gândiţi-vă la tronul Franţei care vă aparţine şi pe care regele Spaniei ar vrea să stea.

Regele nu mai insistă.

— Ei bine! strigă el, Sully, spuneţi-i acestui om, oricare ar fi, că îi voi da tot ce îmi cere.

— El va avea scrisoarea sa de abolire?

— Da.

---

[35] Scrisoare de abolire – document care anulează în mod legal şi oficial o lege, o hotărâre, o pedeapsă. [n.t.].

— Şi escorta de treizeci de oameni?
— Da, spuse regele.
— Atunci, spuse domnul de Sully, voi merge să vă aduc, Sire, dovada care demonstrează că domnul mareşal de Biron este un trădător şi că el conspiră cu Spania împotriva tronului Majestăţii Voastre.
Şi Sully ieşi triumfător, în timp ce regele căzu copleşit în fotoliul său şi îşi acoperi faţa cu ambele mâini.

Capitolul XIV

Sully ieşi din cabinetul regelui, dar nu plecă prea departe.
Prim-ministrul, ori de câte ori mergea la curte, la Luvru, la Fontainebleau sau la Rambouillet, era găzduit în palat, în aşa fel încât regele să-l aibă întotdeauna la îndemână.
Deci, Sully avea un apartament în capătul galeriei Diane, şi exact spre acest apartament se îndrepta.
— Omul meu e încă acolo? îl întrebă el pe unul dintre pajii care aşteptau în anticameră.
— Da, monseniore.
Sully deschise uşa biroului său şi intră.
Un bărbat stătea liniştit aşezat în apropierea unei ferestre şi se uita nonşalant la arborii înalţi din parc.
Era Laffin.
Laffin îşi aruncase, în cele din urmă, masca.
Laffin nu mai ascundea ura lui pentru Biron în adâncul inimii lui.
Laffin voia să se răzbune şi ora răzbunării sosise.
Sully se uită la el cu dispreţ.
Laffin înfruntă această privire.
— Monseniore, spuse el, mă dispreţuiţi, şi este dreptul vostru. Dar pârându-l pe acela care a fost stăpânul meu, regelui Franţei, care este de asemenea stăpânul meu, nu numai că mă răzbun, dar îmi îndeplinesc o datorie şi salvez monarhia.
— Asta e bine, spuse Sully pe un ton sec; dar nu este vorba despre dumneavoastră.
— Într-adevăr, monseniore.
— Mi-aţi promis o dovadă…
— În schimbul scrisorii de abolire.
— O veţi avea. Regele mi-a dat cuvântul său.
— Şi în schimbul unei escorte de treizeci de oameni.
— O veţi avea, de asemenea.

— Atunci, monseniore, sunt gata să fac ceea ce am promis.

— Dar, spuse Sully, surprins, cred că nu este tot ce veţi cere.

— La ce vă referiţi, monseniore?

— De exemplu, nu îţi trădezi stăpânul gratis şi este evident că aveţi nevoie de bani. Eu nu am vorbit acest lucru cu regele, căci eu sunt chestorul finanţelor şi ştiu ce am de făcut. Vorbiţi, care vă sunt pretenţiile?

— Monseniore, răspunse Laffin cu răceală, Senioria Voastră mă dispreţuieşte şi nu am nimic să vă spun despre asta. Cu toate acestea, voi avea curajul de a răspunde Senioriei Voastre, chiar dacă părerea sa despre mine s-ar schimba, că nu vreau bani.

— Ce vreţi, de fapt?

— Ce v-am cerut.

— Şi apoi?

— Şi apoi, nimic.

— Ah! făcu Sully, care, de fapt, era întotdeauna fericit când nu trebuia să dea bani.

Laffin se înclină.

Atunci Laffin îşi descheie haina şi Sully văzu că avea o eşarfă albă legată în formă de colier.

— Iat-o, spuse mizerabilul.

— Ce! Eşarfa voastră?

— Da, monseniore.

Şi, cum Sully părea surprins, Laffin desfăcu eşarfa, o întinse pe o masă şi reîncepu din nou aceeaşi experienţă care fusese făcută de către trimisul regelui Spaniei în faţa mareşalului Biron.

Atunci, la acţiunea focului, eşarfa umedă lăsă să reapară una câte una literele scrise de regele Spaniei în primul rând, apoi răspunsul mareşalului.

— Oh! spuse Sully cu o bucurie sumbră, regele nu va mai nega semnătura mareşalului, sunt sigur, el o cunoaşte foarte bine.

Şi, în dorinţa sa de a-i arăta stăpânului său această dovadă izbitoare a trădării lui Biron, Sully uită de Laffin.

Dar Laffin îi spuse:

— Scuzaţi-mă, monseniore, dar dacă regele are nevoie de informaţii verbale, i le voi da.

— Ei bine! aşteptaţi-mă aici.

— Oh! Nu.

— De ce? întrebă ministrul.

— Pentru că domnul de Biron nu poate întârzia prea mult şi

nu-mi doresc să mă găsesc în drumul său.

— E adevărat! spuse Sully, mareşalul va veni?

— Este deja pe drum, monseniore. Cred că la această oră traversează pădurea călare.

Bucuria lui de Sully era în creştere.

El deschise o uşă şi îi spuse lui Laffin:

— Duceţi-vă pe acolo; veţi găsi o scară care duce jos, în parc. Dacă voi avea nevoie de dumneavoastră, unde vă voi găsi?

— La hotelul Unicorn.

— Bine, spuse Sully. Vă voi trimite escorta chiar în seara asta.

Şi, în timp ce Laffin dispărea, Sully se reîntoarse triumfător în camera regelui.

Capitolul XV

În timpul absenţei domnului de Sully, regina continuă munca pe care o desfăşurase primul-ministru.

Marie de Médicis îl ura personal pe Biron, deşi abia îl observase în timpul festivităţilor nunţii sale, la Lyon.

Această antipatie provenea din atitudinea plină de superioritate cu care orgoliosul mareşal îi întâmpinase pe toţi italienii pe care ea îi ţinea în apropierea sa, şi care se instalaseră în Franţa, ca într-o ţară cucerită.

Din ataşament faţă de rege, pentru binele regatului, fără îndoială, Sully jurase pierderea lui Biron.

Dar Sully nu era doar un om de război şi de finanţe, Sully era şi un diplomat inteligent şi ştia să încheie alianţe misterioase.

Regina, a cărei căsătorie fusese susţinută de el, era una dintre acele alianţe.

În absenţa primului-ministru, ea insistase asupra slăbiciunii deplorabile de care regele dădea dovadă, asupra necesităţii absolute de a scăpa de un om atât de periculos ca mareşalul.

Îi arătă regelui pericolele care ameninţau regatul, dacă el nu dădea ordine prompte: războiul reaprins cu Savoia, Flandra spaniolilor dând mâna cu Franche-Comté şi cu Burgundia răsculată, regele Filip al III-lea trecând Pirineii ca să vină să i se alăture insurgentului Biron.

Regele ascultă şi nu spuse nimic.

El continua să se plimbe în lung şi în lat, cu buzele crispate şi cu faţa palidă.

Dintr-o dată se opri.

— Vă spun, doamnă, credeţi-mă, spuse el cu o voce ascuţită,

că Biron va veni.

— Aici? răspunse regina.

— Da, aici.

— Nu vă cred, Sire.

— Greşiţi, doamnă, spuse o voce care venea dinspre uşă.

Era Sully care intra.

El avea înfăşurată eşarfa albă în jurul braţului, în aşa fel încât regele nu putu ghici ce voia să facă cu ea şi ce semnifica.

— Greşiţi, repetă el, şi Majestatea Voastră se înşală.

— Ce vreţi să spuneţi, domnule? întrebă regina.

— Domnul de Biron va veni.

— Ah! strigă regele, eşti sigur?

— Da, Sire. Va fi aici într-o oră, poate chiar mai repede.

— Ştiam bine că va veni.

— De asemenea, continuă Sully afişând un zâmbet crud, Majestatea Voastră ar face bine să se informeze înainte de sosirea lui.

— Să mă informez în legătură cu ce? întrebă regele.

— Dar, Sire, am adus Majestăţii Voastre dovada pe care mi-aţi cerut-o.

Un nor trecu peste fruntea regelui.

— Iată! spuse Sully.

Şi desfăşură eşarfa şi o aşeză pe masă, rugând-o cu un gest pe regină să o ţină de un capăt, în timp ce el ţinea celălalt capăt.

— Ce este asta? întrebă regele.

— O scrisoare a regelui Spaniei adresată bunului său prieten, mareşalul de Biron, Sire.

Sully pusese mâinile în aşa fel încât acoperise scrisul şi semnătura lui Biron şi nu lăsă să se vadă decât rândurile scrise de către Filip al III-lea.

— Este foarte ingenios! spuse Sully, cerneala simpatică apare şi dispare când vrei şi purtătorul unui astfel de mesaj nu riscă niciun pericol.

— Dar, strigă regele, asta nu dovedeşte nimic.

— Oare? făcu Sully.

— De semnătura lui Biron am nevoie.

— Uite-o, aici este, Sire.

Şi Sully descoperi scrisoarea mareşalului.

Părul regelui se zbârli; fruntea i se acoperi de o paloare morbidă, tot corpul fu cuprins de un tremur convulsiv.

— O, Doamne! spuse el, acoperindu-şi faţa cu ambele mâini.

— Vă mai îndoiţi, Sire? îl întrebă Sully, zâmbind.

Regele nu răspunse.

Apoi, dintr-o dată, îşi ridică faţa.

— Ei bine! nu, spuse el, nu voi uita cuvântul pe care i l-am dat lui Galaor şi jurământul pe care mi l-am făcut mie însumi. Am promis că, dacă mareşalul îşi va mărturisi păcatele, îl voi ierta, şi aşa va fi, *Ventre-saint-gris!*

Spunând acestea, regele se apropie de una dintre ferestrele cabinetului său cu vedere spre parc.

La capătul străzii principale, văzu înaintând un grup de călăreţi.

Şi în fruntea acestor călăreţi mergea un om pe care regele îl recunoscu.

Era Biron.

— Uite-l, spuse regele, care avu un moment de speranţă. El nu are decât o escortă de onoare care îl însoţeşte, nu o armată, doamnă, ceea ce dovedeşte că vine aici să se pocăiască, şi eu îl voi ierta.

Era într-adevăr mareşalul, care înainta în fruntea unei escorte impozante pe care i-o dăduse guvernatorul din Pont-sur-Yonne.

Puteai spune că Biron plecase să cucerească lumea, după înfăţişarea mândră şi aerul de superioritate de care dădea dovadă.

El călărise în timpul nopţii, se culcase la marginea pădurii, dormise toată dimineaţa ca un om care are conştiinţa liniştită, şi venea, nu ca un slujitor vinovat şi plin de pocăinţă, ci ca un cuceritor iritat care vrea să-şi pedepsească duşmanii.

Galaor renunţase, de la plecarea din Pont-sur-Yonne, să mai încerce readucerea mareşalului la sentimente mai bune.

Biron, pe tot parcursul drumului, făcu glume şi îşi bătu joc, uneori de prinţul de Navarra pe care îl făcuse rege, alteori de acel Sully căruia tunurile din Pont-sur-Yonne îi dăduse colici.

Galaor tăcea şi călărea trist şi ursuz printre oamenii care alcătuiau escorta, care aveau un comportament batjocoritor şi insolent.

Imediat ce cortegiul intră pe străzile din Fontainebleau, pentru a se îndrepta spre castel, Biron văzu un călăreţ care stătea nemişcat în drumul său.

— Hei! spuse el, este vreun curtean căruia regele i-a poruncit să-mi ia sabia?

Şi gentilomii săi începură să râdă ca nebunii la această idee.

Biron făcu mai departe câţiva paşi.

Atunci el îl recunoscu pe călăreţ.

Era jupânul Rénazé, secretarul lui Laffin.

— *Ventre-de-biche!* strigă mareşalul, eşti, tu, Rénazé?

— Da, monseniore.

— Cum de eşti aici?

— Stăpânul meu m-a trimis înaintea Senioriei Voastre.

— Laffin?

— Da, monseniore.

— Dar unde este el? De ce m-a părăsit?

— Asta e ceea ce sunt însărcinat să vă spun, dar numai dumneavoastră singur, monseniore.

Biron îşi îndemnă calul, lăsând escorta sa la o distanţă respectabilă.

Atunci Rénazé, pentru a nu fi auzit de nimeni, şi mai ales de Galaor, îi spuse:

— Monseniore, nu aţi petrecut noaptea acasă la un ţapinar[36] de lângă Pont-sur-Yonne?

— Da, pe legea mea!

— Atunci, l-aţi văzut pe Laffin?

— Nici măcar nu l-am visat!

— Nu, monseniore, chiar pe Laffin, în carne şi oase, l-aţi văzut.

— Şi ce mi-a spus?...

— Vin din partea lui să vă repet.

— Regele nu ştie nimic?

— Regele nu are nicio dovadă. Asiguraţi-un chip bun, monseniore, totul este salvat.

— De ce Laffin nu m-a însoţit?

— El a vrut să testeze terenul, monseniore. În loc să vă urmeze, a luat-o înainte.

— Bietul Laffin! spuse Biron, şi eu care m-am îndoit de loialitatea lui.

— Aţi greşit, monseniore, şopti Rénazé cu un rânjet ciudat.

Dar Biron nu observă acest rânjet şi îşi continuă marşul său triumfător.

Când intră pe strada principală a castelului, îl zări pe rege.

Regele mergea pe jos, cu capul descoperit şi înainta urmat de domnul de Sully, de cancelarul din Bellièvre şi de alţi câţiva seniori.

Biron ordonă escortei lui să se oprească.

Apoi, descălecă şi merse în întâmpinarea regelui.

Regele îi întinse mâna:

---

[36] Muncitor care manevrează buştenii cu ţapina. [n.t.].

— Ah! vere, spuse el, ai făcut bine că ai venit.
— Adevărat, Sire?
— Fără să trimit pe cineva să te aducă.
— Nu am vrut ca Majestatea Voastră să se deranjeze, spuse Biron cu o urmă de ironie.
Regele se încruntă.
— Oh! spuse el, eu niciodată nu aş fi pornit la drum singur.
— Dar cu cine, atunci, Sire?
— Cu patruzeci de mii de oşteni, spuse regele, cu răceală.
Biron tresări, dar firea sa trufaşă îl făcu să continue.
— Atunci, Sire, spuse el, aţi fi întreprins, îmi imaginez, asediul Dijonului?
— Poate...
Biron râse cu insolenţă.
— Cei patruzeci de mii de oameni ai voştri, în acest caz, şi-ar fi putut petrece iarna sub zidurile de apărare ale Dijonului, spuse el.
— Mareşale, spuse regele cu asprime, cred că uitaţi că eu sunt regele.
— Scuzaţi-mă, Sire, spuse Biron luat puţin prin surprindere.
Atunci regele îl luă de braţ.
— Vino pe aici, vere, spuse el, avem cu siguranţă o mulţime lucruri să ne spunem.
Şi îl trase puţin deoparte, iar suita sa se îndepărtă la o distanţă respectabilă.

Capitolul XVI

Biron era calm; zâmbetul său mândru nu-i părăsise buzele şi, cu mâna pe mânerul sabiei sale, părea atât de arogant încât puteai zice că el era regele.
Atunci Henric îi spuse:
— Ei bine, mareşale, aţi călătorit bine?
— Excelent, Sire.
— Ei! nu vorbesc de călătoria de la Dijon.
— Dar, despre care, Sire?
— Cea de la Londra.
— Tocmai veneam să raportez Majestăţii Voastre despre misiunea mea.
— Pentru asta nu e nicio grabă, spuse regele, dar aveţi altceva să-mi spuneţi.
— Nu ştiu la ce vă referiţi, Sire.

— Haide, vere, spuse regele, care îşi reluă accentul său obişnuit plin de bunătate, nu ai o memorie bună.

— Cum aşa, Sire?

— Îţi aminteşti de discuţia noastră de la Lyon?

— Da, desigur, spuse mareşalul.

— Ţi-am spus că e bine să călătoreşti.

— Într-adevăr, Sire.

— Şi eram sigur că drumul pe care urma să-l faci îţi va deschide mintea şi îţi va permite să ghiceşti… multe lucruri.

— Dar despre ce vorbiţi, Sire?

Biron nu se lipsi de aerul său arogant.

— Nu ţi-am spus că am fost trădat?

— Într-adevăr, aşa este, mi-aţi spus.

— Şi că, dacă ai fi aflat cine era omul căruia i-am acordat prietenia mea şi binecuvântările mele, care m-a trădat, ai fi făcut bine să mergi să vorbeşti cu el?

— Ah!

— Şi l-ai fi sfătuit să vină şi să-şi ceară iertare, dacă ar fi vrut să ceară?

— Da, Sire, Majestatea Voastră mi-a spus aceste lucruri.

— Ei bine?

Biron rămase impasibil.

— Din păcate, Sire, nu am aflat.

— N-ai aflat cine m-a trădat?

— Nu, Sire, nu ştiu.

Şi Biron continuă să zâmbească.

Un nor trecu peste fruntea regelui, care păli puţin.

— Credeam că eşti mult mai perspicace, Biron, îi spuse el.

— Sire, răspunse mareşalul, eu sunt soldat, nu diplomat; dacă Majestatea Voastră a hotărât să mă facă spion, a greşit, şi ar fi mai bine să se adreseze domnului Sully…

— Vere!

— Domnul Sully este un om rău şi un calomniator, încheie Biron, lovind duşumeaua cu piciorul, plin de furie.

— Mareşale, îi spuse regele cu asprime, Sully este prietenul meu, şi vă rog să nu-mi mai vorbiţi astfel.

Apoi, ca şi cum ar fi vrut să-şi mai îmblânzească duritatea acestor cuvinte:

— Haide, vere, spuse el, vino, vino, pun pariu că, după ce vei bea, vei avea sufletul mai deschis şi îmi vei spune mai multe lucruri.

Biron nu răspunse.

Regele îl luă de braţ, aşa cum l-ar fi luat pe cel mai bun prieten din lume, şi îl conduse prin palat.

Curtenii îi urmau de la distanţă.

Domnul d'Épernon, care era printre ei, şopti:

— În locul mareşalului, după prânz, m-aş urca pe cal şi m-aş întoarce degrabă la Dijon.

Sully se uită în jur, dar nu spuse nimic.

Regele îl făcu pe mareşal să traverseze sala mare a palatului.

— Uite, priveşte! îi spuse el.

Şi arătă spre un şemineu pe care se afla statuia sa încoronată cu lauri.

— Ah! ah! făcu Biron pe un ton batjocoritor.

— Ce ar crede vărul meu, regele Spaniei, dacă m-ar vedea astfel? zise regele, râzând.

— Pfiu! făcu Biron, pe care ameţeala îl cuprindea din ce în ce mai mult, el nu ar tremura prea tare.

Regele păli.

— Mareşale, spuse el, sunteţi un răutăcios glumeţ.

Şi îi întoarse spatele.

Atunci, domnul d'Épernon se apropie de Biron.

— Domnule mareşal, spuse el, regelui i-ar plăcea să luaţi prânzul la masa mea.

— Ah! făcu Biron cu mânie, regele nu mă invită la masa sa?

— Regele doreşte să ia prânzul singur cu regina.

Domnul d'Épernon îl luă de braţ pe Biron.

— Haideţi, spuse el.

Apoi, încet.

— Jucaţi un joc periculos.

— Dacă regele nu-l găseşte pe placul lui, răspunse Biron cu insolenţă, atunci ar trebui să nu se joace cu mine.

Şi merse să se aşeze la masă, mai arogant şi mai orgolios ca niciodată!

Capitolul XVII

La masa domnului d'Épernon şedeau, pe lângă mareşal, cancelarul Bellièvre[37] şi Galaor.

---

[37] În vremea regelui Henric al IV-lea de Bourbon, funcţia de cancelar însemna preşedinte al Parlamentului Franţei. Parlamentul îndeplinea frecvent rolul de Curte Supremă de Justiţie a Franţei, judecând în principal infracţiunile grave împotriva monarhiei sau infracţiuni

Galaor nu-şi abandonase tăcerea.

El încă mai spera că tăcerea lui putea fi un avertisment suprem pentru Biron.

Dar Biron era într-o stare de spirit foarte proastă pentru că nu mânca la masa regelui.

Şi începu să facă glume pe seama vremurilor în care ţăranii din jurul localităţii Pau cinau la masa micuţului rege de Navarra.

Apoi, cum nimeni nu râdea, Biron i se adresă cancelarului, ironizându-i pe membrii Parlamentului.

Cancelarul era un om liniştit şi rece.

— Domnule mareşal, spuse acesta, Parlamentul este mult mai necesar pentru binele regatului decât un spadasin.

— Şi ce servicii aduce, prin urmare, Parlamentul? întrebă mareşalul pe un ton zeflemitor.

— El judecă trădătorii, monseniore.

Biron ridică din umeri.

— Dacă regele m-a chemat pentru a lua masa cu aceşti robini[38], şopti el, ar fi făcut mai bine să mă lase liniştit în ţinutul pe care-l guvernez.

— Mareşale, spuse d'Épernon, vreţi un sfat?

— Să vedem?

— Întoarceţi-vă la Dijon.

— Nu, Dumnezeule! spuse mareşalul, nu înainte ca regele să-mi facă dreptate, pedepsindu-i pe mizerabilii calomniatori.

Şi, cum prânzul era pe sfârşite, el se ridică de la masă.

Regele, fidel obiceiurilor sale pline de sobrietate, îşi terminase masa şi se afla în sala principală, rezemat de pervazul căminului pe care era aşezată statuia sa.

— Hei! mareşale, spuse el văzându-l pe Biron că reapare, pun pariu că veţi face o partidă de bile.

— După cum doreşte Majestatea Voastră, răspunse Biron pe un ton morocănos.

Regele îl luă din nou de braţ.

Şi, în timp ce coborau la jocul de bile:

— Ei bine! vere, ai ghicit?

— Nu, Sire.

— Deci nu ai nimic să-mi spui?

---

săvârşite de înalte personalităţi din regat. [n.t.].

[38] Robin – magistrat, purtător de robă. Mareşalul de Biron face referire, în sens depreciativ, la membrii Parlamentului, care se întruneau îmbrăcaţi în robe de culoare roşie. [n.t.].

— Absolut nimic, Sire.

Regele oftă, dar nu insistă.

Jocul începu.

Biron îl avea ca partener pe domnul d'Épernon, iar regele pe contele de Soissons.

Partida dură mult timp, fusese o competiţie disputată, şi cum se apropia de final, regele spuse:

— Mareşale, jucaţi bine, dar nu v-a plăcut jocul.

— Asta nu mă va împiedica să-l câştig, Sire, răspunse Biron.

Şi el câştigă, într-adevăr.

— Ce, nenorocit!... şopti regele. Eu vreau să-l iert şi el nu vrea deloc!...

Spunând acestea, regele se îndepărtă.

Biron rămase stând de vorbă cu domnul de Soissons, şi după câteva momente observă că regele plecase.

— Unde a plecat Majestatea Sa? întrebă el.

— Regele lucrează, spuse un gentilom.

— Cu cine?

— Cu domnul de Sully şi cu regina.

— Doi consilieri drăguţi, pe legea mea! spuse Biron.

Şi, răsucindu-se pe călcâie, se găsi faţă în faţă cu Galaor, care îi spuse:

— Monseniore, sunt de aceeaşi părere cu domnul d'Épernon.

— Poftim?

— Aerul de la Fontainebleau nu vă face bine.

— Într-adevăr.

— Şi aţi face bine să vă întoarceţi degrabă la Dijon.

— Aiureli! protestă mareşalul, găsesc că aerul de aici este foarte bun.

Cu toate acestea, avu un moment de nelinişte.

Regele nu-şi mai făcu apariţia şi după-amiaza se scurse.

Spre seară Biron se întâlni cu unul din gentilomii săi, domnul de Varennes.

— Te distrezi aici? îl întrebă el.

— Nu, monseniore, şi dacă v-aş da un sfat...

— Ah! iată că şi tu eşti la fel ca ceilalţi...

— Da, monseniore.

— Păi eu sunt în pericol aici?

— Da, monseniore.

— Slavă Domnului! strigă Biron lovindu-şi garda sabiei cu mâna, nu se poate spune că aş fugi din calea pericolului! Rămân!...

Ora cinei sosise.

— Monseniore, îi spuse unul dintre gentilomii din serviciul regelui, regele vă invită la cină.

— Şi are dreptate, răspunse Biron, este o onoare pentru el, ca şi pentru mine…

Şi, după ce intră în sala în care regele îl aştepta, surprinse o privire schimbată între Sully şi regină. Această privire voia să spună: „Regele va mai încerca încă o dată, dar în zadar”.

Biron nu înţelesese acea privire.

Capitolul XVIII

Biron luă cina la masa regelui.

Henric vorbea despre tinereţile lor aventuroase şi războinice, despre frumoasele lovituri de sabie pe care le-au dat împreună, despre nopţile lor petrecute în cort, şi despre eforturile lor atât de nobil împărţite între ei.

S-ar fi spus că regele voia să-l forţeze pe Biron să-şi amintească acele întâmplări.

Dar Biron era surd şi orb.

După cină, regele îi spuse:

— Ei bine! ai ghicit?

— Nu, Sire, răspunse mareşalul cu răceală.

Regele oftă.

Domnul Biron îi căută nod în papură lui Sully, dar Sully îi ceru scuze şi se retrase în spatele unei curtoazii perfecte.

Şi Biron îi spuse:

— Toţi acei inşi de acolo se tem de mine.

— Domnule Biron, îi spuse regina, vreţi să jucaţi prima dată cu mine?

— Cu plăcere, doamnă, răspunse Biron.

Şi el începu să joace.

La ora nouă, regele se ridică de la masa de joc unde stătuse aşezat.

Regele se culcă devreme.

El se apropie pentru ultima oară de mareşal şi îl conduse la pervazul unei ferestre:

— Ei bine! vere, îi spuse el, tot nu ai ghicit?

— Am ghicit cu mult timp în urmă, Sire, răspunse Biron.

— Ah! făcu regele cu voioşie, atunci nu ai nimic să-mi spui?

— Nimic, Sire, răspunse mareşalul dintr-o dată. Şi, într-adevăr! adăugă el lovind din picior, este un lucru care a bulversat un om

nobil ca mine!…

Atunci regele făcu un pas înapoi.

— Adio, baroane de Biron, spuse el.

— Sunt duce, ripostă Biron.

Dar regele deja îi întorsese spatele şi mergea spre apartamentele sale.

În pragul marii săli se întâlni cu Sully.

— Ei bine! Sire? întrebă ministrul.

— Justiţia să-şi urmeze cursul! spuse regele cu o voce înăbuşită…

Şi ieşi din sală.

. . . .

Atunci Biron îşi dădu seama că era singur.

Curtenii şi gentilomii de serviciu plecară unul câte unul.

— La naiba! strigă el, ce înseamnă asta, pe legea mea?

Şi se îndreptă spre uşă.

În anticameră, se găsi faţă în faţă cu domnul de Vitry, căpitanul gărzilor regelui.

Vitry îi spuse:

— Monseniore, daţi-mi sabia!

— Îţi baţi joc de mine, ticălosule? întrebă mareşalul dând înapoi.

— Predaţi-mi-o, repetă Vitry. Regele mi-a poruncit.

— Regele! Regele! strigă Biron, vreau să-i vorbesc.

— E prea târziu, monseniore. Regele s-a culcat.

— Şi eu vreau să-l văd! strigă mareşalul.

Dar Vitry făcu un semn şi Biron se văzu înconjurat de gărzi.

— Mai bine mort! strigă el, decât să-ţi predau sabia mea, crede-mă, sabia mea care a adus atâtea beneficii şi servicii loiale.

Şi, după ce spuse aceste cuvinte, beat de furie şi cu faţa înroşită, el auzi un hohot de râs, iar un bărbat apăru pe pragul anticamerei.

— Laffin!?… exclamă Biron, buimac.

— Da, monseniore, rânji Laffin care îşi aruncă, în cele din urmă, masca, şi să nu-mi vorbiţi mie de bunurile voastre şi de servicii loiale.

De data aceasta, un voal se rupse în mintea înnebunită de durere a mareşalului.

— Ah! trădătorule! spuse el, tu m-ai adus la pierzanie!

— Mi-aţi luat-o pe Madeleine! spuse Laffin, îmi trebuia capul

vostru, în schimb!

Biron scoase un strigăt înăbuşit.

Apoi, îşi coborî fruntea, îşi scoase sabia, o întinse domnului de Vitry şi şopti:

— Oh! Sunt un om pierdut!

Şi el ieşi, înconjurat de gărzile regelui care, până în ultima clipă, îşi dorise să-l ierte.

EPILOG

(ÉPILOGUE)

Capitolul I

„Henric,
prin mila Domnului, rege al Franţei şi al Navarrei,

Ai noştri iubiţi şi credincioşi consilieri, membri ai Înaltei Curţi a Parlamentului din Paris,
Salut!

Adu-mi-s-au la cunoştinţă faptele de conspiraţie săvârşite de ducele de Biron în contra persoanei noastre şi a Statului nostru.

Pentru a preîntâmpina nenorocirile, ruinarea şi durerile ce s-ar putea abate asupra acestui regat, dacă asemenea mârşavă crimă s-ar înfăptui;

Pentru grija şi dragostea pe care o purtăm supuşilor noştri şi pentru povara pe care Dumnezeu ne-a pus-o pe umeri, aceea de a nu lăsa deoparte nimic din cele ce sunt în puterea unui prinţ vrednic de a se împotrivi la tot ce ar tulbura pacea şi cele orânduite de Majestatea Sa Divină, şi care se foloseşte de noi pentru a le păstra;

Pentru grija pe care o purtăm regatului nostru şi lăsând deoparte obişnuita noastră blândeţe;

Am luat hotărârea de a ne asigura de persoana amintitului duce şi am poruncit ca el să fie poprit şi păstrat sub pază în castelul nostru de la Bastilia, unde acum se află închis.

Şi pentru că e de datoria justiţiei şi a conştiinţei noastre care ne porunceşte, ca – dacă asemenea uriaşă crimă este dovedită a fi adevărată – să fie pedepsiţi cei vinovaţi, de orice rang şi demnitate ar fi ei, astfel cum a fost desluşit de legile şi ordonanţele regale.

I-am retras toate însărcinările amintitului duce, pentru a i se putea înfăptui proces criminal extraordinar şi pentru ca voi să puteţi purcede la cercetarea şi judecarea acestuia, prin respectarea formelor şi procedurilor necesare unor asemenea fapte de o atât de mare importanţă, precum şi a drepturilor unor persoane de rangul acestui acuzat;

După cum, de asemenea, vă acordăm împuternicirea şi însărcinarea de a purcede, a înfăptui şi a duce la sfârşit procesul contra tuturor celor ce sunt găsiţi vinovaţi că au sprijinit ori s-au alăturat la amintita conspiraţie, indiferent de rangul lor.

Îl însărcinăm pe Procurorul nostru General cu facerea tuturor cercetărilor, urmăririlor juridice şi rechizitoriilor pe care le va găsi de cuviinţă, şi-i cerem să curme şi să păsuiască de îndată toate celelalte treburi, şi a nu se da în lături de la nimic din ceea ce este de trebuinţă pentru a desluşi această chestiune.

Altminteri să nu facă.

Căci aceasta este dorinţa noastră.”

Aceasta era ordonanţa regală pe care o semnase regele, a doua zi după arestarea mareşalului.

Povestea este acum mai puţin dramatică decât a fost istoria; Biron nu mai avea nicio speranţă în clemenţa regelui.

Transferat la Bastilia chiar în aceeaşi zi, el a fost interogat începând cu ziua următoare de către membrii Camerei Criminale a Parlamentului.

Acuzatorul său principal a fost suficient.

Laffin sosise la Parlament cu o escortă de treizeci de călăreţi.

Biron îi arătase pumnul, Laffin începuse să râdă.

În timpul desfăşurării procesului, care a durat mai multe săptămâni, Biron a negat crima de care a fost acuzat.

În loc să arate pocăinţă, el a împărţit injurii asupra judecătorilor şi a solicitat să fie judecat de către pairii săi.

Interogatoriul odată terminat, audierea s-a încheiat şi s-a dorit ca pairii să se adune şi le-a fost încredinţată sarcina de a pronunţa sentinţa.

Dar pairii s-au recuzat.

— Ei bine! a spus regele, Parlamentul să decidă!

În fine, sentinţa a fost decisă.

Biron a fost dus în temniţa lui, în care nimeni nu avea voie să intre, cu excepţia arhiepiscopului de Bourges, duhovnicul său.

În ziua următoare, marele cancelar, însoţit de magistratul însărcinat cu cercetarea civilă şi criminală al Châteletului, de supraveghetorul şef al închisorii, de şeful arcaşilor care asigurau paza de noapte, şi, în cele din urmă, de domnul Voisin, grefier al Parlamentului, se prezentă la Bastilia şi ceru să se deschidă uşa temniţei în care era închis Biron.

Atunci grefierul îi spuse mareşalului:

— Monseniore, puneţi-vă în genunchi.

— De ce? întrebă Biron cu trufie.

— Pentru a auzi sentinţa.

Biron căzu în genunchi. Oboseala interogatoriului, dezbaterile îndelungate, îl afectaseră.

Apoi grefierul îi citi documentul care-l condamna la moarte prin decapitare.

Deodată Biron se ridică:

— Mizerabile! strigă el, îndrăzneşti să-mi vorbeşti despre piaţa Grève?... Îndrăzneşti să-i vorbeşti unui om care şi-a cedat bunurile şi şi-a pus serviciul său loial în slujba regelui?

— Nu vă fie teamă, monseniore, răspunse grefierul, regele v-a acordat „iertarea” de a apărea în piaţa Grève. Veţi fi decapitat într-una din curţile Bastiliei.

Biron avu un acces de furie.

— Regele este nerecunoscător! striga el, regele îmi datorează coroana!

El îl înjură pe marele cancelar şi furia lui deveni atât de nestăpânită încât cei de faţă fură nevoiţi să-l lase în pace.

Un om se strecură în temniţa lui Biron, după ce toţi oamenii justiţiei se retraseră.

Acest om era Galaor.

Cum toată lumea plecase, Galaor se apropie de mareşal şi îi spuse:

— Monseniore, în acest moment un înger stă în genunchi la picioarele regelui şi îi cere graţierea voastră.

Un nume izbucni de pe buzele mareşalului:

— Madeleine!

Şi acest om, care îi contestase mai devreme pe judecătorii şi pe călăii săi, începu să plângă.

Capitolul II

Galaor spusese adevărul.

Exact în momentul în care se citea sentinţa lui Biron cu privire la condamnarea sa la moarte, o tânără îmbrăcată în haine de doliu, stătea în genunchi în faţa regelui.

Regele o ridică şi îi spuse:

— Copila mea, Dumnezeu îmi este martor că am vrut să-l iert până în ultima clipă; l-am implorat pe mareşal să-şi mărturisească crima, dar el a rămas surd la rugăminţile mele. Astăzi nu mai pot face nimic. Pentru binele statelor, pentru

viitorul regatului Franţei, în numele interesului fiului meu, trebuie să se facă dreptate.

Madeleine distrusă, plecă, iar regele se închise în acea zi în camera sa, nedorind să vadă pe nimeni şi spunându-şi că, odată cu Biron, urma să moară ceea ce mai rămăsese din tinereţea lui.

Ziua trecu… se făcu noapte… apoi primii fiori ai zorilor se zăriră prin ferestrele Luvrului.

Regele era încă în picioare, foarte trist, refuzând toate alimentele ce-i fuseseră aduse şi nedorind să-i primească nici pe Sully, nici pe regină.

Un singur bărbat intra la fiecare oră, în cabinetul său.

Acest bărbat era Galaor.

În dimineaţa aceea, regele întrebă:

— Este gata?

— Nu încă, Sire.

Şi, cu teamă şi plin de tristeţe, regele se apropie de fereastră şi privi cum Sena îşi rostogolea apa-i noroioasă.

Galaor plecă din nou.

În cele din urmă, când primele raze ale soarelui începură să strălucească pe acoperişuri, Galaor se întoarse.

Era trist şi palid ca o fantomă.

— Ah!… spuse regele, s-a terminat!…

Galaor făcu un semn din cap şi două lacrimi îi scăpară de sub pleoape.

— O, tinereţea mea!… şopti regele, securea care cade asupra ta, te omoară dintr-o singură lovitură…

Şi căzu în genunchi, rugându-se cu glas tare:

— Doamne, acum că regele Franţei şi-a făcut datoria, permite prinţului Henric de Bourbon să implore mila Ta pentru liniştea sufletului vechiului său prieten, ducele Charles de Gontaut baron de Biron!…

— Regele şi-a făcut datoria, şopti Galaor, dar eu nu mi-am dus-o pe-a mea până la capăt, eu…

Şi el ieşi.

Capitolul III

Era o gloată imensă în piaţa Bastiliei. Populaţia curioasă se aglomerase în jurul închisorii în care mareşalul de Biron murise.

Oricine ieşea din Bastilia era interogat, iar mulţimea aflată în fierbere voia să ştie cum murise cel a cărui viaţă glorioasă

fusese umbrită de o crimă atât de mare.

Printre curioşi, era un bărbat care mergea de la un grup la altul, întrebându-i pe unii, răspunzându-le altora, şi manifestând o bucurie indecentă.

Acest om era îmbrăcat ca un simplu scutier şi nimeni din mulţime nu-l cunoştea.

Dintr-o dată, o mână căzu pe umărul lui.

El se întoarse şi păli; se afla în faţa lui Galaor.

— Domnule de Laffin, i se adresă gasconul, vă las să alegeţi: ori veţi da din coate şi mă veţi urma, ori voi spune acestei mulţimi cine sunteţi. În acest caz, vă asigur că veţi fi linşat.

Şi îl apucă de braţ.

Laffin nu se opuse şi se lăsă condus.

Galaor începu să strige:

— Faceţi loc! Faceţi loc!

Şi mulţimea se dădea la o parte dinaintea lui, iar cei doi ajunseră la malul râului.

— Domnule, spuse atunci Galaor, nu căutaţi cu privirea escorta voastră: nu mai aveţi gărzi de corp. Nu-l mai căutaţi din păcate pe prietenul vostru, Rénazé; l-am ucis noaptea trecută, aşa cum vă voi ucide acum.

Şi puse mâna pe sabie.

Laffin scoase un strigăt de furie.

Îl iubea pe Rénazé ca pe un fiu.

— Minţi! strigă el, minţi! Rénazé nu e mort…

— Sunt sigur că l-am ucis, răspunse Galaor, îndreptând vârful sabiei spre faţa inamicului său.

Laffin, forţat să se apere, îşi scoase sabia.

— Madeleine s-a călugărit ieri seară, spuse Galaor. Vreau să fiţi informat înainte de a pleca pe lumea cealaltă. *Ea l-a iubit întotdeauna pe mareşal*.

Şi spunând acestea, se repezi furios asupra lui Laffin.

Laffin era un spadasin iscusit; el se luptă mult timp cu mânie şi cu disperare.

Dar sabia lui Galaor scânteia ca cea a arhanghelului răzbunător, şi Laffin, îngrozit că fusese atins pe neaşteptate, se găsea cu picioarele în apă.

— Ca şi focul, apa purifică! spuse Galaor.

Şi el fandă.

Sabia îi dispăru în întregime în pieptul lui Laffin, care scoase un ţipăt final şi căzu pe spate în Sena…

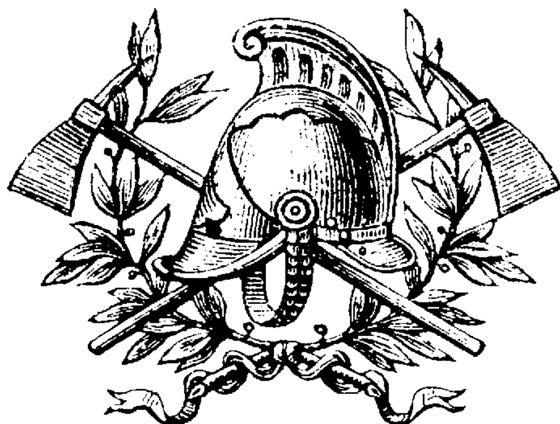
Iar Sena îi luă cadavrul.

— Ah! şopti Galaor, punându-şi sabia însângerată în teacă, dacă l-aş fi ucis în urmă cu trei luni, săracul mareşal ar fi trăit încă!...

Şi Galaor se întoarse plin de tristeţe la Luvru.

Numai el, probabil, ştia cât de puţin vinovat era acest mare om de arme, căruia i se spunea Charles de Gontaut, baron de Biron, pair şi mareşal al Franţei, şi unul dintre primii tovarăşi ai regelui Henric.

SFÂRŞIT

STRUCTURA PĂRŢII A ŞASEA

A DOUA TINEREŢE A REGELUI HENRIC
(LA SECONDE JEUNESSE DU ROI HENRI)

Episodul 10

Capitolul întâi – PERFIDIA DUCELUI DE SAVOIA
(Les fourberies du duc de Savoie)

Capitolul al doilea – TRĂDAREA LUI LAFFIN
(La trahison de laffin)

Capitolul al treilea – MOARTEA LUI BIRON
(La mort de Biron)

EPILOG
(Épilogue)